

Πρωτ. _____
 Αριθ. _____
 Διεκπ. _____

Από τα επίσημα Πρακτικά της ΡΞΘ΄, 29 Ιουνίου 2020, Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία ψηφίστηκε το παρακάτω σχέδιο νόμου:

Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο, τροποποιήσεις στον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΩΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ	Άρθρο 20 Καλόπιστη διεξαγωγή δίκης
ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ ΘΕΣΠΙΣΗ ΕΝΙΑΙΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
Άρθρο 1 Ενιαίο κείμενο Δικονομίας	Άρθρο 21 Λόγοι αποκλεισμού και απαλλαγής
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ	Άρθρο 22 Διαδικασία αποκλεισμού και απαλλαγής
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ	Άρθρο 23 Αίτηση εξαίρεσης
Άρθρο 2 Έκταση δικαιοδοσίας	Άρθρο 24 Εξέταση αίτησης εξαίρεσης
Άρθρο 3 Αρμοδιότητα δικαστικών σχηματισμών	Άρθρο 25 Απόφαση για εξαίρεση
Άρθρο 4 Παρεμπίπτοντα ζητήματα	Άρθρο 26 Αποκλεισμός δικαστικών υπαλλήλων
Άρθρο 5 Δέσμευση από αποφάσεις άλλων δικαστηρίων	ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΙΑΔΙΚΟΙ
Άρθρο 6 Έλλειψη δικαιοδοσίας	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΑΔΙΚΟΥ
Άρθρο 7 Εξέταση δικαιοδοσίας	Άρθρο 40 Ικανότητα φυσικών και νομικών προσώπων
Άρθρο 8 Απόρριψη ένδικου βοηθήματος από άλλα δικαστήρια	Άρθρο 27 Ικανότητα διαδίκου φυσικών και νομικών προσώπων
Άρθρο 9 Ανάθεση διαδικαστικών πράξεων σε άλλες αρχές	Άρθρο 28 Διάδικοι χωρίς νομική προσωπικότητα
Άρθρο 10 Διαπίστωση παράνομων ενεργειών διοικητικών οργάνων	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΔΙΚΑΝΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	Άρθρο 29 Δικανική ικανότητα φυσικών προσώπων
Άρθρο 11 Αρχή της ισότητας των διαδίκων	Άρθρο 30 Δικανική ικανότητα νομικών προσώπων
Άρθρο 12 Μέριμνα για την πρόοδο της δίκης	Άρθρο 31 Εκπροσώπηση διαδίκων χωρίς νομική προσωπικότητα
Άρθρο 13 Έλεγχος διαδικαστικών προϋποθέσεων	Άρθρο 32 Γενική και ειδική εξουσιοδότηση για διεξαγωγή δίκης
Άρθρο 14 Συνέπειες ερημοδικίας	Άρθρο 33 Νομιμοποίηση νόμιμων αντιπροσώπων και εκπροσώπων
Άρθρο 15 Ερμηνεία δικονομικών κανόνων	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΔΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ
Άρθρο 16 Αρχή της υποχρεωτικής έγγραφης προδικασίας	Άρθρο 34 Διενέργεια διαδικαστικών πράξεων
Άρθρο 17 Χρήση ηλεκτρονικών μέσων για διεξαγωγή δικών	Άρθρο 35 Δικαστικοί πληρεξούσιοι του Δημοσίου και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου
Άρθρο 18 Δημοσιότητα	Άρθρο 36 Δικαστικοί πληρεξούσιοι των λοιπών διαδίκων
Άρθρο 19 Μυστικότητα διασκέψεων και καθήκον εχεμύθειας	Άρθρο 37 Έκταση, διάρκεια και λήξη πληρεξουσιότητας
	Άρθρο 38 Παύση δικαστικής πληρεξουσιότητας
	Άρθρο 39 Νομιμοποίηση δικαστικών πληρεξουσιών
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
	Άρθρο 40 Κύρια παρέμβαση

- Άρθρο 41 Πρόσθετη παρέμβαση
 Άρθρο 42 Άσκηση παρέμβασης
 Άρθρο 43 Παρέμβαση σε δίκη ενώπιον της Ολομέλειας
 Άρθρο 44 Παρέμβαση σε δίκη επί ανακοπής εκτέλεσης
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ΟΜΟΔΙΚΙΑ
 Άρθρο 45 Αναγκαστική ομοδικία
 Άρθρο 46 Προσεπίκληση αναγκαστικώς ομοδίκων
 Άρθρο 47 Συμμετοχή στη δίκη αναγκαστικώς ομοδίκων
 Άρθρο 48 Συνέπειες μη συμμετοχής στη δίκη αναγκαστικώς ομοδίκων
 Άρθρο 49 Άσκηση ένδικων μέσων σε περίπτωση αναγκαστικής ομοδικίας
 Άρθρο 50 Δυνητική ομοδικία
 Άρθρο 51 Χωρισμός
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΩΝ
 Άρθρο 52 Διακοπή δίκης
 Άρθρο 53 Επέλευση και αποτελέσματα διακοπής δίκης
 Άρθρο 54 Επανάληψη δίκης
 ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ ΠΡΑΞΕΙΣ
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ΑΣΚΗΣΗ ΕΝΔΙΚΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ
 Άρθρο 55 Τρόπος άσκησης
 Άρθρο 56 Συνάφεια
 Άρθρο 57 Αντικειμενική σώρευση
 Άρθρο 58 Αποδεικτικό κοινοποίησης
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 ΔΙΚΟΓΡΑΦΑ
 Άρθρο 59 Στοιχεία δικογράφων
 Άρθρο 60 Μεταβολή διεύθυνσης
 Άρθρο 61 Ευπρεπής διατύπωση δικογράφων
 Άρθρο 62 Υπομνήματα
 Άρθρο 63 Γνωστοποίηση δικογράφων στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 ΕΚΘΕΣΕΙΣ
 Άρθρο 64 Σύνταξη εκθέσεων
 Άρθρο 65 Απαραίτητα στοιχεία των εκθέσεων
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13 ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ
 Άρθρο 66 Επίδοση στη δηλωθείσα διεύθυνση
 Άρθρο 67 Όργανα επίδοσης
 Άρθρο 68 Σε ποιους γίνεται η επίδοση
 Άρθρο 69 Τόπος επίδοσης
 Άρθρο 70 Χρόνος επίδοσης
 Άρθρο 71 Τρόπος επίδοσης
 Άρθρο 72 Επίδοση στην κατοικία
 Άρθρο 73 Επίδοση στον χώρο εργασίας
 Άρθρο 74 Ειδικές περιπτώσεις επίδοσης
 Άρθρο 75 Υποχρέωση παράδοσης του επιδοτέου εγγράφου
 Άρθρο 76 Επίδοση σε πρόσωπα γνωστής διεύθυνσης στην αλλοδαπή
 Άρθρο 77 Επίδοση σε πρόσωπα άγνωστης διαμονής
 Άρθρο 78 Άρνηση παραλαβής
 Άρθρο 79 Έκθεση επίδοσης
 Άρθρο 80 Αντίκλητος
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14 ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ
 Άρθρο 81 Υποβολή παραίτησης
 Άρθρο 82 Ισχύς παραίτησης
 Άρθρο 83 Αποτελέσματα παραίτησης
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15 ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ
 Άρθρο 84 Εκκίνηση και υπολογισμός προθεσμιών
 Άρθρο 85 Διακοπή και αναστολή προθεσμιών
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16 ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ
 Άρθρο 86 Ορισμός της οικονομικής ακυρότητας και εξουσίες του Δικαστηρίου
 Άρθρο 87 Πρόταση και συνέπειες οικονομικών ακυροτήτων
 ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17 ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΛΟΓΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΕΚΔΙΚΑΣΗΣ
 Άρθρο 88 Παρακολούθηση της ροής των υποθέσεων
 Άρθρο 89 Ορισμός και καθήκοντα εισηγητή δικαστή
 Άρθρο 90 Μέτρα για διασφάλιση της εκδίκασης εντός ευλόγου χρόνου
 Άρθρο 91 Διαδικασία σε συμβούλιο
 Άρθρο 92 Συνεκδίκαση ή χωρισμός δικογράφων
 Άρθρο 93 Ειδική εκδίκαση αγωγών σε συμβούλιο
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18 ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
 Άρθρο 94 Αναστολή εκτέλεσης διοικητικών πράξεων
 Άρθρο 95 Αρμοδιότητα
 Άρθρο 96 Προϋποθέσεις αναστολής
 Άρθρο 97 Προδικασία της αίτησης αναστολής
 Άρθρο 98 Κύρια διαδικασία
 Άρθρο 99 Προσωρινή διαταγή αναστολής εκτέλεσης
 Άρθρο 100 Απόφαση
 Άρθρο 101 Αναστολή εκτέλεσης στις διαφορές από τη διοικητική εκτέλεση
 Άρθρο 102 Αναστολή εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων
 Άρθρο 103 Αναστολή της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης
 Άρθρο 104 Προσωρινή ρύθμιση κατάστασης
 Άρθρο 105 Μέτρα διασφάλισης της δημόσιας αξίωσης
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19 ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΔΙΚΑΣΙΜΟΥ
 Άρθρο 106 Πρόσβαση στα στοιχεία δικογραφίας
 Άρθρο 107 Τυπικές ελλείψεις στη δικογραφία
 Άρθρο 108 Καταχώριση υποθέσεων στο πινάκιο
 Άρθρο 109 Επίσπευση διαδικασίας
 Άρθρο 110 Κλητεύσεις διαδικωών
 ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ ΔΙΚΕΣ
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20 ΕΝΔΙΚΟ ΒΟΗΘΗΜΑ ΤΗΣ ΕΦΕΣΗΣ
 Άρθρο 111 Προσβαλλόμενες πράξεις
 Άρθρο 112 Νομιμοποίηση
 Άρθρο 113 Προθεσμία
 Άρθρο 114 Στοιχεία δικογράφου
 Άρθρο 115 Πρόσθετοι λόγοι
 Άρθρο 116 Εξουσίες του Δικαστηρίου
 Άρθρο 117 Απαράδεκτο δεύτερης έφεσης
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21 ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΥ
 Άρθρο 118 Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση
 Άρθρο 119 Στοιχεία αίτησης καταλογισμού
 Άρθρο 120 Αίτημα προς τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου για άσκηση αίτησης καταλογισμού
 Άρθρο 121 Ζημιά που αναδεικνύεται στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας
 Άρθρο 122 Διακοπή παραγραφής
 Άρθρο 123 Δεύτερη αίτηση καταλογισμού
 Άρθρο 124 Κατάθεση αίτησης καταλογισμού
 Άρθρο 125 Διοικητικός φάκελος
 Άρθρο 126 Επίσπευση εκδίκασης
 Άρθρο 127 Αντιρρήσεις
 Άρθρο 128 Συμπλήρωση αποδείξεων
 Άρθρο 129 Εφαρμογή διατάξεων
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22 ΑΓΩΓΗ
 Άρθρο 130 Ενεργητική νομιμοποίηση
 Άρθρο 131 Παθητική νομιμοποίηση
 Άρθρο 132 Στοιχεία δικογράφου

- Άρθρο 133 Απαγόρευση αιρέσεων
 Άρθρο 134 Κύριες και επικουρικές βάσεις
 Άρθρο 135 Συνέπειες κατάθεσης και επίδοσης
 Άρθρο 136 Μεταβολή αιτήματος
 Άρθρο 137 Πρόσθετοι λόγοι
 Άρθρο 138 Παρεμπόδιση αγωγής
 Άρθρο 139 Αυτοτέλεια αγωγής
 Άρθρο 140 Εξουσία του Δικαστηρίου
 Άρθρο 141 Απαγόρευση άσκησης δεύτερης αγωγής
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23 ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ
 Άρθρο 142 Προσβαλλόμενες πράξεις
 Άρθρο 143 Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση
 Άρθρο 144 Προθεσμία
 Άρθρο 145 Περιεχόμενο
 Άρθρο 146 Πρόσθετοι λόγοι
 Άρθρο 147 Ομοδικία, συνάφεια, σώρευση και συνεκδικίαση
 Άρθρο 148 Συζήτηση
 Άρθρο 149 Παρέμβαση
 Άρθρο 150 Εξουσία του Δικαστηρίου
 Άρθρο 151 Απόφαση
 Άρθρο 152 Ένδικα μέσα
 Άρθρο 153 Λήψη μέτρων
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24 ΔΙΚΑΙΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ
 Άρθρο 154 Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση
 Άρθρο 155 Προθεσμία
 Άρθρο 156 Άσκηση
 Άρθρο 157 Περιεχόμενο
 Άρθρο 158 Προδικασία
 Άρθρο 159 Συζήτηση
 Άρθρο 160 Απόφαση
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25 ΔΙΚΗ ΕΠΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
 Άρθρο 161 Παραπομπή ζητήματος αντισυνταγματικότητας τυπικού νόμου
 Άρθρο 162 Προδικαστικό ερώτημα
 Άρθρο 163 Πρότυπη δίκη
 Άρθρο 164 Απόφαση Ολομέλειας
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26 ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΑΙΡΕΣΗΣ
 Άρθρο 165 Προσβαλλόμενες αποφάσεις
 Άρθρο 166 Ποιοί ασκούν αίτηση αναίρεσης
 Άρθρο 167 Προθεσμία
 Άρθρο 168 Δεύτερη αίτηση αναίρεσης
 Άρθρο 169 Περιεχόμενο δικογράφου
 Άρθρο 170 Λόγοι αναίρεσης
 Άρθρο 171 Πρόσθετοι λόγοι
 Άρθρο 172 Απαράδεκτο λόγων αναίρεσης
 Άρθρο 173 Λόγοι αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενοι
 Άρθρο 174 Όρια αναιρετικού ελέγχου
 Άρθρο 175 Αντικατάσταση αιτιολογιών
 Άρθρο 176 Διαδικασία μετά την αναίρεση
 Άρθρο 177 Αναίρεση υπέρ του νόμου
 Άρθρο 178 Ειδική παρέμβαση
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27 ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ
 Άρθρο 179 Προσβαλλόμενες αποφάσεις
 Άρθρο 180 Αρμόδιο δικαστήριο
 Άρθρο 181 Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση
 Άρθρο 182 Νέα αίτηση
 Άρθρο 183 Λόγοι αναθεώρησης
 Άρθρο 184 Προθεσμία
 Άρθρο 185 Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων
 Άρθρο 186 Συνέπειες αναθεώρησης
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 28 ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ
 Άρθρο 187 Επιτρεπτό της διόρθωσης απόφασης
 Άρθρο 188 Άσκηση αίτησης διόρθωσης
 Άρθρο 189 Περιεχόμενο αίτησης διόρθωσης
 Άρθρο 190 Προδικασία
 Άρθρο 191 Συζήτηση
 Άρθρο 192 Απόφαση
 Άρθρο 193 Ένδικα μέσα
 Άρθρο 194 Διόρθωση πρακτικού
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 29 ΑΙΤΗΣΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ
 Άρθρο 195 Ερμηνεία απόφασης
 Άρθρο 196 Περιεχόμενο αίτησης ερμηνείας
 Άρθρο 197 Προδικασία
 Άρθρο 198 Συζήτηση
 Άρθρο 199 Εφαρμογή διατάξεων
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30 ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑΣ
 Άρθρο 200 Προσβαλλόμενες αποφάσεις
 Άρθρο 201 Ενεργητική νομιμοποίηση
 Άρθρο 202 Προθεσμία
 Άρθρο 203 Περιεχόμενο δικογράφου
 Άρθρο 204 Πρόσθετοι λόγοι
 Άρθρο 205 Εφαρμογή διατάξεων
 Άρθρο 206 Συζήτηση
 Άρθρο 207 Απόφαση
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 31 ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΗ
 Άρθρο 208 Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση
 Άρθρο 209 Προθεσμία
 Άρθρο 210 Περιεχόμενο
 Άρθρο 211 Πρόσθετοι λόγοι
 Άρθρο 212 Εφαρμογή διατάξεων
 Άρθρο 213 Συζήτηση
 Άρθρο 214 Απόφαση
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 32 ΑΙΤΗΣΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ
 Άρθρο 215 Προσβαλλόμενες αποφάσεις
 Άρθρο 216 Νομιμοποίηση
 Άρθρο 217 Προθεσμία
 Άρθρο 218 Άσκηση
 Άρθρο 219 Περιεχόμενο
 Άρθρο 220 Προδικασία
 Άρθρο 221 Συζήτηση
 Άρθρο 222 Απόφαση
 ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33 ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
 Άρθρο 223 Δημόσια συνεδρίαση
 Άρθρο 224 Προφορικότητα της διαδικασίας
 Άρθρο 225 Αυτεπάγγελτη εξέταση της κλήτευσης των διαδίκων
 Άρθρο 226 Μη εμφάνιση ή αποχώρηση των διαδίκων
 Άρθρο 227 Αρχή της προαπόδειξης
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 34 ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΩΝ
 Άρθρο 228 Παράσταση διαδίκων ενώπιον της Ολομέλειας
 Άρθρο 229 Προθεσμία για νομιμοποίηση
 Άρθρο 230 Αίτηση επανασυζήτησης
 Άρθρο 231 Παράσταση με δήλωση
 Άρθρο 232 Ελλείψεις στοιχείων δικανικής ικανότητας
 Άρθρο 233 Άγγελος
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 35 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ
 Άρθρο 234 Διαδικασία στο ακροατήριο
 Άρθρο 235 Συζήτηση
 Άρθρο 236 Διερμηνείς
 Άρθρο 237 Συμπλήρωση τυπικών ελλείψεων
 Άρθρο 238 Αναβολή
 Άρθρο 239 Αποφάσεις που αφορούν στη διεξαγωγή της συζήτησης
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 36 ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Άρθρο 240 Περιεχόμενο
 Άρθρο 241 Αποδεικτική ισχύς
 ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ ΑΠΟΔΕΙΞΗ
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 37 ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΕΙΞΗ

Άρθρο 242 Αντικείμενο απόδειξης
 Άρθρο 243 Βάρος απόδειξης
 Άρθρο 244 Αποδεικτικά στοιχεία και αποδεικτικά μέσα
 Άρθρο 245 Δικαστικά τεκμήρια
 Άρθρο 246 Χρήση και εκτίμηση αποδεικτικών μέσων
 Άρθρο 247 Αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 38 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ
 Άρθρο 248 Στοιχεία διοικητικού φακέλου
 Άρθρο 249 Συνέπειες μη διαβίβασης διοικητικού φακέλου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 39 ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
 Άρθρο 250 Προαπόδειξη
 Άρθρο 251 Συμπληρωματική απόδειξη
 Άρθρο 252 Συζήτηση μετά την απόδειξη
 Άρθρο 253 Συντηρητική απόδειξη
 Άρθρο 254 Αναζήτηση στοιχείων και εντολή επανελέγχου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 40 ΕΓΓΡΑΦΑ
 Άρθρο 255 Δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα
 Άρθρο 256 Τύπος εγγράφων
 Άρθρο 257 Αποδεικτική δύναμη
 Άρθρο 258 Μεταφράσεις
 Άρθρο 259 Αντίγραφα
 Άρθρο 260 Επίδειξη εγγράφων
 Άρθρο 261 Απόρρητα έγγραφα
 Άρθρο 262 Απώλεια εγγράφου
 Άρθρο 263 Γνησιότητα εγγράφου
 Άρθρο 264 Προσβολή εγγράφου ως πλαστού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 41 ΑΥΤΟΨΙΑ
 Άρθρο 265 Απόφαση για διεξαγωγή αυτοψίας
 Άρθρο 266 Διεξαγωγή αυτοψίας
 Άρθρο 267 Σύμπραξη κατά τη διενέργεια αυτοψίας
 Άρθρο 268 Περιεχόμενο έκθεσης αυτοψίας
 Άρθρο 269 Κατάθεση έκθεσης αυτοψίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 42 ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ
 Άρθρο 270 Έργο πραγματογνωμόνων
 Άρθρο 271 Διορισμός πραγματογνωμόνων
 Άρθρο 272 Αποκλεισμός, εξαίρεση, απαλλαγή και αντικατάσταση πραγματογνώμονα
 Άρθρο 273 Ορκοδοσία πραγματογνώμονα
 Άρθρο 274 Καθήκοντα πραγματογνώμονα
 Άρθρο 275 Διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης
 Άρθρο 276 Έκθεση πραγματογνωμοσύνης
 Άρθρο 277 Εκτίμηση πραγματογνωμοσύνης
 Άρθρο 278 Δαπάνες πραγματογνωμοσύνης
 Άρθρο 279 Τεχνικοί σύμβουλοι
 Άρθρο 280 Απλές γνωμοδοτήσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 43 ΜΑΡΤΥΡΕΣ
 Άρθρο 281 Απόφαση για εξέταση μάρτυρα
 Άρθρο 282 Πρόταση διαδίκου για εξέταση μάρτυρα
 Άρθρο 283 Κλήση μάρτυρα
 Άρθρο 284 Υποχρέωση και αντικείμενο μαρτυρίας
 Άρθρο 285 Αποκλεισμός μαρτύρων
 Άρθρο 286 Απαλλαγή μαρτύρων
 Άρθρο 287 Εξέταση λόγων αποκλεισμού ή απαλλαγής
 Άρθρο 288 Διεξαγωγή εξέτασης μάρτυρα
 Άρθρο 289 Συμπληρωματική εξέταση μαρτύρων
 Άρθρο 290 Κατάθεση κατά την προδικασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 44 ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ, ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ
 Άρθρο 291 Ακρόαση υπηρεσιακών παραγόντων και εξηγήσεις διαδίκων
 Άρθρο 292 Αποδοχή αλήθειας πραγματικών περιστατικών με επιβλαβείς συνέπειες

ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΟΟ ΠΕΡΑΤΩΣΗ
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 45 ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ
 Άρθρο 293 Σύνθεση του Δικαστηρίου για λήψη απόφασης
 Άρθρο 294 Ανασυζήτηση
 Άρθρο 295 Τρόπος λήψης απόφασης
 Άρθρο 296 Παραπομπή σε επταμελή σύνθεση Τμήματος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 46 ΕΚΔΟΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ
 Άρθρο 297 Διατύπωση και δημοσίευση απόφασης
 Άρθρο 298 Περιεχόμενο απόφασης
 Άρθρο 299 Ανυπόστατη απόφαση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 47 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ
 Άρθρο 300 Οριστικές και μη οριστικές αποφάσεις
 Άρθρο 301 Ισχύς αποφάσεων
 Άρθρο 302 Εκτελεσιότητα αποφάσεων
 Άρθρο 303 Δεδικασμένο
 Άρθρο 304 Υποχρέωση συμμόρφωσης
 Άρθρο 305 Αναγκαστική εκτέλεση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 48 ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΔΙΚΗΣ
 Άρθρο 306 Λόγοι κατάργησης δίκης
 Άρθρο 307 Επέλευση κατάργησης δίκης

ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΤΟ ΔΑΠΑΝΗ
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 49 ΠΑΡΑΒΟΛΑ
 Άρθρο 308 Υποχρέωση καταβολής παραβόλου για άσκηση ένδικου βοηθήματος ή μέσου
 Άρθρο 309 Ύψος παραβόλου
 Άρθρο 310 Απόδοση και επιστροφή παραβόλου
 Άρθρο 311 Ειδικό παράβολο επί αιτήματος αναβολής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 50 ΤΕΛΗ
 Άρθρο 312 Τέλη
 Άρθρο 313 Τέλος δικαστικού ενσήμου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 51 ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ
 Άρθρο 314 Καταλογισμός
 Άρθρο 315 Καταλογιζόμενα δικαστικά έξοδα
 Άρθρο 316 Αίτημα καταβολής και εκκαθάρισης δικαστικών εξόδων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 52 ΕΥΕΡΓΕΤΗΜΑΤΑ ΠΕΝΙΑΣ
 Άρθρο 317 Απαλλαγή από το παράβολο και άλλες δαπάνες
 Άρθρο 318 Ισχύς απαλλαγών
 Άρθρο 319 Διαδικασία χορήγησης
 Άρθρο 320 Ανάκληση
 Άρθρο 321 Χρηματική ποινή
 Άρθρο 322 Δικαστικά έξοδα
 Άρθρο 323 Διορισμός προσώπων για παροχή νομικής βοήθειας

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ ΘΕΣΠΙΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 53 ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
 Άρθρο 324 Υπαγωγή στον προσυμβατικό έλεγχο
 Άρθρο 325 Εξαιρέσεις από τον προσυμβατικό έλεγχο
 Άρθρο 326 Διαδικασία άσκησης του προσυμβατικού ελέγχου
 Άρθρο 327 Συνέπεια της μη άσκησης του προσυμβατικού ελέγχου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 54 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

Άρθρο 328 Προσφυγή ανάκλησης

Άρθρο 329 Προσφυγή αναθεώρησης

Άρθρο 330 Περιεχόμενο του δικογράφου των προσφυγών

Άρθρο 331 Μη αναστολή προθεσμιών κατά τις δικαστικές διακοπές

Άρθρο 332 Προδικασία συζήτησης

Άρθρο 333 Προαπόδειξη

Άρθρο 334 Συζήτηση

Άρθρο 335 Παράβολα

Άρθρο 336 Εφαρμοζόμενες διατάξεις

Άρθρο 337 Άρση αμφισβήτησης ή αμφιβολίας

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΝΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 55 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΔΟΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Άρθρο 338 Ολομέλεια

Άρθρο 339 Ρυθμίσεις για τα Τμήματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 56 ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΚΑΙ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Άρθρο 340 Τμήμα Ελέγχων

Άρθρο 341 Έλεγχος αποτελεσματικότητας συστημάτων εσωτερικού ελέγχου – Νομική προστασία ελεγκτών

Άρθρο 342 Στοχευμένοι έλεγχοι

Άρθρο 343 Παρουσίαση στη Βουλή του ετήσιου προγράμματος ελέγχων του Ελεγκτικού Συνεδρίου και ρυθμίσεις για τον έλεγχο του απολογισμού και του γενικού ισολογισμού του Κράτους και τις Διαδηλώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Άρθρο 344 Ρυθμίσεις για την Ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς τη Βουλή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 57 ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΚΑΙ ΘΩΡΑΚΙΣΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΑΚΑΣΙΩΝ

Άρθρο 345 Αρμοδιότητα καταλογισμού

Άρθρο 346 Ρυθμίσεις για τους ελέγχους σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου

Άρθρο 347 Ελεγκτική διαδικασία

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 58 ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 348 Εξουσιοδοτική διάταξη

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 59 ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 349 Εκκρεμείς δίκες και διαδικασίες

Άρθρο 350 Μεταβατικές διατάξεις για την άσκηση ένδικων βοηθημάτων και μέσων

Άρθρο 351 Μεταβατικές διατάξεις για τις προθεσμίες

Άρθρο 352 Μεταβατικές διατάξεις για τις ενστάσεις του άρθρου 90 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 60 ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 353 Κατάργηση διατάξεων του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Άρθρο 354 Κατάργηση διατάξεων για τις ενστάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 90 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο και άλλων διατάξεων

Άρθρο 355 Κατάργηση διατάξεων του π.δ. 1225/1981

Άρθρο 356 Κατάργηση άλλων διατάξεων

ΤΜΗΜΑ ΕΒΔΟΜΟ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 61 ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 357 Έναρξη ισχύος του Πρώτου Τμήματος

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Άρθρο 358 Γραφείο Συλλογής και Επεξεργασίας Δικαστικών Στατιστικών Στοιχείων (JustStat)

Άρθρο 359 Ειδικά τμήματα πολιτικών δικαστηρίων

Άρθρο 360 Ειδικά τμήματα διοικητικών δικαστηρίων

Άρθρο 361 Τροποποιήσεις του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών και του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

Άρθρο 362 Εκδίκαση υποθέσεων μεταβολής φορολογικής κατοικίας

Άρθρο 363 Αναστολή εφαρμογής του άρθρου 63 του Κώδικα Δικαστικού Σώματος Ενόπλων Δυνάμεων

Άρθρο 364 Έναρξη ισχύος

ΠΡΩΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ

ΘΕΣΠΙΣΗ ΕΝΙΑΙΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 1

Ενιαίο κείμενο Δικονομίας

Με τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στο παρόν Τμήμα ενσωματώνονται σε ενιαίο κείμενο, τροποποιούνται και συμπληρώνονται οι ρυθμίσεις που ισχύουν για την εκδίκαση των διαφορών που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Άρθρο 2

Έκταση δικαιοδοσίας

Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελεί πλήρη και αυτοτελή δικαιοδοτικό κλάδο. Στη δικαιοδοσία του υπάγονται οι διαφορές που ανατίθενται σε αυτό με βάση τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 3

Αρμοδιότητα δικαστικών σχηματισμών

1. Η δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου ασκείται από την Ολομέλεια και τα Τμήματά του. Σε όποια διάταξη του παρόντος Τμήματος γίνεται αναφορά χωρίς άλλο προσδιορισμό σε "Δικαστήριο", νοείται ο σχηματισμός του Ελεγκτικού Συνεδρίου που διέπεται από τη διάταξη στην οποία γίνεται η αναφορά και όπου γίνεται αναφορά σε "Πρόεδρο του Δικαστηρίου", νοείται ο Πρόεδρος του σχηματισμού αυτού.

2. Στην Ολομέλεια υπάγεται η εκδίκαση των αιτήσεων ανάρτησης που ασκούνται κατά των οριστικών αποφάσεων των Τμημάτων, καθώς και των προδικαστικών παραπομπών για επίλυση γενικότερης σημασίας ζητημάτων.

3. Τα Τμήματα έχουν το τεκμήριο της αρμοδιότητας για την εκδίκαση κάθε αίτησης δικαστικής προστασίας που εισάγεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

4. Η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των Τμημάτων ορίζεται με απόφαση της Ολομέλειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Αν διαφορά εισήχθη σε αναρμόδιο Τμήμα, παραπέμπεται στο αρμόδιο. Η απόφαση περί παραπομπής μπορεί να ληφθεί σε συμβούλιο, αν δεν έχει χωρήσει συζήτηση της υπόθεσης. Η εκδίκασή της από το Τμήμα στο οποίο εισήχθη δεν ιδρύει λόγο αναίρεσης.

Άρθρο 4 **Παρεμπίπτοντα Ζητήματα**

Κατά την εκδίκαση των διαφορών, εφόσον στον νόμο που διέπει τη σχέση δεν ορίζεται διαφορετικά, επιτρέπεται:

(α) με την επιφύλαξη των διατάξεων περί δεδικοσμένου, να κριθούν παρεμπιπτόντως ζητήματα της δικαιοδοσίας των πολιτικών ή διοικητικών δικαστηρίων, αν από τα ζητήματα αυτά εξαρτάται η επίλυση της ένδικης διαφοράς, ή

(β) να ανασταλεί η πρόοδος της δίκης, εφόσον δεν υπάρχει άμεσος κίνδυνος για τα συμφέροντα των διαδίκων, αν παρεμπίπτοντα ζητήματα πρόκειται να κριθούν με δύναμη δεδικοσμένου σε δίκη που εκκρεμεί στο κατά δικαιοδοσία αρμόδιο δικαστήριο.

Άρθρο 5 **Δέσμευση από αποφάσεις άλλων δικαστηρίων**

1. Το Δικαστήριο δεσμεύεται από τις αποφάσεις του Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος ως προς το νομικό ζήτημα που επέλυσε με την απόφασή του, καθώς και από τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας και των λοιπών διοικητικών δικαστηρίων, κατά το μέρος που αυτές αποτελούν δεδικοσμένο, σύμφωνα με όσα ορίζουν οι σχετικές διατάξεις.

2. Το Δικαστήριο δεσμεύεται από τις αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων, οι οποίες σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ισχύουν έναντι όλων. Δεσμεύεται επίσης από τις αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων ως προς τις διαπιστώσεις συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, στα οποία θεμελιώνεται η κρίση επί της ενοχής του κατηγορουμένου, από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις, καθώς και από τα βουλεύματα που αποφαινόνται αμετάκλητα να μη γίνει η κατηγορία, εκτός αν η αθώωση ή η απαλλαγή στηρίχθηκε σε έλλειψη αντικειμενικών ή υποκειμενικών στοιχείων που δεν αποτελούν προϋπόθεση εφαρμογής του νόμου στην ένδικη διαφορά ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

3. Στις αποφάσεις των αλλοδαπών πολιτικών δικαστηρίων, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 2 εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 323 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

4. Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του το δεδικοσμένο και αυτεπαγγέλτως εφόσον τούτο προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας.

Άρθρο 6 **Έλλειψη δικαιοδοσίας**

1. Αιτήσεις δικαστικής προστασίας που υπάγονται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων και κατατίθενται στο Ελεγκτικό Συνέδριο απορρίπτονται ως απαράδεκτες.

2. Οι διαφορές που ανήκουν στη δικαιοδοσία της διοικητικής δικαιοσύνης παραπέμπονται, με απόφαση οποιουδήποτε σχηματισμού επιληφθεί αυτών, στο Συμβούλιο της Επικρατείας ή στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο.

3. Οι διαφορές που ανήκουν στην εξαιρετική δικαιοδοσία του Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος παραπέμπονται σε αυτό, εκτός αν το τιθέμενο νομικό ζήτημα έχει ήδη επιλυθεί με προηγούμενη απόφασή του.

Άρθρο 7 **Εξέταση δικαιοδοσίας**

1. Το Δικαστήριο εξετάζει και αυτεπαγγέλτως τη δικαιοδοσία του.

2. Απόφαση Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία απορρίπτεται αίτηση δικαστικής προστασίας ως υπαγόμενη στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων ή με την οποία παραπέμπεται υπόθεση στη διοικητική δικαιοσύνη κοινοποιείται αμελλητί από τον γραμματέα του σχηματισμού που την εξέδωσε στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος μπορεί να την προσβάλει με αίτηση αναίρεσης. Την απόφαση αυτή μπορεί να προσβάλουν και οι διάδικοι.

Άρθρο 8 **Απόρριψη ένδικου βοηθήματος από άλλα δικαστήρια**

1. Αν ένδικο βοήθημα απορριφθεί τελεσιδικώς από το δικαστήριο στο οποίο ασκήθηκε για έλλειψη δικαιοδοσίας, το αντίστοιχο ένδικο βοήθημα στο Ελεγκτικό Συνέδριο, που προβλέπει ο νόμος, μπορεί να ασκηθεί ενώπιόν του εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την επίδοση της τελεσιδικής απορριπτικής απόφασης στον ενδιαφερόμενο ή αφότου καταστεί τελεσιδική η επιδοθείσα πρωτόδικη απόφαση. Στην περίπτωση αυτή λογίζεται, ως προς όλες τις έννομες συνέπειες, ότι ασκήθηκε κατά τον χρόνο της άσκησης εκείνου που απορρίφθηκε.

2. Το δικαστικό ένσημο που έχει καταβληθεί για το ένδικο βοήθημα που απορρίφθηκε συνυπολογίζεται και για το ένδικο βοήθημα που ασκείται ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 9 **Ανάθεση διαδικαστικών πράξεων σε άλλες αρχές**

1. Το Δικαστήριο, αν διαδικαστική πράξη δεν είναι δυνατόν να διενεργηθεί στην έδρα του, μπορεί να ζητήσει τη διενέργειά της από πολιτικό ή διοικητικό δικαστήριο που εδρεύει στον τόπο όπου αυτή πρέπει να διενεργηθεί.

2. Το Δικαστήριο δύναται να ζητήσει τη διενέργεια διαδικαστικής πράξης από ελληνική προξενική αρχή ή και από αλλοδαπή αρχή με τη μεσολάβηση των αρμόδιων υπουργών, εφόσον αυτό δεν παραβιάζει κανόνα του διεθνούς δικαίου. Στην περίπτωση αυτή, η πράξη είναι έγκυρη έστω και αν είναι σύμφωνη μόνο με τις διατάξεις του δικαίου της χώρας όπου διενεργήθηκε.

3. Το Δικαστήριο δύναται για την άσκηση της δικαιοδοσίας του να αναθέτει τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων που προβλέπονται στο παρόν Τμήμα σε διοικητικές αρχές.

Άρθρο 10 **Διαπίστωση παράνομων ενεργειών** **διοικητικών οργάνων**

1. Αν από τη διεξαγωγή της δίκης προκύψει ότι συντρέχει περίπτωση πειθαρχικής δίωξης διοικητικού οργάνου, επειδή αυτό εν γνώσει του έχει εκδώσει πράξη ή έχει προβεί σε υλική ενέργεια προδήλως παράνομη, ή εν γνώσει του και κατά πρόδηλη παράβαση του νόμου έχει παραλείψει οφειλόμενη ενέργεια, το Δικαστήριο, με ειδική απόφασή του που εκδίδεται σε συμβούλιο, παραπέμπει το ζήτημα στην αρμόδια αρχή για την εκτίμηση της συμπεριφοράς του οργάνου προς άσκηση της πειθαρχικής δίωξης.

2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται και όταν συντρέχει περίπτωση πειθαρχικής δίωξης των εκπροσώπων του Δημοσίου ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου για παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 20.

3. Αν προκύψουν σοβαρές υπόνοιες για παράνομη ενέργεια ή παράλειψη διοικητικού οργάνου, η οποία μπορεί να επισύρει κατά νόμο τον προσωπικό καταλογισμό του, ο φάκελος αποστέλλεται με πρωτοβουλία του εισηγητή δικαστή με αντίγραφο της απόφασης από την οποία προκύπτει η σχετική ενέργεια, παράλειψη ή πλημμέλεια, με ειδική επισήμανση αυτής στο οικείο διαβιβαστικό έγγραφο, στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 **ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ**

Άρθρο 11 **Αρχή της ισότητας των διαδίκων**

1. Ενώπιον του Δικαστηρίου οι διάδικοι είναι ίσοι.
2. Οι διάδικοι δικαιούνται να παρίστανται και να ακούγονται κατά τη διενέργεια των διαδικαστικών πράξεων.

Άρθρο 12 **Μέριμνα για την πρόοδο της δίκης**

Το Δικαστήριο μεριμνά αυτεπαγγέλτως για την πρόοδο εν γένει της δίκης διατάσσοντας τη διαδικαστική πράξη που απαιτείται από τον νόμο για τη διακρίβωση της αλήθειας και την ταχύτερη περάτωση της δίκης.

Άρθρο 13 **Έλεγχος διαδικαστικών προϋποθέσεων**

Το Δικαστήριο ελέγχει και αυτεπαγγέλτως τη συνδρομή των διαδικαστικών προϋποθέσεων της δίκης.

Άρθρο 14 **Συνέπειες ερημοδικίας**

Το Δικαστήριο εξετάζει και κρίνει τις υποθέσεις που εισάγονται ενώπιόν του και όταν απουσιάζουν οι διάδικοι, χωρίς να τεκμαίρεται ομολογία από την απουσία τους.

Άρθρο 15 **Ερμηνεία δικονομικών κανόνων**

Το Δικαστήριο αντιμετωπίζει με βάση τις αρχές της δίκης τα ερμηνευτικά ζητήματα που ανακύπτουν από την εφαρμογή των δικονομικών κανόνων έτσι ώστε, λαμβάνοντας υπόψη κάθε φορά τη σοβαρότητα του διακυβεύματος, να αποφαινεται σε πνεύμα δίκαιης ισορροπίας.

Άρθρο 16 **Αρχή της υποχρεωτικής έγγραφης προδικασίας**

Η διαδικασία στο ακροατήριο στηρίζεται στην έγγραφη προδικασία. Καμία κύρια ή παρεμπύππουσα αίτηση για δικαστική προστασία δεν μπορεί να εισαχθεί στο Δικαστήριο χωρίς να τηρηθεί προδικασία, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Η αίτηση που έχει εισαχθεί χωρίς προδικασία απορρίπτεται ως απαράδεκτη και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 17 **Χρήση ηλεκτρονικών μέσων για διεξαγωγή δικών**

1. Οι δικαστικές αποφάσεις και πράξεις, οι εκθέσεις, τα δικόγραφα και κάθε άλλο έγγραφο που απευθύνεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο ή εκδίδεται απ' αυτό επιτρέπεται να κατατίθενται, να επιδίδονται και να διακινούνται με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Είναι δυνατόν, επίσης, με χρήση ΤΠΕ να:

(α) εξετάζονται, κατ' αίτηση των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως, μάρτυρες, πραγματογνώμονες και διάδικοι χωρίς αυτοί να παρίστανται στην αίθουσα συνεδρίασης του Δικαστηρίου,

(β) τηρούνται τα βιβλία που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις για τη διεκπεραίωση των εργασιών του και

(γ) καταβάλλονται παράβολα, δικαστικά ένσημα και οποιαδήποτε τέλη υπέρ του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

Άρθρο 18 **Δημοσιότητα**

1. Το Δικαστήριο συνεδριάζει δημόσια στο ακροατήριο, η δε διαδικασία ενώπιόν του διεξάγεται προφορικά.

2. Το Δικαστήριο δεν συνεδριάζει δημόσια αν κρίνει με απόφασή του ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 93 του Συντάγματος.

3. Η προδικασία και η διαδικασία εκτός ακροατηρίου δεν είναι δημόσιες.

4. Στις διαδικασίες ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στις οποίες τίθενται ζητήματα που αφορούν σε ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, εφαρμόζεται το άρθρο 40 του ν. 3659/2008 (Α' 77).

Άρθρο 19**Μυστικότητα διασκέψεων και καθήκον εχεμύθειας**

1. Οι διασκέψεις του Δικαστηρίου προς έκδοση αποφάσεων επί των υποθέσεων που συζητήθηκαν είναι μυστικές.

2. Όσοι συμμετέχουν σε αυτές τηρούν απαρέγκλιτα το καθήκον της εχεμύθειας για ό,τι διαμείφθηκε.

Άρθρο 20**Καλόπιστη διεξαγωγή δίκης**

1. Οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι, οι εκπρόσωποι και οι δικαστικοί πληρεξούσιοι οφείλουν να ενεργούν σύμφωνα με τους κανόνες της καλής πίστης και των χρηστών ηθών, να τηρούν το καθήκον της αλήθειας και να αποφεύγουν ενέργειες που προδήλως παρεκλύουν τη δίκη.

2. Αν παραβιασθεί η υποχρέωση της παρ. 1, το Δικαστήριο με την οριστική του απόφαση επιβάλλει στο πρόσωπο που κρίνει υπεύθυνο για την παραβίαση χρηματικό πρόστιμο έως χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ. Πριν από την επιβολή του, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου, ύστερα από απόφαση του Δικαστηρίου που καταχωρίζεται στα πρακτικά της διάσκεψης, καλεί με πράξη του το φερόμενο ως υπεύθυνο πρόσωπο να εκθέσει εγγράφως τις απόψεις του στο Δικαστήριο μέσα σε εύλογη προθεσμία. Με την πράξη του Προέδρου κοινοποιείται και απόσπασμα των πρακτικών της διάσκεψης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3**ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ****Άρθρο 21****Λόγοι αποκλεισμού και απαλλαγής**

1. Ο δικαστικός λειτουργός αποκλείεται από την άσκηση του λειτουργήματός του σε δίκη όταν:

(α) από την έκβαση της δίκης έχει άμεσο ή έμμεσο προσωπικό συμφέρον ή όταν σε αυτήν διάδικος είναι σύζυγος ή εξομοιούμενος κατά τον νόμο με σύζυγο, μηστήρας ή πρόσωπο με το οποίο συνδέεται με συγγένεια αίματος ή αγχιστείας έως και τον τρίτο βαθμό ή πρόσωπο με το οποίο συνδέεται με υιοθεσία ή αναδοχή,

(β) η δίκη αφορά σε υπόθεση στην οποία έχει αναμειχθεί με την ιδιότητα του πληρεξουσίου, αντιπροσώπου, εκπροσώπου, διαιτητή, μάρτυρα, πραγματογνώμονα, πειθαρχικού δικαστή ή μέλους πειθαρχικού συμβουλίου ή όταν έχει γνωμοδοτήσει για αυτήν,

(γ) η δίκη αφορά σε διοικητική πράξη ή δικαστική απόφαση στην έκδοση των οποίων είχε συμπράξει.

2. Ο λόγος αποκλεισμού δικαστικού λειτουργού που αναφέρεται στην περ. γ' της παρ. 1 δεν ισχύει για την εκδίκαση από τον δικαστικό λειτουργό: (α) αίτησης αναθεώρησης, εκτός αν προβάλλεται ο λόγος της παρ. 2 του άρθρου 183, (β) αίτησης διόρθωσης ή ερμηνείας, (γ) ανακοπής ερημοδικίας, (δ) αίτησης δικαιοχρησιμοποίησης.

3. Η γραμματεία του Δικαστηρίου οφείλει να ερευνά και να ενημερώνει τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου και τον δικαστικό λειτουργό για τον λόγο αποκλεισμού του που αναφέρεται στην περ. γ' της παρ. 1.

4. Ο δικαστικός λειτουργός που πιστεύει ότι συντρέ-

χουν σοβαροί λόγοι ευπρέπειας που επιβάλλουν την αποχή του από συγκεκριμένη δίκη έχει δικαίωμα να ζητήσει απαλλαγή από τη συμμετοχή του στη δίκη αυτή.

Άρθρο 22**Διαδικασία αποκλεισμού και απαλλαγής**

1. Ο δικαστικός λειτουργός μόλις αντιληφθεί τον λόγο αποκλεισμού του οφείλει να το δηλώσει στον Πρόεδρο του Δικαστηρίου. Αν ο λόγος αποκλεισμού συντρέχει στο πρόσωπο του Προέδρου, ο λόγος αποκλεισμού δηλώνεται στον αμέσως επόμενο από αυτόν αρχαιότερο δικαστικό λειτουργό.

2. Το Δικαστήριο συνεδριάζει σε συμβούλιο που αποτελείται από τους τρεις αρχαιότερους δικαστές του και, αφού ακούσει τη γνώμη του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αποφασίζει αν συντρέχει λόγος αποκλεισμού ή αν εκείνος που υπέβαλε την αίτηση απαλλαγής δικαιούται να απαλλαγεί από την άσκηση των καθηκόντων του. Η απόφαση καταχωρίζεται σε ειδικό πρωτόκολλο.

Άρθρο 23**Αίτηση εξαιρέσης**

Αίτηση εξαιρέσης δικαστικού λειτουργού μπορεί να υποβληθεί από διάδικο για δικαστικό λειτουργό, ως προς τον οποίο συντρέχει λόγος αποκλεισμού ή στο πρόσωπο του οποίου συντρέχουν συγκεκριμένοι λόγοι που δικαιολογούν την πρόκληση αμφιβολίας ως προς την αμερόληπτη άσκηση των καθηκόντων του.

Άρθρο 24**Εξέταση αίτησης εξαιρέσης**

1. Η αίτηση εξαιρέσης υποβάλλεται εγγράφως στη γραμματεία του Δικαστηρίου ή προφορικώς στο ακροατήριο έως το τέλος της συζήτησης της υπόθεσης.

2. Αν ζητείται η εξαιρέση ολόκληρου του Δικαστηρίου, η αίτηση κατατίθεται οκτώ (8) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Στην περίπτωση αυτή δεν δύναται να ζητηθεί η εξαιρέση τόσων μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ώστε με τον αριθμό που απομένει να μην είναι δυνατή η συγκρότησή τους.

3. Αν ο λόγος εξαιρέσης προταθεί πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης, αποφαίνονται για αυτήν οι τρεις αρχαιότεροι δικαστές του Δικαστηρίου, χωρίς τη συμμετοχή του μέλους του οποίου ζητείται η εξαιρέση.

4. Αν ο λόγος προταθεί κατά τη συζήτηση, το Δικαστήριο αποφαίνεται για το βάσιμο αυτής αμέσως, αποτελούμενο από τους τρεις αρχαιότερους δικαστές του Δικαστηρίου που είναι παρόντες στο κατάστημα του Δικαστηρίου κατά την ημέρα της συζήτησης χωρίς τη συμμετοχή του μέλους του οποίου ζητείται η εξαιρέση.

5. Η προαπόδειξη είναι υποχρεωτική για τον αιτούντα.

Άρθρο 25**Απόφαση για εξαιρέση**

1. Αν ο λόγος αποκλεισμού ή εξαιρέσης κριθεί βάσι-

μος, απαγγέλλεται η ακυρότητα των πράξεων στις οποίες συμμετείχε ο δικαστής του οποίου αποφασίσθηκε η εξαίρεση.

2. Αν ο λόγος αποκλεισμού ή εξαίρεσης κριθεί αβάσιμος, η αίτηση απορρίπτεται. Αν ο λόγος εξαίρεσης κριθεί προφανώς αβάσιμος, μπορεί να επιβληθούν σε αυτόν που υπέβαλε την αίτηση εξαίρεσης οι κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 20.

Άρθρο 26 **Αποκλεισμός δικαστικών υπαλλήλων**

Οι διατάξεις για τον αποκλεισμό και την εξαίρεση δικαστικού λειτουργού εφαρμόζονται και για τους υπαλλήλους της γραμματείας. Τις σχετικές αποφάσεις λαμβάνει ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **ΔΙΑΔΙΚΟΙ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 **ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΑΔΙΚΟΥ**

Άρθρο 27 **Ικανότητα διαδίκου φυσικών και νομικών προσώπων**

1. Ικανότητα να είναι διάδικοι έχουν τα φυσικά και νομικά πρόσωπα.

2. Διάδικος είναι και το κυοφορούμενο, εφόσον λογίζεται ως φυσικό πρόσωπο.

Άρθρο 28 **Διάδικοι χωρίς νομική προσωπικότητα**

Οι ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν ορισμένο σκοπό χωρίς να είναι σωματεία, οι εταιρείες που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, καθώς και οι ομάδες περιουσίας έχουν την ικανότητα να είναι διάδικοι σε υποθέσεις σχετικές με τον σκοπό ή το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 **ΔΙΚΑΝΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ**

Άρθρο 29 **Δικανική ικανότητα φυσικών προσώπων**

1. Ικανότητα να αποφασίζει για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων έχει το φυσικό πρόσωπο με:

(α) πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, ή

(β) περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα για τις διαδικαστικές πράξεις που αφορούν στη ρύθμιση σχέσεων για τις οποίες θεωρείται ικανό.

2. Ο αλλοδαπός έχει δικανική ικανότητα εφόσον είναι δικαιοπρακτικά ικανός είτε κατά το δίκαιο της ιθαγένειάς του είτε κατά το ελληνικό δίκαιο.

3. Αν το πρόσωπο δεν έχει δικανική ικανότητα, για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων αποφασίζει ο νόμιμος αντιπρόσωπός του.

4. Κατ' εξαίρεση, για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος επιτρέπεται και σε δικαιοπρακτικά μη ικανό πρόσω-

πο να αποφασίζει για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων ύστερα από άδεια του Προέδρου του Δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου πρόκειται να εισαχθεί ή εκκρεμεί η υπόθεση.

Άρθρο 30 **Δικανική ικανότητα νομικών προσώπων**

1. Το Δημόσιο εκπροσωπείται στη δίκη από τον Υπουργό Οικονομικών. Στις δίκες επί ανακοπής εκτέλεσης, το Δημόσιο εκπροσωπείται από τον προϊστάμενο της δημόσιας υπηρεσίας που επισπεύδει την εκτέλεση.

2. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου εκπροσωπούνται από τους νόμιμους εκπροσώπους τους.

3. Η εκπροσώπηση των αλλοδαπών νομικών προσώπων, εφόσον ειδική διάταξη δεν ορίζει διαφορετικά, διέπεται από το δίκαιο της έδρας τους.

Άρθρο 31 **Εκπροσώπηση διαδίκων χωρίς νομική προσωπικότητα**

Οι ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν ορισμένο σκοπό χωρίς να αποτελούν σωματείο, οι εταιρείες που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, καθώς και οι ομάδες περιουσίας εκπροσωπούνται από τα πρόσωπα στα οποία έχει ανατεθεί η διαχείριση των υποθέσεών τους.

Άρθρο 32 **Γενική και ειδική εξουσιοδότηση για διεξαγωγή δίκης**

1. Αν για τη διεξαγωγή δίκης από τον νόμιμο αντιπρόσωπο του ανίκανου διαδίκου ή τον νόμιμο εκπρόσωπο του νομικού προσώπου απαιτείται προηγούμενη άδεια ή εξουσιοδότηση, η χωρίς περιορισμό παρασχεθείσα άδεια ή εξουσιοδότηση περιλαμβάνει όλες τις διαδικαστικές πράξεις και ενέργειες μέχρι το αμετάκλητο της απόφασης.

2. Ο συμβιβασμός, η αναγνώριση, η παραίτηση και η συμφωνία για διαιτησία είναι ανίσχυρες χωρίς ειδική άδεια ή εξουσιοδότηση για την ενέργειά τους.

Άρθρο 33 **Νομιμοποίηση νόμιμων αντιπροσώπων και εκπροσώπων**

Τα στοιχεία νομιμοποίησης των νόμιμων αντιπροσώπων και εκπροσώπων των διαδίκων υποβάλλονται στο Δικαστήριο έως την πρώτη συζήτηση. Αν συντρέχουν ελλείψεις που μπορεί να συμπληρωθούν ως προς τη δικανική ικανότητα των διαδίκων και τη νόμιμη εκπροσώπησή τους ή ως προς την απαιτούμενη για τη διεξαγωγή της δίκης άδεια ή εξουσιοδότηση, εφαρμόζεται το άρθρο 232.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 **ΔΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ**

Άρθρο 34 **Διενέργεια διαδικαστικών πράξεων**

1. Οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι και οι εκπρόσω-

ποί τους διενεργούν τις διαδικαστικές πράξεις και παρίστανται κατά τη συζήτηση με δικαστικούς πληρεξουσίου.

2. Κατ' εξαίρεση, οι ιδιώτες διάδικοι ή οι νόμιμοι αντιπρόσωποι και οι εκπρόσωποί τους μπορούν να διενεργούν διαδικαστικές πράξεις και να παρίστανται κατά τη συζήτηση χωρίς δικαστικό πληρεξούσιο κατά την εκδίκαση αγωγών για καθυστερούμενες συντάξεις, όταν το σύνολο του ποσού που είναι αντικείμενο της διαφοράς δεν υπερβαίνει τα χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ.

3. Στην περίπτωση της παρ. 2, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί, εκτιμώντας τις ιδιαίτερες περιστάσεις, να υποχρεώσει τον διάδικο να προσλάβει δικαστικό πληρεξούσιο.

Άρθρο 35

Δικαστικοί πληρεξούσιοι του Δημοσίου και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου

Οι διατάξεις που ισχύουν για τους δικαστικούς πληρεξουσίου του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου έχουν εφαρμογή και στις δίκες που διέπονται από τον παρόντα νόμο.

Άρθρο 36

Δικαστικοί πληρεξούσιοι των λοιπών διαδίκων

1. Δικαστικοί πληρεξούσιοι των λοιπών διαδίκων, πλην του Δημοσίου και όλων των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ορίζονται δικηγόροι σύμφωνα με τον Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013, Α' 208). Κατ' εξαίρεση, στις περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 34, δικαστικοί πληρεξούσιοι τους μπορεί να οριστούν και ο σύζυγος, η σύζυγος ή οι εξομοιούμενοι κατά τον νόμο με αυτούς, καθώς και το πρόσωπο που συνδέεται με τους διαδίκους αυτούς με συγγένεια αίματος ή αγχιστείας έως και του δευτέρου βαθμού ή ομόδικός τους.

2. Ο διορισμός πληρεξουσίου γίνεται με έγγραφο ή με προφορική δήλωση ενώπιον του Δικαστηρίου κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, η οποία καταχωρίζεται στα πρακτικά.

3. Το έγγραφο με το οποίο παρέχεται η πληρεξουσιότητα δύναται να είναι δημόσιο ή και ιδιωτικό. Η γνησιότητα της υπογραφής του εντολέα πρέπει να βεβαιώνεται επί του ιδιωτικού εγγράφου από συμβολαιογράφο ή δημόσια ή δημοτική αρχή.

4. Αν ο διάδικος δεν μπορεί να υπογράψει, το ιδιωτικό έγγραφο υπογράφεται από δύο (2) μάρτυρες και η γνησιότητα της υπογραφής τους βεβαιώνεται σύμφωνα με την παρ. 3.

5. Αν η πράξη με την οποία παρέχεται η πληρεξουσιότητα έχει καταρτισθεί από αλλοδαπή αρχή, η πράξη αυτή διέπεται από το δίκαιο του τόπου κατάρτισής της.

6. Τα πληρεξούσια έγγραφα κατατίθενται στο Δικαστήριο.

Άρθρο 37

Έκταση, διάρκεια και λήξη πληρεξουσιότητας

1. Η χρονική διάρκεια και η έκταση της εξουσίας του δικαστικού πληρεξουσίου προσδιορίζονται με το πληρεξούσιο έγγραφο. Το γενικό πληρεξούσιο, αν δεν ορίζεται διαφορετικά, παρέχει την εξουσία για τη διενέργεια

διαδικαστικών πράξεων, την άσκηση ένδικων βοηθημάτων και μέσων, καθώς και τον διορισμό άλλων δικαστικών πληρεξουσίων.

2. Κατ' εξαίρεση, απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα:

(α) για τον δικαστικό συμβιβασμό,

(β) για την παραίτηση από ένδικο βοήθημα ή μέσο που έχει ασκηθεί,

(γ) για την προσβολή εγγράφου ως πλαστού,

(δ) όπου αλλού προβλέπεται τούτο ρητώς από ειδικές διατάξεις.

3. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στο γενικό πληρεξούσιο, η δικαστική πληρεξουσιότητα λήγει με την πάροδο πενταετίας από τη χρονολογία κατάρτισης του σχετικού εγγράφου. Αν όμως η δίκη έχει αρχίσει πριν από τη λήξη της πενταετίας ή της προθεσμίας που έχει οριστεί, το γενικό πληρεξούσιο ισχύει έως και την επίδοση της οριστικής απόφασης.

4. Ο πληρεξούσιος είναι υποχρεωτικά και αντίκλητος του εντολέα του στις κοινοποιήσεις που αφορούν στη δίκη στην οποία παρίσταται, περιλαμβανομένης και της οριστικής απόφασης.

Άρθρο 38

Παύση δικαστικής πληρεξουσιότητας

1. Η πληρεξουσιότητα παύει με:

(α) την κατάργηση της δίκης ή την περάτωση της διαδικαστικής πράξης για την οποία αυτή είχε δοθεί,

(β) τον θάνατο του πληρεξουσίου ή την απώλεια της ικανότητάς του να ενεργεί ως πληρεξούσιος,

(γ) την ανάκληση της πληρεξουσιότητας ή την παραίτηση του πληρεξουσίου από αυτήν,

(δ) την παραίτηση, την παύση, την αποβολή, ή άλλη ανάλογη κατάσταση, του πληρεξουσίου δικηγόρου από το δικηγορικό λειτούργημα.

2. Η ανάκληση της πληρεξουσιότητας, καθώς και η παραίτηση του δικαστικού πληρεξουσίου από αυτήν, γίνονται είτε με προφορική δήλωση στο ακροατήριο που καταχωρίζεται στα πρακτικά και ισχύει έναντι όλων, είτε με έγγραφη δήλωση, η οποία κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή στον πληρεξούσιο ή στον εντολέα κατά περίπτωση, καθώς και σε όλους τους διαδίκους, και στη συνέχεια κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου μαζί με τα αποδεικτικά των κοινοποιήσεων, από τότε δε και ισχύει έναντι όλων.

3. Ο δικαστικός πληρεξούσιος οφείλει, και μετά την κατά την παρ. 2 παραίτησή του, εφόσον δεν διορίστηκε άλλος, να προβαίνει, για χρονικό διάστημα τριάντα (30) ημερών, στη διενέργεια των διαδικαστικών πράξεων που είναι απαραίτητες προς αποτροπή επικείμενου κινδύνου για τα συμφέροντα του εντολέα του. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται για άλλες τριάντα (30) ημέρες αν ο επικείμενος κίνδυνος που είχε εμφανισθεί εντός της προθεσμίας δεν έχει εκλείψει.

4. Η πληρεξουσιότητα δεν παύει με τον θάνατο ή τη μεταβολή της προσωπικής κατάστασης εκείνου που την έδωσε ή του νόμιμου αντιπροσώπου του, αλλά εξακολουθεί και παύει μόνον όταν διακοπεί η δίκη για έναν από τους λόγους αυτούς.

Άρθρο 39

Νομιμοποίηση δικαστικών πληρεξουσίων

1. Για τις προπαρασκευαστικές πράξεις και κλήσεις μέ-

χρι την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η πληρεξουσιότητα θεωρείται υπάρχουσα.

2. Αν, έως την πρώτη συζήτηση, δεν έχουν υποβληθεί τα στοιχεία της νομιμοποίησης, εφαρμόζεται το άρθρο 229.

3. Αν ο δικαστικός πληρεξούσιος τελικώς δεν νομιμοποιηθεί, κηρύσσονται άκυρες οι διαδικαστικές πράξεις που διενεργήθηκαν από αυτόν, καθώς και οι κλήσεις προς αυτόν για συζήτηση, το δε σχετικό ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Άρθρο 40 Κύρια παρέμβαση

1. Αν τρίτος διεκδικεί ολικώς ή μερικώς το αντικείμενο της δίκης που εκκρεμεί στο Τμήμα ύστερα από άσκηση αγωγής, μπορεί να ασκήσει κύρια παρέμβαση.

2. Η άσκηση κύριας παρέμβασης έχει τα έννομα αποτελέσματα που έχει η άσκηση αγωγής.

Άρθρο 41 Πρόσθετη παρέμβαση

1. Σε δίκη που εκκρεμεί στο Τμήμα ύστερα από άσκηση έφεσης ή αγωγής, μπορεί να παρέμβει τρίτος προς υποστήριξη του διαδίκου υπέρ του οποίου έχει έννομο συμφέρον να αποβεί η δίκη.

2. Ο παρεμβαίνων επιχειρεί όλες τις διαδικαστικές πράξεις που προβλέπει ο νόμος εφόσον δεν αντιτίθενται στο συμφέρον και τις πράξεις του διαδίκου υπέρ του οποίου παρεμβαίνει, έχει δε δικαίωμα να ασκήσει όλα τα ένδικα μέσα.

Άρθρο 42 Άσκηση παρέμβασης

1. Στα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ασκήσουν παρέμβαση σύμφωνα με τα άρθρα 40 και 41 ανακοινώνεται η δίκη από οποιονδήποτε διάδικο, με κοινοποίηση του εισαγωγικού δικογράφου και γνωστοποίηση της δικασίμου, είκοσι (20) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από αυτήν.

2. Η παρέμβαση ασκείται με ιδιαίτερο δικόγραφο, το οποίο κατατίθεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 55 στη γραμματεία του Δικαστηρίου και με τη φροντίδα του παρεμβαίνοντος επιδίδεται με ποινή απαραδέκτου σε κυρωμένο αντίγραφο στους διαδίκους έξι (6) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Η παράλειψη της ανωτέρω επίδοσης καλύπτεται αν εκείνος προς τον οποίο αυτή έπρεπε να γίνει παρίσταται στο ακροατήριο και δεν αντιλέγει.

3. Οι διατάξεις για την ομοδικία, τη συνάφεια και τον χωρισμό δικογράφων εφαρμόζονται αναλόγως και στην παρέμβαση.

4. Αποφάσεις, πράξεις και δικόγραφα που προβλέπεται ότι επιδίδονται στους διαδίκους μετά την άσκηση της παρέμβασης επιδίδονται και στους παρεμβαίνοντες.

Άρθρο 43

Παρέμβαση σε δίκη ενώπιον της Ολομέλειας

Παρέμβαση σε δίκη ενώπιον της Ολομέλειας επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις των άρθρων 161 (παραιοπομπή ζητήματος αντισυνταγματικότητας τυπικού νόμου), 162 (υποβολή προδικαστικού ερωτήματος), 163 (πρότυπη δίκη) και 178 (ειδική παρέμβαση).

Άρθρο 44

Παρέμβαση σε δίκη επί ανακοπής εκτέλεσης

Σε δίκη που εκκρεμεί στο Τμήμα ύστερα από άσκηση ανακοπής εκτέλεσης, η παρέμβαση ασκείται σύμφωνα με το άρθρο 149. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται η παρ. 2 του άρθρου 41 και οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 42.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ΟΜΟΔΙΚΙΑ

Άρθρο 45 Αναγκαστική ομοδικία

1. Περισσότεροι ομοδικούν αναγκαστικώς εφόσον:

(α) η διαφορά από τη φύση της επιδέχεται μόνον ενιαία ρύθμιση, ή

(β) η ισχύς της απόφασης που θα εκδοθεί εκτείνεται σύμφωνα με τον νόμο σε όλους τους ομοδικούς, ή
(γ) κατά τον νόμο, συγκεκριμένο ένδικο βοήθημα μόνον από κοινού μπορεί να ασκηθεί από αυτούς ή κατ' αυτών, ή

(δ) λόγω των συνθηκών της συγκεκριμένης διαφοράς, δεν είναι δυνατόν να υπάρξουν αντίθετες αποφάσεις.

2. Οι διαδικαστικές πράξεις κάθε αναγκαστικώς ομοδικού, εφόσον ο νόμος που διέπει τη σχέση δεν ορίζει διαφορετικά, δεσμεύουν και τους λοιπούς αναγκαστικώς ομοδικούς. Για το κύρος όμως των πράξεων συμβιβασμού, αναγνώρισης, παραίτησης και συμφωνίας για διαιτησία, απαιτείται ομοφωνία όλων των αναγκαστικώς ομοδικών.

3. Το Δικαστήριο εκτιμά ελευθέρως τους αντιφατικούς ισχυρισμούς των αναγκαστικώς ομοδικών.

Άρθρο 46

Προσεπίκληση αναγκαστικώς ομοδικών

1. Αν ορισμένοι ως προς τους οποίους συντρέχουν οι προϋποθέσεις της αναγκαστικής ομοδικίας δεν περιλαμβάνονται στο κοινό δικόγραφο, προσεπικαλούνται στη δίκη, με κοινοποίηση του εισαγωγικού δικογράφου και γνωστοποίηση της δικασίμου από οποιονδήποτε ομόδικο, δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση.

2. Την προσεπίκληση αναγκαστικώς ομοδικού έχει την εξουσία να διατάξει και αυτεπαγγέλτως το Δικαστήριο με απόφαση που ορίζει με επιμέλεια ποιου διαδίκου θα γίνει η προσεπίκληση και τον χρόνο κατά τον οποίο πρέπει αυτή να γίνει.

Άρθρο 47

Συμμετοχή στη δίκη αναγκαστικώς ομοδικών

Ο προσεπικαλούμενος κατά το άρθρο 46 μετέχει στη

δίκη με ειδικό δικόγραφο, το οποίο κατατίθεται στην αρμόδια γραμματεία του Δικαστηρίου και επιδίδεται σε κυρωμένο αντίγραφο, με τη φροντίδα του, στους άλλους διαδίκους έως την προτεραιότητα της συζήτησης.

Άρθρο 48
Συνέπειες μη συμμετοχής στη δίκη
αναγκαστικώς ομοδίκων

Αναγκαστικώς ομοδίκος ο οποίος, αν και προσεπικλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 46, δεν μετείχε στη δίκη, θεωρείται ότι αντιπροσωπεύεται κατά τη διάρκειά της από κοινού από όλους τους λοιπούς αναγκαστικώς ομοδίκους που μετέχουν σ' αυτήν. Αν δεν είχε προσεπικληθεί και δεν είχε παρασταθεί κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, έχει δικαίωμα να ασκήσει κατά της σχετικής απόφασης ανακοπή ερημοδικίας.

Άρθρο 49
Άσκηση ένδικων μέσων σε περίπτωση
αναγκαστικής ομοδικίας

1. Αν ασκηθεί ένδικο μέσο από κάποιον ή κατά κάποιου από τους αναγκαστικώς ομοδίκους, εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 46 έως και 48. Οι ενώπιον του Τμήματος ομοδικοί μπορούν να ασκήσουν από κοινού ένδικο μέσο χωρίς να απαιτείται να προβάλλονται κοινοί λόγοι.

2. Ειδικά η άσκηση αίτησης αναίρεσης από κάποιον από τους αναγκαστικώς ομοδίκους έχει αποτέλεσμα και για τους άλλους.

3. Αν υπάρχει αναγκαστική ομοδικία στο Τμήμα, η αίτηση αναίρεσης από τον αντίδικο πρέπει να απευθύνεται κατά όλων των ομοδίκων, αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Άρθρο 50
Δυνητική ομοδικία

1. Περισσότεροι μπορούν, με το ίδιο δικόγραφο, να ασκήσουν κοινή αίτηση δικαστικής προστασίας κατά της ίδιας πράξης ή παράλειψης, εφόσον οι λόγοι που προβάλλουν στηρίζονται σε όμοια κατά τα ουσιαστικά στοιχεία νομική και πραγματική βάση, ή, αν πρόκειται περί αγωγής, εφόσον συνδέονται με κοινό δικαίωμα ή τα δικαιώματά τους στηρίζονται σε όμοια, κατά τα ουσιαστικά στοιχεία, νομική και πραγματική βάση.

2. Κατά περισσότερων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου μπορεί να ασκηθεί κοινή αίτηση δικαστικής προστασίας, εφόσον η πράξη ή η παράλειψη του ενός έχει ενσωματωθεί στην πράξη ή την παράλειψη του άλλου ή κοινή αγωγή, εφόσον τα πρόσωπα αυτά συνδέονται με κοινή υποχρέωση ή οι υποχρεώσεις τους πηγάζουν από την ίδια νομική και πραγματική αιτία.

3. Για απαιτήσεις από συντάξεις, έστω και αν βασίζονται σε παράνομες πράξεις, εφαρμόζονται οι παρ. 1 και 2 και όταν αντικείμενο της διαφοράς είναι ομοειδείς, έστω και μη ισόποσες, απαιτήσεις ή υποχρεώσεις που στηρίζονται σε όμοια, κατά τα ουσιαστικά στοιχεία, νομική βάση. Ομοδικία συντρέχει και όταν για τους αιτούντες δικαστική προστασία έχει εκδοθεί μία πράξη με ξεχωριστά για τον καθένα κεφάλαια ή περισσότερες αυτοτελείς για τον καθένα πράξεις. Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται η συνδρομή και των προϋποθέσεων της συνάφειας.

4. Η δυνητική ομοδικία δεν επηρεάζει τις ουσιαστικές

έννομες σχέσεις των ομοδίκων. Οι διαδικαστικές πράξεις του ενός δεν ωφελούν ούτε βλάπτουν τους άλλους.

5. Κάθε ομοδίκος έχει δικαίωμα, κατά χωρισμό του κοινού δικογράφου έως την πρώτη συζήτηση, να ασκήσει νέο ένδικο βοήθημα, οπότε ως χρονολογία άσκησης του θεωρείται εκείνη του κοινού δικογράφου.

Άρθρο 51
Χωρισμός

1. Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της ομοδικίας, σύμφωνα με τα άρθρα 45 ή 50, το ένδικο βοήθημα κρατείται ως προς τον πρώτο και τους ομοδίκους με αυτόν και διατάσσεται ο χωρισμός του ως προς τους υπόλοιπους. Ο χωρισμός διενεργείται με κατάθεση αυτοτελούς δικογράφου εντός της προθεσμίας που ορίζεται από το Δικαστήριο. Με την απόφαση που διατάσσει τον χωρισμό οι χωριζόμενες υποθέσεις προσδιορίζονται κατά προτίμηση για να δικασθούν σε συγκεκριμένη δικάσιμο.

2. Στις περιπτώσεις των παρ. 1 και 3 του άρθρου 50, το Δικαστήριο δύναται να διατάσσει τον χωρισμό της εκδίκασης επί κοινής αίτησης δικαστικής προστασίας για κάθε διαδικαστικό ή ουσιαστικό λόγο που δικαιολογεί τον χωρισμό. Ο χωρισμός διενεργείται σύμφωνα με την παρ. 1.

3. Σε περίπτωση ομοδικίας κατά την παρ. 3 του άρθρου 50, αν ο αριθμός των ομοδίκων σε κάθε δικόγραφο υπερβαίνει τους δέκα (10), ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου κατά την προδικασία ή το Δικαστήριο μετά τη συζήτηση διατάσσει τον συνολικό ή μερικό χωρισμό τους εφόσον κρίνει ότι έτσι εξυπηρετείται η απονομή δικαιοσύνης σε εύλογο χρόνο. Κατά τα λοιπά ο χωρισμός διενεργείται σύμφωνα όσα ορίζονται στην παρ. 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΩΝ

Άρθρο 52
Διακοπή δίκης

1. Η δίκη διακόπτεται αν, πριν από το πέρας της προφορικής διαδικασίας, αποβιώσει ο διάδικος ή ο νόμιμος αντιπρόσωπός του, καθώς και αν επέλθει άλλη μεταβολή στο πρόσωπο αυτών που επηρεάζει την ικανότητά τους προς διενέργεια διαδικαστικών πράξεων. Σε περίπτωση αναγκαστικής ομοδικίας, ο λόγος διακοπής που συντρέχει ως προς έναν από τους ομοδίκους συνεπάγεται τη διακοπή της δίκης και για τους λοιπούς. Αν η ομοδικία δεν είναι αναγκαστική, η διακοπή επέρχεται μόνο για τον διάδικο στο πρόσωπο του οποίου ή του νόμιμου αντιπροσώπου του συνέβη η μεταβολή.

2. Αν οι μεταβολές που προβλέπονται στην παρ. 1 επέλθουν σε εκπροσώπους νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή σε δικαστικούς πληρεξουσίους, η δίκη δεν διακόπτεται.

Άρθρο 53
Επέλευση και αποτελέσματα διακοπής δίκης

1. Η διακοπή επέρχεται από τότε που το Δικαστήριο λαμβάνει γνώση του λόγου της διακοπής.

2. Οποιοσδήποτε έχει δικαίωμα να επαναλάβει τη δίκη ή ο πληρεξούσιος δικηγόρος εκείνου, στο πρόσωπο του οποίου συνέτρεξε ο λόγος της διακοπής, γνωστοποιεί

στο Δικαστήριο τον λόγο της διακοπής, είτε με κατάθεση σχετικού δικογράφου, είτε με προφορική δήλωση στο ακροατήριο, είτε εκτός του ακροατηρίου κατά τη διενέργεια διαδικαστικής πράξης. Η γνωστοποίηση πρέπει να συνοδεύεται από τα στοιχεία που αποδεικνύουν τη συνδρομή του λόγου της διακοπής.

3. Διαδικαστική πράξη που διενεργήθηκε μετά τη διακοπή της δίκης και πριν από την επανάληψή της είναι άκυρη αν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, επήλθε σε κάποιον από τους διαδίκους βλάβη που δεν μπορεί να επανορθωθεί διαφορετικά παρά μόνο με κήρυξη της πράξης ως άκυρης.

4. Αν ο λόγος της διακοπής γνωστοποιηθεί κατά τη διενέργεια διαδικαστικής πράξης, δεν προχωρεί η διενέργεια της πράξης αυτής και η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο για να διαπιστωθεί η διακοπή της δίκης.

5. Η διαπίστωση από το Δικαστήριο της διακοπής της δίκης ανακοινώνεται στους διαδίκους που δεν παραστάθηκαν κατά τη συζήτηση αυτή με κοινοποίηση αποσπάσματος των σχετικών πρακτικών της συζήτησης.

Άρθρο 54 **Επανάληψη δίκης**

1. Η επανάληψη της διακοπείσας δίκης μπορεί να γίνει με δήλωση εκείνου που δικαιούται να ζητήσει την επανάληψή της. Αν οι δικαιούμενοι είναι περισσότεροι, αρκεί η δήλωση και του ενός ακόμη από αυτούς. Η δήλωση συνοδεύεται από κατάσταση με τα ονόματα και τις διευθύνσεις των προσώπων που έχουν επίσης δικαίωμα επανάληψης και βεβαίωση προς το Δικαστήριο εκείνου που προβαίνει στη δήλωση για την πληρότητα της κατάστασης σύμφωνα με τις γνώσεις που διαθέτει.

2. Αν η επανάληψη της δίκης γίνει ύστερα από δήλωση που υποβλήθηκε προφορικά στο ακροατήριο σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1, το Δικαστήριο μπορεί κατά την ίδια συνεδρίαση να προχωρήσει σε συζήτηση της υπόθεσης, αν παρίστανται όλοι όσοι έχουν δικαίωμα να επαναλάβουν τη δίκη. Άλλως, η συζήτηση αναβάλλεται ώστε να κλητευθούν και τα πρόσωπα αυτά.

3. Αν δήλωση επανάληψης της δίκης δεν γίνει εντός διμήνου από τότε που το Δικαστήριο έλαβε γνώση του γεγονότος που επέφερε τη διακοπή της δίκης, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ορίζει δικάσιμο για τη συνέχισή της. Κατά τη συζήτηση καλούνται όλοι οι διάδικοι, καθώς και όσοι έχουν δικαίωμα σε επανάληψη της δίκης, των οποίων η διεύθυνση είναι γνωστή στο Δικαστήριο. Σε κάθε περίπτωση, η κλήση θυροκολλείται και στην τελευταία κατοικία που είχε στη ζωή ο διάδικος, στο πρόσωπο του οποίου επήλθε η διακοπή.

4. Ο κληρονόμος, ο κληροδόχος ή ο καταπιστευματοδόχος δεν επιτρέπεται να κληθούν για επανάληψη διακοπείσας δίκης πριν από την παρέλευση της προθεσμίας αποποίησης ή πριν από την απώλεια του δικαιώματος αποποίησης που επήλθε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.

5. Αν μέχρι και το τέλος της νέας συζήτησης δεν υποβληθεί έγκυρη δήλωση επανάληψης της δίκης:

(α) η δίκη καταργείται, αν είχε διακοπεί ως συνέπεια μεταβολής που επήλθε στο πρόσωπο εκείνου που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο ή του νόμιμου αντιπροσώπου του,

(β) η δίκη προχωρεί κανονικά, αν είχε διακοπεί ως συνέπεια μεταβολής που επήλθε στο πρόσωπο οποιουδήποτε από τους λοιπούς διαδίκους ή του νόμιμου αντιπροσώπου του.

6. Δίκη που καταργήθηκε σύμφωνα με την περ. (α) της παρ. 5 μπορεί να επαναληφθεί αν, σε αποκλειστική προθεσμία τριών (3) ετών από την κατάργησή της, εκείνος που είχε δικαίωμα σε επανάληψη της δίκης και δεν είχε κλητευθεί στη συζήτηση κατά την παρ. 3 δηλώσει στο Δικαστήριο ότι επιθυμεί τη συνέχιση της δίκης.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ **ΠΡΑΞΕΙΣ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 **ΑΣΚΗΣΗ ΕΝΔΙΚΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ**

Άρθρο 55 **Τρόπος άσκησης**

1. Τα ένδικα βοηθήματα ασκούνται με δικόγραφο, το οποίο μαζί με τρία (3) αντίγραφα κατατίθενται στην αρμόδια γραμματεία του Δικαστηρίου. Τα ένδικα βοηθήματα ασκούνται και με κατάθεση σε κάθε δημόσια ή δημοτική αρχή, η οποία υποχρεούται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση να τα διαβιβάσει στο Δικαστήριο.

2. Τα ένδικα μέσα ασκούνται με δικόγραφο, το οποίο μαζί με τρία (3) αντίγραφα κατατίθενται στην αρμόδια γραμματεία του Δικαστηρίου.

3. Για την κατά τις παρ. 1 και 2 κατάθεση, συντάσσεται έκθεση πάνω στο κατατιθέμενο δικόγραφο, η οποία διαλαμβάνει τη χρονολογία της κατάθεσης, το ονοματεπώνυμο του υπαλλήλου που το παρέλαβε και εκείνου που το κατέθεσε, καθώς και τον αριθμό καταχώρισης του στο οικείο βιβλίο ή στο ειδικό πρωτόκολλο κατάθεσης κατά περίπτωση, υπογράφεται δε από τον υπάλληλο που το παραλαμβάνει, καθώς και από εκείνον που το καταθέτει.

4. Η γραμματεία στην οποία κατατίθεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο, το καταχωρίζει στο τηρούμενο προς τούτο βιβλίο και σχηματίζει φάκελο, τον οποίο διαβιβάζει στο σχηματισμό στον οποίο αυτό απευθύνεται.

5. Αν υπάρχει διαφορά ως προς τη χρονολογία κατάθεσης του ένδικου βοηθήματος ή μέσου ανάμεσα στην έκθεση κατάθεσης και στο βιβλίο ή το πρωτόκολλο, επικρατεί η χρονολογία της έκθεσης.

6. Η γραμματεία είναι υποχρεωμένη, αν το ζητήσει ο ενδιαφερόμενος, να του χορηγήσει κυρωμένο αντίγραφο του δικογράφου του ένδικου βοηθήματος ή μέσου που κατέθεσε με πράξη κατάθεσης πάνω σ' αυτό.

7. Τα ένδικα βοηθήματα ή μέσα μπορεί να ασκούνται και με χρήση ΤΠΕ εφόσον φέρουν εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (L 257/73). Ένδικο βοήθημα ή μέσο που έχει ασκηθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από το Δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη, στην οποία διασφαλίζεται

η αυθεντικότητα του περιεχομένου της και η ταυτότητα του υπογράφοντος. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται τα τεχνικά θέματα και οι λεπτομέρειες για τη διαδικασία έκδοσης και αποστολής της ηλεκτρονικής απόδειξης, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.

Άρθρο 56 **Συναφεία**

1. Με το αυτό δικόγραφο μπορεί να ασκηθεί από τον ίδιο διάδικο ή από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου κοινό ένδικο βοήθημα για συναφείς πράξεις, παραλείψεις ή υλικές ενέργειες.

2. Συναφείς είναι οι πράξεις και οι παραλείψεις όταν:

(α) στηρίζονται στην ίδια νομική και στην ίδια, κατά τα ουσιώδη στοιχεία, πραγματική βάση, ή

(β) η νομιμότητα της μιας ασκεί επιρροή στη νομιμότητα της άλλης.

3. Συναφείς είναι οι υλικές ενέργειες όταν συνδέονται ουσιωδώς μεταξύ τους και οι αξιώσεις που απορρέουν από αυτές στηρίζονται στην ίδια νομική βάση.

4. Αν δεν συντρέχουν, για όλες τις πράξεις, παραλείψεις ή υλικές ενέργειες, οι προϋποθέσεις των παρ. 1 έως 3, κατά περίπτωση, εφαρμόζεται αναλόγως το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 51.

5. Για τον τρόπο χωρισμού του δικογράφου εφαρμόζονται αναλόγως η παρ. 5 του άρθρου 50 και το άρθρο 51.

Άρθρο 57 **Αντικειμενική σώρευση**

1. Περισσότερα ένδικα βοηθήματα ή μέσα μπορεί να σωρευθούν, κυρίως ή επικουρικώς, στο ίδιο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο, αν συντρέχουν ως προς αυτά οι προϋποθέσεις του άρθρου 56, το οποίο και εφαρμόζεται αναλόγως.

2. Οι διατάξεις για την ομοδικία έχουν και στην περίπτωση αυτή ανάλογη εφαρμογή.

Άρθρο 58 **Αποδεικτικό κοινοποίησης**

1. Το αποδεικτικό κοινοποίησης στην αρμόδια αρχή ή τον ιδιώτη των ένδικων βοηθημάτων και μέσων του παρόντος, με εξαίρεση τις αιτήσεις παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας και την ανακοπή εκτέλεσης, πρέπει να κατατίθεται στο Δικαστήριο τέσσερις (4) τουλάχιστον μήνες πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης.

2. Η εκπρόθεσμη κατάθεση στο Δικαστήριο του αποδεικτικού κοινοποίησης της παρ. 1 συνεπάγεται το απαράδεκτο της συζήτησης του ένδικου βοηθήματος ή μέσου, εκτός αν αυτός στον οποίο έπρεπε να γίνει η κοινοποίηση παραστεί χωρίς να αντιλέξει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 **ΔΙΚΟΓΡΑΦΑ**

Άρθρο 59 **Στοιχεία δικογράφων**

1. Τα δικόγραφα που κατατίθενται στο Δικαστήριο πρέπει να αναφέρουν:

(α) την Ολομέλεια ή το Τμήμα ενώπιον του οποίου απευθύνονται,

(β) το είδος του δικογράφου,

(γ) το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο, τον αριθμό φορολογικού μητρώου, την ηλεκτρονική διεύθυνση, την κατοικία του διαδίκου και των νόμιμων αντιπροσώπων του, με προσδιορισμό οδού και αριθμού, και για νομικά πρόσωπα, εταιρείες χωρίς νομική προσωπικότητα, ενώσεις προσώπων και ομάδες περιουσίας, την επωνυμία και την έδρα τους,

(δ) προκειμένου περί του Δημοσίου, τον εκπροσωπούμενο αυτό νόμιμα στη δίκη,

(ε) το αντικείμενο του δικογράφου, κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και συνοπτικό και

(στ) τον τόπο και τον χρόνο σύνταξής του.

Τα δικόγραφα πρέπει να φέρουν ακόμη στο τέλος τους την υπογραφή του διαδίκου ή του νόμιμου αντιπροσώπου του, εφόσον επιτρέπεται παράσταση χωρίς δικηγόρο σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 34 ή του δικαστικού πληρεξουσίου του.

2. Αν το δικόγραφο υπογράφεται από δικηγόρο, αναγράφεται η ηλεκτρονική του διεύθυνση. Στο δικόγραφο περιέχεται και συνοπτική έκθεση των τιθέμενων νομικών ζητημάτων, η οποία δεν υπερβαίνει τις διακόσιες (200) λέξεις. Η υποχρέωση για συνοπτική έκθεση δεν αφορά στην αίτηση αναστολής. Το Δικαστήριο μπορεί να επιβάλει στον διάδικο, ο οποίος δεν τήρησε την ως άνω υποχρέωση και ηττήθηκε, αυξημένη δικαστική δαπάνη έως το διπλάσιο της εκάστοτε οριζόμενης.

3. Είναι άκυρο το δικόγραφο που δεν περιέχει όλα τα στοιχεία της παρ. 1, όταν κατά την κρίση του Δικαστηρίου οι ελλείψεις αυτού το καθιστούν λόγω αοριστίας ανεπίδεκτο δικαστικής εκτίμησης.

4. Τα δικόγραφα που κατατίθενται από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την επιφύλαξη όσων ειδικότερα προβλέπονται για καθένα από αυτά, πρέπει καταρχήν να περιέχουν όσα προβλέπονται στις περ. α', β' και ε' της παρ. 1 και να υπογράφονται από αυτόν.

Άρθρο 60 **Μεταβολή διεύθυνσης**

Κάθε μεταβολή δηλωθείσας διεύθυνσης των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 59 πρέπει να γνωστοποιείται είτε με τα κατατιθέμενα δικόγραφα ή υπομνήματα, είτε με αυτοτελές έγγραφο, που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου και τίθεται στον φάκελο της δικογραφίας. Τα ανωτέρω δικόγραφα ή έγγραφα επιδίδονται και στους λοιπούς διαδίκους.

Άρθρο 61 **Ευπρεπής διατύπωση δικογράφων**

Το Δικαστήριο μπορεί, ύστερα από αίτηση του διαδίκου ή και αυτεπαγγέλτως, να διατάξει τη διαγραφή εξυβριστικών ή άλλων ανάρμοστων φράσεων από τα δικόγραφα.

Άρθρο 62 **Υπομνήματα**

1. Υπομνήματα των διαδίκων για την ανάπτυξη των ισχυρισμών τους κατατίθενται στη γραμματεία το αργό-

τερο πέντε (5) εργάσιμες ημέρες μετά τη συζήτηση. Μέσα σε προθεσμία τριών (3) εργάσιμων ημερών από τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας, ο αντίδικος εκείνου που κατέθεσε το υπόμνημα μπορεί, με δικό του υπόμνημα, να αντικρούσει τις απόψεις που αναπτύχθηκαν με το υπόμνημα του αντιδίκου του, χωρίς να προβάλει νέους ισχυρισμούς.

2. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου δύναται να χορηγήσει επιπλέον προθεσμία για την κατάθεση υπομνήματος, αν συντρέχει σοβαρός κατά την κρίση του λόγος.

3. Η γραμματεία βεβαιώνει στο σώμα του δικογράφου την ημερομηνία της κατάθεσής του.

Άρθρο 63

Γνωστοποίηση δικογράφων στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου λαμβάνει γνώση όλων των εισαγωγικών της δίκης δικογράφων, των πρόσθετων λόγων, των αιτήσεων αναστολής εκτέλεσης, των παρεμβάσεων, καθώς και των εγγράφων και υπομνημάτων και των λοιπών στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης, με μέριμνα της γραμματείας του αρμόδιου σχηματισμού, το αργότερο τρεις (3) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Σε περίπτωση μη έγκαιρης γνωστοποίησης, το Δικαστήριο αναβάλλει την εκδίκαση της υπόθεσης ύστερα από αιτιολογημένο αίτημα του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Άρθρο 64

Σύνταξη εκθέσεων

1. Για κάθε διαδικαστική πράξη που διενεργείται από τον αρμόδιο δικαστή ή δικαστικό υπάλληλο ή από άλλο όργανο συντάσσεται έκθεση.

2. Η έκθεση πρέπει να συντάσσεται με την παρουσία όλων όσων συνέπραξαν ή παραστάθηκαν κατά τη διενέργεια της πράξης. Πρέπει, επίσης, να συντάσσεται συγχρόνως με τη διενέργεια της πράξης που διαπιστώνεται με την έκθεση.

Άρθρο 65

Απαραίτητα στοιχεία των εκθέσεων

1. Η έκθεση αναφέρει τον τόπο και τον χρόνο διενέργειας αυτής, το ονοματεπώνυμο και την ιδιότητα του συντάσσοντος οργάνου, του συμπράττοντος και όλων των λοιπών προσώπων που παρευρίσκονται νόμιμα. Πρέπει επίσης να υπογράφεται από τους ανωτέρω, αφού γνωσθεί σ' αυτούς από όποιον την συνέταξε.

2. Σε περίπτωση αδυναμίας ή άρνησης κάποιου να υπογράψει την έκθεση γίνεται μνεία γι' αυτό στην έκθεση.

3. Η σύνταξη της έκθεσης μπορεί να γίνεται και με χρήση ΤΠΕ και εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής.

4. Αν ο τόπος ή ο χρόνος σύνταξης της έκθεσης διαφέρει από εκείνον της διενέργειας της πράξης, γίνεται γι' αυτό σχετική μνεία στην έκθεση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13 ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ

Άρθρο 66

Επίδοση στη δηλωθείσα διεύθυνση

1. Επίδοση εγγράφου σχετικού με εκκρεμή δίκη, συμπεριλαμβανομένης και της οριστικής απόφασης, στην διεύθυνση που δηλώνεται κατά τα άρθρα 59 και 60, είναι έγκυρη ακόμη και αν ο αποδέκτης της επίδοσης δεν είχε ή δεν έχει πλέον εκεί την κατοικία του.

2. Αν δεν δηλώνεται διεύθυνση της κατοικίας ή δεν γνωστοποιείται μεταβολή της, ούτε υπάρχει αντίκλητος ή υπάρχει αλλά είναι άγνωστη η διεύθυνσή του, όλες οι επιδόσεις μπορεί να γίνονται στη γραμματεία του οικείου σχηματισμού του Δικαστηρίου.

Άρθρο 67

Όργανα επίδοσης

1. Οι επιδόσεις από τον ιδιώτη διάδικο γίνονται με δικαστικό επιμελητή, αν δεν ορίζεται διαφορετικά σε ειδικές διατάξεις του παρόντος.

2. Οι επιδόσεις από το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και οι επιδόσεις για τις οποίες έχει την επιμέλεια η γραμματεία του Δικαστηρίου γίνονται με δικαστικό επιμελητή ή με κάθε άλλο δημόσιο όργανο, καθώς και με όργανο οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

3. Η επίδοση γίνεται κατόπιν παραγγελίας που δίδεται εγγράφως από εκείνον που επιμελείται της επίδοσης.

4. Οι επιδόσεις μπορεί να γίνονται ηλεκτρονικά σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 17.

Άρθρο 68

Σε ποιους γίνεται η επίδοση

1. Η επίδοση γίνεται:

(α) σε εκείνον στον οποίο απευθύνεται το έγγραφο ή στον πληρεξούσιο ή στον αντίκλητό του,

(β) για πρόσωπα που δεν έχουν ικανότητα δικαστικής παράστασης, στον νόμιμο αντιπρόσωπό τους ή τον πληρεξούσιο ή τον αντίκλητο,

(γ) για νομικά πρόσωπα, στον κατά τον νόμο ή το καταστατικό ή τον οργανισμό εκπρόσωπό τους,

(δ) για το δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, στον εκπρόσωπό τους σύμφωνα με το άρθρο 30 και, όταν το φυσικό πρόσωπο που είναι εκπρόσωπος του νομικού προσώπου ταυτίζεται με το πρόσωπο του αντιδίκου, η επίδοση γίνεται στην εποπτεύουσα κρατική αρχή.

2. Αν υπάρχουν περισσότεροι νόμιμοι αντιπρόσωποι ή εκπρόσωποι, αρκεί η επίδοση σε έναν από αυτούς, ακόμη και όταν από τον νόμο, το καταστατικό ή την πράξη διορισμού τους προβλέπεται ότι αυτοί ενεργούν από κοινού.

Άρθρο 69

Τόπος επίδοσης

1. Η επίδοση στο Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής

αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και κάθε άλλη αρχή γίνεται στο κατάστημα της υπηρεσίας της αρχής προς την οποία προορίζεται η επίδοση κατά τις εργάσιμες ώρες.

2. Σε κάθε άλλη περίπτωση η επίδοση μπορεί να γίνει οπουδήποτε βρίσκεται αυτός στον οποίο απευθύνεται το έγγραφο, πλην των χώρων που αναφέρονται στην παρ. 5.

3. Αν αυτός στον οποίο απευθύνεται το έγγραφο έχει στον τόπο όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση γνωστή κατοικία ή επαγγελματική εγκατάσταση ή εργάζεται εκεί ως υπάλληλος, εργάτης ή υπό άλλη ιδιότητα, επίδοση που γίνεται εκτός του χώρου της κατοικίας ή της επαγγελματικής εγκατάστασης ή της εργασίας του δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συναίνεσή του.

4. Αυτός στον οποίο απευθύνεται το επιδοτέο έγγραφο δεν μπορεί να αρνηθεί την παραλαβή του εγγράφου, όταν η ενέργεια προς επίδοση γίνεται στο κατάστημα του Δικαστηρίου ή στο κατάστημα της αρχής που εξέδωσε ή που παρά τον νόμο παρέλειψε να εκδώσει την πράξη. Σε περίπτωση άρνησης, συντάσσεται έκθεση από τον διενεργούντα την επίδοση στην οποία βεβαιώνεται η άρνηση, το δε επιδοτέο έγγραφο αποστέλλεται με απόδειξη μέσω του ταχυδρομείου. Η επίδοση θεωρείται ότι έγινε από τη χρονολογία που φέρει η έκθεση.

5. Δεν επιτρέπεται να γίνει η επίδοση σε αίθουσα Δικαστηρίου κατά την ώρα της συνεδρίασης. Ομοίως, δεν επιτρέπεται επίδοση σε χώρους λατρείας, κατά την ώρα των ιεροτελεστιών ή άλλων θρησκευτικών τελετών ή προσευχών.

Άρθρο 70 **Χρόνος επίδοσης**

1. Η επίδοση, χωρίς τη συναίνεση του παραλήπτη, δεν επιτρέπεται να γίνει νύχτα ή σε ημέρα που κατά τον νόμο δεν λειτουργούν οι δημόσιες υπηρεσίες.

2. Η νύχτα θεωρείται ότι διαρκεί από τις 7 το βράδυ μέχρι τις 7 το πρωί.

Άρθρο 71 **Τρόπος επίδοσης**

1. Αν αυτός στον οποίο απευθύνεται η επίδοση παρίσταται ή ενεργεί ως νόμιμος αντιπρόσωπος περισσότερων ανίκανων προσώπων, αρκεί η παράδοση σ' αυτόν ενός μόνον αντιγράφου ή πρωτοτύπου του επιδοτέου εγγράφου.

2. Η επίδοση ενός μόνον αντιγράφου ή πρωτοτύπου αρκεί και σε κοινό αντίκλητο ή κοινό δικαστικό πληρεξούσιο περισσότερων διαδίκων.

Άρθρο 72 **Επίδοση στην κατοικία**

1. Αν αυτός στον οποίο απευθύνεται η επίδοση δεν βρίσκεται στην κατοικία του, το έγγραφο παραδίδεται σε οποιονδήποτε από τους συνοίκους του, συγγενείς ή υπαλλήλους του, και, σε περίπτωση έλλειψης ή απουσίας αυτών, σε έναν από τους λοιπούς συνοίκους, εφόσον κατά την κρίση του επιδιδόντος έχει συνείδηση των πράξεών του.

2. Κατοικία είναι το σπίτι ή το διαμέρισμα που είναι προορισμένο για διημέρευση ή διανυκτέρευση του παραλήπτη, ακόμη και αν προσωρινά δεν χρησιμοποιείται για τον σκοπό αυτόν.

3. Σύνοικοι θεωρούνται τα μέλη της οικογένειας που διαμένουν στο ίδιο διαμέρισμα, οι θυρωροί πολυκατοικιών και τα μέλη της οικογένειάς τους που συνοικούν μαζί τους, οι διευθυντές ξενοδοχείων και οικοτροφείων, καθώς και το προσωπικό τους. Δεν θεωρούνται ως σύνοικοι οι ένοικοι άλλου διαμερίσματος της ίδιας πολυκατοικίας.

4. Αν κανείς από όσους αναφέρονται στις παρ. 1 έως 3 δεν βρίσκεται στην κατοικία, το έγγραφο θυροκολλείται. Η θυροκόλληση συνίσταται στην επικόλληση του επιδοτέου εγγράφου στη θύρα της κατοικίας από το όργανο της επίδοσης εντός σφραγισμένου και αδιαφανούς φακέλου, επί του οποίου αναγράφονται μόνο τα στοιχεία του προσώπου που παραγγέλλει την κοινοποίηση και του προσώπου προς το οποίο απευθύνεται η κοινοποίηση, μπροστά σε έναν μάρτυρα, με σχετική μνεία για τη θυροκόλληση στην οικεία έκθεση.

Άρθρο 73 **Επίδοση στον χώρο εργασίας**

1. Αν αυτός στον οποίο απευθύνεται το επιδοτέο έγγραφο δεν βρίσκεται στο κατάστημα, στο γραφείο ή στο εργαστήριο, όπου ασκεί είτε μόνος είτε με άλλον το επάγγελμά του ή εργάζεται εκεί ως υπάλληλος ή εργαζόμενος του καταστήματος ή του γραφείου ή του εργαστηρίου, το έγγραφο επιδίδεται στον διευθυντή του καταστήματος ή του γραφείου ή του εργαστηρίου ή σε έναν από τους συνεταίρους, συνεργάτες, υπαλλήλους ή εργαζομένους, που έχει, κατά την κρίση του επιδιδόντος, συνείδηση των πράξεών του.

2. Αν δεν βρίσκεται κανένας από τους προαναφερομένους στο κατάστημα ή το γραφείο ή το εργαστήριο, διενεργείται θυροκόλληση του επιδοτέου εγγράφου, με τον τρόπο που ορίζεται στην παρ. 4 του άρθρου 72.

Άρθρο 74 **Ειδικές περιπτώσεις επίδοσης**

1. Για αξιωματικούς, υπαξιωματικούς, οπλίτες ή λοιπό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας και των Σωμάτων Ασφαλείας, η επίδοση μπορεί να γίνει και στον διοικητή της μονάδας ή τον προϊστάμενο της υπηρεσίας στην οποία ανήκουν, ο οποίος υποχρεούται να παραδώσει ή να διαβιβάσει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, το έγγραφο σε αυτόν στον οποίο απευθύνεται. Τέτοια επίδοση δεν επιτρέπεται για ανώτατους αξιωματικούς ή διοικητές ή διευθυντές μονάδων και υπηρεσιών και για όσους τελούν σε άδεια, διαθεσιμότητα ή αργία.

2. Για όσους ανήκουν στην υπηρεσία φάρων και φανών, η επίδοση επιτρέπεται να γίνει στον λιμενάρχη της περιφέρειας, στην οποία ασκούν τα καθήκοντά τους.

3. Αν αυτός στον οποίο απευθύνεται το επιδοτέο έγγραφο νοσηλεύεται σε νοσοκομείο ή κρατείται σε φυλακή και δεν είναι δυνατή η επικοινωνία με αυτόν, σύμφωνα με βεβαίωση της διεύθυνσης του νοσοκομείου ή της φυλακής, η οποία μνημονεύεται στην έκθεση επίδοσης, η επίδοση γίνεται στον διευθυντή του νοσοκομείου ή της

φυλακής, ο οποίος υποχρεούται να παραδώσει το έγγραφο σ' αυτόν στον οποίο απευθύνεται.

4. Αν αυτός στον οποίο απευθύνεται το επιδοτέο έγγραφο υπηρετεί σε εμπορικό πλοίο ελλιμενισμένο σε ελληνικό λιμάνι, η επίδοση, σε περίπτωση απουσίας ή άρνησής του να παραλάβει το έγγραφο ή άρνησής του ή αδυναμίας του να υπογράψει την έκθεση, γίνεται προς τον πλοίαρχο ή προς αυτόν που τον αναπληρώνει, και, σε περίπτωση απουσίας ή άρνησης και αυτών να παραλάβουν το έγγραφο, γίνεται στον λιμενάρχη, ο οποίος υποχρεούται να ειδοποιήσει αυτόν στον οποίο απευθύνεται το έγγραφο.

5. Αν αυτός στον οποίο απευθύνεται το επιδοτέο έγγραφο υπηρετεί σε εμπορικό πλοίο που δεν είναι ελλιμενισμένο σε ελληνικό λιμάνι, η επίδοση γίνεται στην κατοικία του, και σε περίπτωση που δεν έχει κατοικία, η επίδοση γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 77. Σε κάθε περίπτωση η επίδοση γίνεται και στα γραφεία του πλοιοκτήτη ή του διαχειριστή στην ημεδαπή ή διαφορετικά στον πράκτορα του πλοίου στο ελληνικό λιμάνι, αν αυτά υπάρχουν.

Άρθρο 75

Υποχρέωση παράδοσης του επιδοτέου εγγράφου

Τα πρόσωπα στα οποία παραδίδεται, σύμφωνα με το άρθρο 74, το επιδοτέο έγγραφο, οφείλουν να το παραδώσουν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση σ' αυτόν που αφορά η επίδοση με έγγραφη απόδειξη, την οποία και υποχρεούνται να διαβιβάσουν στη γραμματεία του Δικαστηρίου.

Άρθρο 76

Επίδοση σε πρόσωπα γνωστής διεύθυνσης στην αλλοδαπή

Με την επιφύλαξη επιδόσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής διεθνών συμβάσεων, αν αυτός στον οποίο απευθύνεται το επιδοτέο έγγραφο κατοικεί στη αλλοδαπή και είναι γνωστός ο τόπος, καθώς και η διεύθυνση της κατοικίας του, η επίδοση, σε περίπτωση έλλειψης αντικλήτου, γίνεται στον Υπουργό Εξωτερικών ή στον εξουσιοδοτημένο από αυτόν υπάλληλο, για τη διαβίβαση του εγγράφου σ' αυτόν στον οποίο απευθύνεται.

Άρθρο 77

Επίδοση σε πρόσωπα άγνωστης διαμονής

1. Αν αυτός στον οποίο απευθύνεται το επιδοτέο έγγραφο είναι άγνωστης διαμονής κατά τον χρόνο της επίδοσης, η επίδοση, εφόσον δεν έχει οριστεί αντίκλητος, γίνεται στον δήμαρχο της τελευταίας γνωστής κατοικίας ή διαμονής του, και αν δεν υπάρχει καμία γνωστή κατοικία ή διαμονή, στον δήμαρχο της αρχής που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη.

2. Η επίδοση του επιδοτέου εγγράφου στον δήμαρχο και στα πρόσωπα που αναφέρονται στα άρθρα 73, 74 και 76 γίνεται εντός σφραγισμένου και αδιαφανούς φακέλου, επί του οποίου αναγράφονται μόνο τα στοιχεία της αρχής ή του προσώπου που παραγγέλλει την κοινοποίηση και του προσώπου προς το οποίο απευθύνεται η κοινοποίηση.

Άρθρο 78

Άρνηση παραλαβής

1. Αν αυτός στον οποίο απευθύνεται το επιδοτέο έγγραφο ή τα πρόσωπα που αναφέρονται στα άρθρα 72 και 73 αρνούνται την παραλαβή του εγγράφου ή την υπογραφή της έκθεσης επίδοσης, διενεργείται θυροκόλληση του επιδοτέου εγγράφου στην κατοικία ή στο κατάστημα γραφείου ή εργαστηρίου με τον τρόπο που ορίζεται στην παρ. 4 του άρθρου 72.

2. Αν στις περιπτώσεις των άρθρων 74, 76 και 77 τα αναφερόμενα σ' αυτά πρόσωπα αρνούνται να παραλάβουν το έγγραφο ή να υπογράψουν την έκθεση επίδοσης, διενεργείται θυροκόλληση του επιδοτέου εγγράφου με τον τρόπο που ορίζεται στην παρ. 4 του άρθρου 72 και αντίγραφό του αποστέλλεται μέσω ταχυδρομείου με συστημένη επιστολή στη διεύθυνση όπου έπρεπε να γίνει η επίδοση.

3. Αν στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 69 ο εκπρόσωπος της αρχής ή ο εντεταλμένος υπάλληλος αρνηθεί την παραλαβή του εγγράφου ή την υπογραφή της έκθεσης, η άρνηση βεβαιώνεται σ' αυτή και διενεργείται θυροκόλληση του επιδοτέου εγγράφου με τον τρόπο που ορίζεται στην παρ. 4 του άρθρου 72.

4. Στις περιπτώσεις των παρ. 1 έως και 3 η επίδοση θεωρείται ότι συντελέστηκε από τη χρονολογία της έκθεσης.

Άρθρο 79

Έκθεση επίδοσης

1. Για κάθε επίδοση συντάσσεται από το όργανο της επίδοσης έκθεση, η οποία, εκτός από τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 65, περιέχει:

- (α) την παραγγελία για επίδοση,
- (β) το ονοματεπώνυμο και την ιδιότητα του οργάνου της επίδοσης,
- (γ) σαφή προσδιορισμό του επιδοθέντος εγγράφου και των προσώπων στα οποία αυτό αφορά,
- (δ) μνεία του τόπου, του χρόνου, της ημέρας και της ώρας της επίδοσης,
- (ε) μνεία του προσώπου στο οποίο παραδόθηκε το έγγραφο και του τρόπου επίδοσης σε περίπτωση απουσίας ή άρνησης εκείνου στον οποίο απευθύνεται το επιδοτέο έγγραφο ή των προσώπων που αναφέρονται στα άρθρα 72 και 73.

2. Η έκθεση υπογράφεται από το όργανο της επίδοσης και από εκείνον που παρέλαβε το έγγραφο, σε περίπτωση δε άρνησης ή αδυναμίας του τελευταίου και από τον προσλαμβανόμενο για τον σκοπό αυτόν μάρτυρα.

3. Πάνω στο έγγραφο που επιδίδεται, το όργανο της επίδοσης σημειώνει την ημέρα και την ώρα της επίδοσης και υπογράφει. Η σημείωση αυτή αποτελεί απόδειξη υπέρ εκείνου στον οποίο απευθύνεται το επιδοτέο έγγραφο. Αν υπάρχει διαφορά μεταξύ της έκθεσης επίδοσης και της σημείωσης, κατ'εξουσιοδότηση η έκθεση επίδοσης.

Άρθρο 80

Αντίκλητος

1. Κάθε διάδικος σε δίκη ενώπιον του Δικαστηρίου, με εξαίρεση το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδι-

οίκησης και τα άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, υποχρεούται, με το πρώτο δικόγραφο που απευθύνεται στο Δικαστήριο, να διορίσει ως αντίκλητο πρόσωπο που έχει την κατοικία του στην έδρα του Δικαστηρίου. Αντίκλητος εκείνου είναι αυτοδικαίως ο δικηγόρος που το υπογράφει, εφόσον είναι διορισμένος στο Πρωτοδικείο Αθηνών.

2. Ο διορισμός πρέπει να περιέχει το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, το επάγγελμα και τον ακριβή προσδιορισμό της διεύθυνσης της κατοικίας και της επαγγελματικής εγκατάστασης του αντικλήτου. Το άρθρο 60 εφαρμόζεται και εν προκειμένω.

3. Αυτός που επιμελείται της επίδοσης, ακόμη και όταν υπάρχει αντίκλητος, αναζητεί πρώτα τον διάδικο ή τον νόμιμο αντιπρόσωπό του για να παραδώσει το επιδοτέο έγγραφο, χωρίς να επιτρέπεται σε περίπτωση απουσίας των τελευταίων η επίδοση με θυροκόλληση. Σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να προβληθεί ακυρότητα της επίδοσης από το γεγονός ότι αυτή έγινε στον αντίκλητο που διορίστηκε, εκτός αν ειδική διάταξη επιβάλλει την παράδοση του εγγράφου στον ίδιο τον διάδικο ή τον νόμιμο αντιπρόσωπό του.

4. Η επίδοση στον αντίκλητο διενεργείται με τον ίδιο τρόπο που γίνεται στον διάδικο, εφαρμοζομένων αναλόγως και των άρθρων 72 και 73, καθώς και της παρ. 1 του άρθρου 78.

5. Η ιδιότητα του αντικλήτου παύει με:

(α) τον θάνατό του ή την απώλεια της ικανότητάς του να ενεργεί διαδικαστικές πράξεις,

(β) την περάτωση της δίκης με αμετάκλητη απόφαση,

(γ) την παραίτηση ή την ανάκληση του διορισμού.

Το άρθρο 38 εφαρμόζεται αναλόγως και για τον αντίκλητο. Ο διάδικος υποχρεούται σε άμεση αντικατάσταση του αντικλήτου που απεβίωσε, απώλεσε την ικανότητά του να διενεργεί διαδικαστικές πράξεις, παραιτήθηκε ή ο διορισμός του ανακλήθηκε με έγγραφη δήλωσή του που πληροί τους όρους της παρ. 2 του παρόντος και κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14 ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ

Άρθρο 81 Υποβολή παραίτησης

1. Η παραίτηση από το δικαίωμα ή το δικόγραφο ένδικου βοηθήματος ή μέσου μπορεί να γίνει έως το πέρας της τελευταίας συζήτησης.

2. Η παραίτηση γίνεται με:

(α) προφορική δήλωση στο ακροατήριο του διαδίκου ή του νόμιμου αντιπροσώπου ή του εκπροσώπου ή του δικαστικού πληρεξουσίου του,

(β) έγγραφη δήλωση του δικαστικού πληρεξουσίου του διαδίκου, η οποία κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου,

(γ) έγγραφη δήλωση του ίδιου του διαδίκου ή του νόμιμου αντιπροσώπου ή του εκπροσώπου του που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου και που περιλαμβάνεται είτε σε συμβολαιογραφικό είτε σε ιδιωτικό έγγραφο, εφόσον στην τελευταία περίπτωση η γνησιότητα της υπογραφής του δηλούντος βεβαιώνεται από οποιαδήποτε δημόσια ή δημοτική αρχή.

3. Δήλωση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του

Ελεγκτικού Συνεδρίου ότι αποσύρει την υποστήριξη ένδικου βοηθήματος ή μέσου που έχει ασκήσει, η οποία υποβάλλεται στο Δικαστήριο και κοινοποιείται σε εκείνον υπέρ του οποίου ασκήθηκε το ένδικο βοήθημα ή μέσο, επιφέρει τις συνέπειες της παραίτησης από το δικόγραφο. Η δήλωση, που υποβάλλεται και κοινοποιείται σε εκείνον υπέρ του οποίου ασκήθηκε το ένδικο βοήθημα ή μέσο πριν από τον προσδιορισμό δικασίμου, γίνεται δεκτή με πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου, εκτός αν εκείνος υπέρ του οποίου ασκήθηκε το ένδικο βοήθημα ή μέσο δηλώσει εντός εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της δήλωσης σ' αυτόν ότι επιθυμεί τη συνέχιση της δίκης. Αν η δήλωση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου γίνει μετά τον προσδιορισμό δικασίμου, η δήλωση συνέχισης υποβάλλεται έως την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο.

Άρθρο 82 Ισχύς παραίτησης

1. Είναι ανίσχυρη η παραίτηση που γίνεται υπό όρο ή αίρεση.

2. Ανάκληση της παραίτησης δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 83 Αποτελέσματα παραίτησης

1. Η δήλωση παραίτησης συνεπάγεται κατάργηση της δίκης. Τα έννομα αποτελέσματα της παραίτησης επέρχονται αφότου γίνει η δήλωση.

2. Αν η παραίτηση υποβληθεί μετά την πρώτη συζήτηση, το Δικαστήριο μπορεί να καταλογίσει τα έξοδα της δίκης σε βάρος του παραιτηθέντος διαδίκου.

3. Κατά την παραίτηση από μέρους του Δημοσίου, οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου τηρούνται οι εκάστοτε ισχύουσες ειδικές γι' αυτά διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15 ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ

Άρθρο 84 Εκκίνηση και υπολογισμός προθεσμιών

1. Οι προβλεπόμενες στον νόμο και οι τασσόμενες από το Δικαστήριο προθεσμίες εκκινούν την επόμενη ημέρα από εκείνη κατά την οποία επιδόθηκε το έγγραφο ή κατά την οποία συντελέστηκε το γεγονός που αποτέλεσε την αφετηρία της προθεσμίας, και λήγουν στις 7 το βράδυ της τελευταίας ημέρας, αν δε αυτή είναι κατά νόμο εξαιρετέα, την ίδια ώρα της αμέσως επόμενης εργάσιμης ημέρας.

2. Ο υπολογισμός των προθεσμιών γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Αστικό Κώδικα.

3. Τα ένδικα βοηθήματα και μέσα μπορεί να ασκηθούν και πριν από την επίδοση της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης.

4. Οι προθεσμίες που αρχίζουν με την επίδοση εγγράφου τρέχουν και εναντίον εκείνου, με παραγγελία του οποίου έγινε η επίδοση.

5. Οι προθεσμίες, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, έχουν ανατρεπτικό χαρακτήρα και η τήρησή τους εξετάζεται από το Δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 85
Διακοπή και αναστολή προθεσμιών

1. Αν κατά τη διάρκεια μιας προθεσμίας επέλθει διακοπή της δίκης, διακόπτεται η προθεσμία και αρχίζει νέα από την επανάληψη της δίκης.

2. Αν αποβιώσει διάδικος κατά τη διάρκεια της προθεσμίας, αυτή διακόπτεται και αρχίζει νέα από την επίδοση της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης σ' αυτούς που διαδέχθηκαν τον θανόντα σύμφωνα με τον νόμο, ή από τότε που έλαβαν αποδεδειγμένως γνώση της πράξης ή της απόφασης. Αν η νομιμοποίηση των τελευταίων συνδέεται με την άσκηση κληρονομικού δικαιώματος, η νέα προθεσμία αρχίζει από την αποδοχή της κληρονομίας. Το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση που έπαυσε να υπάρχει το νομικό πρόσωπο.

3. Κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών, όπως προσδιορίζεται από τον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών (ν. 1756/1988, Α' 35), οι προθεσμίες αναστέλλονται.

4. Κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών αναστέλλονται οι προθεσμίες που έχουν ταχθεί για τη διεξαγωγή αποδείξεων. Η αναστολή δεν ισχύει όταν πρόκειται για συντηρητική απόδειξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16
ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ

Άρθρο 86
Ορισμός της δικονομικής ακυρότητας και εξουσίες του Δικαστηρίου

1. Η παράβαση διάταξης που ρυθμίζει τη διαδικασία και ιδίως τον τύπο της διαδικαστικής πράξης συνεπάγεται ακυρότητα.

2. Την ακυρότητα απαγγέλλει το Δικαστήριο:

(α) αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αν αυτό προβλέπεται ρητώς από τον νόμο ή αν η διαδικαστική πράξη προέρχεται από αναρμόδιο όργανο ή αν αυτή έγινε κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας,

(β) ύστερα από αίτηση του διαδίκου σε κάθε άλλη περίπτωση και εφόσον κριθεί ότι η παράβαση προκάλεσε σε αυτόν βλάβη, η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί διαφορετικά παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας.

Άρθρο 87
Πρόταση και συνέπειες δικονομικών ακυροτήτων

1. Η αίτηση του διαδίκου στην περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 86 είναι απαράδεκτη αν:

(α) δεν υποβληθεί κατά την πρώτη, μετά τη συντέλεση της παράβασης, συζήτηση της υπόθεσης,

(β) υποβληθεί από διάδικο που έχει προκαλέσει την παράβαση ή έχει συντελέσει σε αυτή ή έχει παραιτηθεί ρητώς ή σιωπηρώς, μετά τη διενέργεια της διαδικαστικής πράξης, από την υποβολή αίτησης.

2. Το Δικαστήριο, όταν απαγγέλλει την ακυρότητα, διατάσσει την επανάληψη της πράξης, εκτός αν επήλθε απώλεια του δικαιώματος ή αποκλείεται η επανάληψη για άλλο λόγο.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΛΟΓΟΥ
ΧΡΟΝΟΥ ΕΚΔΙΚΑΣΗΣ

Άρθρο 88
Παρακολούθηση της ροής των υποθέσεων

Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου παρακολουθεί τη ροή των υποθέσεων που εισέρχονται και εκκρεμούν σ' αυτό, προκειμένου να διασφαλίσει την εκδίκασή τους σε εύλογο χρόνο.

Άρθρο 89
Ορισμός και καθήκοντα εισηγητή δικαστή

1. Αν ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου προσδιορίσει σύνομη δικάσιμο της υπόθεσης σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 109, δύναται συγχρόνως να ορίσει τον εισηγητή δικαστή της υπόθεσης.

2. Ο εισηγητής δικαστής σε υποθέσεις που υπάγονται στη δικαιοδοσία Τμήματος φροντίζει, ώστε, πριν από τη δικάσιμο, να είναι πλήρης ο διοικητικός φάκελος της υπόθεσης, συντάσσει δε συνοπτική έκθεση, η οποία διαλαμβάνει το ιστορικό της διαφοράς, τα στοιχεία που βεβαιώνονται από τα έγγραφα και τα ζητήματα που ανακύπτουν.

3. Σε υποθέσεις που υπάγονται στη δικαιοδοσία Τμήματος, οι αρχές προς τις οποίες απευθύνεται ο εισηγητής για τη συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών χρησίμων για τη διερεύνηση της υπόθεσης έχουν την υποχρέωση να αποστέλλουν τα στοιχεία και τις πληροφορίες που τους ζητεί εντός τριάντα (30) ημερών από την αποστολή του σχετικού εγγράφου.

4. Αν κρίνει ότι η υπόθεση υπάγεται στις περιπτώσεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 91, ο εισηγητής δικαστής ενημερώνει σχετικώς τον Πρόεδρο.

5. Ο εισηγητής, πέντε (5) ημέρες πριν από τη δικάσιμο που έχει ορισθεί με την οικεία πράξη του Προέδρου, οφείλει να δηλώσει στη γραμματεία του Δικαστηρίου αν η υπόθεση είναι ώριμη για συζήτηση. Η παράλειψη της δήλωσης αυτής επάγεται την αυτεπάγγελτη αναβολή της υπόθεσης σε μεταγενέστερη δικάσιμο.

Άρθρο 90
Μέτρα για διασφάλιση της εκδίκασης
εντός ευλόγου χρόνου

Αν ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου κρίνει, εκτιμώντας το σύνολο των περιστάσεων, ότι οι αιτήσεις που εκκρεμούν στο Δικαστήριο είναι ανέφικτο να εκδικασθούν και να περατωθούν εντός ευλόγου χρόνου, μπορεί να λάβει ένα από τα ακόλουθα μέτρα ή συνδυασμό τους:

(α) Κατατάσσει τις εκκρεμείς υποθέσεις, για τις οποίες δεν έχει προσδιορισθεί ακόμη δικάσιμος ανά θεματική κατηγορία, ανάλογα με την ταυτότητα ή ομοιότητα των νομικών ζητημάτων που τίθενται σ' αυτές και για όσες από αυτές υφίσταται απόφαση της Ολομέλειας ή πάγια νομολογία Τμήματος που επιλύουν το κύριο ζήτημα που τίθεται σ' αυτές εκδίδει πράξη συνεκδίκασης και τις ει-

σάγει προς εκδίκαση σύμφωνα με την ειδική διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 91.

(β) Αν έχει εντοπίσει κατηγορία όμοιων θεματικών υποθέσεων μεγάλου αριθμού στις οποίες τίθεται νομικό ζήτημα που, αν επιλυθεί από την Ολομέλεια, θα καταστεί δυνατή η εισαγωγή τους προς εκδίκαση στη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 91, κινεί τη διαδικασία της παραπομπής στην Ολομέλεια σοβαρού ζητήματος σύμφωνα με τις παρ. 1 του άρθρου 162 και 1 του άρθρου 163.

(γ) Ορίζει δικαστή για να εξετάσει αν υπόθεση ή κατηγορία υποθέσεων που εκκρεμούν στο Δικαστήριο υπάγονται στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 91.

(δ) Επί αγωγών που υπάγονται στην περ. α', ζητεί, πριν από την εισαγωγή τους προς εκδίκαση, την παροχή πληροφοριών και στοιχείων από την αρμόδια διοικητική αρχή, ώστε να αποφευχθεί η έκδοση προδικαστικής απόφασης.

(ε) Εισάγει υπόθεση απευθείας στην επταμελή σύνθεση του Τμήματος, όταν συντρέχει περίπτωση από αυτές που προβλέπονται στο άρθρο 296.

Άρθρο 91 **Διαδικασία σε συμβούλιο**

1. Προφανώς अपαράδεκτες ή προφανώς αβάσιμες, καθώς και προφανώς βάσιμες αιτήσεις δικαστικής προστασίας μπορεί να απορρίπτονται ή, αντίστοιχα, να γίνονται δεκτές με ομόφωνη απόφαση δικαστικού σχηματισμού που λαμβάνεται σε συμβούλιο, το οποίο συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τον πρώτο κατά σειρά αρχαιότητας Σύμβουλο που υπηρετεί στο Δικαστήριο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του και τον δικαστή που ορίστηκε από τον Πρόεδρο ως εισηγητής της υπόθεσης. Επί υποθέσεων που εκκρεμούν σε Τμήμα, μέλη του σχηματισμού μπορεί να ορισθούν και Πάρεδροι που συμμετέχουν με αποφασιστική ψήφο.

2. Προφανώς απαράδεκτες ή αβάσιμες αιτήσεις δικαστικής προστασίας μπορούν να απορρίπτονται ακόμη και αν ο υπογράφων δικηγόρος δεν έχει νομιμοποιηθεί, με ανάλογη εφαρμογή της διαδικασίας του άρθρου 237.

3. Η απόφαση κοινοποιείται στους διαδίκους, οι οποίοι μπορούν, με αίτησή τους που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την κοινοποίηση, να ζητήσουν τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, συμπληρώνοντας τυπικές ελλείψεις και καταβάλλοντας επιπλέον παράβολο, εφόσον έχουν τέτοια υποχρέωση, τριπλάσιο από το κατά περίπτωση προβλεπόμενο. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση που ελήφθη σε συμβούλιο, παύει να ισχύει και ο Πρόεδρος εισάγει την υπόθεση για συζήτηση στο ακροατήριο. Την υπόθεση μπορεί να εισαγάγει στο ακροατήριο και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου μέσα στην ίδια προθεσμία. Σε κάθε περίπτωση, η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο, αν κατά την εκτέλεση της απόφασης που ελήφθη με τη διαδικασία του παρόντος διαπιστωθεί ότι η απόφαση εμπεριέχει ελλείψεις που καθιστούν αδύνατη την εκτέλεσή της.

4. Ο γραμματέας του Δικαστηρίου με πράξη του διαπίστωνει την άπρακτη πάροδο των προθεσμιών της παρ. 3.

Από την ημερομηνία σύνταξης της πράξης αυτής παράγεται το αποτέλεσμα της απόφασης. Αν διαπιστώσει πλημμέλεια στην κοινοποίηση, διατάσσει τη διενέργεια νέας.

5. Κατά της απόφασης που εκδίδεται σε συμβούλιο δεν επιτρέπεται η άσκηση αίτησης αναίρεσης και ανακοπής ερημοδικίας.

Άρθρο 92 **Συνεκδίκαση ή χωρισμός δικογράφων**

Για την ταχύτερη εκδίκαση των υποθέσεων, το Δικαστήριο, με πράξη του Προέδρου του, μπορεί να διατάσσει τη συνεκδίκαση περισσότερων ένδικων βοηθημάτων ή μέσων ή αιτήσεων καταλογισμού, εφόσον τίθενται όμοια ζητήματα. Για τον ίδιο λόγο μπορεί να διατάσσει τον χωρισμό δικογράφων, στα οποία έχουν σωρευθεί πλείονες αιτήσεις δικαστικής προστασίας.

Άρθρο 93 **Ειδική εκδίκαση αγωγών σε συμβούλιο**

1. Αν ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου κρίνει, αφού συνεκτιμήσει το σύνολο των περιστάσεων, ότι αγωγή που εκκρεμεί στο Δικαστήριο δεν μπορεί να δικασθεί εντός εύλογου χρόνου, ενημερώνει εγγράφως τους διαδίκους για την ενδεχόμενη καθυστέρηση και τους γνωρίζει ότι, εφόσον δεν διατυπώσουν αντίρρηση εντός ενός (1) μήνα από την επίδοση του εγγράφου του, η υπόθεση θα εισαχθεί για εκδίκαση στο συμβούλιο που προβλέπεται στο άρθρο 91.

2. Αν δεν διατυπωθεί η αντίρρηση που αναφέρεται στην παρ. 1, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου καλεί τους διαδίκους να υποβάλουν στο Δικαστήριο υπόμνημα με τους ειδικότερους ισχυρισμούς τους, καθώς και κάθε στοιχείο που, κατά την κρίση τους, διευκολύνει την ταχύτερη εκδίκαση της αγωγής. Το Δικαστήριο επιλαμβάνεται της αγωγής σε συμβούλιο και αποφαινεται επί του ουσιαστικώς βάσιμου αυτής με βάση τις αρχές για την κατανομή του βάρους της απόδειξης και τα στοιχεία που υφίστανται στον φάκελο, χωρίς να διατάξει περαιτέρω αποδείξεις.

3. Η απόφαση κοινοποιείται στους διαδίκους, οι οποίοι μπορούν, με αίτησή τους που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την κοινοποίηση, να ζητήσουν τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση που ελήφθη σε συμβούλιο παύει να ισχύει και ο πρόεδρος εισάγει την υπόθεση για συζήτηση στο ακροατήριο. Την υπόθεση μπορεί να εισαγάγει στο ακροατήριο και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου μέσα στην ίδια προθεσμία. Σε κάθε περίπτωση η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο, αν κατά την εκτέλεση της απόφασης που ελήφθη με τη διαδικασία του παρόντος διαπιστωθεί ότι η απόφαση εμπεριέχει ελλείψεις που καθιστούν αδύνατη την εκτέλεσή της.

4. Κατά της απόφασης που εκδίδεται σε συμβούλιο δεν επιτρέπεται η άσκηση αίτησης αναίρεσης και ανακοπής ερημοδικίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18 ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 94

Αναστολή εκτέλεσης διοικητικών πράξεων

1. Η προθεσμία και η άσκηση έφεσης ενώπιον του Δικαστηρίου κατά πράξης της διοίκησης δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξης αυτής, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον νόμο.

2. Η αναστολή, ολικώς ή μερικώς, της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης μπορεί να διαταχθεί, ύστερα από αίτηση του εκκαλούντος ή του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση του Δικαστηρίου που εκδίδεται πριν αυτό αποφανθεί για την έφεση.

Άρθρο 95 Αρμοδιότητα

Αρμόδιο για τη χορήγηση της αναστολής είναι το Τμήμα στο οποίο εκκρεμεί η έφεση, εφόσον αυτό είναι αρμόδιο για την εκδίκαση της κύριας υπόθεσης. Σε περίπτωση αναρμοδιότητας, η αίτηση αναστολής παραπέμπεται στο αρμόδιο Τμήμα, υποχρεωτικά μαζί με την έφεση, με τη διαδικασία του άρθρου 91. Στην περίπτωση αυτή, και για την αποτροπή άμεσου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης του αιτούντος, επιτρέπεται η έκδοση σύμφωνα με το άρθρο 99 προσωρινής διαταγής αναστολής εκτέλεσης από τον Πρόεδρο ή τον οριζόμενο απ' αυτόν δικαστή του Τμήματος, στο οποίο έχει αναρμοδίως εισαχθεί η αίτηση αναστολής.

Άρθρο 96 Προϋποθέσεις αναστολής

1. Η αίτηση αναστολής γίνεται δεκτή, αν πιθανολογηθεί ότι από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα επέλθει στον αιτούντα βλάβη δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της έφεσης. Ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν πιθανολογείται ως δυσχερώς επανορθώσιμη, το Δικαστήριο χορηγεί την αναστολή αν εκτιμά ότι η έφεση είναι προδήλως βάσιμη.

2. Στις διαφορές από καταλογισμούς το Τμήμα μπορεί, με την απόφασή του, να ορίσει ότι το ανασταλτικό αποτέλεσμα δεν καταλαμβάνει τη λήψη αναγκαστικών μέτρων είσπραξης ή διοικητικών μέτρων για τον εξαναγκασμό ή τη διασφάλιση της είσπραξης της οφειλής επί συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων του αιτούντος, τα οποία αναφέρονται στην απόφαση.

3. Σε κάθε περίπτωση η αίτηση αναστολής απορρίπτεται αν:

(α) η έφεση είναι προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης είναι δυσχερώς επανορθώσιμη,

(β) κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημόσιου συμφέροντος, κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή της αίτησης αναστολής θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος.

4. Η χορήγηση αναστολής αποκλείεται κατά το μέρος που η προσβαλλόμενη πράξη έχει ήδη εκτελεσθεί. Η τα-

μειακή βεβαίωση του καταλογισθέντος ποσού δεν συνιστά εκτέλεση της καταλογιστικής πράξης κατά την έννοια της παρούσας.

Άρθρο 97

Προδικασία της αίτησης αναστολής

1. Η αίτηση αναστολής, εκτός από τα στοιχεία του άρθρου 59, πρέπει να αναφέρει τους συγκεκριμένους λόγους που δικαιολογούν την αναστολή.

2. Η αίτηση αναστολής κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί η έφεση, και πρέπει να συνοδεύεται από δύο (2) απλά αντίγραφα, καθώς και επικυρωμένο αντίγραφο της έφεσης.

3. Στις διαφορές από καταλογισμούς:

(α) αν ο αιτών την αναστολή είναι φυσικό πρόσωπο, δηλώνεται και το παγκόσμιο εισόδημα από κάθε πηγή, καθώς και η περιουσιακή κατάσταση οπουδήποτε στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή του ή της συζύγου και των ανήλικων τέκνων του,

(β) αν ο αιτών είναι νομικό πρόσωπο, δηλώνεται και το παγκόσμιο εισόδημα από κάθε πηγή, καθώς και η περιουσιακή κατάσταση οπουδήποτε στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή συνδεδεμένου νομικού προσώπου με το αιτούν, καθώς και των φυσικών προσώπων που ευθύνονται ατομικά για τις υποχρεώσεις του νομικού προσώπου.

Ως συνδεδεμένο νομικό πρόσωπο για την εφαρμογή της περ. β' νοείται το νομικό πρόσωπο με σχέση ουσιώδους διοικητικής ή οικονομικής εξάρτησης ή ελέγχου από το αιτούν νομικό πρόσωπο ή λόγω ουσιώδους εξάρτησης και των δύο από το ίδιο ή τα ίδια πρόσωπα.

4. Η περιουσιακή κατάσταση κατά την έννοια της παρ. 3 περιλαμβάνει ιδίως τα εμπράγματα και ενοχικά δικαιώματα σε ακίνητα, τις καταθέσεις οποιουδήποτε είδους και τα συναφή τραπεζικά προϊόντα, τις επενδύσεις σε κινητές αξίες, τα μηχανοκίνητα μέσα μεταφοράς, τα δάνεια και τις δωρεές, τις μετοχές, τα μερίδια, τα δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχής σε κεφάλαιο σε οποιασδήποτε μορφής νομική οντότητα, καθώς και τα εμπράγματα και ενοχικά δικαιώματα σε κινητά μεγάλης αξίας. Αν δεν υποβληθεί ή είναι ελλιπής η δήλωση της

παρ. 3, μπορεί, λαμβανομένου υπόψη και του προβαλλόμενου λόγου αναστολής, να απορριφθεί η αίτηση.

5. Με πράξη που συντάσσεται πάνω στο δικόγραφο της αίτησης αναστολής, ο Πρόεδρος του Τμήματος διατάζει τον αιτούντα να επιδώσει προς τη διοίκηση και τον τρίτο, ο οποίος έχει δικαίωμα να ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση στη δίκη της αντίστοιχης έφεσης, αντίγραφο της αίτησης αναστολής και της έφεσης. Η διοίκηση υποχρεούται να αποστείλει στο Τμήμα αντίγραφο της πράξης ή απόφασης της οποίας ζητείται η αναστολή εκτέλεσης, καθώς και τον σχετικό φάκελο με τις απόψεις της. Προς τούτο, με την ίδια πράξη, τάσσεται σ' αυτήν προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των πέντε (5) ημερών. Μέχρι τη λήξη της ίδιας προθεσμίας ο αιτών οφείλει να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίζει τους ισχυρισμούς του, καθώς και τα αποδεικτικά των επιδόσεων που διατάχθηκαν με την ανωτέρω πράξη του Προέδρου του Τμήματος.

Άρθρο 98 Κύρια διαδικασία

1. Για την αναστολή αποφαινεται το Τμήμα σε συμβού-

λιο, κατά τη συνεδρίαση του οποίου μπορεί να κληθούν να εμφανισθούν και οι διάδικοι.

2. Αν η πράξη αφορά και σε τρίτο που έχει δικαίωμα να ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση κατά τη δίκη της αντίστοιχης έφεσης, αυτός μπορεί, με υπόμνημα που κατατίθεται το αργότερο εντός της προθεσμίας της παρ. 5 του άρθρου 97, να εκθέσει τις απόψεις του, έστω και αν δεν έχει ασκήσει παρέμβαση.

Άρθρο 99

Προσωρινή διαταγή αναστολής εκτέλεσης

1. Ο Πρόεδρος του Τμήματος ή ο οριζόμενος από αυτόν δικαστής μπορεί, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με την αίτηση αναστολής ή αυτοτελώς μετά την κατάθεσή της, να εκδώσει προσωρινή διαταγή αναστολής εκτέλεσης, η οποία καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση. Αποφαίνεται δε το ταχύτερο δυνατόν, μετά την προσκόμιση του αποδεικτικού επίδοσης στη διοίκηση, με τη φροντίδα του αιτούντος, της αίτησης αναστολής που περιέχει το σχετικό αίτημα ή της αίτησης αναστολής και της αυτοτελούς αίτησης, καθώς και της έφεσης. Η διοίκηση μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις της μέσα σε δύο (2) εργάσιμες ημέρες από την επίδοση.

2. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις αποφαιίνεται χωρίς τις πιο πάνω επιδόσεις, οι οποίες, αν εκδοθεί προσωρινή διαταγή, γίνονται από τον αιτούντα αμέσως. Σε διαφορετική περίπτωση, η προσωρινή διαταγή ανακαλείται κατά την παρ. 3.

3. Η προσωρινή διαταγή ισχύει έως την έκδοση της απόφασης για την αίτηση αναστολής, μπορεί δε να ανακληθεί, μετά από αίτηση διαδίκου ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, από τον Πρόεδρο ή τον δικαστή που ορίστηκε, καθώς και από το αρμόδιο για την αναστολή Τμήμα.

4. Η αίτηση ανάκλησης προσωρινής διαταγής επιδίδεται στον αιτούντα, ο οποίος μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις του μέσα σε δύο (2) εργάσιμες ημέρες από την επίδοση. Η επίδοση στον αιτούντα παραλείπεται σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.

Άρθρο 100

Απόφαση

1. Αν γίνει εν όλω ή εν μέρει δεκτή η αίτηση, διατάσσεται η ολική ή μερική αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης με την έφεση πράξης.

2. Η αναστολή, αν στη σχετική απόφαση δεν ορίζεται διαφορετικά, ισχύει έως τη δημοσίευση οριστικής απόφασης για την έφεση ή την κατάργηση της δίκης επί της τελευταίας.

3. Με την απόφαση με την οποία διατάσσεται η αναστολή εκτέλεσης, το Τμήμα μπορεί, ακόμη και αν δεν έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα, να διατάξει και κάθε αναγκαίο για τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος μέτρο, όπως:

(α) την κατάθεση στον καθ' ου η αίτηση, μέσα σε τακτή προθεσμία, εγγυητικής επιστολής αναγνωρισμένης τράπεζας για ποσό που καθορίζεται με την απόφαση αυτή, ή

(β) την εγγραφή από τον καθ' ου η αίτηση προσημείωσης υποθήκης σε ακίνητο του αιτούντος για ποσό που καθορίζεται με την ίδια απόφαση, ή

(γ) την τήρηση οποιουδήποτε άλλου κατάλληλου όρου κρίνει αναγκαίο το Τμήμα για την προστασία των συμφε-

ρόντων του καθ' ου η αίτηση από την αναστολή.

4. Η απόφαση που εκδίδεται για την αίτηση αναστολής κοινοποιείται στους διαδίκους με τη φροντίδα της γραμματείας, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 297.

5. Οι αποφάσεις που εκδίδονται για την αίτηση αναστολής μπορεί να ανακληθούν, ολικώς ή μερικώς, ύστερα από αίτηση διαδίκου ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία. Για την εκδίκαση της αίτησης αυτής εφαρμόζονται αναλόγως οι παρ. 1 έως και 4 του παρόντος και τα άρθρα 95 έως 99.

6. Αν υποβληθεί παραίτηση από την αίτηση αναστολής, συντάσσεται σχετικό πρακτικό και αποδίδεται το παράβολο στον αιτούντα.

Άρθρο 101

Αναστολή εκτέλεσης στις διαφορές από τη διοικητική εκτέλεση

1. Η προθεσμία και η άσκηση ανακοπής εκτέλεσης δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, με την εξαίρεση της περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 142, κατά την οποία η πράξη αναστέλλεται, ως προς τους δανειστές των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη, μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης του Τμήματος επί της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης.

2. Στις περ. α', β' και δ' της παρ. 2 του άρθρου 142 και για όσο χρόνο εκκρεμεί η ανακοπή, μπορεί να υποβληθεί από τον ανακόπτοντα ή τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου αίτηση για την αναστολή της εκτέλεσης των προσβαλλόμενων πράξεων. Αρμόδιο για τη χορήγηση της αναστολής είναι το Τμήμα στο οποίο εκκρεμεί η ανακοπή, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των άρθρων 94 έως και 100.

Άρθρο 102

Αναστολή εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων

1. Η προθεσμία και η άσκηση των ένδικων μέσων της αίτησης αναίρεσης, της αίτησης αναθεώρησης, της ανακοπής ερημοδικίας, της τριτανακοπής και της αίτησης επανάληψης της διαδικασίας κατά απόφασης του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης αυτής.

2. Η αναστολή, ολικώς ή μερικώς, της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης μπορεί να διαταχθεί, ύστερα από αίτηση εκείνου που άσκησε το ένδικο μέσο ή του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση του Δικαστηρίου, πριν αυτό αποφανθεί για το ένδικο μέσο.

3. Για την αναστολή της προσβαλλόμενης με αίτηση αναθεώρησης, ανακοπή ερημοδικίας, τριτανακοπή και αίτηση επανάληψης της διαδικασίας απόφασης, αρμόδιο είναι το Τμήμα στο οποίο εκκρεμεί το ένδικο μέσο. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 95 έως και 100.

4. Για την αναστολή της προσβαλλόμενης με αίτηση αναίρεσης απόφασης, αρμόδια είναι Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου, επτά Συμβούλους, έναν από κάθε Τμήμα, που ορίζονται από την Ολομέλεια στην αρχή κάθε δικαστικού έτους, και τον εισηγητή της υπόθεσης. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 96, 97, η

παρ. 1 του άρθρου 98, καθώς και τα άρθρα 99 και 100.

Άρθρο 103 **Αναστολή της διαδικασίας** **της αναγκαστικής εκτέλεσης**

Για την αναστολή της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης καταψηφιστικής απόφασης του Δικαστηρίου, που επισπεύδεται σε βάρος του Δημοσίου ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, αποφαίνεται με τη διαδικασία των δύο πρώτων εδαφίων του άρθρου 95, των παρ. 1, 2 και 5 του άρθρου 97 και της παρ. 1 του άρθρου 98, το αρμόδιο, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 305 Τμήμα.

Άρθρο 104 **Προσωρινή ρύθμιση κατάστασης**

1. Στις διαφορές από τον κανονισμό σύνταξης, αν ασκηθεί έφεση, ο εκκαλών μπορεί με αίτησή του να ζητήσει τη λήψη μέτρων για την προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης. Το Δικαστήριο, αν γίνει δεκτή εν όλω ή εν μέρει η αίτηση, μπορεί να διατάξει προς τούτο κάθε πρόσφορο κατά την κρίση του μέτρο χωρίς δέσμευση από τις προτάσεις των διαδίκων.

2. Αρμόδιο για την προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης είναι το Τμήμα, στο οποίο εκκρεμεί η έφεση.

3. Η αίτηση για την προσωρινή ρύθμιση κατάστασης γίνεται δεκτή μόνον όταν το Δικαστήριο κρίνει, ύστερα από πιθανολόγηση, ότι:

(α) υφίσταται θεμιτή προσδοκία δικαιώματος θεμελιωμένη σε αντικειμενικά στοιχεία προς αναγνώριση υπέρ του αιτούντος του δικαιώματος που διεκδικεί με την έφεση και

(β) από τη μη προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης ο αιτών κινδυνεύει να περιοχθεί σε κατάσταση από αυτές που απαγορεύονται από το άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

4. Αν η αίτηση για την προσωρινή ρύθμιση κατάστασης γίνει δεκτή, η υπόθεση προσδιορίζεται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου, αν δεν έχει ήδη προσδιορισθεί, στην πιο σύντομη δυνατή δικάσιμο.

5. Κατά τα λοιπά, για την εκδίκαση της αίτησης προσωρινής ρύθμισης εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 95 και 97 έως 100.

Άρθρο 105 **Μέτρα διασφάλισης της δημόσιας αξίωσης**

1. Αν ασκηθεί αίτηση καταλογισμού από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή άλλο αρμόδιο κατά νόμο όργανο, εκείνος που άσκησε την αίτηση, μπορεί, με αυτοτελή αίτησή του, να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων διασφάλισης της αξίωσης του Δημοσίου ή του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου υπέρ του οποίου διώκεται ο καταλογισμός.

2. Αρμόδιο για τη λήψη των ασφαλιστικών μέτρων είναι το Τμήμα, στο οποίο εκκρεμεί η αίτηση καταλογισμού, και για την εκδίκαση της αίτησης λήψης ασφαλιστικών μέτρων εφαρμόζονται αναλόγως τα δύο πρώτα εδάφια του άρθρου 95, οι παρ. 1, 2 και 5 του άρθρου 97 και η παρ. 1 του άρθρου 98.

3. Η αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων γίνεται δεκτή, αν πιθανολογηθούν τόσο η ευδοκίμηση της αίτησης

καταλογισμού, όσο και ο κίνδυνος όπως η ικανοποίηση της αξίωσης του Δημοσίου ή του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, υπέρ του οποίου διώκεται ο καταλογισμός, καταστεί αδύνατη ή ιδιαίτερος δυσχερής αν δεν ληφθούν μέτρα. Πριν από τη λήψη της απόφασής του, το Τμήμα μπορεί να διατάξει τον καθ' ου η αίτηση να υποβάλει στο Δικαστήριο δήλωση της περιουσιακής του κατάστασης, σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 97.

4. Αν η αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων γίνει δεκτή, το Τμήμα μπορεί, σταθμίζοντας το συμφέρον του Δημοσίου ή του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου για τη διασφάλιση της αξίωσής τους, τη βλάβη του καθ' ου και τα συμφέροντα των τρίτων, να διατάξει, κατά την κρίση του και χωρίς δέσμευση από τις προτάσεις των διαδίκων, ένα ή περισσότερα από τα εξής μέτρα:

(α) την κατάθεση, μέσα σε τακτή προθεσμία, στο Δημόσιο ή τον οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης ή το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, υπέρ του οποίου έχει ασκηθεί η αίτηση καταλογισμού, εγγυητικής επιστολής αναγνωρισμένης τράπεζας για ποσό που καθορίζεται με την απόφαση του Τμήματος,

(β) την εγγραφή από το Δημόσιο ή τον οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης ή το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, υπέρ του οποίου έχει ασκηθεί η αίτηση καταλογισμού, προσημείωσης υποθήκης σε ακίνητο του καθ' ου, για ποσό που καθορίζεται με την απόφαση του Τμήματος,

(γ) τη συντηρητική κατάσχεση, σύμφωνα με τα άρθρα 707 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, κινητών, ακινήτων, εμπράγματων δικαιωμάτων επάνω σ' αυτά, απαιτήσεων και γενικά όλων των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, είτε βρίσκονται στα χέρια του είτε στα χέρια τρίτου, για ποσό που καθορίζεται με την απόφαση του Τμήματος.

5. Τα ασφαλιστικά μέτρα, αν στη σχετική απόφαση δεν ορίζεται διαφορετικά, ισχύουν έως τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης για την αίτηση καταλογισμού ή την κατάργηση της δίκης επί της τελευταίας.

6. Η απόφαση που εκδίδεται για την αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων, κοινοποιείται σε εκείνον που άσκησε την αίτηση καταλογισμού και στον καθ' ου με τη φροντίδα της γραμματείας, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 297.

7. Η απόφαση που εκδίδεται για την αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων μπορεί να ανακληθεί ολικώς ή μερικώς, ύστερα από αίτηση εκείνου που άσκησε την αίτηση καταλογισμού ή του καθ' ου ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία. Για την εκδίκαση της αίτησης αυτής εφαρμόζεται η παρ. 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19 **ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΔΙΚΑΣΙΜΟΥ**

Άρθρο 106 **Πρόσβαση στα στοιχεία δικογραφίας**

1. Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν γνώση όλων των στοιχείων της δικογραφίας.

Οι διάδικοι δικαιούνται να λαμβάνουν, με δαπάνη τους:

(α) απλά ή επικυρωμένα αντίγραφα των εγγράφων

που έχουν συνταχθεί επ' ευκαιρία της δίκης και βρίσκονται στη δικογραφία και

(β) ύστερα από έγκριση του Προέδρου του Δικαστηρίου, απλά αντίγραφα των εγγράφων που έχουν συνταχθεί από όργανα δημόσιου φορέα και βρίσκονται επίσης στη δικογραφία.

2. Ανάλογα δικαιώματα έχουν και οι τρίτοι, οι οποίοι νομιμοποιούνται να ασκήσουν παρέμβαση ή έχουν έννομο συμφέρον να λάβουν γνώση των στοιχείων της δικογραφίας, εφόσον αποδεικνύουν τούτο.

3. Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων της παρ. 2, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45).

Άρθρο 107

Τυπικές ελλείψεις στη δικογραφία

Πριν από τον προσδιορισμό δικασίμου από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου, η γραμματεία του Δικαστηρίου εντοπίζει στον φάκελο της υπόθεσης τυπικές ελλείψεις που μπορεί να προκαλέσουν αναβολή στη συζήτηση της υπόθεσης. Μαζί με την κλήση στο ακροατήριο, ο διάδικος ενημερώνεται και για τις τυπικές ελλείψεις που η γραμματεία εντόπισε στον φάκελο, τις οποίες επαφίεται σ' αυτόν να συμπληρώσει.

Άρθρο 108

Καταχώριση υποθέσεων στο πινάκιο

Μετά τον ορισμό της δικασίμου, οι προσδιορισθείσες υποθέσεις για κάθε δικάσιμο καταχωρίζονται σε πινάκιο τηρούμενο από τον γραμματέα, ο οποίος εν συνεχεία επιμελείται, υπό την εποπτεία του αρμόδιου προέδρου, την κλήτευση των διαδίκων ενώπιον του Δικαστηρίου για τη συζήτηση των υποθέσεων και τη σύνταξη για κάθε δικάσιμο εκθέματος συζητούμενων υποθέσεων.

Άρθρο 109

Επίσπευση διαδικασίας

1. Δύνатаι να ορισθεί δικάσιμο συντομότερη της αρχικώς ορισθείσας είτε αυτεπαγγέλτως από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου είτε με αίτηση διαδίκου.

2. Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και κάθε διάδικος έχουν δικαίωμα να ζητήσουν από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου την επίσπευση της εκδίκασης της υπόθεσης. Μετά τη συζήτηση της υπόθεσης, μπορεί να υποβληθεί αίτηση για την επίσπευση έκδοσης της απόφασης.

3. Οι ως άνω αιτήσεις πρέπει σε κάθε περίπτωση να είναι ειδικώς αιτιολογημένες και επαρκώς τεκμηριωμένες.

4. Όταν την επίσπευση ζητεί ο διάδικος, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου αποδέχεται την αίτηση για επίσπευση μόνον αν πιθανολογήσει ότι, ενόψει του διακυβέυματος της υπόθεσης και της προσωπικής κατάστασης του αιτούντος, η καθυστέρηση εκδίκασης της υπόθεσης εμπειριέχει τον κίνδυνο επέλευσης σοβαρής βλάβης στα συμφέροντα του διαδίκου. Για να αποφανθεί επί της αίτησης, ο Πρόεδρος συνεκτιμά τη συνολική επιβάρυνση του Δικαστηρίου, και ιδίως τον χρόνο εκκρεμότητας των λοιπών υποθέσεων αναφορικά με τον χρόνο εκκρεμότητας και τη φύση της υπόθεσης για την οποία ζητείται η προτίμηση στην εκδίκαση.

5. Αν η αίτηση αφορά στην επίσπευση δημοσίευσης

της απόφασης, ο Πρόεδρος την κοινοποιεί στον εισηγητή με σχετικές παρατηρήσεις του.

Άρθρο 110

Κλητεύσεις διαδίκων

1. Η κλήση για συζήτηση επιδίδεται στους διαδίκους τριάντα (30) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Η προθεσμία αυτή μπορεί να συντμηθεί μέχρι οκτώ (8) πλήρεις ημέρες με πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου.

2. Κλήτευση είναι και η προφορική ανακοίνωση της δικασίμου από τη γραμματεία, εφόσον βεβαιώνεται με έγγραφο υπογραφόμενο από τον αρμόδιο υπάλληλο και αυτόν στον οποίο απευθύνεται η προφορική ανακοίνωση.

3. Η κλήση για συζήτηση μπορεί να συντάσσεται και με χρήση ΤΠΕ και εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής. Η επίδοση της κλήσης του προηγούμενου εδαφίου γίνεται με χρήση ΤΠΕ, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από τον παραλήπτη ηλεκτρονική απόδειξη παραλαβής. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται τα τεχνικά θέματα και οι λεπτομέρειες για τη διαδικασία ηλεκτρονικής επίδοσης, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

ΔΙΚΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

ΕΝΔΙΚΟ ΒΟΗΘΗΜΑ ΤΗΣ ΕΦΕΣΗΣ

Άρθρο 111

Προσβαλλόμενες πράξεις

1. Στο ένδικο βοήθημα της έφεσης σε Τμήμα υπόκεινται:

(α) οι πράξεις που εκδίδονται από το Δικαστήριο κατά την άσκηση της ελεγκτικής αρμοδιότητας των οργάνων του,

(β) οι εκτελεστές ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις, οι οποίες εκδίδονται ή συντελούνται στο πλαίσιο (i) του ελέγχου των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων και των υπόχρεων σε δημόσια λογοδοσία, (ii) της απονομής των συντάξεων κατά την έννοια της περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος και της εκτέλεσης των σχετικών συνταξιοδοτικών πράξεων ή αποφάσεων ή της πληρωμής των συντάξεων γενικά, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν σε καταλογισμό σύνταξης που εισπράχθηκε αχρεωστήτως και (iii) της αστικής ευθύνης των πολιτικών ή στρατιωτικών υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

2. Παράλειψη συντρέχει όταν η διοικητική αρχή, ενώ υποχρεούται κατά τον νόμο, δεν εκδίδει εκτελεστή ατομική διοικητική πράξη για να ρυθμίσει ορισμένη έννομη σχέση. Η παράλειψη συντελείται με την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας που τάσσει ο νόμος για την έκδοση, είτε αυτεπαγγέλτως είτε ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, της πράξης αυτής. Αν από τον νόμο δεν τάσσεται τέτοια προθεσμία, η παράλειψη συντελείται με την πάροδο άπρακτου τριμήνου από την υποβολή της

σχετικής αίτησης στη διοίκηση. Η παράλειψη συντελείται, επίσης, με την έκδοση θετικής διοικητικής πράξης, από την οποία συνάγεται εμμέσως η βούληση της διοίκησης να μην προβεί στη ρύθμιση ορισμένης έννομης σχέσης.

3. Στις περιπτώσεις που προβλέπεται από τον νόμο διοικητική προσφυγή κατά της πράξης ή της παράλειψης που πρέπει να ασκηθεί σε ορισμένη προθεσμία ενώπιον του ίδιου ή ιεραρχικώς προϊστάμενου ή άλλου ειδικώς κατεστημένου οργάνου και συνεπάγεται τον έλεγχο της πράξης ή της παράλειψης κατά τον νόμο και την ουσία (ενδικοφανής προσφυγή), η έφεση ασκείται παραδεκτώς μόνο κατά της πράξης που εκδίδεται επί της προσφυγής αυτής. Αν κατά της πράξης ή της παράλειψης προβλέπονται από τον νόμο περισσότερες από μια διαδοχικές ενδικοφανείς προσφυγές, η έφεση ασκείται παραδεκτώς μόνο κατά της πράξης που εκδίδεται επί της τελευταίας από τις προσφυγές αυτές. Το απαράδεκτο της έφεσης κατά τα προηγούμενα εδάφια δεν ισχύει, αν η αρμόδια διοικητική αρχή παρέλειψε να ενημερώσει τον ενδιαφερόμενο με οποιονδήποτε τρόπο πλήρως για την υποχρέωσή και για τους όρους άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής.

4. Αν παρέλθει η προθεσμία που τάσσει ειδικώς ο νόμος προς έκδοση απόφασης για την ενδικοφανή προσφυγή ή, εφόσον δεν τάσσεται τέτοια προθεσμία, αν παρέλθει άπρακτο τρίμηνο από την άσκησή της, η έφεση ασκείται κατά της τεκμαιρόμενης από την πάροδο της προθεσμίας απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής.

5. Η έφεση ασκείται παραδεκτώς και πριν από τη συντέλεση της παράλειψης ή της τεκμαιρόμενης απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής, εφόσον όμως η συντέλεση αυτή έχει επέλθει κατά την πρώτη συζήτηση της έφεσης.

6. Ρητή πράξη που εκδόθηκε μετά τη συντέλεση της παράλειψης ή της τεκμαιρόμενης απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής και έως την πρώτη συζήτηση της έφεσης, λογίζεται ως συμπροσβαλλόμενη. Μπορεί όμως και να προσβληθεί αυτοτελώς.

7. Με την έφεση λογίζονται ως συμπροσβαλλόμενες και όλες οι μεταγενέστερες πράξεις ή παραλείψεις που είναι συναφείς με την προσβαλλόμενη, εφόσον έχουν εκδοθεί ή συντελεστεί αντιστοίχως έως την πρώτη συζήτηση. Στην περίπτωση αυτή, η αναβολή της συζήτησης για την υποβολή πρόσθετων λόγων, εφόσον ζητηθεί, είναι υποχρεωτική. Οι πράξεις ή οι παραλείψεις αυτές μπορεί να προσβληθούν και αυτοτελώς.

8. Η διοικητική αρχή οφείλει, σε κάθε περίπτωση, να χορηγεί ατελώς στον ενδιαφερόμενο βεβαίωση για την ημερομηνία υποβολής της κατά την παρ. 2 αίτησης ή για την ημερομηνία άσκησης της κατά την παρ. 4 ενδικοφανούς προσφυγής.

Άρθρο 112 Νομιμοποίηση

1. Η έφεση ασκείται από όποιον έχει έννομο συμφέρον ή από εκείνον στον οποίο αναγνωρίζεται τέτοιο δικαίωμα από ειδική διάταξη νόμου, καθώς και από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Όταν με έφεση προσβάλλονται πράξεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 111, νομιμοποιούνται παθητικά το Δημόσιο, καθώς και ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης ή το νομικό πρόσωπο υπέρ του οποίου εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη. Όταν με έφεση προσβάλλονται εκτελεστές ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 111, νομιμοποιούνται παθητικά το Δημόσιο, καθώς και ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, στο οποίο ανήκει το όργανο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη ή που παρά τον νόμο παρέλειψε την έκδοσή της και το πρόσωπο υπέρ του οποίου εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη.

3. Αν η κατά την παρ. 2 εκτελεστή διοικητική πράξη ή παράλειψη έχει ενσωματωθεί σε μεταγενέστερη πράξη ή παράλειψη του Δημοσίου, του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, στη δίκη που δημιουργείται, ύστερα από άσκηση έφεσης κατά της τελευταίας αυτής πράξης ή παράλειψης, νομιμοποιείται παθητικά και το νομικό πρόσωπο, όργανο του οποίου εξέδωσε ή παρέλειψε να εκδώσει την πράξη που ενσωματώθηκε.

Άρθρο 113 Προθεσμία

1. Η έφεση ασκείται μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία εκκινεί για το Δημόσιο τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και όσα από τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους, από την περιέλευση της προσβαλλόμενης πράξης σ' αυτούς. Το ίδιο ισχύει και για τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Για όποιον έχει έννομο συμφέρον, η προθεσμία αυτή εκκινεί από την επίδοση ή την με οποιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση από αυτόν της προσβαλλόμενης πράξης. Αν αυτός που έχει έννομο συμφέρον για την άσκηση έφεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα (90) ημέρες. Σε περίπτωση παράλειψης, η προθεσμία εκκινεί από τη συντέλεσή της.

2. Η προθεσμία για την άσκηση έφεσης κατά εκτελεστής διοικητικής πράξης ή παράλειψης διακόπτεται για μια μόνο φορά με την άσκηση κάθε διοικητικής προσφυγής, πλην εκείνης που προβλέπεται από την παρ. 3 του άρθρου 111. Το κατά το πρώτο εδάφιο αποτέλεσμα επέρχεται, ακόμη και αν η διοικητική προσφυγή έχει απευθυνθεί σε αναρμόδιο διοικητικό όργανο. Η προθεσμία που διακόπηκε κατά το δεύτερο εδάφιο κινείται εξαρχής είτε από την επίδοση της απάντησης για την απλή ή την ειδική διοικητική προσφυγή είτε από την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας που τάσσει ο νόμος για απάντηση, αλλιώς από την πάροδο άπρακτων τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

Άρθρο 114 Στοιχεία δικόγραφο

1. Το δικόγραφο της έφεσης πρέπει να περιέχει, εκτός

από τα στοιχεία κάθε δικογράφου, και τα εξής στοιχεία:

- (α) τον αριθμό και τη χρονολογία της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης,
- (β) την αρχή που εξέδωσε την πράξη ή που παρέλειψε την έκδοσή της,
- (γ) τους λόγους έφεσης, κατά τρόπο σαφή και ορισμένο,
- (δ) σαφές και συγκεκριμένο αίτημα, και
- (ε) διορισμό αντικλήτου, όταν η έφεση ασκείται από ιδιώτη διάδικο.

2. Αίτημα της έφεσης μπορεί να είναι:

- (α) η ολική ή μερική ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης ή παράλειψης, ή
- (β) η τροποποίηση ή μεταρρύθμιση της προσβαλλόμενης πράξης.

3. Αν η προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη αφορά σε τρίτους, στο δικόγραφο πρέπει να μνημονεύονται σαφώς οι διευθύνσεις της κατοικίας και του χώρου εργασίας ή της έδρας των τρίτων.

4. Η αόριστη μνεία στο δικόγραφο ότι προσβάλλεται και κάθε συναφής πράξη ή παράλειψη δεν υποχρεώνει το Δικαστήριο, εφόσον δεν συντρέχει η περίπτωση της παρ. 7 του άρθρου 111, να ερευνήσει και ως προς τούτο την υπόθεση.

5. Στο δικόγραφο της έφεσης πρέπει να προσαρτάται και αντίγραφο της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης.

Άρθρο 115 **Πρόσθετοι λόγοι**

1. Πρόσθετοι λόγοι έφεσης επιτρέπεται να υποβληθούν με ξεχωριστό δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με σημείωση πάνω σ' αυτό πράξης κατάθεσης.

2. Αντίγραφο του δικογράφου των πρόσθετων λόγων επιδίδεται με ποινή απαραδέκτου, δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με επιμέλεια του εκκαλούντος, στον εφεσιβλήτο και σε εκείνον που ήδη έχει ασκήσει παρέμβαση.

Άρθρο 116 **Εξουσίες του Δικαστηρίου**

1. Το Δικαστήριο ελέγχει την προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη κατά τον νόμο και την ουσία, μέσα στα όρια της έφεσης και των πρόσθετων λόγων. Κατ' εξαίρεση, ο κατά τον νόμο έλεγχος της προσβαλλόμενης πράξης ή παράλειψης χωρεί και αυτεπαγγέλτως, εκτεινόμενος στο σύνολό της, προκειμένου να διακριβωθεί αν:

- (α) συντρέχουν οι λόγοι των περ. α' και γ' της παρ. 3, ή
- (β) η πράξη δεν έχει νόμιμο έρεισμα, ή
- (γ) υπάρχει παραβίαση δεδικασμένου.

2. Αν η έφεση στρέφεται κατά ρητής πράξης, το Δικαστήριο κατά την επίλυση της διαφοράς είτε δέχεται την έφεση εν όλω ή εν μέρει και ακυρώνει ολικώς ή μερικώς την πράξη ή την μεταρρυθμίζει, είτε απορρίπτει την έφεση.

3. Το Δικαστήριο ακυρώνει την πράξη και αναπέμπει την υπόθεση στη διοίκηση για να ενεργήσει τα νόμιμα αν:

- (α) η πράξη έχει εκδοθεί από αναρμόδιο όργανο, ή
- (β) το συλλογικό όργανο που εξέδωσε την πράξη δεν

έχει νόμιμη συγκρότηση ή σύνθεση, ή

(γ) συντρέχει παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, ο οποίος έχει ταχθεί για την έκδοση της πράξης, ή

(δ) η διοίκηση δεν έχει ασκήσει τη διακριτική της εξουσία.

4. Αν η έφεση στρέφεται κατά παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, το Δικαστήριο κατά την επίλυση της διαφοράς, είτε ακυρώνει ολικώς ή μερικώς την παράλειψη και αναπέμπει την υπόθεση στη διοίκηση για να προβεί στην οφειλόμενη ενέργεια, είτε απορρίπτει την έφεση.

5. Με την απόφασή του το Δικαστήριο δεν δύναται να καταστήσει χειρότερη τη θέση του εκκαλούντος.

6. Το Δικαστήριο εφαρμόζει τον κατά τον χρόνο της έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης ή της συντέλεσης της παράλειψης ισχύοντα νόμο.

7. Στις διαφορές από καταλογισμούς, καθώς και από τον κανονισμό για πρώτη φορά σύνταξης, μπορεί να ζητηθεί με την έφεση και η επιδίκαση της χρηματικής αξίωσης προς αποκατάσταση της ζημίας του εκκαλούντος από την προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη. Όταν ζητείται η καταψήφιση του ποσού της αξίωσης αυτής, επιπλέον του παραβόλου της έφεσης καταβάλλεται τέλος δικαστικού ενσήμου, σύμφωνα με το άρθρο 313.

Άρθρο 117 **Απαράδεκτο δεύτερης έφεσης**

1. Είναι απαράδεκτη η άσκηση δεύτερης έφεσης από τον ίδιο διάδικο κατά της αυτής πράξης ως προς το ίδιο ή άλλο κεφάλαιο, ή κατά της αυτής παράλειψης.

2. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η άσκηση δεύτερης έφεσης, όταν η πρώτη έχει απορριφθεί για οποιονδήποτε τυπικό λόγο, εκτός της εκπρόθεσμης άσκησης. Η έφεση αυτή ασκείται εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης και τα αποτελέσματα της άσκησης της ανατρέχουν στον χρόνο άσκησης της πρώτης. Δεύτερη έφεση δεν δύναται να ασκηθεί, αν έχουν παρέλθει τρία (3) έτη από τη δημοσίευση της απορριπτικής απόφασης.

3. Έφεση από το δικόγραφο της οποίας παραιτήθηκε ο εκκαλών θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21 **ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΥ**

Άρθρο 118 **Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση**

Η αίτηση καταλογισμού ασκείται από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή, στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται στον νόμο, από το αρμόδιο όργανο της διοίκησης κατά:

(α) πολιτικού ή στρατιωτικού υπαλλήλου του Κράτους, καθώς και κατά υπαλλήλου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου για κάθε ζημιά που ο υπάλληλος προκάλεσε σ' αυτά με δόλο ή από βαριά αμέλεια, καθώς και για την αποζημίωση που το Κράτος, ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου κατέβαλε σε κάθε τρίτο πρόσωπο για παράνομη πράξη ή παράλειψη που τελέστηκε με δόλο ή από βαριά αμέλεια υπαλλήλου τους κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, και

(β) κάθε προσώπου, κατά του οποίου ειδική διάταξη νόμου προβλέπει την άσκηση αίτησης καταλογισμού από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή από άλλο αρμόδιο κατά τον νόμο όργανο της διοίκησης.

Άρθρο 119 **Στοιχεία αίτησης καταλογισμού**

Η αίτηση καταλογισμού πρέπει να περιέχει τα εξής στοιχεία:

(α) το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο και τον αριθμό φορολογικού μητρώου ή τον αριθμό δελτίου αστυνομικής ταυτότητας του προσώπου κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση,

(β) το ποσό για το οποίο ζητείται ο καταλογισμός,

(γ) την ιδιότητα του προσώπου κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση, που καθιερώνει την αρμοδιότητα του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου να ζητήσει τον καταλογισμό του,

(δ) τη ζημιογόνα πράξη ή παράλειψη που του αποδίδεται,

(ε) τον αιτιώδη σύνδεσμο της πράξης ή της παράλειψής της με το ζημιογόνο αποτέλεσμα.

Άρθρο 120

Αίτημα προς τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου για άσκηση αίτησης καταλογισμού

1. Η άσκηση από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου αίτησης καταλογισμού ζητείται με ειδικό αίτημα προς αυτόν από:

(α) τον αρμόδιο υπουργό,

(β) τον δήμαρχο ή τον περιφερειάρχη για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης,

(γ) το όργανο που κατά νόμο διοικεί ή εκπροσωπεί το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

2. Αν το όργανο που αιτείται την άσκηση αίτησης καταλογισμού κατά την παρ. 1 δεν αποστέλλει μαζί με το αίτημά του τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 119, ο διοικητικός φάκελος επιστρέφεται και δύναται να επανυποβληθεί μετά τη συμπλήρωσή του.

3. Εφόσον τα υποχρεωτικά κατά το άρθρο 119 στοιχεία έχουν αποσταλεί, ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου δικαιούται να ζητεί από το όργανο που αιτείται τον καταλογισμό κάθε άλλο αναγκαίο κατά την κρίση του για τη βασιμότητα της αίτησης καταλογισμού στοιχείο. Το αίτημα του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκτελείται αμελλητί από το όργανο που αιτείται τον καταλογισμό.

Άρθρο 121 **Ζημιά που αναδεικνύεται στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας**

Εφόσον η ζημία σε βάρος του Κράτους, οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου αναδεικνύεται στο πλαίσιο ποινικής ή άλλης δικαστικής διαδικασίας και δεν εγείρεται ζήτημα παραγραφής της αξίωσης, το αίτημα προς τον Γενικό Επί-

τροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την άσκηση αίτησης καταλογισμού δεν υποβάλλεται και τα σχετικά στοιχεία του φακέλου δεν αποστέλλονται πριν από την έκδοση τελεσιδικής δικαστικής απόφασης, με την οποία το Δικαστήριο αποφαινεται για τη ζημία, το φυσικό πρόσωπο που την προκάλεσε και τις ενέργειές του που αιτιωδώς συνέβαλαν στην πρόκλησή της.

Άρθρο 122 **Διακοπή παραγραφής**

Η άσκηση της αίτησης καταλογισμού διακόπτει την παραγραφή της αξίωσης.

Άρθρο 123 **Δεύτερη αίτηση καταλογισμού**

Δεύτερη αίτηση καταλογισμού ασκείται παραδεκτώς εφόσον η πρώτη απορρίφθηκε τελεσιδικώς για τυπικούς λόγους. Αν η αίτηση ασκηθεί εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την περιέλευση της τελεσιδικής απόφασης στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα αποτελέσματα της άσκησης της ανατρέχουν στον χρόνο άσκησης της πρώτης.

Άρθρο 124 **Κατάθεση αίτησης καταλογισμού**

Η αίτηση καταλογισμού κατατίθεται στην αρμόδια γραμματεία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 55. Ακολούθως, η αίτηση καταλογισμού κοινοποιείται, με επιμέλεια της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο πρόσωπο κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση, καθώς και στο διοικητικό όργανο που ζήτησε τον καταλογισμό. Οι κατά τόπο υπηρεσίες του Ελεγκτικού Συνεδρίου και οι αστυνομικές αρχές υποχρεούνται σε κάθε περίπτωση να μεριμνούν για την κοινοποίησή της κατά τα προαναφερόμενα, σε εκτέλεση της εντολής και των σχετικών οδηγιών του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 125 **Διοικητικός φάκελος**

1. Μετά την άσκηση της αίτησης καταλογισμού, ο φάκελος που περιέχει τα στοιχεία στα οποία στηρίζεται η αίτηση καταλογισμού περιέρχεται στο Τμήμα, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η αίτηση.

2. Στο πρόσωπο κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση καταλογισμού παρέχονται από τη γραμματεία του Δικαστηρίου, κατόπιν αιτήματός του το οποίο εγκρίνεται από τον Πρόεδρό του, αντίγραφα εκείνων των στοιχείων του φακέλου που είναι αναγκαία για την άμυνά του, με μέριμνα να μην κοινοποιούνται σ' αυτόν δεδομένα προσωπικής κατάστασης τρίτων που δεν σχετίζονται με την υπόθεση.

Άρθρο 126 **Επίσπευση εκδίκασης**

Το πρόσωπο κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση καταλογισμού μπορεί να ζητήσει από τον Πρόεδρο του αρ-

μόδιου Τμήματος την επίσπευση εκδίκασης της υπόθεσής του. Το ίδιο αίτημα μπορεί να υποβάλει και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον κρίνει ότι συντρέχουν λόγοι προστασίας του γενικού συμφέροντος, το οποίο εκπροσωπεί.

Άρθρο 127 **Αντιρρήσεις**

1. Το πρόσωπο κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση καταλογισμού καταθέτει τις γραπτές αντιρρήσεις του στη γραμματεία του Δικαστηρίου σε προθεσμία δέκα (10) ημερών πριν από τη δικάσιμο.

2. Το πρόσωπο κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση καταλογισμού κοινοποιεί τις αντιρρήσεις στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου την ίδια ημέρα της κατάθεσής τους στη γραμματεία του Δικαστηρίου.

Άρθρο 128 **Συμπλήρωση αποδείξεων**

Το Δικαστήριο, όταν πιθανολογεί μεν τη βασιμότητα της αίτησης αλλά δεν είναι σε θέση να σχηματίσει πλήρη δικαστική πεποίθηση, διατάσσει αποδείξεις για τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά, ζητώντας στοιχεία από τον αιτούντα ή κάθε δημόσια αρχή ή τρίτους, ή καλώντας φυσικά πρόσωπα ως μάρτυρες και γενικά διατάσσοντας κάθε πρόσφορη ενέργεια για την απόδειξη της αλήθειας.

Άρθρο 129 **Εφαρμογή διατάξεων**

1. Η παρ. 3 του άρθρου 81 εφαρμόζεται και στην αίτηση καταλογισμού.

2. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος για την έφεση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22 **ΑΓΩΓΗ**

Άρθρο 130 **Ενεργητική νομιμοποίηση**

1. Αγωγή μπορεί να ασκήσει εκείνος ο οποίος έχει κατά του Δημοσίου ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου χρηματική αξίωση από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου, στο πλαίσιο:

(α) του ελέγχου των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων και των υπόχρεων σε δημόσια λογοδοσία,

(β) της απονομής των συντάξεων κατά την έννοια της περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος και της εκτέλεσης των σχετικών συνταξιοδοτικών πράξεων ή αποφάσεων ή την πληρωμή των συντάξεων γενικά,

(γ) της αστικής ευθύνης των πολιτικών ή στρατιωτικών δημόσιων υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

2. Σε άσκηση της αγωγής που προβλέπεται στην παρ. 1 αγωγής νομιμοποιούνται και οι καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοι.

3. Αγωγή μπορούν να ασκήσουν και οι δανειστές των δικαιούχων που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2, εφόσον αυτοί δεν την ασκούν (πλαγιαστική αγωγή), εκτός αν πρόκειται για προσωποπαγείς αξιώσεις.

Άρθρο 131 **Παθητική νομιμοποίηση**

Η αγωγή ασκείται κατά του Δημοσίου ή του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου που είναι υπόχρεα προς ικανοποίηση της αξίωσης που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 130.

Άρθρο 132 **Στοιχεία δικόγραφο**

1. Το δικόγραφο της αγωγής, εκτός από τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 59, πρέπει να περιέχει και:

(α) καθορισμό της έννομης σχέσης από την οποία απορρέει η αξίωση,

(β) σαφή έκθεση των πραγματικών περιστατικών, καθώς και τους λόγους που θεμελιώνουν κατά νόμο την αξίωση και δικαιολογούν την άσκηση της αγωγής από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου,

(γ) σαφώς καθορισμένο αίτημα.

2. Αίτημα της αγωγής μπορεί να είναι:

(α) η καταψήφιση της αξιούμενης παροχής, ή

(β) η αναγνώριση της αντίστοιχης αξίωσης.

Άρθρο 133 **Απαγόρευση αιρέσεων**

Άσκηση αγωγής υπό αίρεση δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 134 **Κύριες και επικουρικές βάσεις**

Η αγωγή μπορεί να έχει, εκτός από την κύρια, και μία ή περισσότερες επικουρικές πραγματικές ή νομικές βάσεις.

Άρθρο 135 **Συνέπειες κατάθεσης και επίδοσης**

1. Η εκκρεμοδικία αρχίζει με την κατάθεση της αγωγής και λήγει με τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης ή την κατάργηση της δίκης.

2. Τα κατά το ουσιαστικό δίκαιο έννομα αποτελέσματα της άσκησης της αγωγής επέρχονται ως προς τον εναγόμενο από την επίδοσή της σε αυτόν από τον ενάγοντα. Η παραγραφή, η οποία σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο διακόπηκε, αρχίζει πάλι μόνον από την τελειδικία της απόφασης ή την κατάργηση της δίκης.

Άρθρο 136 **Μεταβολή αιτήματος**

1. Μεταβολή της ιστορικής βάσης της αγωγής είναι απαράδεκτη. Με το υπόμνημα που κατατίθεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 62, ο ενάγων μπορεί να συμπληρώσει, να διευκρινίσει ή να διορθώσει τους ισχυρι-

σμούς του, αρκεί να μη μεταβάλλεται η ιστορική βάση της αγωγής.

2. Μεταβολή του αιτήματος της αγωγής είναι απαράδεκτη. Κατ' εξαίρεση, ο ενάγων μπορεί, έως το τέλος της πρώτης συζήτησης, να περιορίσει το αίτημα της αγωγής ή να το μετατρέψει από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό ή από αναγνωριστικό σε καταψηφιστικό.

Άρθρο 137 **Πρόσθετοι λόγοι**

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 136, πρόσθετοι λόγοι αγωγής επιτρέπεται να υποβληθούν με ξεχωριστό δικόγραφο, που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση με σημείωση πάνω σε αυτό πράξης κατάθεσης.

2. Αντίγραφο του δικογράφου των πρόσθετων λόγων επιδίδεται με ποινή απαραδέκτου δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση με επιμέλεια του ενάγοντος στον εναγόμενο και σε εκείνον που ήδη έχει ασκήσει παρέμβαση.

Άρθρο 138 **Παρεμπίπτουσα αγωγή**

1. Με παρεμπίπτουσα αγωγή είναι δυνατόν να ζητηθούν:

(α) το παρεπόμενο του κύριου αντικειμένου της δίκης, ή

(β) συμπληρωματική της αρχικής παροχή αν μετά την άσκηση της αγωγής διευρύνθηκε κατά οποιονδήποτε τρόπο η αρχική αξίωση του ενάγοντος.

2. Ως προς την άσκηση της παρεμπίπτουσας αγωγής εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για την άσκηση παρέμβασης.

Άρθρο 139 **Αυτοτέλεια αγωγής**

Με την εξαίρεση των υποθέσεων της παρ. 7 του άρθρου 116, αγωγή για αξίωση που θεμελιώνεται στο παράνομο εκτελεστές διοικητικής πράξης ή παράλειψης δεν είναι απαράδεκτη, αν κατά της πράξης ή της παράλειψης αυτής δεν ασκήθηκε έφεση.

Άρθρο 140 **Εξουσία του Δικαστηρίου**

1. Το Δικαστήριο κατά την επίλυση της διαφοράς είτε δέχεται την αγωγή, εν όλω ή εν μέρει, και, ανάλογα με το αίτημά της, επιδικάζει την παροχή ή απλώς αναγνωρίζει τη σχετική αξίωση, είτε απορρίπτει την αγωγή.

2. Με την επιφύλαξη των οριζόμενων σε ειδικές διατάξεις, αν αντικείμενο αμφισβήτησης μεταξύ των μερών είναι το παράνομο εκτελεστές διοικητικής πράξης ή παράλειψης, το Δικαστήριο, εφόσον δεν υπάρχει δεδικασμένο, κρίνει παρεμπιπτόντως τη νομιμότητα της πράξης ή της παράλειψης αυτής.

Άρθρο 141 **Απαγόρευση άσκησης δεύτερης αγωγής**

1. Είναι απαράδεκτη η άσκηση δεύτερης αγωγής με το αυτό αντικείμενο από τον ίδιο ενάγοντα.

2. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η άσκηση δεύτερης αγωγής όταν η πρώτη έχει απορριφθεί τελεσιδικώς για λόγους τυπικούς. Η αγωγή αυτή ασκείται εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της τελεσιδικής απόφασης, και τα αποτελέσματα της άσκησης της ανατρέχουν στον χρόνο άσκησης της πρώτης. Δεύτερη αγωγή δεν δύναται να ασκηθεί αν έχουν παρέλθει τρία (3) έτη από τη δημοσίευση της απορριπτικής απόφασης.

3. Αγωγή από το δικόγραφο της οποίας παραιτήθηκε ο ενάγων θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23 **ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ**

Άρθρο 142 **Προσβαλλόμενες πράξεις**

1. Ανακοπή εκτέλεσης ενώπιον Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου χωρεί εφόσον η διαδικασία της διοικητικής εκτέλεσης αφορά σε απαιτήσεις που ανάγονται σε υποθέσεις (α) ελέγχου των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων και των υπόχρεων σε δημόσια λογοδοσία, (β) απονομής των συντάξεων κατά την έννοια της περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος και εκτέλεσης των σχετικών συνταξιοδοτικών πράξεων ή αποφάσεων ή της πληρωμής των συντάξεων γενικά, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν σε καταλογισμό σύνταξης που εισπράχθηκε αχρεωστήτως και (γ) αστικής ευθύνης των πολιτικών ή στρατιωτικών υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

2. Η ανακοπή εκτέλεσης ασκείται ιδίως κατά:

- (α) της πράξης της ταμειακής βεβαίωσης του εσόδου,
- (β) της κατασχετήριας έκθεσης,
- (γ) του προγράμματος πλειστηριασμού,
- (δ) της έκθεσης πλειστηριασμού,
- (ε) του πίνακα κατάταξης.

3. Ανακοπή εκτέλεσης, επίσης, χωρεί κατά:

(α) της αρνητικής δήλωσης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ως τρίτου, σύμφωνα με το άρθρο 34 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974, Α' 90), εφόσον και η υποχρέωση του τρίτου είναι δημοσίου δικαίου,

(β) της δήλωσης του προϊσταμένου της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας για την ύπαρξη απαίτησης δημοσίου δικαίου ή προνομίου του Δημοσίου, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 62 του ίδιου Κώδικα.

4. Με το ένδικο βοήθημα της ανακοπής εκτέλεσης δεν θεωρούνται ως συμπροσβαλλόμενες οι μεταγενέστερες και συναφείς προς την προσβαλλόμενη, πράξεις ή παραλείψεις, έστω και αν έχουν εκδοθεί ή συντελεστεί αντιστοίχως έως την πρώτη συζήτηση της ανακοπής.

5. Η ανακοπή για την ακύρωση πλειστηριασμού ή αναπλειστηριασμού ακινήτου είναι απαράδεκτη, αν δεν εγγραφεί στο βιβλίο διεκδικήσεων της περιφέρειας όπου βρίσκεται το ακίνητο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κατάθεσή της. Σε αυτή την περίπτωση επιτρέπεται νέα ανακοπή μέσα στην προθεσμία του άρθρου 144.

Άρθρο 143

Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση

1. Προς άσκηση ανακοπής εκτέλεσης νομιμοποιείται εκείνος που έχει άμεσο, προσωπικό και ενεστώδες έννομο συμφέρον ή στον οποίο αναγνωρίζεται τέτοιο δικαίωμα από ειδική διάταξη νόμου.

2. Η ανακοπή εκτέλεσης στρέφεται όταν:

(α) η εκτέλεση επισπεύδεται από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία του Δημοσίου, κατά του Δημοσίου,

(β) η εκτέλεση επισπεύδεται από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία του Δημοσίου, αλλά για την ικανοποίηση απαίτησης άλλου νομικού προσώπου, κατά του Δημοσίου και κατά του δικαιούχου της απαίτησης νομικού προσώπου,

(γ) η εκτέλεση επισπεύδεται από την οικονομική υπηρεσία οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου υπέρ των οποίων εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, κατά του επισπεύδοντος την εκτέλεση οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή του άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου,

(δ) προσβάλλεται ο πίνακας κατάταξης, κατά του επισπεύδοντος την εκτέλεση και κατά του δανειστή του οποίου η κατάταξη προσβάλλεται,

(ε) προσβάλλεται η αρνητική δήλωση νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ως τρίτου σύμφωνα με το άρθρο 34 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, εφόσον η υποχρέωση του τρίτου είναι δημοσίου δικαίου, κατά του τρίτου στα χέρια του οποίου επιβάλλεται η κατάσχεση.

(στ) προσβάλλεται η δήλωση του προϊσταμένου της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας για την ύπαρξη απαίτησης δημοσίου δικαίου ή προνομίου του Δημοσίου, κατά του Δημοσίου.

3. Η ανακοπή, όταν στρέφεται κατά της έκθεσης πλειστηριασμού, κοινοποιείται με ποινή απαραδέκτου στον αρμόδιο υπάλληλο του πλειστηριασμού και στον υπερχεματιστή. Όταν στρέφεται κατά του πίνακα κατάταξης, κοινοποιείται με ποινή απαραδέκτου στους αναγγελλθέντες δανειστές και στον αρμόδιο υπάλληλο του πλειστηριασμού.

Άρθρο 144

Προθεσμία

1. Η ανακοπή εκτέλεσης ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών η οποία αρχίζει:

(α) στις περ. α', β' και δ' της παρ. 2 του άρθρου 142, από την επίδοση, αλλιώς από την πλήρη γνώση της πράξης ταμειακής βεβαίωσης, της κατασχετηρίας έκθεσης και της έκθεσης πλειστηριασμού, αντιστοίχως,

(β) στην περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 142, από την επίδοση της γραπτής πρόσκλησης του αρμόδιου για τον πλειστηριασμό υπαλλήλου προς τους δανειστές για να λάβουν γνώση του πίνακα κατάταξης,

(γ) στην περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 142, από την επίδοση της δήλωσης του τρίτου ή την περιέλευση της

σχετικής έκθεσης του ειρηνοδίκη, στον προϊστάμενο της οικονομικής υπηρεσίας που επισπεύδει την εκτέλεση,

(δ) στην περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 142, από την περιέλευση στον σύνδικο του πίνακα των βεβαιωμένων υπέρ του Δημοσίου χρεών του οφειλέτη,

(ε) σε κάθε άλλη περίπτωση άσκησης ανακοπής εκτέλεσης, από την επίδοση, αλλιώς από την πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης.

2. Στην περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 142, η ανακοπή ασκείται μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών, η οποία αρχίζει από την επίδοση του προγράμματος πλειστηριασμού.

3. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ασκηθεί ανακοπή εκτέλεσης αν έχουν περάσει έξι (6) μήνες από τη διενέργεια του πλειστηριασμού.

Άρθρο 145

Περιεχόμενο

Το δικόγραφο της ανακοπής εκτέλεσης, εκτός από τα στοιχεία κάθε δικογράφου, πρέπει να μνημονεύει με ακρίβεια την προσβαλλόμενη πράξη και τον εκδότη της. Επίσης, πρέπει να περιέχει σαφείς και συγκεκριμένους λόγους, καθώς και σχετικό αίτημα.

Άρθρο 146

Πρόσθετοι λόγοι

1. Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής εκτέλεσης επιτρέπεται να υποβληθούν με ξεχωριστό δικόγραφο, που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με σημείωση πάνω σε αυτό πράξης κατάθεσης.

2. Αντίγραφο του δικογράφου των πρόσθετων λόγων επιδίδεται με ποινή απαραδέκτου, δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με επιμέλεια του ανακόπτοντος, σε εκείνους κατά των οποίων στρέφεται η ανακοπή εκτέλεσης.

Άρθρο 147

Ομοδικία, συνάφεια, σώρευση και συνεκδίκαση

1. Ως προς την ομοδικία, τη συνάφεια και τη συνεκδίκαση εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 45 έως 51, 56, 57 και 92.

2. Περισσότερα ένδικα βοηθήματα κατά πράξεων που έχουν εκδοθεί στο πλαίσιο της ίδιας διοικητικής εκτέλεσης, ή ένδικα μέσα κατά των σχετικών αποφάσεων, μπορεί να σωρευθούν, κυρίως ή επικουρικώς, στο ίδιο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο.

3. Η ανακοπή εκτέλεσης κατά της πράξης ταμειακής βεβαίωσης μπορεί να σωρευθεί, κυρίως ή επικουρικώς, στο ίδιο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο με την κατά το άρθρο 111 έφεση κατά της πράξης που συνιστά τον τίτλο, με βάση τον οποίο έγινε η βεβαίωση. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον η έφεση ασκείται εμπροθέσμως, λογίζεται πάντοτε εμπρόθεσμη και η ανακοπή.

Άρθρο 148

Συζήτηση

1. Η ανακοπή εκτέλεσης εκδικάζεται από το αρμόδιο Τμήμα.

2. Σε περίπτωση ανακοπής κατά προγράμματος πλει-

στηριασμού ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου, ή ο από αυτόν οριζόμενος δικαστής, ορίζει αμέσως δικάσιμο, η οποία πρέπει να απέχει δύο (2) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες από τη διενέργεια του πλειστηριασμού. Αντίγραφο του δικογράφου που κατατέθηκε, μαζί με την πράξη ορισμού δικασίμου, επιδίδεται με τη φροντίδα του ανακόπτοντος στα πρόσωπα κατά των οποίων στρέφεται η ανακοπή μέσα σε προθεσμία που ορίζεται από το Δικαστήριο και η οποία δεν επιτρέπεται να απέχει λιγότερο από μία (1) πλήρη ημέρα από τη δικάσιμο. Στην περίπτωση αυτή δεν χωρούν πρόσθετοι λόγοι.

Άρθρο 149 **Παρέμβαση**

1. Εκείνοι στους οποίους κοινοποιείται η ανακοπή εκτέλεσης σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 143 μπορούν να ασκήσουν πρόσθετη παρέμβαση προς υποστήριξη του διαδίκου υπέρ του οποίου έχουν έννομο συμφέρον να αποβεί η δίκη.

2. Η παρέμβαση ασκείται με προφορική δήλωση στο αρωατήριο.

Άρθρο 150 **Εξουσία του Δικαστηρίου**

1. Το Δικαστήριο ελέγχει την προσβαλλόμενη πράξη κατά τον νόμον και την ουσία στα όρια της ανακοπής εκτέλεσης, τα οποία προσδιορίζονται από τους λόγους και το αίτημά της.

2. Κατ' εξαίρεση, ο κατά τον νόμον έλεγχος της προσβαλλόμενης πράξης χωρεί και αυτεπαγγέλτως, εκτεινόμενος στο σύνολό της, προκειμένου να διακριβωθεί αν:

- (α) η πράξη έχει εκδοθεί από αναρμόδιο όργανο, ή
- (β) υπάρχει παραβίαση δεδικασμένου.

3. Κατά τον έλεγχο του κύρους των προσβαλλόμενων με την ανακοπή πράξεων της εκτέλεσης δεν επιτρέπεται ο παρεμπόδιων έλεγχος της νομιμότητας προηγούμενων πράξεων της εκτέλεσης.

4. Στην περίπτωση της ανακοπής κατά ταμειακής βεβαίωσης, επιτρέπεται ο παρεμπόδιων έλεγχος, κατά τον νόμον και την ουσία, του τίτλου βάσει του οποίου έγινε η βεβαίωση, εφόσον δεν προβλέπεται κατ' αυτού ένδικο βοήθημα που επιτρέπει τον έλεγχό του, κατά τον νόμον και την ουσία, ή δεν υφίσταται σχετικώς δεδικασμένο.

5. Ισχυρισμοί που αφορούν στην απόσβεση της απαίτησης για την ικανοποίηση της οποίας επισπεύδεται η εκτέλεση μπορεί να προβάλλονται με την ευκαιρία άσκησης ανακοπής εκτέλεσης κατά της ταμειακής βεβαίωσης ή οποιασδήποτε πράξης της εκτέλεσης, πρέπει δε να αποδεικνύονται αμέσως.

Άρθρο 151 **Απόφαση**

Το Δικαστήριο, αν διαπιστώσει παράβαση νόμου ή ουσιαστικές πλημμέλειες της προσβαλλόμενης πράξης, προβαίνει στην ολική ή μερική ακύρωση ή στην τροποποίησή της. Σε διαφορετική περίπτωση, προβαίνει στην απόρριψη της ανακοπής εκτέλεσης.

Άρθρο 152 **Ένδικα μέσα**

1. Οι αποφάσεις που εκδίδονται επί ανακοπής εκτέλεσης υπόκεινται στα ένδικα μέσα της αίτησης αναίρεσης, της αίτησης αναθεώρησης, της αίτησης διόρθωσης ή ερμηνείας, της ανακοπής ερημοδικίας και της τριτανακοπής, όπου εφαρμόζονται αναλόγως τα Κεφάλαια 26 έως 31.

2. Η προθεσμία για την άσκηση των ένδικων μέσων είναι τριάντα (30) ημέρες, εκτός αν πρόκειται για απόφαση που εκδόθηκε ύστερα από άσκηση ανακοπής κατά προγράμματος πλειστηριασμού, οπότε η προθεσμία είναι δέκα (10) ημέρες.

3. Δικαίωμα άσκησης ένδικων μέσων κατά της απόφασης επί της ανακοπής εκτέλεσης έχει σε κάθε περίπτωση και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 153 **Λήψη μέτρων**

1. Το αρμόδιο Τμήμα, ύστερα από προηγούμενη αίτηση, αποφαινεται για κάθε αμφισβήτηση που αφορά:

(α) στον ορισμό ή την αντικατάσταση μεσεγγυούχου ή φύλακα και εν γένει τη μεσεγγύηση ή τη φύλαξη κινήτων ή ακινήτων, ή

(β) στην εκκαθάριση ή τον προσδιορισμό των εξόδων και των δικαιωμάτων της εκτέλεσης.

2. Προς υποβολή της αίτησης νομιμοποιείται ο οφειλέτης, το Δημόσιο, το νομικό πρόσωπο που επισπεύδει την εκτέλεση, καθώς και κάθε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον προς τούτο.

3. Ως προς την προδικασία και την κύρια διαδικασία εφαρμόζεται αναλόγως το Κεφάλαιο 18.

4. Κατά την εκδίκαση της αίτησης, ως προς την αξιολόγηση των προβαλλόμενων ισχυρισμών, αρκεί η πιθανολόγηση.

5. Ειδικά στην περ. β' της παρ. 1, η αίτηση υποβάλλεται, μαζί με σχετικό πίνακα τον οποίο συντάσσει ο δικαιούχος, στον προϊστάμενο της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας που επισπεύδει την εκτέλεση. Ο τελευταίος διατυπώνει εγγράφως τις παρατηρήσεις του ως προς τη νομιμότητα και την ακρίβεια των κονδυλίων, και διαβιβάζει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, το σχετικό έγγραφο στο Δικαστήριο, συγχρόνως δε το κοινοποιεί μαζί με αντίγραφο του πίνακα στον οφειλέτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24 **ΔΙΚΑΙΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ**

Άρθρο 154 **Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση**

1. Οποιοσδήποτε από τους διαδίκους, εκτός από τους κυβερνητικούς οργανισμούς κατά την έννοια του άρθρου 34 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που έλαβε μέρος σε δίκη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μπορεί να ζητήσει με αίτησή του δίκαιη ικανοποίηση, προβάλλοντας ότι η διαδικασία για την εκ-

δίκαση της υπόθεσης διήρκεσε πέραν του εύλογου χρόνου που απαιτείται για τη διάγνωση των πραγματικών και νομικών ζητημάτων που ανέκυψαν στη δίκη.

2. Η αίτηση στρέφεται κατά του Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών.

Άρθρο 155 **Προθεσμία**

Η αίτηση ασκείται ανά βαθμό δικαιοδοσίας εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών. Η προθεσμία αυτή αρχίζει από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του Δικαστηρίου που εκδόθηκε μετά τη δίκη για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειάς της.

Άρθρο 156 **Ασκήση**

1. Η αίτηση κατατίθεται στην αρμόδια γραμματεία του Δικαστηρίου.

2. Για την κατάθεση, συντάσσεται έκθεση, η οποία διαλαμβάνει τη χρονολογία της κατάθεσης, το ονοματεπώνυμο του υπαλλήλου που παρέλαβε την αίτηση και εκείνου που την κατέθεσε, καθώς και τον αριθμό καταχώρισής της στο οικείο βιβλίο ή στο ειδικό πρωτόκολλο κατάθεσης κατά περίπτωση, υπογράφεται δε από τον υπάλληλο που την παραλαμβάνει, καθώς και από εκείνον που την καταθέτει.

3. Η αίτηση υπογράφεται από δικηγόρο.

Άρθρο 157 **Περιεχόμενο**

1. Ο αιτών μνημονεύει στην αίτησή του το Δικαστήριο ενώπιον του οποίου προβάλλει ότι υπήρξε αδικαιολόγητη καθυστέρηση, αναφέρει τις αναβολές που δόθηκαν με πρωτοβουλία των διαδίκων ή του Δικαστηρίου, περιγράφει συνοπτικά τα ανακύψαντα νομικά ή πραγματικά ζητήματα και λαμβάνει θέση επί της πολυπλοκότητάς τους.

2. Ο αιτών δεν δικαιούται σε αίτησή του για υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης ενώπιον της Ολομέλειας να ζητήσει δίκαιη ικανοποίηση και για την υπέρβαση της εύλογης διάρκειας δίκης ενώπιον Τμήματος.

3. Η αίτηση περιέχει το όνομα και τη διεύθυνση κατοικίας εκείνου που την ασκεί, χρονολογία, υπογραφή, καθώς και την ηλεκτρονική διεύθυνση ή τον αριθμό τηλεφώνου του αιτούντος ή του πληρεξούσιου δικηγόρου του.

Άρθρο 158 **Προδικασία**

1. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση επί της υπόθεσης για την οποία ζητείται δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας αυτής, ορίζει με πράξη του Σύμβουλο ή Πάρεδρο για την εκδίκασή της.

2. Με την πράξη της παρ. 1, η οποία κοινοποιείται στον δικηγόρο που υπογράφει την αίτηση, και, μαζί με αντίγραφο της αίτησης, στον Υπουργό Οικονομικών, ορίζεται επίσης η ημέρα συζήτησης της αίτησης σε δημόσια συνεδρίαση, η οποία δεν μπορεί να απέχει πέραν των πέντε (5) μηνών από την κατάθεση της αίτησης. Η κοινο-

ποίηση αυτή γίνεται τριάντα (30) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία της συζήτησης.

3. Η γραμματεία του Δικαστηρίου που εξέδωσε την οικεία απόφαση υποχρεούται να υποβάλει στον αρμόδιο δικαστή αναλυτική έκθεση για την πορεία, καθώς και τα στοιχεία της υπόθεσης δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση της αίτησης. Η έκθεση και τα ίδια ως άνω στοιχεία τίθενται στη διάθεση των διαδίκων μερών. Η αίτηση εκδικάζεται ακόμη και σε περίπτωση μη υποβολής της ανωτέρω έκθεσης.

4. Αν έχει ασκηθεί αίτηση αναίρεσης κατά της ως άνω απόφασης και η δικογραφία έχει διαβιβαστεί στην Ολομέλεια, η αρμόδια γραμματεία διαβιβάζει αντίγραφα των διαδικαστικών εγγράφων στο Τμήμα ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η αίτηση.

5. Στην αρχή κάθε δικαστικού έτους, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ορίζει τις δικασίμους των αιτήσεων για δίκαιη ικανοποίηση και τους Συμβούλους και Παρέδρους του Ελεγκτικού Συνεδρίου που μετέχουν σε κάθε δικάσιμο.

Άρθρο 159 **Συζήτηση**

1. Η αίτηση εκδικάζεται από Σύμβουλο ή Πάρεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Κατά τη συζήτηση της αίτησης οι διάδικοι καλούνται με επιμέλεια της γραμματείας του Δικαστηρίου.

3. Το Δημόσιο λαμβάνει θέση επί της δικονομικής συμπεριφοράς των διαδίκων και των αρμόδιων κρατικών αρχών κατά την εξέλιξη της δίκης, καθώς και επί της πολυπλοκότητας της υπόθεσης και επικαλείται οποιοδήποτε άλλο στοιχείο κρίνει αναγκαίο για τη διάγνωσή της.

Άρθρο 160 **Απόφαση**

1. Το Δικαστήριο αποφαινεται αν συντρέχει υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης για τη διάρκεια της οποίας διατυπώνεται παράπονο ότι υπερέβη τον εύλογο χρόνο, συνεκτιμώντας ιδίως:

(α) την καταχρηστική ή παρελκυστική συμπεριφορά των διαδίκων κατά την εξέλιξη της δίκης,

(β) την πολυπλοκότητα των τιθέμενων πραγματικών και νομικών ζητημάτων,

(γ) τη στάση των αρμόδιων κρατικών αρχών και

(δ) το διακύβευμα της υπόθεσης για τον αιτούντα.

2. Όταν διαπιστώνεται ότι συντρέχει υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης, το Δικαστήριο αποφαινεται αν πρέπει να καταβληθεί χρηματικό ποσό για τη δίκαιη ικανοποίηση. Σε καταφατική περίπτωση, το Δικαστήριο ορίζει το ύψος του ποσού, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως την περίοδο υπέρβασης του εύλογου χρόνου για την εκδίκαση της υπόθεσης κατά συνεκτίμηση των κριτηρίων της παρ. 1, καθώς και την ικανοποίηση του αιτούντος από άλλα μέτρα που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία για την αποκατάσταση της βλάβης του. Τέτοια μέτρα είναι και η καταβολή από τον οφειλέτη τόκων υπερημερίας σε όλη τη διάρκεια της καθυστέρησης ή η επιδίκαση υπέρ του αιτούντος αυξημένης δικαστικής δαπάνης, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 59.

3. Αν γίνει δεκτή η αίτηση, επιβάλλονται στο Δημόσιο τα έξοδα του αιτούντος για τη σύνταξη της αίτησης και την παράσταση του πληρεξούσιου δικηγόρου, τα οποία

δεν μπορεί να υπερβαίνουν ποσό που ορίζεται για την άσκηση και συζήτηση της παρέμβασης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης, μπορεί, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, να επιβάλλεται δαπάνη υπέρ του Δημοσίου.

4. Η απόφαση δημοσιεύεται εντός δύο (2) μηνών από τη συζήτηση της αίτησης και δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25

ΔΙΚΗ ΕΠΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Άρθρο 161

Παραπομπή ζητήματος αντισυνταγματικότητας τυπικού νόμου

1. Όταν Τμήμα του Δικαστηρίου κρίνει διάταξη τυπικού νόμου αντισυνταγματική, παραπέμπει υποχρεωτικά το ζήτημα στην Ολομέλεια, εκτός αν αυτό έχει κριθεί με προηγούμενη απόφασή της ή του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου. Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου γνωμοδοτεί για το παραπεμπόμενο ζήτημα πριν από την οικεία δικάσιμο της Ολομέλειας.

2. Στη δίκη ενώπιον της Ολομέλειας μπορεί να ασκηθεί η ειδική παρέμβαση που προβλέπεται στο άρθρο 178.

Άρθρο 162

Προδικαστικό ερώτημα

1. Τμήμα του Δικαστηρίου, όταν επιλαμβάνεται υπόθεσης στην οποία ανακύπτει ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων ή κρίνει ότι διάταξη τυπικού νόμου αντίκειται σε διάταξη υπέρτερης τυπικής ισχύος, χωρίς το ζήτημα αυτό να έχει κριθεί με προηγούμενη απόφαση της Ολομέλειας, μπορεί, με απόφασή του που δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στην Ολομέλεια. Οι παρ. 4 και 6 του άρθρου 163 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου γνωμοδοτεί για το υποβαλλόμενο προδικαστικό ερώτημα πριν από την οικεία δικάσιμο της Ολομέλειας.

2. Η απόφαση της Ολομέλειας είναι υποχρεωτική για το Τμήμα που υπέβαλε το ερώτημα και δεσμεύει τους παρεμβαίνοντες ενώπιον της Ολομέλειας.

Άρθρο 163

Πρότυπη δίκη

1. Οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή μέσο ενώπιον οποιουδήποτε Τμήματος μπορεί, ύστερα από αίτημα ενός των διαδίκων ή του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, να εισαχθεί για εκδίκαση ενώπιον της Ολομέλειας με πράξη τριμελούς επιτροπής όταν με αυτό τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων. Η τριμελής επιτροπή αποτελείται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου, τον αρχαιότερο αντιπρόεδρο και τον πρόεδρο του Τμήματος, στο οποίο εκκρεμεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Όταν το ένδικο βοήθημα ή μέσο εκκρεμεί στο Τμήμα όπου προεδρεύει ο αρχαιότερος αντιπρόεδρος, συμμετέχει στην επιτροπή, ως μέλος της, ο δεύτερος κατά την αρχαιότητα αντιπρόεδρος.

2. Αν το αίτημα υποβάλλεται από διάδικο, υπογράφε-

ται επί ποινή απαραδέκτου από δικηγόρο και συνοδεύεται από παράβολο ύψους εκατό (100) ευρώ, το οποίο καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματος. Το ύψος του παραβόλου μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης.

3. Το αίτημα κοινοποιείται στους λοιπούς διαδίκους ή στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά περίπτωση, ανάλογα με το ποιος υπέβαλε το αίτημα σύμφωνα με την παρ. 1. Οι τελευταίοι δύνανται να καταθέτουν υπομνήματα ενώπιον της τριμελούς επιτροπής.

4. Η πράξη της τριμελούς επιτροπής που εκδίδεται επί του αιτήματος δημοσιεύεται σε δύο εφημερίδες των Αθηνών και συνεπάγεται την αναστολή εκδίκασης των εκκρεμών υποθέσεων, στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα, τόσο εκείνων που δεν έχουν συζητηθεί όσο και εκείνων που έχουν. Η αναστολή δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικαστική προστασία.

5. Μετά την έκδοση της πράξης της τριμελούς επιτροπής για την εισαγωγή της υπόθεσης στην Ολομέλεια δεν επιτρέπεται παραίτηση από το υποβληθέν αίτημα.

6. Στη δίκη δικαιούται να παρέμβει κάθε διάδικος σε εκκρεμή δίκη, στην οποία τίθεται το ζήτημα αυτό. Για την παρέμβαση της παρούσας δεν καταλογίζεται δικαστική δαπάνη και η μη άσκησή της δεν δημιουργεί δικαίωμα άσκησης ανακοπής ερημοδικίας ή τριτανακοπής.

7. Μετά την επίλυση του ζητήματος, η Ολομέλεια μπορεί να παραπέμπει το ένδικο βοήθημα ή μέσο στο αρμόδιο Τμήμα για περαιτέρω εξέταση.

8. Η απόφαση της Ολομέλειας δεσμεύει τους διαδίκους της ενώπιον αυτής δίκης, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι παρεμβαίνοντες.

Άρθρο 164

Απόφαση Ολομέλειας

Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο παρόν Κεφάλαιο, η Ολομέλεια συγκροτείται σε δικαστικό σχηματισμό, συνέρχεται σε μείζονα σύνθεση και αποφαίνεται οριστικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26

ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΑΙΡΕΣΗΣ

Άρθρο 165

Προσβαλλόμενες αποφάσεις

Το ένδικο μέσο της αίτησης αναίρεσης επιτρέπεται μόνο κατά των οριστικών αποφάσεων των Τμημάτων του Δικαστηρίου.

Άρθρο 166

Ποιοι ασκούν αίτηση αναίρεσης

1. Η αίτηση αναίρεσης ασκείται από οποιονδήποτε μετείχε στη δίκη ενώπιον του Τμήματος και ηττήθηκε. Δικαίωμα να ασκήσει αίτηση αναίρεσης έχει και ο διάδικος που νίκησε, εφόσον δικαιολογεί έννομο συμφέρον, καθώς και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Η αίτηση αναίρεσης στρέφεται κατά των διαδίκων της δίκης, επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση.

Άρθρο 167 **Προθεσμία**

1. Η αίτηση αναίρεσης ασκείται μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία εκκινεί για το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και για όσα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους από την περιέλευση της προσβαλλόμενης απόφασης σε αυτά. Το ίδιο ισχύει και για τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Για τον ιδιώτη διάδικο η προθεσμία αυτή εκκινεί από την επίδοση ή την περιέλευση με οποιονδήποτε τρόπο σε αυτόν ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση από αυτόν της προσβαλλόμενης απόφασης. Αν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση αίτησης αναίρεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα (90) ημέρες.

2. Αν δεν επιδόθηκε η απόφαση, η προθεσμία της αίτησης αναίρεσης είναι τρία (3) έτη, αρχόμενη από τη δημοσίευση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

Άρθρο 168 **Δεύτερη αίτηση αναίρεσης**

Δεύτερη αίτηση αναίρεσης από τον ίδιο διάδικο κατά της ίδιας απόφασης ως προς το αυτό ή άλλο κεφάλαιο της αναιρεσιβαλλόμενης δεν επιτρέπεται, εκτός αν η πρώτη απορρίφθηκε για τυπικό λόγο, με εξαίρεση την εκπρόθεσμη άσκηση.

Άρθρο 169 **Περιεχόμενο δικογράφου**

1. Το δικόγραφο της αίτησης αναίρεσης πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία κάθε δικογράφου, και τα εξής:

- (α) τον αριθμό και τη χρονολογία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης,
- (β) τους λόγους αναίρεσης κατά τρόπο σαφή και ορισμένο,
- (γ) διορισμό αντικλήτου, όταν η αίτηση ασκείται από ιδιώτη διάδικο,
- (δ) σαφές και συγκεκριμένο αίτημα.

2. Με την κατάθεση του δικογράφου της αίτησης αναίρεσης κατατίθενται και δύο (2) αντίγραφα της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης σε έγχαρτη μορφή ή ως ηλεκτρονικό έγγραφο που φέρει εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα, με την οποία επικυρώνεται η απόφαση.

Άρθρο 170 **Λόγοι αναίρεσης**

Αναίρεση επιτρέπεται για:

- (α) υπέρβαση δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση,
- (β) μη νόμιμη συγκρότηση ή κακή σύνθεσή του,
- (γ) παραβίαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας,
- (δ) εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελή εφαρμογή του νόμου,

- (ε) παράβαση του δεδicasμένου,
- (στ) έλλειψη νόμιμης βάσης ή ανατιολόγητο,
- (ζ) παραμόρφωση του περιεχομένου αποδεικτικού εγγράφου.

Άρθρο 171 **Πρόσθετοι λόγοι**

1. Οι πρόσθετοι λόγοι αναίρεσης ως προς τα κεφάλαια της προσβαλλόμενης απόφασης που έχουν προσβληθεί ήδη με την αίτηση αναίρεσης και τα κεφάλαια εκείνα που αναγκαστικά συνεχονται με αυτά, ασκούνται με δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου, δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση της αναίρεσης, για την κατάθεση του οποίου συντάσσεται έκθεση.

2. Αντίγραφο του δικογράφου των πρόσθετων λόγων επιδίδεται στον αναιρεσιβλητο δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση με ποινή απαραδέκτου.

Άρθρο 172 **Απαράδεκτο λόγων αναίρεσης**

1. Είναι απαράδεκτος λόγος αναίρεσης που στηρίζεται σε ισχυρισμό ο οποίος δεν προτάθηκε νόμιμα στο Τμήμα, εκτός αν πρόκειται για παράβαση που δεν μπορεί να προβληθεί στο Τμήμα ή για σφάλμα που προκύπτει από την ίδια την απόφαση ή αφορά σε ζήτημα που εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το Τμήμα.

2. Είναι απαράδεκτος λόγος αναίρεσης που αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση σφάλμα που προκλήθηκε από ενέργειες του αναιρεσειόντος ή προσώπων που ενεργούν στο όνομά του.

3. Είναι απαράδεκτος λόγος αναίρεσης κατά απόφασης του Δικαστηρίου της παραπομπής, εφόσον με τον λόγο αυτόν προσβάλλεται η απόφαση κατά το τμήμα της εκείνο κατά το οποίο συμμορφώθηκε προς την αναρετική απόφαση.

Άρθρο 173 **Λόγοι αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενοι**

Το Δικαστήριο εξετάζει αυτεπαγγέλτως λόγους αναίρεσης που αφορούν στη δημόσια τάξη. Τέτοιοι λόγοι είναι ιδίως αυτοί που αναφέρονται στη διάκριση των δικαιοδοσιών και το ανίσχυρο λόγω αντισυνταγματικότητας της εφαρμοσθείσας διάταξης νόμου.

Άρθρο 174 **Όρια αναιρετικού ελέγχου**

1. Η εκτίμηση από το Τμήμα των αποδεικτικών στοιχείων και των πραγματικών γεγονότων δεν υπόκειται στον έλεγχο του αναιρετικού δικαστηρίου. Επί προδικαστικού ερωτήματος προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή αιτήματος γνωμοδότησης προς το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το αναιρετικό δικαστήριο δύναται, για την πληρότητα του ερωτήματος αυτού, να λάβει υπόψη του και στοιχεία του πραγματικού της υπόθεσης που δεν αναφέρονται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, αλλά που περιλαμβάνονται στον

φάκελο της υπόθεσης, όπως αυτός είχε συγκροτηθεί κατά την έκδοση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

2. Στην αναιρετική δίκη δεν επιτρέπεται η προσκόμιση νέων αποδεικτικών στοιχείων.

3. Η εκτίμηση του περιεχομένου διαδικαστικών εγγράφων της ίδιας ή άλλης δίκης, ιδίως αγωγών, παρεμβάσεων, ένδικων μέσων, προτάσεων ή δικαστικών αποφάσεων, ελέγχεται από το Δικαστήριο.

Άρθρο 175 **Αντικατάσταση αιτιολογιών**

Αν το αιτιολογικό της προσβαλλόμενης απόφασης κρίνεται εσφαλμένο, αλλά το διατακτικό της ορθό, το Δικαστήριο απορρίπτει την ανίχνευση, εκτός αν υπάρχει έννομο συμφέρον να αποτραπεί δεδικασμένο, οπότε αναιρείται η απόφαση μόνον ως προς την εσφαλμένη αιτιολογία της.

Άρθρο 176 **Διαδικασία μετά την ανίχνευση**

1. Αν γίνει δεκτή η αίτηση ανίχνευσης για υπέρβαση δικαιοδοσίας, το Δικαστήριο δεν επιλαμβάνεται πλέον της υπόθεσης.

2. Αν γίνει δεκτή η αίτηση ανίχνευσης για εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή του νόμου, η Ολομέλεια αποφασίζει περαιτέρω για την υπόθεση, εκτός αν αυτή χρήζει διερεύνησης κατά το πραγματικό της μέρος, οπότε την αναπέμπει στο αρμόδιο Τμήμα.

3. Αν η απόφαση αναιρεθεί για οποιονδήποτε άλλο λόγο, η Ολομέλεια αναπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο Τμήμα για την εκ νέου εξέτασή της με διαφορετική σύνθεση, κατά το μέρος που η απόφαση αναιρέθηκε.

4. Εφόσον αναιρεθεί η απόφαση, οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από αυτή.

5. Το Τμήμα το οποίο δικάζει την υπόθεση κατά παραπομπή από την Ολομέλεια δεν μπορεί να αποστεί από την απόφαση της Ολομέλειας, ως προς τα ζητήματα που κρίθηκαν με αυτή.

Άρθρο 177 **Αναίχνευση υπέρ του νόμου**

1. Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύναται κατ' εξαίρεση και μετά την παρέλευση της οικείας προθεσμίας να ασκεί αίτηση ανίχνευσης υπέρ του νόμου.

2. Στην περίπτωση αυτή, αν γίνει δεκτή η αίτηση ανίχνευσης, η απόφαση που αναιρεσιβάλλεται παραμένει αμετάβλητη.

Άρθρο 178 **Ειδική παρέμβαση**

1. Σε αναιρετική δίκη στην οποία, εν όψει των ισχυρισμών των διαδίκων, τίθεται ζήτημα αν διάταξη τυπικού νόμου είναι σύμφωνη προς το Σύνταγμα, έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν παρέμβαση φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, τα οποία δικαιολογούν έννομο συμφέρον σε σχέση με την κρίση του ζητήματος αυτού, εφόσον το αυτό ζήτημα εκκρεμεί σε δίκη ενώπιον άλλου δικαστικού σχηματισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου στην οποία είναι διάδικοι. Δικαίωμα άσκησης παρέμβασης έχει

σε κάθε περίπτωση ο Υπουργός Δικαιοσύνης.

2. Ο παρεμβαίνων με βάση την παρ. 1 νομιμοποιείται να προβάλλει απόψεις και επιχειρήματα που αναφέρονται αποκλειστικά σε ζητήματα συνταγματικότητας που έχουν τεθεί. Η εκδιδόμενη απόφαση δεν παράγει έννομα αποτελέσματα για τον παρεμβαίνοντα αυτόν.

3. Η παρέμβαση αυτή ενώπιον της Ολομέλειας ασκείται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 42.

4. Για την παράσταση όσων παρεμβαίνουν με βάση το παρόν, τη νομιμοποίηση του πληρεξούσιου δικηγόρου τους, τα απαιτούμενα τέλη και παράβολα, καθώς και για τη δικαστική δαπάνη, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των Κεφαλαίων 6, 34, 49, 50 και 51.

5. Η μη άσκηση παρέμβασης κατά την παρ. 1, σε οποιονδήποτε λόγο και να οφείλεται, δεν δημιουργεί δικαίωμα ανακοπής ερημοδικίας ή τριτανακοπής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27 **ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ**

Άρθρο 179 **Προσβαλλόμενες αποφάσεις**

Σε αναθεώρηση υπόκεινται οι οριστικές αποφάσεις των Τμημάτων.

Άρθρο 180 **Αρμόδιο δικαστήριο**

Η αίτηση αναθεώρησης ασκείται ενώπιον του Τμήματος που εξέδωσε την απόφαση.

Άρθρο 181 **Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση**

1. Νομιμοποιούνται να ασκήσουν αίτηση αναθεώρησης όσοι διετέλεσαν διάδικοι στη δίκη κατά την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Παθητικώς νομιμοποιούνται όσοι διετέλεσαν αντιδικοί εκείνου που ασκεί το ένδικο μέσο στη δίκη κατά την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση.

Άρθρο 182 **Νέα αίτηση**

Η άσκηση από το ίδιο πρόσωπο νέας αίτησης αναθεώρησης επιτρέπεται μόνο για λόγο που προέκυψε μεταγενεστέρως, έστω και αν αφορά στο ίδιο κεφάλαιο της απόφασης.

Άρθρο 183 **Λόγοι αναθεώρησης**

1. Αναθεώρηση χωρεί για τους εξής λόγους:

(α) αν η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε ψευδή κατάθεση μάρτυρα ή δήλωση διαδίκου, σε ψευδή έκθεση πραγματογνώμονα ή σε πλαστά ή νοθευμένα έγγραφα, και τα περιστατικά αυτά προκύπτουν από αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου, ή

(β) αν μετά την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης περιήλθαν σε γνώση και στην κατοχή του διαδίκου που ζητεί την αναθεώρηση κρίσιμα έγγραφα τα οποία υπήρχαν πριν από τη δίκη αλλά δεν γνώριζε την ύπαρξή τους ή ε-

μποδίστηκε στην προσκόμισή τους, ή

(γ) αν η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε απόφαση πολιτικού, ποινικού ή διοικητικού δικαστηρίου, η οποία ανατράπηκε αμετακλήτως μετά την τελευταία συζήτηση.

2. Επίσης, αναθεώρηση χωρεί και όταν το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση πλανήθηκε πρόδηλα περί τα πράγματα, όπως ιδίως αν δεν εντόπισε σοβαρό σφάλμα που περιείχαν τα αριθμητικά δεδομένα πάνω στα οποία στηρίξε την κρίση του ή αν θεώρησε ως υπαρκτό ή ανύπαρκτο γεγονός ενώ προκύπτει αναμφισβήτητα το αντίθετο.

Άρθρο 184 **Προθεσμία**

1. Αν προβάλλεται λόγος αναθεώρησης από τους αναφερόμενους στην παρ. 1 του άρθρου 183, η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης αναθεώρησης είναι εξήντα (60) ημέρες και αρχίζει:

(α) στις περ. α' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 183, αφότου καταστεί αμετάκλητη η σχετική δικαστική απόφαση,

(β) στην περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 183, αφότου τα κρίσιμα έγγραφα περιήλθαν στην κατοχή εκείνου που ζητεί την αναθεώρηση.

2. Αν τα γεγονότα της παρ. 1 συντελέστηκαν πριν από την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης, η προθεσμία άσκησης της αίτησης αναθεώρησης αρχίζει από την επίδοση της απόφασης.

3. Αν ο λόγος αναθεώρησης είναι από αυτούς που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 183, η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης αναθεώρησης είναι εξήντα (60) ημέρες και αρχίζει από την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης.

Άρθρο 185 **Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων**

Για την εκδίκαση της αίτησης αναθεώρησης εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος για την έφεση.

Άρθρο 186 **Συνέπειες αναθεώρησης**

1. Αν γίνει δεκτός λόγος αναθεώρησης, η προσβαλλόμενη απόφαση εξαφανίζεται και επακολουθεί νέα εξέταση της υπόθεσης μέσα στα όρια του λόγου αυτού.

2. Η απόφαση που δέχεται την αίτηση αναθεώρησης υπόκειται στα ίδια ένδικα μέσα, στα οποία υπόκειται και η απόφαση που αναθεωρήθηκε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 28 **ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ**

Άρθρο 187 **Επιτρεπτό της διόρθωσης απόφασης**

1. Αν κατά τη σύνταξη και την έκδοση απόφασης παρεισέφρησαν λάθη γραφικά ή λογιστικά ή προφανείς ανακρίβειες ή το διατακτικό της απόφασης διατυπώθηκε ελλιπώς ή ανακριβώς, το δικαστήριο που την εξέδωσε προβαίνει στη διόρθωσή της.

2. Αν τα λάθη είναι γραμματικά ή προδήλως συντακτικά και η διόρθωσή τους δεν μεταβάλλει το νόημα της φράσης όπου εμπεριέχονται, η διόρθωση επέρχεται με πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, την οποία προσυπογράφει και ο εισηγητής της υπόθεσης, εφόσον διατηρεί την ιδιότητα του δικαστή.

3. Σε κάθε άλλη περίπτωση, το Δικαστήριο δύναται να διορθώσει απόφασή του είτε αυτεπαγγέλτως με αίτηση του Προέδρου του είτε με αίτηση ενός από τους διαδίκους.

Άρθρο 188 **Άσκηση αίτησης διόρθωσης**

Η αίτηση διόρθωσης, όταν ασκείται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, καταχωρίζεται ως πράξη του Προέδρου στο οικείο πρωτόκολλο του Δικαστηρίου και αντίγραφο αυτής κοινοποιείται στους διαδίκους. Όταν η αίτηση διόρθωσης ασκείται από διάδικο, κατατίθεται στην αρμόδια γραμματεία του Δικαστηρίου σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 55 του παρόντος.

Άρθρο 189 **Περιεχόμενο αίτησης διόρθωσης**

1. Η αίτηση διόρθωσης πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία κάθε δικογράφου, μνεία της προσβαλλόμενης απόφασης και σαφή αναφορά στα λάθη των οποίων ζητείται η διόρθωση.

2. Πρόσθετοι λόγοι επιτρέπεται να υποβληθούν με ξεχωριστό δικόγραφο, που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με σημείωση πάνω σε αυτό πράξης κατάθεσης.

3. Αντίγραφο του δικογράφου των πρόσθετων λόγων επιδίδεται με ποινή απαραδέκτου, δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με επιμέλεια του αιτούντος, στους άλλους διαδίκους.

Άρθρο 190 **Προδικασία**

1. Οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν στην προδικασία για το αντίστοιχο ένδικο βοήθημα ή μέσο, το οποίο προκάλεσε την έκδοση της απόφασης, εφαρμόζονται αναλόγως.

2. Αν ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου κρίνει ότι το λάθος που παρεισέφρησε στην απόφαση εμποδίζει την εκτέλεσή της, ορίζει για την εκδίκαση της αίτησης διόρθωσης τη συντομότερη διαθέσιμη δικασίμο.

Άρθρο 191 **Συζήτηση**

1. Η αίτηση συζητείται στο ακροατήριο και οι διάδικοι καλούνται με επιμέλεια της γραμματείας του Δικαστηρίου.

2. Στη σύνθεση του Δικαστηρίου που αποφαινεται για την αίτηση διόρθωσης μετέχει, αν είναι εφικτό, ο δικαστής που διετέλεσε εισηγητής στην έκδοση της απόφασης της οποίας ζητείται η διόρθωση.

3. Αν έχουν ασκήσει αίτηση διόρθωσης ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου και ο διάδικος για τη διόρθωση του ίδι-

ου λάθους, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει την εκδίκαση μίας από τις δύο. Αν δεν αφορούν αποκλειστικά στο ίδιο λάθος, οι αιτήσεις συνεκδικάζονται υποχρεωτικά.

Άρθρο 192 **Απόφαση**

1. Ο αριθμός της απόφασης ή της πράξης του Προέδρου, με την οποία έγινε η διόρθωση, σημειώνεται στο πρωτότυπο της απόφασης που διορθώνεται.

2. Στα αντίγραφα ή αποσπάσματα της απόφασης που διορθώνεται, πρέπει να γίνεται μνεία της πράξης του Προέδρου ή της δικαστικής απόφασης για τη διόρθωση, με σημείωση του αριθμού και της ημερομηνίας έκδοσής τους.

Άρθρο 193 **Ένδικα μέσα**

Κατά των εκδιδόμενων αποφάσεων δύνανται να ασκηθούν τα ένδικα μέσα, τα οποία μπορούσαν να ασκηθούν κατά της απόφασης της οποίας έγινε η διόρθωση. Αν ασκηθούν, η άσκηση περιορίζεται μόνο στα κεφάλαια της απόφασης που διορθώθηκαν.

Άρθρο 194 **Διόρθωση πρακτικού**

1. Αν μετά τη δημοσίευση της απόφασης διαπιστωθεί ότι κατά τη σύνταξη των πρακτικών της συζήτησης στο ακροατήριο ή αποσπάσματος αυτών παρεισέφεραν λάθη, γραφικά ή συντακτικά, ή προφανείς ανακρίβειες ή αυτά διατυπώθηκαν ελλιπώς ή ανακριβώς, επιτρέπεται η αυτεπάγγελτη διόρθωσή τους.

2. Η διόρθωση επέρχεται με πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου ενώπιον του οποίου έγινε η συζήτηση, την οποία προσυπογράφει και ο γραμματέας της έδρας. Η πράξη του Προέδρου κοινοποιείται στους διαδίκους, για την άσκηση από αυτούς των ένδικων μέσων κατά της απόφασης που στηρίχθηκε στα πρακτικά ή το απόσπασμα που διορθώθηκαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 29 **ΑΙΤΗΣΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ**

Άρθρο 195 **Ερμηνεία απόφασης**

1. Αν η διατύπωση απόφασης είναι ασαφής και γεννά αμφιβολίες, το δικαστήριο που την εξέδωσε δύνανται, ύστερα από αίτηση ενός από τους διαδίκους, να την ερμηνεύσει.

2. Η περί ερμηνείας απόφαση δεν μπορεί να μεταβάλει το διατακτικό της απόφασης που ερμηνεύεται.

Άρθρο 196 **Περιεχόμενο αίτησης ερμηνείας**

1. Η αίτηση ερμηνείας, εκτός από τα στοιχεία κάθε δικογράφου, πρέπει ακόμη να περιέχει μνεία της προσβαλλόμενης απόφασης και τα αμφίβολα σημεία ή τις ασάφειες στην απόφαση αυτή, των οποίων ζητείται η ερμηνεία.

2. Πρόσθετοι λόγοι επιτρέπεται να υποβληθούν με ξεχωριστό δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με σημείωση πάνω σ' αυτό πράξης κατάθεσης.

3. Αντίγραφο του δικογράφου των πρόσθετων λόγων επιδίδεται με επιμέλεια του αιτούντος στους άλλους διαδίκους δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με ποινή απαραδέκτου.

Άρθρο 197 **Προδικασία**

1. Η αίτηση ερμηνείας κατατίθεται στην αρμόδια γραμματεία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 55.

2. Οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν στην προδικασία για το αντίστοιχο ένδικο βοήθημα ή μέσο, το οποίο προκάλεσε την έκδοση της απόφασης, εφαρμόζονται αναλόγως.

3. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ορίζει σύντομη δικάσιμο, αν κρίνει ότι η προβαλλόμενη ασάφεια εμποδίζει την εκτέλεση της απόφασης.

Άρθρο 198 **Συζήτηση**

1. Η αίτηση συζητείται στο ακροατήριο. Οι διάδικοι καλούνται στη συζήτηση με επιμέλεια της γραμματείας του Δικαστηρίου.

2. Στη σύνθεση του Δικαστηρίου, αν είναι εφικτό, μετέχουν οι δικαστές που έλαβαν την απόφαση.

Άρθρο 199 **Εφαρμογή διατάξεων**

Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν στην αίτηση διόρθωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30 **ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑΣ**

Άρθρο 200 **Προσβαλλόμενες αποφάσεις**

1. Σε ανακοπή ερημοδικίας υπόκεινται οι αποφάσεις των Τμημάτων, αν κάποιος από τους διαδίκους δεν παραστάθηκε κατά τη συζήτηση ένδικου βοηθήματος ή μέσου, επειδή δεν κλητεύθηκε ή δεν κλητεύθηκε νόμιμα, ή επειδή, αν και κλητεύθηκε νόμιμα, δεν μπόρεσε λόγω ανωτέρας βίας να παρασταθεί.

2. Δεύτερη ανακοπή κατά της ίδιας απόφασης δεν επιτρέπεται.

3. Κατά της απόφασης που απορρίπτει την ανακοπή δεν συγχωρείται νέα ανακοπή, εκτός αν ο ανακόπτων δεν κλητεύθηκε καθόλου ή δεν κλητεύθηκε νόμιμα ή, αν και κλητεύθηκε νόμιμα, δεν μπόρεσε λόγω ανωτέρας βίας να παρασταθεί.

Άρθρο 201 **Ενεργητική νομιμοποίηση**

Δικαίωμα ανακοπής έχει μόνον όποιος διάδικος δεν παραστάθηκε κατά τη συζήτηση του ένδικου βοηθήμα-

τος ή μέσου επειδή δεν κλητεύθηκε ή δεν κλητεύθηκε νόμιμα, ή επειδή, αν και κλητεύθηκε νόμιμα, δεν μπόρεσε λόγω ανωτέρας βίας να παρασταθεί.

Άρθρο 202 **Προθεσμία**

Η προθεσμία για την άσκηση της ανακοπής είναι εξήντα (60) ημέρες και αρχίζει για το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου από την περιέλευση της προσβαλλόμενης απόφασης σ' αυτά. Για τον ιδιώτη διάδικο η ανωτέρω προθεσμία αρχίζει από την επίδοση σ' αυτόν της προσβαλλόμενης απόφασης ή την πλήρη γνώση της απόφασης από αυτόν. Αν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση της ανακοπής διαμένει στην αλλοδαπή, η προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα (90) ημέρες.

Άρθρο 203 **Περιεχόμενο δικογράφου**

Η ανακοπή πρέπει να περιέχει τα στοιχεία κάθε δικογράφου και ακόμη μνεία της προσβαλλόμενης απόφασης, τους λόγους της ανακοπής και αίτημα.

Άρθρο 204 **Πρόσθετοι λόγοι**

1. Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής επιτρέπεται να υποβληθούν με ξεχωριστό δικόγραφο, που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με σημείωση πάνω σ' αυτό πράξης κατάθεσης.

2. Αντίγραφο του δικογράφου των πρόσθετων λόγων επιδίδεται με επιμέλεια του ανακόπτοντος σε εκείνους κατά των οποίων στρέφεται η ανακοπή δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με ποινή απαραδέκτου.

Άρθρο 205 **Εφαρμογή διατάξεων**

Οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν στην προδικασία, τη συζήτηση και την έκδοση της απόφασης που προσβάλλεται με την ανακοπή ερημοδικίας εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 206 **Συζήτηση**

1. Η ανακοπή εισάγεται ενώπιον του Τμήματος που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση.

2. Η ανακοπή συζητείται στο ακροατήριο με κλήση των διαδίκων από τη γραμματεία του Δικαστηρίου.

Άρθρο 207 **Απόφαση**

Αν ο λόγος ανακοπής αποδειχθεί βάσιμος, εξαφανίζεται η απόφαση και το Δικαστήριο προβαίνει αμέσως σε νέα εξέταση της υπόθεσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 31 **ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΗ**

Άρθρο 208 **Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση**

1. Τρίτος, ο οποίος βλάπτεται από οριστική απόφαση Τμήματος που εκδόθηκε σε δίκη μεταξύ άλλων και δεν είχε ασκήσει παρέμβαση, μπορεί, εφόσον συντρέχει το έννομο συμφέρον που θα δικαιολογούσε την παρέμβασή του στη δίκη αυτή, να ανακόψει την οικεία απόφαση.

2. Στερείται το δικαίωμα να ασκήσει τριτανακοπή ο τρίτος στον οποίο κοινοποιήθηκε, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 42, το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο με γνωστοποίηση της σχετικής δικασίμου.

3. Η τριτανακοπή στρέφεται εναντίον όλων των διαδίκων μεταξύ των οποίων εκδόθηκε η απόφαση.

Άρθρο 209 **Προθεσμία**

Η τριτανακοπή ασκείται μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, που αρχίζει για το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και για όσα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους από την περιέλευση της προσβαλλόμενης απόφασης σ' αυτά. Για τον ιδιώτη διάδικο η ανωτέρω προθεσμία αρχίζει από την επίδοση σ' αυτόν της προσβαλλόμενης απόφασης ή την πλήρη γνώση της από αυτόν. Αν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση της ανακοπής διαμένει στην αλλοδαπή, η προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα (90) ημέρες.

Άρθρο 210 **Περιεχόμενο**

Η αίτηση της τριτανακοπής πρέπει να περιέχει τα στοιχεία κάθε δικογράφου και ακόμη μνεία της προσβαλλόμενης απόφασης, τους λόγους της ανακοπής και αίτημα.

Άρθρο 211 **Πρόσθετοι λόγοι**

1. Πρόσθετοι λόγοι τριτανακοπής επιτρέπεται να υποβληθούν με ξεχωριστό δικόγραφο, που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με σημείωση πάνω σε αυτό πράξης κατάθεσης.

2. Αντίγραφο του δικογράφου των πρόσθετων λόγων επιδίδεται με επιμέλεια του τριτανακόπτοντος σε εκείνους κατά των οποίων στρέφεται η τριτανακοπή δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με ποινή απαραδέκτου.

Άρθρο 212 **Εφαρμογή διατάξεων**

Οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν στην προδικασία, τη συζήτηση και την έκδοση της απόφασης που προσβάλλεται με την τριτανακοπή εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 213 **Συζήτηση**

1. Η τριτανακοπή εισάγεται ενώπιον του Τμήματος που εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση.

2. Η τριτανακοπή συζητείται στο ακροατήριο με κλήση των διαδίκων από τη γραμματεία του Δικαστηρίου.

Άρθρο 214 **Απόφαση**

Αν ο λόγος της τριτανακοπής κριθεί βάσιμος, το Δικαστήριο εξαφανίζει την απόφαση και προχωρεί στην εκδίκαση της διαφοράς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 32 **ΑΙΤΗΣΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ**

Άρθρο 215 **Προσβαλλόμενες αποφάσεις**

Απόφαση Τμήματος ή της Ολομέλειας, για την οποία κρίθηκε με απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ότι εκδόθηκε κατά παραβίαση δικαιώματος σχετικού με τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας που τηρήθηκε ή άλλης ρύθμισης ουσιαστικού δικαίου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, υπόκειται σε αίτηση επανάληψης της διαδικασίας ενώπιον του σχηματισμού που την εξέδωσε.

Άρθρο 216 **Νομιμοποίηση**

Δικαίωμα να ασκήσουν την αίτηση επανάληψης της διαδικασίας έχουν όσοι διετέλεσαν διάδικοι στη δίκη ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ή οι κάθε είδους καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοί τους, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον, καθώς και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 217 **Προθεσμία**

1. Η αίτηση ασκείται μέσα σε προθεσμία ενενήντα (90) ημερών, που αρχίζει από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σύμφωνα με τις διακρίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 44 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

2. Αν κατά τη διάρκεια της ανωτέρω προθεσμίας υπάρξει διαδοχή αυτού που ήταν διάδικος στη δίκη ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η προθεσμία για τον διάδοχο αρχίζει από τότε που επήλθε η διαδοχή. Ειδικά στην περίπτωση κληρονομικής διαδοχής, η προθεσμία για τον κληρονόμο αρχίζει από τη λήξη της προθεσμίας για την αποποίηση της κληρονομίας.

Άρθρο 218 **Άσκηση**

Οι διατάξεις του παρόντος που ισχύουν για την εκδίκαση του ένδικου βοηθήματος ή μέσου επί του οποίου εκδόθηκε η προσβαλλόμενη με την αίτηση απόφαση, εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 219 **Περιεχόμενο**

Η αίτηση πρέπει να περιέχει τα στοιχεία κάθε δικογράφου και ακόμη μνεία της προσβαλλομένης απόφασης, συγκεκριμένους λόγους και αίτημα.

Άρθρο 220 **Προδικασία**

Οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν στην προδικασία της συζήτησης της υπόθεσης, για την οποία εκδόθηκε η απόφαση που προσβάλλεται με την αίτηση, εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 221 **Συζήτηση**

Για την εκδίκαση της αίτησης επανάληψης της διαδικασίας εφαρμόζεται η ισχύουσα για τον οικείο δικαστικό σχηματισμό διαδικασία.

Άρθρο 222 **Απόφαση**

1. Αν η αίτηση κριθεί βάσιμη, η απόφαση του Δικαστηρίου ακυρώνεται κατά το τμήμα της που στοιχειοθέτησε την παραβίαση και η υπόθεση επανεξετάζεται σε νέα δικάσιμο.

2. Το Δικαστήριο, αν κρίνει ότι η υπόθεση είναι ώριμη, μπορεί να συζητήσει την υπόθεση στην ίδια δικάσιμο.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ **ΣΥΖΗΤΗΣΗ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33 **ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ**

Άρθρο 223 **Δημόσια συνεδρίαση**

1. Οι δημόσιες συνεδριάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς συζήτηση των υποθέσεων γίνονται στα ακροατήρια αυτού με την παρουσία του γραμματέα.

2. Στις δημόσιες συνεδριάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς συζήτηση των υποθέσεων σε ακροατήριο παρίσταται ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος εκφέρει τη γνώμη του. Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 32Αεπ. του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών, μπορεί να ορισθούν οι δημόσιες συνεδριάσεις στις

οποιές δεν θα παρίσταται, καθώς και διαδικασίες στις οποίες δεν θα συμμετέχει ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 224 **Προφορικότητα της διαδικασίας**

Η διαδικασία στο ακροατήριο διεξάγεται προφορικά και στηρίζεται στην προδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 225 **Αυτεπάγγελτη εξέταση της κλήτευσης των διαδίκων**

1. Όταν κάποιος από τους διαδίκους δεν εμφανίζεται κατά τη συζήτηση, το Δικαστήριο εξετάζει αυτεπαγγέλτως αν αυτός κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα. Αν δεν κλητεύθηκε ή δεν κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα, το Δικαστήριο, αφού κηρύξει απαράδεκτη τη συζήτηση, ορίζει νέα τακτική δικάσιμο με απλή σημείωση στο πινάκιο και διατάσσει την εγγραφή σ' αυτήν της υπόθεσης και τη νόμιμη κλήτευση των διαδίκων.

2. Η έλλειψη νόμιμης κλήτευσης καλύπτεται αν ο διάδικος εμφανισθεί ενώπιον του Δικαστηρίου κατά την εκφώνηση και ζητήσει την εκδίκαση της υπόθεσής του.

3. Αν έγινε η κλήτευση των διαδίκων και αυτή κρίνεται νόμιμη και εμπρόθεσμη, η διαδικασία χωρεί και αν αυτοί δεν παρίστανται.

Άρθρο 226 **Μη εμφάνιση ή αποχώρηση των διαδίκων**

1. Διάδικος που δεν εμφανίσθηκε κατά την προεκφώνηση ή την εκφώνηση της υπόθεσης δύναται προσερχόμενος να μετάσχει στην περαιτέρω συζήτηση.

2. Η εκούσια αποχώρηση διαδίκου μετά την έναρξη της συζήτησης της υπόθεσης δεν επηρεάζει την πρόοδο της διαδικασίας. Ως εκουσίως αποχωρών θεωρείται ο διάδικος και όταν διαταχθεί η απομάκρυνσή του προς τήρηση της τάξης.

3. Η εκούσια αποχώρηση του διαδίκου μετά την απόρριψη αίτησης περί αναβολής δεν κωλύει τη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός αν δεν έγινε νόμιμη κλήτευσή του, οπότε και εφαρμόζεται το άρθρο 225.

4. Διάδικος που δεν εμφανίσθηκε κατά τη συζήτηση ή που αποχώρησε από αυτή, δικαιούται να παρίσταται και να μετέχει σε κάθε μεταγενέστερη συζήτηση της υπόθεσης, εφόσον προβλέπεται η παράσταση των διαδίκων.

5. Οι παρ. 1-4 εφαρμόζονται αναλόγως και επί διαδικαστικών πράξεων που διενεργούνται εκτός του ακροατηρίου.

Άρθρο 227 **Αρχή της προσπάδειξης**

Η συζήτηση γίνεται αποκλειστικά με βάση τα δικόγραφα, καθώς και τα έγγραφα που έχουν προσαχθεί προσποδεικτικώς. Έγγραφο μπορεί να προσαχθούν και κατά τη συζήτηση ή και μετά τη συζήτηση, αν δοθεί σχετική άδεια από το Δικαστήριο. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να διασφαλίζονται τα δικαιώματα άμυνας του αντιδίκου. Σύμφωνα με όσα ορίζονται στο Κεφάλαιο 39, το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει και κάθε συμπληρωματική απόδειξη, καθώς και να υποχρεώσει οποιαδήποτε δημόσια

αρχή να παράσχει έγγραφο ή πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση που δικάζεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 34 **ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΩΝ**

Άρθρο 228 **Παράσταση διαδίκων ενώπιον της Ολομέλειας**

Το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα που εκπροσωπούνται δικαστικά από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, παρίστανται ενώπιον της Ολομέλειας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για τη δικαστική εκπροσώπησή τους. Οι άλλοι διάδικοι παρίστανται ενώπιον της Ολομέλειας μετά ή διά πληρεξούσιου δικηγόρου από τους διορισμένους στον Άρειο Πάγο.

Άρθρο 229 **Προθεσμία για νομιμοποίηση**

Το Δικαστήριο, κατ' αίτηση του εμφανιζομένου ως πληρεξούσιου και μη αποδεικνύοντος την πληρεξουσιότητα, δύναται, εκτιμώντας τις περιστάσεις, να χορηγήσει μια φορά σύντομη αναβολή της συζήτησης ή να επιτρέψει την προσωρινή συμμετοχή του στη δίκη, ορίζοντας εύλογη προθεσμία για τη νομιμοποίησή του. Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία της νομιμοποίησης μπορεί να είναι και μεταγενέστερα από την ημερομηνία της συζήτησης. Αν εντός της ταχθείσας προθεσμίας δεν προσαχθεί το πληρεξούσιο, το Δικαστήριο διά της εκδιδόμενης απόφασης κηρύσσει άκυρες τις επιτραπείσες ως άνω πράξεις, τηρουμένου κατά τα λοιπά του άρθρου 14, κατά περίπτωση.

Άρθρο 230 **Αίτηση επανασυζήτησης**

Αν από λόγους ανωτέρας βίας εμποδίσθηκε η νομιμοποίηση του πληρεξούσιου δικηγόρου, δύναται να υποβληθεί αίτηση επανασυζήτησης της υπόθεσης, που κατατίθεται στον αρμόδιο γραμματέα πριν από την έκδοση της απόφασης και μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την άρση του λόγου ανωτέρας βίας. Η αίτηση, η οποία πρέπει να περιέχει με σαφήνεια τους προβαλλόμενους λόγους, δικάζεται από τον οικείο σχηματισμό. Αμφότεροι οι διάδικοι καλούνται στη συζήτηση είκοσι (20) ημέρες πριν από αυτή. Σε περίπτωση παραδοχής της αίτησης, η υπόθεση εκδικάζεται στη συνέχεια επί της ουσίας από τον ίδιο σχηματισμό.

Άρθρο 231 **Παράσταση με δήλωση**

1. Ο πληρεξούσιος δικηγόρος μπορεί να δηλώσει ότι δεν θα εμφανισθεί στο ακροατήριο, αλλά θα παραστεί με δήλωση που υπογράφεται από τον ίδιο. Η δήλωση παραδίδεται από τον πληρεξούσιο δικηγόρο στον γραμματέα του Δικαστηρίου το αργότερο την παραμονή της δικασίμου και σημειώνεται αμέσως στο πινάκιο. Η ίδια δήλωση, όταν γίνεται από πληρεξούσιο του Δημοσίου, οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, δεν έχει καμία δικονομική συνέπεια, αν δεν έχει διαβιβαστεί εμπρόθεσμα στο Δικαστήριο ο διοικητικός φάκελος.

2. Σε περίπτωση αναβολής της συζήτησης ύστερα από αίτηση διαδίκου, δεν κλητεύεται κατά τη νέα δικάσιμο ο διάδικος που υπέβαλε δήλωση.

Άρθρο 232

Ελλείψεις στοιχείων δικανικής ικανότητας

1. Αν συντρέχουν ελλείψεις που μπορεί να συμπληρωθούν ως προς τη δικανική ικανότητα των διαδίκων και τη νόμιμη εκπροσώπησή τους ή ως προς την απαιτούμενη για τη διεξαγωγή της δίκης άδεια ή εξουσιοδότηση, το Δικαστήριο μπορεί κατ' αίτηση του διαδίκου και ύστερα από εκτίμηση των περιστάσεων να αναβάλει την πρόοδο της δίκης, δυνάμενο να τάξει και εύλογη προθεσμία προς συμπλήρωση των ελλείψεων. Στην περίπτωση αυτή, τα συμπληρωματικά στοιχεία μπορεί να είναι και μεταγενέστερα από την ημερομηνία της συζήτησης.

2. Αν από την αναβολή απειλείται κίνδυνος για τα συμφέροντα του διαδίκου, το Δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει σ' αυτόν ή στον αντιπρόσωπό του να συνεχίσει τη δίκη ή να ενεργήσει τις διαδικαστικές πράξεις που χρειάζονται για να αποφευχθεί ο κίνδυνος, δεν έχει όμως την εξουσία να εκδώσει οριστική απόφαση προτού συμπληρωθούν οι ελλείψεις ή προτού περάσει η προθεσμία που έταξε για τον σκοπό αυτόν. Το κύρος των πράξεων που επιτράπηκαν εξαρτάται από την εμπρόθεσμη συμπλήρωση των ελλείψεων.

3. Όταν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, το Δικαστήριο προβαίνει στην εκδίκαση της υπόθεσης.

Άρθρο 233

Άγγελος

Σε περίπτωση απουσίας του διαδίκου ή του πληρεξουσίου του, επιτρέπεται η αυτόκλητη εμφάνιση προσώπου, που διαθέτει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, ενώπιον του συνεδριάζοντος Δικαστηρίου, εφόσον το πρόσωπο αυτό δηλώσει ότι ενεργεί ως άγγελος ενός των ανωτέρω. Ο άγγελος γνωστοποιεί στο Δικαστήριο μόνο γεγονότα που ο ίδιος γνωρίζει από άμεση αντίληψη ή που πληροφορήθηκε από τρίτο, σχετικά με την απουσία του διαδίκου ή του πληρεξουσίου του, ή μεταφέρει στο Δικαστήριο προφορικά αιτήματα που αυτοί, λόγω εξαιρετικών συνθηκών, του ζήτησαν να υποβάλει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 35

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Άρθρο 234

Διαδικασία στο ακροατήριο

1. Ο προεδρεύων διευθύνει τη συζήτηση, κηρύσσει την έναρξη της συνεδρίασης, προεκφωνεί και εκφωνεί τις υποθέσεις κατά την καθορισμένη τάξη, δίδει τον λόγο στους διαδίκους, τους νόμιμους αντιπροσώπους και πληρεξουσίους τους, αφαιρεί τον λόγο στις περιπτώσεις παράβασης των όρων της λυσιτελους ή κόσμιας συζήτησης, εξετάζει τους διαδίκους, τους νόμιμους αντιπροσώπους τους και τα λοιπά κλητευθέντα πρόσωπα και κηρύσσει περαιωμένη τη συζήτηση, εφόσον κατά την κρίση του ερευνήθηκε επαρκώς η υπόθεση.

2. Η τήρηση της ευταξίας και της ευπρέπειας, κατά τις συνεδριάσεις, ανήκει στον προεδρεύοντα, ο οποίος δικαιούται να απομακρύνει από το ακροατήριο όποιον θο-

ρυβεί ή συμπεριφέρεται κατά άκοσμο τρόπο, αν δε αυτός είναι δικηγόρος, δύναται να εφαρμόσει το άρθρο 155 του Κώδικα Δικηγόρων. Οι ανωτέρω αποφάσεις υπόκεινται σε ανάκληση από αυτόν που τις εξέδωσε.

3. Αν κατά τη συνεδρίαση ή κατά τη διενέργεια διαδικαστικής πράξης τελεστεί αξιόποινη πράξη, εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 39 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Σε κάθε περίπτωση, όμως, το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη σύλληψη του δράστη και την παραπομπή του σύμφωνα με το άρθρο 279 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Άρθρο 235

Συζήτηση

1. Η συνεδρίαση αρχίζει με την προεκφώνηση των υποθέσεων από το πινάκιο, κατά τη σειρά της εγγραφής τους σ' αυτό. Κατά την προεκφώνηση διερευνάται ιδίως αν συντρέχει λόγος διαγραφής της υπόθεσης από το πινάκιο λόγω παραίτησης ή διακοπής της δίκης, καθώς και αν συντρέχει αποχρών λόγος για την αναβολή της υπόθεσης ή για τη μεταβολή στη σειρά της υπόθεσης στο πινάκιο. Αν όλοι οι παριστάμενοι πληρεξούσιοι δηλώσουν ότι προτίθενται να αναφερθούν στο δικόγραφο ή σε υπόμνημα που θα καταθέσουν χωρίς προφορική ανάπτυξη, τότε η υπόθεση αυτή μπορεί να συζητείται κατά προτεραιότητα μετά την προεκφώνηση.

2. Την προεκφώνηση ακολουθεί η εκφώνηση και η συζήτηση των υποθέσεων.

3. Ο προεδρεύων δίνει τον λόγο πρώτα σ' αυτόν που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο προς ανάπτυξη των λόγων του δικογράφου και των εγγράφων οπονημάτων του, έπειτα δε σ' αυτόν κατά του οποίου στρέφεται. Τελευταίος ακούγεται ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον δεν ασκεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Αν έχει συνταχθεί έκθεση από τον ορισθέντα εισηγητή δικαστή της υπόθεσης, η συζήτηση αρχίζει με την ανάγνωση της έκθεσης από τον εισηγητή δικαστή.

4. Τα μέλη του Δικαστηρίου και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου δικαιούνται, με άδεια του προεδρεύοντος, να απευθύνουν ερωτήσεις προς τους διαδίκους, τους νόμιμους αντιπροσώπους τους, τους μάρτυρες και τους πραγματογνώμονες και να ζητούν την ανάγνωση εγγράφων.

Άρθρο 236

Διερμηνείες

1. Αν διάδικος, μάρτυρας ή πραγματογνώμονας αγνοεί την ελληνική γλώσσα, προσλαμβάνεται διερμηνέας, ο οποίος ορκίζεται ενώπιον του Δικαστηρίου ότι θα αποδώσει ακριβώς όσα θα διαμειφθούν. Οι λόγοι του αποκλεισμού και της απαλλαγής των μαρτύρων ισχύουν και για τον διερμηνέα.

2. Αν τα πρόσωπα της παρ. 1 είναι κωφοί, άλαλοι ή κωφάλαλοι, η συνεννόηση μαζί τους γίνεται εγγράφως. Τις απαντήσεις τους υπογράφει ο δικαστής που προεδρεύει κατά τη συνεδρίαση και περιλαμβάνονται, μαζί με τις αντίστοιχες ερωτήσεις, στο πρακτικό της συζήτησης. Αν τα πρόσωπα αυτά δεν είναι ικανά να απαντήσουν εγγράφως, προσλαμβάνεται κατάλληλος διερμηνέας, σύμφωνα με την παρ. 1.

Άρθρο 237
Συμπλήρωση τυπικών ελλείψεων

Κατά τη συζήτηση, ο διάδικος ή ο νόμιμος πληρεξούσιος του ενημερώνεται για τις τυπικές ελλείψεις που ο γραμματέας του Δικαστηρίου εντόπισε στον φάκελο και καλείται από τον Πρόεδρο, με μνεία στα πρακτικά της συνεδρίασης, να τις συμπληρώσει σε εύλογο χρόνο.

Άρθρο 238
Αναβολή

1. Εφόσον συντρέχει αποχρών λόγος, η συζήτηση δύναται να αναβληθεί από το Δικαστήριο αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησης του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Με αίτηση του διαδίκου μπορεί επίσης να αναβληθεί η συζήτηση της υπόθεσης, εφόσον, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, συντρέχει αποχρών λόγος.

3. Αίτηση αναβολής της συζήτησης, έστω και αν υποβάλλεται από όλους τους διαδίκους, δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

4. Αν η συζήτηση υπόθεσης αναβληθεί ή αν από οποιονδήποτε λόγο η συνεδρίαση ματαιωθεί ή δεν καταστεί δυνατή η συζήτηση όλων ή κάποιων υποθέσεων του πινακίου, το Δικαστήριο ορίζει τη συζήτηση αυτών σε άλλη ορισμένη δικάσιμο, τακτική ή έκτακτη, χωρίς να απαιτείται νέα κατά το άρθρο 110 κλήση προς συζήτηση, αν ο διάδικος ή ο νόμιμος πληρεξούσιος παραστάθηκε κατά τη συνεδρίαση και έλαβε έτσι γνώση της ημερομηνίας της νέας δικάσιμου.

Άρθρο 239
Αποφάσεις που αφορούν στη διεξαγωγή της συζήτησης

Οι αποφάσεις που αφορούν στη διεξαγωγή της συζήτησης, εφόσον δεν ορίζεται άλλως στον παρόντα, λαμβάνονται στην έδρα, διατυπώνονται συνοπτικά στα πρακτικά και δημοσιεύονται με ανακοίνωση από την έδρα κατά την ίδια συνεδρίαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 36
ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Άρθρο 240
Περιεχόμενο

1. Κατά τη συζήτηση, ο γραμματέας της έδρας τηρεί πρακτικά. Στα πρακτικά αναφέρονται:

(α) η σύνθεση του Δικαστηρίου με μνεία αν ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου παραστάθηκε αυτοπροσώπως ή διά του νόμιμου αναπληρωτή του,

(β) ο χρόνος της συζήτησης και ο αριθμός πινακίου κάθε υπόθεσης, καθώς και ότι αυτή έγινε σε δημόσια συνεδρίαση,

(γ) τα ονοματεπώνυμα των διαδίκων, των νόμιμων αντιπροσώπων ή εκπροσώπων τους, τα ονοματεπώνυμα των δικαστικών τους πληρεξουσίων, καθώς και ο τρόπος του διορισμού των ανωτέρω προσώπων,

(δ) το είδος του ένδικου βοηθήματος ή μέσου που έχει ασκηθεί,

(ε) τα αιτήματα που υποβλήθηκαν από τα μέρη ή διαμέσου των προσώπων που ενήργησαν ως άγγελοι αυτών,

(στ) καταγραφή των συμβάντων κατά τη συζήτηση, των αξιόποινων πράξεων που τελέστηκαν κατά τη διάρκεια της, καθώς και των αποφάσεων που αφορούν στη διεξαγωγή της,

(ζ) μνεία ότι ακούστηκε ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και των παρατηρήσεών του που ζήτησε να καταχωρισθούν,

(η) το ονοματεπώνυμο του γραμματέα της έδρας, με μνεία ότι αυτός τήρησε τα πρακτικά.

2. Σε περίπτωση αναβολής της συζήτησης, αναγράφεται στα πρακτικά αν αυτή αποφασίσθηκε αυτεπάγγελτα από το Δικαστήριο ή ύστερα από αίτηση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή διαδίκου και ποιου.

3. Για την άρτια σύνταξη των πρακτικών, τον γραμματέα εποπτεύει ο δικαστής που προήδρευσε κατά τη συζήτηση.

Άρθρο 241
Αποδεικτική ισχύς

1. Με βάση τα πρακτικά που τήρησε κατά τη συζήτηση και τις σημειώσεις στο πινάκιο του δικαστή που προήδρευσε κατά τη συζήτηση, ο γραμματέας συντάσσει απόσπασμα των πρακτικών ανά υπόθεση, το οποίο περιλαμβάνεται στην οικεία δικογραφία. Σε περίπτωση διαφοράς ανάμεσα στα πρακτικά και στην αντίστοιχη απόφαση, κατισχύουν όσα αναφέρονται στα πρακτικά.

2. Σε περίπτωση που ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ζήτησε κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο να γίνει στα πρακτικά μνεία ειδικής παρατήρησης, δικαιούται να αναπτύσσει το περιεχόμενό της με υπόμνημα που απευθύνει στο Δικαστήριο, το οποίο επισυνάπτεται στα πρακτικά.

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ
ΑΠΟΔΕΙΞΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 37
ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΕΙΞΗ

Άρθρο 242
Αντικείμενο απόδειξης

1. Αντικείμενο απόδειξης είναι αμφισβητούμενα πραγματικά γεγονότα που ασκούν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης.

2. Πραγματικά γεγονότα κοινώς γνωστά, ώστε να μην υπάρχει εύλογη αμφιβολία ότι είναι αληθινά, καθώς και εκείνα που είναι γνωστά στο Δικαστήριο από προηγούμενη δικαστική του ενέργεια λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως, χωρίς απόδειξη.

3. Τα διδάγματα της κοινής πείρας λαμβάνονται υπόψη από το Δικαστήριο αυτεπαγγέλτως. 4. Το αλλοδαπό δίκαιο, τα έθιμα και τα συναλλακτικά ήθη λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως, εφόσον είναι γνωστά στο Δικαστήριο. Αν δεν είναι γνωστά, διατάσσεται απόδειξη σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 251.

Άρθρο 243 **Βάρος απόδειξης**

1. Κάθε διάδικος υποχρεούται να αποδείξει τα πραγματικά γεγονότα που επικαλείται για να στηρίξει τους ισχυρισμούς του, εκτός αν ο νόμος που διέπει την επίδικη σχέση ορίζει διαφορετικά.

2. Οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα σε ανταπόδειξη.

3. Ο διάδικος κατά του οποίου αντιτάσσεται νόμιμο μαχητό τεκμήριο, έχει το βάρος της ανατροπής του.

4. Αν ιδιώτης διάδικος που φέρει κατ' αρχήν το βάρος της απόδειξης σύμφωνα με τις παρ. 1 και 3 δεν δύναται να αποδείξει εν όλω ή εν μέρει τα πραγματικά γεγονότα που επικαλείται, επειδή τα αποδεικτικά στοιχεία βρίσκονται στην κατοχή δημόσιου φορέα αντίδικου του στη δίκη, το Δικαστήριο μπορεί να ορίσει, έπειτα από αίτηση του ιδιώτη διαδίκου ή και αυτεπαγγέλτως, ότι ο δημόσιος φορέας υποχρεούται να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία.

Άρθρο 244 **Αποδεικτικά στοιχεία και αποδεικτικά μέσα**

1. Το Δικαστήριο για τη διαπίστωση των πραγματικών γεγονότων που είναι αναγκαία για τη διάγνωση της υπόθεσης στηρίζεται σε κάθε αποδεικτικό στοιχείο που κρίνει πρόσφορο, εφόσον δεν εμποδίζεται σε αυτό ρητώς από τον νόμο.

2. Τα αποδεικτικά στοιχεία περιέχονται στον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης ή προκύπτουν από την ενώπιον του Δικαστηρίου αποδεικτική διαδικασία.

3. Αποδεικτικά μέσα είναι:

(α) τα έγγραφα,

(β) η αυτοψία,

(γ) η πραγματογνωμοσύνη,

(δ) οι μάρτυρες,

(ε) οι ακροάσεις υπηρεσιακών παραγόντων, οι εξηγήσεις των διαδίκων και η αποδοχή της αλήθειας πραγματικών περιστατικών από διάδικο,

(στ) τα δικαστικά τεκμήρια.

4. Τα αποδεικτικά στοιχεία που προσάγει ένας διάδικος καθίστανται κοινά για τους άλλους.

Άρθρο 245 **Δικαστικά τεκμήρια**

Το Δικαστήριο μπορεί να συνάγει συμπεράσματα για πραγματικά γεγονότα από άλλα πραγματικά γεγονότα που έχουν ήδη αποδειχθεί.

Άρθρο 246 **Χρήση και εκτίμηση αποδεικτικών μέσων**

1. Το Δικαστήριο χρησιμοποιεί τα αποδεικτικά μέσα κατά την κρίση του και τα εκτιμά ελευθέρως, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό μεταξύ τους, εκτός αν ειδική διάταξη νόμου ορίζει διαφορετικά. Λαμβάνει επίσης υπόψη του και εκτιμά ελεύθερα και ατελή αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 247.

2. Το Δικαστήριο υποχρεούται να σχηματίζει πλήρη δικανική πεποίθηση, αποφασίζοντας κατά συνείδηση για την αλήθεια των κρίσιμων στη δίκη πραγματικών περιστατικών. Στην απόφαση πρέπει να αναφέρονται οι λό-

γοι που οδήγησαν τον δικαστή να σχηματίσει την πεποίθησή του.

3. Όπου αρκεί η πιθανολόγηση, το Δικαστήριο δεν έχει υποχρέωση να εφαρμόσει τις διατάξεις που ισχύουν για την αποδεικτική διαδικασία, τα αποδεικτικά μέσα και τη δύναμή τους, αλλά λαμβάνει υπόψη του οποιαδήποτε μέσα κρίνει κατάλληλα για να σχηματιστεί πιθανότητα σχετικά με την αλήθεια των πραγματικών περιστατικών. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 247 **Αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου**

1. Το Δικαστήριο δεν λαμβάνει υπόψη του παράνομα αποδεικτικά μέσα.

2. Με την επιφύλαξη ειδικής αντίθετης διάταξης, το Δικαστήριο δύναται να λαμβάνει υπόψη του και αποδεικτικά μέσα που προσκομίζονται από τους διαδίκους και δεν εμπίπτουν στα αποδεικτικά μέσα που ορίζονται στο άρθρο 244, εφόσον κρίνει ότι η μη εκτίμηση των μέσων αυτών θα έπληττε τις αρχές της δίκαιης δίκης.

3. Εξαιρετικώς, το Δικαστήριο δύναται να λαμβάνει υπόψη του αποδεικτικά μέσα που εμφανίζουν τυπικές ατέλειες, εφόσον η διαδικαστική πράξη από την οποία έχουν προκύψει δεν είναι άκυρη ή δεν έχει ακυρωθεί από το Δικαστήριο λόγω δικονομικής βλάβης του διαδίκου και οι ατέλειες που φέρουν δεν αναιρούν την αξιοπιστία τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 38 **ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ**

Άρθρο 248 **Στοιχεία διοικητικού φακέλου**

1. Η διοίκηση υποχρεούται να διαβιβάσει στο Δικαστήριο, το αργότερο έναν (1) μήνα πριν από την ορισθείσα δικάσιμο, τον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης με όλα τα σχετικά για την υπόθεση στοιχεία και τις απόψεις της.

2. Αν στον διοικητικό φάκελο δεν υπάρχουν, γιατί έχουν αποδεδειγμένως χαθεί, τα στοιχεία που αναφέρονται στην παρ. 1, το Δικαστήριο διατάσσει την αναπαραγωγή τους. Αν αυτό είναι αδύνατο, διατάσσεται η απόδειξη του περιεχομένου τους με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσο.

3. Ο διοικητικός φάκελος, με τη φροντίδα της γραμματείας του Δικαστηρίου, επιστρέφεται στη διοίκηση αμέσως μετά τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης ή την περάτωση της δίκης με κάποιο άλλο τρόπο.

Άρθρο 249 **Συνέπειες μη διαβίβασης διοικητικού φακέλου**

1. Αν ο διοικητικός φάκελος δεν διαβιβασθεί εμπρόθεσμα στο Δικαστήριο, η υπόθεση δύναται να αναβληθεί οίκοθεν ή ύστερα από αίτημα του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή των διαδίκων. Για την αναβολή αυτή γίνεται ιδιαίτερη μνεία στα πρακτικά.

2. Αν στη δικάσιμο που ορίζεται μετά την πρώτη αναβολή η αρμόδια αρχή δεν διαβιβάσει τον διοικητικό φάκελο, το Δικαστήριο προβαίνει σε συζήτηση της υπόθε-

σης και, εφόσον από τα στοιχεία που υπάρχουν στη δικογραφία μπορεί να σχηματίσει τη δικανική πεποίθηση που απαιτείται για τη βασιμότητα των πραγματικών ισχυρισμών των διαδίκων, αποφαίνεται επί της διαφοράς εκδίδοντας οριστική απόφαση. Σε διαφορετική περίπτωση εκδίδει απόφαση για συμπλήρωση των αποδείξεων, σύμφωνα με το άρθρο 251.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 39 ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρο 250 Προσπόδειξη

1. Τα έγγραφα και οι μαρτυρικές καταθέσεις κατά το άρθρο 290 προσκομίζονται στο Δικαστήριο και στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η γραμματεία της οποίας βεβαιώνει την παραλαβή τους, έως την προτεραιότητα της πρώτης συζήτησης της υπόθεσης. Η προσκόμισή τους σε μεταγενέστερη συζήτηση επιτρέπεται μόνον όταν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, η μη έγκαιρη προσκόμισή τους ήταν δικαιολογημένη.

2. Η γραμματεία του Δικαστηρίου βεβαιώνει στο σώμα των αποδεικτικών μέσων στα οποία αναφέρεται η παρ. 1 την ημερομηνία της προσκόμισής τους.

Άρθρο 251 Συμπληρωματική απόδειξη

1. Το Δικαστήριο, αν το κρίνει αναγκαίο για τη διαμόρφωση πλήρους δικανικής πεποίθησης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 246, διατάσσει είτε αυτεπαγγέλτως, είτε ύστερα από αίτηση διαδίκου τη συμπλήρωση των αποδείξεων.

2. Με την απόφαση για τη διενέργεια συμπληρωματικής απόδειξης ορίζονται:

- (α) το θέμα της απόδειξης,
- (β) ο διάδικος που φέρει το βάρος της,
- (γ) τα αποδεικτικά μέσα,
- (δ) ο τόπος, καθώς και ο χρόνος διεξαγωγής και περάτωσής της.

3. Αν η συμπληρωματική απόδειξη διεξάγεται εκτός του ακροατηρίου, ορίζεται και το μέλος του Δικαστηρίου ενώπιον του οποίου, με την παρουσία γραμματέα, θα γίνει η διεξαγωγή αυτή. Κατά τη διαδικασία δικαιούται να παρίσταται δικαστικός λειτουργός της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, προς την οποία κοινοποιείται εγκαίρως η απόφαση της συμπληρωματικής απόδειξης.

4. Ο τόπος διεξαγωγής ή ο χρόνος περάτωσής της συμπληρωματικής απόδειξης μπορεί να μεταβληθούν με αιτιολογημένη απόφαση του Δικαστηρίου που λαμβάνεται σε συμβούλιο, ύστερα από αίτηση του διαδίκου ή και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 252 Συζήτηση μετά την απόδειξη

Μετά τη διεξαγωγή της συμπληρωματικής απόδειξης, αν αυτή διενεργήθηκε στο ακροατήριο, η συζήτηση της υπόθεσης συνεχίζεται κατά την ίδια δικάσιμο, εκτός αν

το Δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχει λόγος που επιβάλλει, για τη μετά την απόδειξη συζήτηση, τον ορισμό νέας δικάσιμης. Αν η συμπληρωματική απόδειξη διενεργήθηκε εκτός του ακροατηρίου, ορίζεται νέα δικάσιμος για την περαιτέρω συζήτηση της υπόθεσης. Η νέα αυτή δικάσιμος ορίζεται είτε με την απόφαση που διατάζει την απόδειξη, είτε με πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου.

Άρθρο 253 Συντηρητική απόδειξη

1. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί η υπόθεση δύναται, ύστερα από αίτηση διαδίκου, να διατάξει, και πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης, τη διενέργεια αποδεικτικής διαδικασίας, αν κρίνει ότι υπάρχει κίνδυνος να χαθεί αποδεικτικό μέσο ή να καταστεί δυσχερής η χρησιμοποίησή του ή να δυσχερανθεί η διαπίστωση υφιστάμενης κατάστασης.

2. Η αίτηση κατατίθεται στη γραμματεία και πρέπει, εκτός από τα στοιχεία του άρθρου 59, να αναφέρει το θέμα της απόδειξης, τα αποδεικτικά μέσα, καθώς και τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου. Οι λόγοι αρκεί να πιθανολογούνται βάσει στοιχείων που προσκομίζονται με την αίτηση.

3. Η συζήτηση για τη συντηρητική απόδειξη, καθώς και η διεξαγωγή της συντηρητικής απόδειξης ορίζονται σε σύντομο χρόνο, ανάλογα με τον κίνδυνο, οι δε διάδικοι καλούνται δέκα (10) ημέρες πριν από τη συζήτηση ή τη διεξαγωγή, εκτός αν συντρέχουν ειδικοί λόγοι, οπότε η προθεσμία μπορεί να συντμηθεί. Οι σχετικές κλήσεις επιδίδονται από τον διάδικο που ζήτησε να διαταχθεί η συντηρητική απόδειξη. Κατά τα λοιπά ισχύουν αναλόγως τα άρθρα 251 και 252.

Άρθρο 254 Αναζήτηση στοιχείων και εντολή επανελέγχου

1. Το Δικαστήριο με απόφασή του και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο του Ελεγκτικού Συνεδρίου με πράξη του, δύναται να ζητούν από κάθε δημόσια αρχή ή όργανο της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και από κάθε άλλο νομικό ή και φυσικό πρόσωπο, πληροφορίες και στοιχεία χρήσιμα για τη διάγνωση της υπόθεσης. Όλοι αυτοί έχουν την υποχρέωση να παρέχουν προς το Δικαστήριο και τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου τις πληροφορίες και τα στοιχεία που τους ζητούνται, μέσα στην τασσόμενη με την απόφαση ή την πράξη προθεσμία. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 2 του άρθρου 20.

2. Το Δικαστήριο, με απόφασή του, δύναται, επίσης, όποτε το κρίνει αναγκαίο για τη διάγνωση της υπόθεσης, να διατάζει αιτιολογημένως τη διενέργεια επανελέγχου από τη διοίκηση ορίζοντας το αντικείμενο και τον σκοπό του επανελέγχου. Η σχετική έκθεση για τον επανελέγχο πρέπει να κατατίθεται στο Δικαστήριο μέσα στην τασσόμενη με την απόφαση προθεσμία.

3. Το Δικαστήριο δύναται, με πράξη του Προέδρου του, προαποδεικτικώς ή με απόφασή του, να ζητεί από τη διοίκηση τη διενέργεια πολύπλοκων αριθμητικών υπολογισμών ή αριθμητικών υπολογισμών που στηρίζονται σε δεδομένα από πολλαπλά στοιχεία τα οποία τηρεί η δι-

οίκηση. Η σχετική έκθεση της διοίκησης υποβάλλεται υποχρεωτικώς στο Δικαστήριο είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ορισθείσα ή οριζόμενη κατά περίπτωση δικάσιμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 40 ΕΓΓΡΑΦΑ

Άρθρο 255 Δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα

1. Δημόσια έγγραφα είναι όσα έχουν συνταχθεί είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή κατά τους νόμιμους τύπους από δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό κατά την άσκηση από αυτούς δημόσιας υπηρεσίας ή λειτουργίας.

2. Ιδιωτικά είναι όλα τα έγγραφα, τα οποία δεν είναι δημόσια. Τα ιδιωτικά έγγραφα πρέπει να φέρουν την υπογραφή του συντάκτη τους ή, αν δηλώνεται αδυναμία υπογραφής, άλλο σημείο το οποίο τίθεται από αυτόν. Στην τελευταία αυτή περίπτωση το έγγραφο πρέπει να επικυρώνεται από συμβολαιογράφο ή άλλη δημόσια αρχή, οι οποίοι και βεβαιώνουν συγχρόνως ότι ο εκδότης δήλωσε αδυναμία υπογραφής. Ως ιδιόχειρη υπογραφή νοείται και η ηλεκτρονική υπογραφή ή η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα, όπως ορίζονται στο

άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (L 257/73).

3. Θεωρούνται, επίσης, έγγραφα, κατά τις διακρίσεις των παρ. 1 και 2:

(α) τα βιβλία των οποίων την τήρηση επιβάλλουν οι κείμενες διατάξεις,

(β) οι φωτογραφικές ή κινηματογραφικές αναπαραστάσεις και κάθε άλλη μηχανική απεικόνιση, καθώς και οι φωνοληψίες.

4. Μηχανική απεικόνιση, κατά την έννοια της παρ. 3, είναι και κάθε μέσο το οποίο χρησιμοποιείται από υπολογιστή ή περιφερειακή μνήμη υπολογιστή, με ηλεκτρονικό, μαγνητικό ή άλλο τρόπο, για εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή ή αναπαραγωγή στοιχείων, που δεν μπορούν να διαβαστούν άμεσα, όπως, επίσης, και κάθε μαγνητικό, ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό στο οποίο εγγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία, εικόνα, σύμβολο ή ήχος, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό, εφόσον τα μέσα και τα υλικά αυτά προορίζονται ή είναι πρόσφορα να αποδείξουν γεγονότα που έχουν έννομη σημασία. Ηλεκτρονικό έγγραφο που φέρει απλή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του εκδότη του αποτελεί μηχανική απεικόνιση.

Άρθρο 256 Τύπος εγγράφων

Τα δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα τα οποία προσκομίζονται στο Δικαστήριο πρέπει να έχουν συνταχθεί κατά τους νόμιμους τύπους σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις ή, αν ο νόμος που διέπει τη σχέση απαιτεί ειδικό τύπο, κατά τον τύπο αυτόν.

Άρθρο 257 Αποδεικτική δύναμη

1. Τα δημόσια έγγραφα, που έχουν συνταχθεί από το αρμόδιο όργανο είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή και κατά τους νόμιμους τύπους, αποτελούν πλήρη απόδειξη για όσα βεβαιώνονται σ' αυτά ότι ενήργησε ο συντάκτης τους ή ότι έγιναν ενώπιόν του, ως προς τα οποία είναι δυνατή η ανταπόδειξη, αν το σχετικό έγγραφο προσβληθεί ως πλαστό.

2. Έγγραφα που έχουν συνταχθεί από αλλοδαπό δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό ή πρόσωπο που ασκεί δημόσια υπηρεσία ή λειτουργία καθ' ύλην και κατά τόπο αρμόδιο, τα οποία θεωρούνται ως δημόσια έγγραφα στον τόπο όπου εκδόθηκαν, έχουν την αποδεικτική δύναμη που ορίζεται στην παρ. 1.

3. Η χρονολογία των ιδιωτικών εγγράφων καθίσταται βέβαιη για τους τρίτους μόνον όταν αυτά θεωρηθούν από συμβολαιογράφο ή από άλλον αρμόδιο κατά τον νόμο δημόσιο υπάλληλο. Αλλιώς, ως βέβαιη χρονολογία ιδιωτικού εγγράφου θεωρείται εκείνη του θανάτου ενός αυτούς που το έχει υπογράψει ή η χρονολογία του δημοσίου εγγράφου στο οποίο το ιδιωτικό έγγραφο μνημονεύεται κατά τα ουσιώδη μέρη το περιεχόμενό του ή εκείνη της επέλευσης γεγονότος που καθιστά κατά ανάλογο τρόπο αναμφισβήτητη τη χρονολογία του. Η χρονολογία των ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων καθίσταται βέβαιη, εφόσον τα έγγραφα αυτά φέρουν εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (L 257/73). Έγγραφα που συντάσσονται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης αποτελούν έγγραφα βέβαιης χρονολογίας, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

4. Κατά τα λοιπά, το περιεχόμενο των δημόσιων εγγράφων, καθώς και όλο το περιεχόμενο των ιδιωτικών εκτιμάται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 246.

5. Οι εκθέσεις ελέγχου που συντάσσονται από τα αρμόδια όργανα έχουν, εκτός από τις αναφερόμενες σε αυτές πραγματικές ή νομικές κρίσεις ή πληροφορίες ή ομολογίες του ελεγχομένου, την αποδεικτική δύναμη που προβλέπεται στην παρ. 1.

6. Τα ιδιωτικά έγγραφα δεν έχουν αποδεικτικές συνέπειες υπέρ εκείνου που τα συνέταξε, εκτός αν προσκομίζονται από τον αντίδικό του ή αν πρόκειται για τα βιβλία που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 255.

7. Οι παρ. 1 έως 6 εφαρμόζονται μόνον εφόσον ο νόμος που διέπει τη σχέση δεν ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 258 Μεταφράσεις

Τα έγγραφα που έχουν συνταχθεί σε ξένη γλώσσα υποβάλλονται μαζί με μετάφραση, η οποία πρέπει να είναι επικυρωμένη από το Υπουργείο Εξωτερικών ή την πρεσβεία ή το προξενείο της εν λόγω χώρας στην Ελλάδα ή από αρμόδιο κατά τον νόμο όργανο. Το Δικαστήριο μπο-

ρεί σε κάθε περίπτωση να διατάξει μετάφραση από ειδικό μεταφραστή.

Άρθρο 259 **Αντίγραφα**

1. Αντίγραφο του εγγράφου έχει την αποδεικτική δύναμη του πρωτοτύπου, αν η ακρίβειά του βεβαιώνεται από αρμόδιο προς τούτο υπάλληλο. Το Δικαστήριο μπορεί, πάντως, να ζητήσει την προσκόμιση του πρωτοτύπου.

2. Το αντίγραφο που δεν έχει κυρωθεί σύμφωνα με την παρ. 1 λαμβάνεται υπόψη αν το Δικαστήριο πείθεται για την ακρίβειά του από άλλα στοιχεία.

Άρθρο 260 **Επίδειξη εγγράφων**

1. Το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επίδειξη εγγράφου που βρίσκεται στην κατοχή διαδίκου, τρίτου ή οποιασδήποτε αρχής.

2. Αν για οποιονδήποτε σπουδαίο λόγο η επίδειξη εγγράφου δεν μπορεί να γίνει στο ακροατήριο, το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επιτόπια επίδειξή του στον ορισθέντα από αυτό ειδικώς εισηγητή δικαστή, ο οποίος συντάσσει γι' αυτήν έκθεση, στην οποία περιλαμβάνει το περιεχόμενο του εγγράφου ή επισυνάπτει αντίγραφο του.

3. Η κατά την παρ. 1 επίδειξη δεν είναι υποχρεωτική στην περίπτωση ιδιωτικού εγγράφου, αν ο κάτοχός του απαλλάσσεται, σύμφωνα με το άρθρο 285, από την υποχρέωση να εξεταστεί για το θέμα που αποτελεί αντικείμενο του εγγράφου ως μάρτυρας, ή αν δικαιούται να αρνηθεί την επίδειξή του, επικαλούμενος το επιστημονικό ή επαγγελματικό απόρρητο.

4. Σε περίπτωση άρνησης ή παρακώλυσης επίδειξης εγγράφου, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 2 του άρθρου 20. Αν ο αρνούμενος ή ο παρακώλυων την επίδειξη είναι ο διάδικος, προς απόδειξη ισχυρισμού του οποίου έχει αυτή διαταχθεί, ο ισχυρισμός του, αν δεν αποδεικνύεται με άλλο αποδεικτικό μέσο, απορρίπτεται ως αναπόδεικτος, ενώ, αν είναι ο αντίδικός του, ο ισχυρισμός αυτός θεωρείται ότι έχει αποδειχθεί.

Άρθρο 261 **Απόρρητα έγγραφα**

1. Αν δημόσιο έγγραφο, κατά την οικεία βεβαίωση της αρχής που το κατέχει, αφορά σε απόρρητο του Κράτους σχετικό με την ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις του ή άλλο κρατικό απόρρητο, το Δικαστήριο εξετάζει, συνεργάζομενο σε συμβούλιο, τα στοιχεία και τους ισχυρισμούς της διοίκησης. Αν το Δικαστήριο κρίνει ότι ο χαρακτηρισμός του εγγράφου ως απόρρητου δικαιολογείται από τη φύση του, σε συνάρτηση και με τους λόγους δημόσιου συμφέροντος που επικαλείται η διοίκηση, προχωρεί στην εξέταση της υπόθεσης συνεκτιμώντας το έγγραφο, χωρίς να το θέσει υπόψη του αιτούντος και χωρίς να εκθέσει το περιεχόμενό του στην απόφαση. Αν το Δικαστήριο κρίνει ότι ο χαρακτηρισμός του εγγράφου ως απόρρητου δεν δικαιολογείται, αναβάλλει την πρόοδο της δί-

κης, προκειμένου να λάβουν γνώση του εγγράφου οι διάδικοι και να εκθέσουν τις απόψεις τους.

2. Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου δικαιούται να λαμβάνει γνώση κάθε εγγράφου και να εκφέρει γνώμη αν ο χαρακτηρισμός του ως απόρρητου δικαιολογείται από τη φύση του κατά τα αναφερόμενα στην παρ. 1. Σε κάθε περίπτωση, όμως, υποχρεούται στην τήρηση του απορρήτου και δεσμεύεται ως προς το ζήτημα αυτό από την κρίση του Δικαστηρίου.

Άρθρο 262 **Απώλεια εγγράφου**

Αν έγγραφο χαθεί ή η ανάγνωσή του καταστεί αδύνατη, η ύπαρξη και το περιεχόμενό του μπορεί να αποδειχθούν με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσο.

Άρθρο 263 **Γνησιότητα εγγράφου**

1. Αν αμφισβητείται η γνησιότητα της υπογραφής και γενικά το περιεχόμενο ιδιωτικού εγγράφου, το Δικαστήριο αποφαινεται παρεμπιπτόντως εκ των ενόντων, με βάση πληροφορίες και εξηγήσεις που μπορεί να ζητήσει από τον φερόμενο ως συντάκτη του εγγράφου. Μπορεί επίσης, αν το κρίνει αναγκαίο, να διατάξει την απόδειξη της γνησιότητας του εγγράφου με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσο.

2. Αν πρόκειται για ξένο δημόσιο έγγραφο, το Δικαστήριο μπορεί να το θεωρήσει γνήσιο και χωρίς απόδειξη, με βάση τις συντρέχουσες περιστάσεις. Προς τον σκοπό αυτόν είναι δυνατό να αρκестεί στην επικύρωσή του από το Υπουργείο Εξωτερικών ή από ελληνική πρεσβεία ή προξενείο.

Άρθρο 264 **Προσβολή εγγράφου ως πλαστό**

1. Όποιος προσβάλλει έγγραφο ως πλαστό, οφείλει συγχρόνως να προσκομίζει και να επικαλείται τα στοιχεία, στα οποία στηρίζει τον ισχυρισμό του.

2. Για την πλαστότητα αποφαινεται παρεμπιπτόντως το Δικαστήριο. Αν το έγγραφο είναι ουσιώδες για τη διάγνωση της υπόθεσης και κατονομάζεται ο πλαστογράφος, και εφόσον δεν πρόκειται για περίπτωση όπου για οποιονδήποτε νόμιμο λόγο αποκλείεται η ποινική δίωξη, μπορεί να ανασταλεί η πρόοδος της δίκης ως το τέλος της ποινικής, εκτός αν από την αναστολή κινδυνεύουν αμέσως τα συμφέροντα διαδίκου.

3. Η απόφαση για την αναστολή, όπως και εκείνη που δέχεται την πλαστότητα, διαβιβάζεται στον αρμόδιο εισαγγελέα με έγγραφο του Προέδρου του Δικαστηρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 41 **ΑΥΤΟΨΙΑ**

Άρθρο 265 **Απόφαση για διεξαγωγή αυτοψίας**

1. Το Δικαστήριο διατάσσει τη διενέργεια αυτοψίας, όταν κρίνει ότι πρέπει να διαμορφώσει άμεση αντίληψη

για το αντικείμενο της απόδειξης, προσδιορίζοντας ταυτοχρόνως και τα θέματα που θα αποδειχθούν με αυτή.

2. Το Δικαστήριο δύναται να αποφασίσει τη διενέργεια αυτοψίας και να διατάξει ταυτόχρονα πραγματογνωμοσύνη ή και εξέταση μαρτύρων. Αν παράλληλα με την αυτοψία διατάχθηκε και πραγματογνωμοσύνη, η ορκοδοσία των πραγματογνωμόνων μπορεί να γίνει και κατά την αυτοψία από εκείνον που την ενεργεί.

3. Κατά τη διεξαγωγή αυτοψίας δικαιούται να παρίσταται δικαστικός λειτουργός της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, προς την οποία κοινοποιείται η απόφαση διενέργειάς της αμέσως μετά από την έκδοση αυτής.

Άρθρο 266 **Διεξαγωγή αυτοψίας**

1. Η αυτοψία ενεργείται από το ίδιο το Δικαστήριο που τη διέταξε ή από μέλος του που εντέλλεται από αυτό. Εφόσον συντρέχει εξαιρετική ανάγκη, η διενέργεια της αυτοψίας μπορεί να ανατεθεί και σε άλλο Δικαστήριο, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.

2. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου, αν η αυτοψία ενεργείται από όλο το Δικαστήριο, ή ο ειδικώς ορισθείς από αυτό εισηγητής δικαστής, ορίζουν την ημέρα και την ώρα της διεξαγωγής της. Αν κρίνουν ότι είναι αδύνατο ή δυσχερές να μεταφερθεί το αντικείμενο της αυτοψίας στον τόπο των συνεδριάσεων, ορίζουν τόπο κατάλληλο για τη διεξαγωγή της, όπου μεταβαίνουν εκείνοι που την ενεργούν.

3. Ο διάδικος ή τρίτος που κατέχει το αντικείμενο της αυτοψίας ή που είναι ο ίδιος αντικείμενο της αυτοψίας πρέπει τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες πριν ενεργηθεί η αυτοψία να κληθεί να παραστεί σ' αυτήν.

4. Κατά τη διεξαγωγή της αυτοψίας μπορεί να ληφθούν φωτογραφίες ή άλλες απεικονίσεις, καθώς και να συνταχθούν σχεδιαγράμματα.

Άρθρο 267 **Σύμπραξη κατά τη διενέργεια αυτοψίας**

1. Οι διάδικοι οφείλουν να βοηθούν για την ενέργεια της αυτοψίας και να κάνουν ό,τι είναι αναγκαίο για τη διεξαγωγή της.

2. Αν η αυτοψία γίνεται σε διάδικο ή τρίτο, αυτός οφείλει να ανεχθεί την αυτοψία, εκτός αν συντρέχει σπουδαίος λόγος και ιδίως αν θίγεται η υγεία ή η αξιοπρέπεια του. Εκείνος που ενεργεί την αυτοψία, πρέπει να λάβει όλα τα μέτρα, για να εξασφαλιστεί πλήρως η υγεία και η αξιοπρέπεια του προσώπου όσο γίνεται η αυτοψία.

3. Αν αντικείμενο της αυτοψίας είναι κινητό που το κατέχει διάδικος ή τρίτος, αυτός οφείλει να το παρουσιάσει και να το επιδείξει σε εκείνον που ενεργεί την αυτοψία. Αν αντικείμενο της αυτοψίας είναι ακίνητο, που κατέχει διάδικος ή τρίτος, αυτός έχει υποχρέωση να επιτρέψει την επίσκεψη του ακινήτου για να γίνει η αυτοψία.

4. Διάδικος ή τρίτος που με την απουσία του, την απόκρυψη του πράγματος που αποτελεί το αντικείμενο της αυτοψίας ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο ματαιώνει ή παρεμποδίζει τη διεξαγωγή της καταδικάζεται στην καταβολή των δικαστικών εξόδων. Αν αυτός είναι ο διάδικος, προς απόδειξη ισχυρισμού του οποίου έχει διαταχθεί η αυτοψία, ο ισχυρισμός του, αν δεν αποδεικνύεται

με άλλο αποδεικτικό μέσο, απορρίπτεται ως αναπόδεικτος. Αν είναι ο αντιδίκος του, ο ισχυρισμός αυτός θεωρείται ότι έχει αποδειχθεί.

5. Το Δικαστήριο ή ο ειδικώς ορισθείς από αυτό εισηγητής δικαστής που διεξάγει την αυτοψία, μπορεί να απαλλάξει τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 4 από τις υποχρεώσεις τους αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι, τους οποίους τα πρόσωπα αυτά πρέπει να επικαλεστούν εγγράφως και να αποδείξουν πριν από τη διεξαγωγή της αυτοψίας. Αν πρόκειται για απόφαση του εισηγητή δικαστή, το Δικαστήριο μπορεί να την εξαφανίσει διατάσσοντας και πάλι την αυτοψία.

Άρθρο 268 **Περιεχόμενο έκθεσης αυτοψίας**

1. Αν η αυτοψία γίνεται στο ακροατήριο, αναφέρεται στα πρακτικά, ενώ, αν γίνεται εκτός ακροατηρίου, συντάσσεται σχετική έκθεση. Στα πρακτικά ή την έκθεση πρέπει να αναφέρεται το αντικείμενο της αυτοψίας, καθώς και η αντίληψη που σχημάτισαν από αυτήν το Δικαστήριο ή ο δικαστής.

2. Στα πρακτικά ή την έκθεση πρέπει να περιλαμβάνονται αν εξετάστηκαν μάρτυρες, οι καταθέσεις τους, ενώ, αν διορίστηκαν πραγματογνώμονες, η γνωμοδότησή τους. Επίσης, επισυνάπτονται τα ληφθέντα σχεδιαγράμματα, φωτογραφίες ή άλλες απεικονίσεις.

Άρθρο 269 **Κατάθεση έκθεσης αυτοψίας**

Αν η αυτοψία διενεργείται στο ακροατήριο, η υπόθεση συζητείται αμέσως μετά. Αν διενεργείται εκτός ακροατηρίου, η έκθεση αυτοψίας κατατίθεται ή αποστέλλεται μαζί με τα συνημμένα της στη γραμματεία του Δικαστηρίου που δικάζει την υπόθεση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 42 **ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ**

Άρθρο 270 **Έργο πραγματογνωμόνων**

Το Δικαστήριο διατάσσει τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης αν κρίνει ότι ανακύπτουν ζητήματα για τη διάγνωση των οποίων απαιτούνται ειδικές γνώσεις επιστήμης ή τέχνης.

Άρθρο 271 **Διορισμός πραγματογνωμόνων**

1. Για τη διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης το Δικαστήριο διορίζει έναν ή περισσότερους πραγματογνώμονες.

2. Οι πραγματογνώμονες διορίζονται από κατάλογο πραγματογνωμόνων που τηρείται σύμφωνα με το άρθρο 371 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Αν δεν υπάρχει κατάλογος ή δεν περιλαμβάνονται σε αυτόν πρόσωπα με ειδικές γνώσεις για το συγκεκριμένο αντικείμενο της πραγματογνωμοσύνης, το Δικαστήριο διορίζει άλλα κατάλληλα κατά την κρίση του πρόσωπα που έχουν τα προσόντα εγγραφής σε κατάλογο πραγματογνωμόνων.

3. Στην απόφαση διορισμού αναφέρονται το θέμα της απόδειξης, ο διάδικος που φέρει το βάρος της, καθώς και

ο χρόνος περάτωσης της πραγματογνωμοσύνης. Στην ίδια απόφαση αναφέρονται το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση κατοικίας ή επαγγέλματος, η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και η ιδιότητα των διοριζομένων ως πραγματογνωμόνων.

Άρθρο 272
Αποκλεισμός, εξαίρεση, απαλλαγή
και αντικατάσταση πραγματογνώμονα

1. Οι λόγοι οι οποίοι ισχύουν για τον αποκλεισμό και την εξαίρεση των δικαστών, ισχύουν αναλόγως και για τους πραγματογνώμονες.

2. Οι πραγματογνώμονες μπορούν να ζητήσουν την απαλλαγή τους για τους ίδιους λόγους, καθώς και για κάθε σπουδαίο λόγο που τους παρεμποδίζει να διενεργήσουν την πραγματογνωμοσύνη. Αν ο πραγματογνώμονας είναι υπάλληλος φορέα που ανήκει στον δημόσιο τομέα, την απαλλαγή μπορεί να ζητήσει και η προϊστάμενή του αρχή.

3. Οι λόγοι που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 πρέπει να προβληθούν πριν από την ορκοδοσία.

4. Η βασιμότητα των λόγων αποκλεισμού ή εξαίρεσης εξετάζεται από το Δικαστήριο σε συμβούλιο. Αν οι λόγοι κριθούν βάσιμοι, ορίζεται συγχρόνως ο αντικαταστάτης.

5. Το Δικαστήριο μπορεί να αντικαταστήσει τον πραγματογνώμονα, αν κάποιος από τους λόγους της παρ. 1 ανακύψει μετά από την ορκοδοσία, καθώς και για αδυναμία ή αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

Άρθρο 273
Ορκοδοσία πραγματογνώμονα

Οι πραγματογνώμονες ορκίζονται ενώπιον του Δικαστηρίου που τους διόρισε ή του ειδικώς ορισθέντος από αυτό εισηγητή δικαστή ότι θα εκτελέσουν τα καθήκοντά τους με ευσυνειδησία, αντικειμενικότητα και εχεμύθεια. Κατά τα λοιπά, τηρείται ο τύπος του όρκου των μαρτύρων.

Άρθρο 274
Καθήκοντα πραγματογνώμονα

1. Οι πραγματογνώμονες γνωμοδοτούν για τα θέματα που τους τίθενται από το Δικαστήριο. Το Δικαστήριο δύναται να τους παρέχει οδηγίες ή κατευθύνσεις για τον τρόπο με τον οποίο θα εκτελέσουν τα καθήκοντά τους.

2. Η άσκηση των καθηκόντων του πραγματογνώμονα είναι υποχρεωτική.

3. Οι πραγματογνώμονες οφείλουν, όποτε καλούνται από το Δικαστήριο, να παρευρίσκονται κατά τη διενέργεια και άλλων διαδικαστικών πράξεων, καθώς και κατά τη μετά την απόδειξη συζήτηση της υπόθεσης για την παροχή επεξηγήσεων ή πληροφοριών.

4. Πραγματογνώμονας που δεν εκτελεί τα καθήκοντά του, δεν έχει δικαίωμα αμοιβής ή αποζημίωσης και υπόκειται στις κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 20.

Άρθρο 275
Διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης

1. Για τη διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης, αν οι πραγματογνώμονες είναι περισσότεροι από έναν, συνέρχονται ύστερα από πρόσκληση οποιουδήποτε από αυτούς. Αλλιώς, συγκαλούνται από το Δικαστήριο ή από τον ειδικώς ορισθέντα από αυτό εισηγητή δικαστή.

2. Οι πραγματογνώμονες μπορούν:

(α) να λαμβάνουν γνώση των στοιχείων της δικογραφίας και να λαμβάνουν απλά αντίγραφα των έγγραφων στοιχείων της, τα οποία θεωρούν απαραίτητα για τη διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης,

(β) να ζητούν πληροφορίες από τους διαδικούς ή από τους φορείς που ανήκουν στον δημόσιο τομέα, να λαμβάνουν φωτογραφίες, απεικονίσεις ή εικόνες, να συντάσσουν σχεδιαγράμματα και να προβαίνουν σε κάθε αναγκαία ενέργεια,

(γ) όταν παρίστανται στις συνεδριάσεις, με την άδεια του Προέδρου του Δικαστηρίου, να υποβάλουν ερωτήσεις στους διαδικούς, τους νόμιμους αντιπροσώπους τους και τους μάρτυρες και να ζητούν να αναγνωσθούν έγγραφα.

3. Οι διάδικοι μπορούν να υποβάλουν προς τους πραγματογνώμονες υπομνήματα με τις απόψεις τους για το αντικείμενο της πραγματογνωμοσύνης, καθώς και κάθε άλλο συναφές με αυτό στοιχείο και να παρευρίσκονται κατά την εξέταση ή τη θεώρηση του αντικειμένου της.

Άρθρο 276
Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

1. Για τη διεξαγωγή και το συμπέρασμα της πραγματογνωμοσύνης, οι πραγματογνώμονες συντάσσουν έκθεση, στην οποία αναφέρονται οι ενέργειες που έγιναν και η αιτιολογημένη γνώμη καθενός. Αν η γνώμη περισσότερων πραγματογνωμόνων συμπίπτει, συντάσσεται κοινή γνώμη από αυτούς.

2. Η έκθεση υπογράφεται από όλους τους πραγματογνώμονες και κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου. Για την κατάθεση συντάσσεται σχετική πράξη. Αν κάποιος ή κάποιοι από τους πραγματογνώμονες δεν παρευρίσκονται όταν γίνεται η πραγματογνωμοσύνη ή αρνούνται να υπογράψουν την έκθεση, αυτό σημειώνεται στην έκθεση.

3. Αν η πραγματογνωμοσύνη διεξάγεται στο ακροατήριο, το Δικαστήριο μπορεί να αρκεστεί σε προφορική έκθεση, η οποία καταχωρίζεται στα πρακτικά.

Άρθρο 277
Εκτίμηση πραγματογνωμοσύνης

Το Δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα τη γνώμη των πραγματογνωμόνων. Αν κρίνει ότι συντρέχει λόγος, μπορεί να διατάξει νέα πραγματογνωμοσύνη ή την επανάληψη ή τη συμπλήρωση της πραγματογνωμοσύνης από τους ίδιους ή άλλους πραγματογνώμονες.

Άρθρο 278
Δαπάνες πραγματογνωμοσύνης

1. Οι δαπάνες της πραγματογνωμοσύνης και η αμοιβή των πραγματογνωμόνων, η οποία για όλους από κοινού δεν μπορεί να υπερβαίνει την κατά την παρ. 3 αμοιβή του ενός προσαυξημένη κατά πενήντα τοις εκατό (50%), καθορίζονται από το Δικαστήριο που διέταξε την πραγματογνωμοσύνη με την οριστική του απόφαση. Για τον καταλογισμό τους εφαρμόζονται τα άρθρα 314 και 315.

2. Αν για τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης απαιτούνται σημαντικές δαπάνες, το Δικαστήριο σε συμβούλιο, ύστερα από αίτηση του πραγματογνώμονα, που υποβάλλεται στον Πρόεδρο και η οποία περιέχει λεπτομερώς τις απαιτούμενες δαπάνες, μπορεί, με απόφασή του, μη υποκειμένη σε ένδικα μέσα, να προβεί στην προσωρινή εκκαθάριση και να διατάξει την ολική ή μερική προκαταβολή των δαπανών αυτών. Με την προκαταβολή των παραπάνω δαπανών επιβαρύνεται το Δημόσιο. Οι προκαταβαλλόμενες δαπάνες συμψηφίζονται, σύμφωνα όσα ορίζονται στην παρ. 3, κατά την οριστική εκκαθάριση και τον καταλογισμό των δαπανών στους διαδίκους.

3. Οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 22 του ν. 3693/1957 (Α' 79) εφαρμόζονται και ως προς την αμοιβή των πραγματογνωμόνων.

Άρθρο 279
Τεχνικοί σύμβουλοι

1. Αν το Δικαστήριο αποφασίσει τον διορισμό πραγματογνώμονα, κάθε διάδικος μπορεί να ορίσει με δαπάνη του έναν τεχνικό σύμβουλο, ο οποίος πρέπει να είναι πρόσωπο που έχει την ικανότητα να διοριστεί πραγματογνώμονας.

2. Ο ορισμός τεχνικού συμβούλου γίνεται με έγγραφη δήλωση του διαδίκου που κατατίθεται στη γραμματεία, καθώς και προφορικός στο Δικαστήριο ή στον ειδικώς ορισθέντα από αυτό εισηγητή δικαστή ενώπιον των οποίων διενεργείται η πραγματογνωμοσύνη. Για τον ορισμό συντάσσεται αντίστοιχα έκθεση ή πρακτικό.

3. Οι τεχνικοί σύμβουλοι βοηθούν τους διαδίκους με τις τεχνικές γνώσεις τους, μπορούν δε να παρευρίσκονται σε όλες τις διαδικαστικές πράξεις στις οποίες είναι δυνατόν να παρευρίσκονται και οι πραγματογνώμονες, να λαμβάνουν γνώση της δικογραφίας και να λαμβάνουν απλά αντίγραφα των αναγκαίων για την επιτέλεση του έργου τους εγγράφων.

4. Οι τεχνικοί σύμβουλοι μπορούν να υποβάλουν εγγράφως ή να διατυπώνουν, με άδεια του Προέδρου του Δικαστηρίου, προφορικός στο ακροατήριο τις παρατηρήσεις τους για την έκθεση πραγματογνωμοσύνης, καθώς και να απευθύνουν ερωτήσεις στους πραγματογνώμονες κατά την ακροαματική διαδικασία.

Άρθρο 280
Απλές γνωμοδοτήσεις

Γνωμοδοτήσεις προσώπων τα οποία έχουν ειδικές γνώσεις επιστήμης ή τέχνης, για ζητήματα που αφορούν σε εκκρεμή δίκη, τα οποία δεν αποτέλεσαν αντικείμενο πραγματογνωμοσύνης, λαμβάνονται υπόψη από το Δικαστήριο, εφόσον ειδική διάταξη νόμου δεν ορίζει διαφορετικά και εκτιμώνται ελεύθερα από αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 43
MARTYRES

Άρθρο 281
Απόφαση για εξέταση μάρτυρα

1. Το Δικαστήριο μπορεί να διατάζει την εξέταση μάρτυρων είτε ενώπιόν του είτε ενώπιον του ειδικώς ορισθέντος για την απόδειξη εισηγητή δικαστή. Είναι δυνατόν να αποφασιστεί η εξέταση μάρτυρα, ακόμα και αν έχει ληφθεί προαποδεικτικώς η κατάθεσή του, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 290.

2. Στην απόφαση, εκτός από το θέμα της απόδειξης, τον τόπο, καθώς και τον χρόνο διεξαγωγής και περάτωσης της, πρέπει να αναφέρονται το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα, η διεύθυνση κατοικίας, καθώς και η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του μάρτυρα.

Άρθρο 282
Πρόταση διαδίκου για εξέταση μάρτυρα

1. Η πρόταση του διαδίκου για την εξέταση μάρτυρα γίνεται με το αρχικό ή το δικόγραφο των πρόσθετων λόγων ή με ειδική αίτηση που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από την πρώτη συζήτηση.

2. Στην πρόταση πρέπει να:

(α) αναφέρονται το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα και η διεύθυνση της κατοικίας του μάρτυρα,

(β) προσδιορίζεται το θέμα για το οποίο θα γίνει η εξέταση,

(γ) βεβαιώνεται ότι δεν συντρέχει περίπτωση αποκλεισμού ή απαλλαγής του μάρτυρα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 285 και 286.

3. Η πρόταση μπορεί να γίνει και προφορικός, κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, εφόσον σε αυτήν παρίστανται όλοι οι διάδικοι και δεν αντιλέγουν.

4. Μάρτυρες δικαιούται να καλεί προς εξέταση και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Για τον σκοπό αυτό η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ενημερώνει πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από την πρώτη συζήτηση τη γραμματεία του Δικαστηρίου, αναφέροντας στην πρόταση τα στοιχεία που αναφέρονται στην παρ. 2. Η πρόταση μπορεί να γίνει και προφορικά στο ακροατήριο, εφόσον παρίστανται όλοι οι διάδικοι και δεν αντιλέγουν.

Άρθρο 283
Κλήση μάρτυρα

1. Οι μάρτυρες καλούνται με πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου ή του ειδικώς ορισθέντος από αυτό εισηγητή δικαστή.

2. Η πράξη πρέπει να αναφέρει το θέμα της απόδειξης, τον τόπο και τον χρόνο διεξαγωγής της, το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα, τη διεύθυνση κατοικίας και την ηλεκτρονική διεύθυνση του μάρτυρα.

3. Η πράξη επιδίδεται στους μάρτυρες και στους διαδίκους με επιμέλεια της γραμματείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι οποίες αφορούν στην ιδιότητα ή στην κατάσταση του μάρτυρα, επιτρέπεται η εξέταση να γίνει από τον ειδικώς ορισθέντα εισηγητή δικαστή στην κατοικία ή στον τόπο της διαμονής

του μάρτυρα. Για την εξέταση αυτή καλούνται οι διάδικοι με ειδική πράξη του ορισθέντος εισηγητή δικαστή, η οποία επιδίδεται σε αυτούς με επιμέλεια της γραμματείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 284

Υποχρέωση και αντικείμενο μαρτυρίας

1. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στο άρθρο 285, περί αποκλεισμού μαρτύρων, η μαρτυρία ενώπιον του Δικαστηρίου ή του ειδικώς ορισθέντος εισηγητή δικαστή είναι υποχρεωτική. Όποιος καλείται να εξεταστεί ως μάρτυρας, οφείλει να προσέλθει και να καταθέσει για τα πραγματικά γεγονότα που γνωρίζει.

2. Αν ο μάρτυρας που έχει κληθεί νομίμως δεν εμφανιστεί αδικαιολογήτως ή αρνείται να ορκιστεί ή να καταθέσει, το Δικαστήριο, με οριστική απόφασή του, επιβάλλει πρόστιμο έως χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ.

Άρθρο 285

Αποκλεισμός μαρτύρων

1. Αποκλείεται να εξεταστούν ως μάρτυρες:

(α) πρόσωπα τα οποία, όταν έγινε το πραγματικό γεγονός που πρέπει να αποδειχθεί, δεν είχαν το αισθητήριο για να το αντιληφθούν ή δεν έχουν ικανότητα να ανακοινώσουν αυτό που αντιλήφθηκαν,

(β) οι συγγενείς του ιδιώτη διαδίκου εξ αίματος ή εξ αγχιστείας έως και τον τρίτο βαθμό, κατευθείαν ή εκ πλαγίου, οι σύζυγοι και οι συνάψαντες σύμφωνο συμβίωσης και αν ακόμη έπαυσε να υφίσταται ο γάμος ή το σύμφωνο,

(γ) πρόσωπα που μπορεί να έχουν οποιοδήποτε συμφέρον από την έκβαση της δίκης.

2. Αποκλείεται, επίσης, να εξεταστούν ως μάρτυρες όσοι κατέχουν αξίωμα ή ασκούν λειτουργήματα ή επάγγελμα για όσα θέματα τους έχουν εμπιστευτεί λόγω της ιδιότητάς τους αυτής, εφόσον η φύση των θεμάτων τούτων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, επιβάλλει την εχεμύθεια. Ο αποκλεισμός αυτός μπορεί να αρθεί, αν το επιτρέψουν τόσο εκείνος που τους εμπιστεύτηκε το σχετικό θέμα όσο και αυτός στον οποίο αφορά το αντίστοιχο απόρρητο. Η άρση του αποκλεισμού δεν ισχύει αν πρόκειται για κληρικούς, ως προς τα θέματα που τους έχουν εμπιστευτεί οι εξομολογηθέντες από αυτούς. Αν πρόκειται για δημόσιους υπαλλήλους ή υπαλλήλους οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, ο αποκλεισμός μπορεί να αρθεί μόνον ύστερα από σχετική έγγραφη άδεια του οικείου υπουργού ή του αρμόδιου οργάνου του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή του νομικού προσώπου.

Άρθρο 286

Απαλλαγή μαρτύρων

Απαλλάσσονται από την υποχρέωση να εξετασθούν ως μάρτυρες και έχουν το δικαίωμα να αρνηθούν την εξέτασή τους:

(α) τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 285 για όσα θέματα περιήλθαν σε γνώση τους κατά

την άσκηση του αξιώματος ή του λειτουργήματος ή του επαγγέλματός τους ή συνιστούν επαγγελματικό ή καλλιτεχνικό τους απόρρητο,

(β) αυτός που καλείται να καταθέσει για ζητήματα τα οποία είναι δυνατόν να προκαλέσουν την ποινική δίωξη ή θίγουν την τιμή του ίδιου, του συζύγου ή του συνάψαντος με αυτόν σύμφωνο συμβίωσης, έστω και μετά τη λύση του γάμου ή του συμφώνου, ή συγγενών του εξ αίματος έως και τον τρίτο βαθμό.

Άρθρο 287

Εξέταση λόγων αποκλεισμού ή απαλλαγής

1. Της κύριας εξέτασης προηγείται η προκαταρκτική εξέταση του μάρτυρα, κατά την οποία ελέγχεται αν συντρέχει λόγος αποκλεισμού του. Τη συνδρομή λόγου απαλλαγής του επικαλείται ο ίδιος ο μάρτυρας.

2. Αν συντρέχει λόγος αποκλεισμού ή απαλλαγής του μάρτυρα, ο ειδικώς ορισθείς εισηγητής δικαστής δεν προχωρεί στην εξέτασή του. Το Δικαστήριο, αν κρίνει αντιθέτως, διατάζει την εξέταση του μάρτυρα κατά την ενώπιον του διαδικασία.

3. Κάθε διάδικος μπορεί να ζητήσει την εξαίρεση του μάρτυρα, αν στο πρόσωπό του συντρέχει λόγος αποκλεισμού σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 285. Στην περίπτωση αυτή οφείλει να αποδείξει ενώπιον του Δικαστηρίου ή του ειδικώς ορισθέντος εισηγητή δικαστή τη συνδρομή του λόγου αυτού.

Άρθρο 288

Διεξαγωγή εξέτασης μάρτυρα

1. Το Δικαστήριο ή ο ειδικώς ορισθείς από αυτό εισηγητής δικαστής επιβεβαιώνει αρχικά την ταυτότητα του προσώπου που εμφανίζεται ως μάρτυρας, με βάση στοιχεία, όπως το όνομα και το επώνυμό του, τον τόπο που γεννήθηκε, την ηλικία, την κατοικία και το επάγγελμά του.

2. Πριν εξεταστεί ο μάρτυρας, οφείλει να ορκισθεί, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 408 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Μετά τον όρκο, ο μάρτυρας ερωτάται για την συγγένειά του με τους διαδίκους και για κάθε άλλο περιστατικό, το οποίο μπορεί να αποτελέσει λόγο να μη συνεχισθεί η εξέτασή του ή μπορεί να διαφωτίσει για τις σχέσεις του με τους διαδίκους και για την αξιοπιστία του. Όσοι δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας τους, ή έχουν στερηθεί τα πολιτικά τους δικαιώματα, ή αποστερήθηκαν θέσεις και αξιώματα λόγω ποινικής καταδίκης, εξετάζονται, αν η μαρτυρία τους κριθεί αναγκαία, χωρίς να δώσουν όρκο.

3. Κάθε μάρτυρας εξετάζεται προφορικά και χωριστά από τους άλλους. Ο μάρτυρας μπορεί, κατά την κρίση του Προέδρου του Δικαστηρίου, να χρησιμοποιεί σημείωμα για να βοηθήσει τη μνήμη του. Ο μάρτυρας οφείλει να δηλώσει πώς έμαθε αυτά που καταθέτει και, αν πρόκειται για γεγονότα για τα οποία δεν έχει άμεση αντίληψη, οφείλει να δηλώσει και το πρόσωπο από το οποίο πληροφορήθηκε όσα καταθέτει.

4. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή ο ορισθείς εισηγητής δικαστής μπορεί να απαγορεύει τις ερωτήσεις των

διαδίκων ή των πληρεξουσίων τους προς τον μάρτυρα, αν κρίνει ότι είναι έκδηλα άσκοπες ή έξω από το θέμα, και κηρύσσει περατωμένη την εξέταση του μάρτυρα, όταν κρίνει ότι ο μάρτυρας κατέθεσε όσα γνωρίζει για τα αποδεικτέα πραγματικά περιστατικά.

5. Το Δικαστήριο μπορεί να αποβάλει τον μάρτυρα πριν από την εξέταση ή κατά τη διάρκειά της, αν κρίνει ότι η διανοητική του κατάσταση αποκλείει την ικανότητά του για μαρτυρία, κατόπιν υποβολής έκθεσης του ειδικώς ορισθέντος εισηγητή δικαστή με τις παρατηρήσεις του.

6. Οι διάδικοι μπορούν να υποβάλουν ερωτήσεις στον μάρτυρα, ύστερα από άδεια αυτού που διεξάγει την εξέταση. Εξέταση μάρτυρα σε αντιπαράσταση με άλλο μάρτυρα ή διάδικο επιτρέπεται να γίνει, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, μόνον ενώπιον του Δικαστηρίου ή του ειδικώς ορισθέντος εισηγητή δικαστή.

7. Όσα έγιναν κατά τη διεξαγωγή της μαρτυρικής κατάθεσης, καθώς και η ορκοδοσία, η κατάθεση του μάρτυρα και οι ενστάσεις των διαδίκων καταχωρίζονται στο πρακτικό ή την έκθεση, κατά περίπτωση.

Άρθρο 289

Συμπληρωματική εξέταση μαρτύρων

Το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει να εξεταστεί εκ νέου ένας μάρτυρας, αν αυτό χρειάζεται για να συμπληρωθεί ή να διευκρινιστεί η κατάθεση ή αν το Δικαστήριο κρίνει ότι ο μάρτυρας αρνήθηκε αδικαιολόγητα να καταθέσει για ορισμένο θέμα. Στις περιπτώσεις αυτές δεν απαιτείται νέα ορκοδοσία του μάρτυρα.

Άρθρο 290

Κατάθεση κατά την προδικασία

1. Οι μαρτυρικές καταθέσεις τις οποίες προσάγουν οι διάδικοι προαποδεικτικώς λαμβάνονται ενόρκως, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 287 παρ. 1 και 288 παρ. 1, 2, και 5, ενώπιον του ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου της έδρας του Δικαστηρίου ή της κατοικίας του μάρτυρα.

2. Ο διάδικος που επιδιώκει τη λήψη μαρτυρικής κατάθεσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1, επιδίδει δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την κατάθεση στους λοιπούς διαδίκους κλήση, η οποία αναφέρει το ένδικο βοήθημα ή μέσο στο οποίο αφορά η κατάθεση, τον τόπο, την ημέρα και την ώρα διεξαγωγής της, το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα, τη διεύθυνση της κατοικίας και την ηλεκτρονική διεύθυνση του μάρτυρα, καθώς και το θέμα της κατάθεσης.

3. Κατά την κατάθεση του μάρτυρα σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 1 και 2 παρίστανται, εφόσον το επιθυμούν, οι διάδικοι, οι οποίοι επιτρέπεται να απευθύνουν ερωτήσεις προς αυτόν.

4. Μαρτυρική κατάθεση, που δίδεται κατά παράβαση των παρ. 1, 2 και 3, δεν λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της δίκης για την οποία δόθηκε, ούτε ως αποδεικτικό μέσο, που δεν πληροί τους όρους του νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 44 **ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ, ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ** **ΓΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ**

Άρθρο 291

Ακρόαση υπηρεσιακών παραγόντων και εξηγήσεις διαδίκων

1. Το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την παροχή ανωμοτί εξηγήσεων ή πληροφοριών από υπηρεσιακούς παράγοντες ή και από τους ίδιους τους διαδίκους.

2. Η απόφαση για την εξέταση των προσώπων που αναφέρονται στην παρ. 1 κοινοποιείται στους διαδίκους και την αρμόδια αρχή. Η εξέταση διεξάγεται σε ιδιαίτερη συζήτηση στο ακροατήριο ή ενώπιον μέλους του Δικαστηρίου που ορίζεται για τον σκοπό αυτόν.

Άρθρο 292

Αποδοχή αλήθειας πραγματικών περιστατικών με επιβλαβείς συνέπειες

1. Η αποδοχή από διάδικο της αλήθειας πραγματικών περιστατικών, με επιβλαβείς γι' αυτόν συνέπειες στην έκβαση της δίκης, γίνεται εγγράφως ή προφορικώς είτε ενώπιον του Δικαστηρίου ή του ειδικώς ορισθέντος από αυτό εισηγητή δικαστή είτε εξωδίκως. Σε περίπτωση προφορικής αποδοχής ενώπιον του Δικαστηρίου ή του ειδικώς ορισθέντος εισηγητή δικαστή, η σχετική δήλωση καταχωρίζεται στα πρακτικά ή στην έκθεση, αντιστοίχως.

2. Η αποδοχή της παρ. 1 μπορεί να ανακληθεί για ουσιώδη πλάνη ως προς τα πράγματα, έως το πέρας της τελευταίας συζήτησης.

ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΩΟ **ΠΕΡΑΤΩΣΗ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 45 **ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ**

Άρθρο 293

Σύνθεση του Δικαστηρίου για λήψη απόφασης

1. Η απόφαση λαμβάνεται από τους δικαστές που μετείχαν στη σύνθεση του Δικαστηρίου κατά τη συζήτηση. Όταν η συζήτηση γίνεται ενώπιον μονομελούς δικαστηρίου, η απόφαση λαμβάνεται από τον δικαστή του δικαστηρίου αυτού.

2. Ανασυζήτηση της υπόθεσης γίνεται μόνο σε περίπτωση θανάτου ή αποχώρησης από την υπηρεσία του δικαστή που είχε μετάρχει στη συζήτηση της υπόθεσης ή άλλου σοβαρού λόγου. Ο δικαστής που είχε μετάρχει στη συζήτηση της υπόθεσης υποχρεούται, και μετά την επέλευση υπηρεσιακής του μεταβολής, να μετάρχει στη διαδικασία λήψης και έκδοσης της απόφασης, με τον βαθμό που έφερε κατά τη συζήτηση.

3. Αν κωλύεται ή αποχωρήσει από την υπηρεσία ή αποβιώσει μέλος της Ολομέλειας από τα μετασχόντα στη

συζήτηση της υπόθεσης, εγκύρως λαμβάνεται η απόφαση από τα υπόλοιπα μετασχόντα στη συζήτηση μέλη, εφόσον ο αριθμός αυτών είναι επαρκής για τη συγκρότηση της Ολομέλειας. Ο αριθμός των μελών πρέπει πάντοτε να διατηρείται περιττός. Αν τα μέλη σχηματίζουν άρτιο αριθμό, αποχωρεί ο νεότερος Σύμβουλος και αν αυτός είναι εισηγητής στη δικάζόμενη υπόθεση, ο αμέσως αρχαιότερός του.

Άρθρο 294 **Ανασυζήτηση**

Εκτός από την περίπτωση που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 293, αν μετά από τη συζήτηση της υπόθεσης καταστεί αδύνατη για οποιονδήποτε λόγο η λήψη της απόφασης, η συζήτηση επαναλαμβάνεται κατόπιν ορισμού νέας δικασίμου και κοινοποίησης κλήσης προς συζήτηση.

Άρθρο 295 **Τρόπος λήψης απόφασης**

1. Για τη λήψη της απόφασης από πολυμελή σχηματισμό γίνεται διάσκεψη και ψηφοφορία.
2. Κατά τις διασκέψεις, που μπορεί να γίνονται και εξ αποστάσεως με τη χρήση τεχνικού μέσου που διασφαλίζει τη μυστικότητα της διάσκεψης, παρίσταται και ο γραμματέας, αν τούτο κρίνεται αναγκαίο από τον προεδρεύοντα.
3. Οι πολυμελείς σχηματισμοί του Δικαστηρίου αποφαίνονται κατά πλειοψηφία.
4. Κατά την ψηφοφορία ψηφίζει πρώτος ο εισηγητής, στη συνέχεια οι λοιποί κατά αντίστροφη σειρά σε σχέση με την αρχαιότητά τους, τελευταίος δε ψηφίζει αυτός που προεδρεύει στη διάσκεψη.
5. Αν κατά την ψηφοφορία σχηματισθούν περισσότερες από δύο γνώμες και δεν σχηματίζεται πλειοψηφία, όσοι έχουν μεμονωμένη γνώμη ή τάχθηκαν υπέρ της ασθενέστερης, οφείλουν να προσχωρήσουν σε μία από τις επικρατέστερες. Ο προεδρεύων στη διάσκεψη μπορεί να παρατείνει τη διάσκεψη ή να την επαναλάβει, αν διαπιστώσει ότι οι γνώμες που έχουν σχηματισθεί είναι περισσότερες από δύο με μικρή αριθμητική διαφορά μεταξύ τους.
6. Αν περισσότερες από τις ασθενέστερες γνώμες συγκεντρώσουν ίσο αριθμό ψήφων, καθορίζεται με ψηφοφορία ο αποκλεισμός της μιας από αυτές και εκείνοι που την ακολούθησαν, οφείλουν να προσχωρήσουν σε μία από τις άλλες γνώμες μέχρι να σχηματισθεί πλειοψηφία.
7. Πρακτικό διάσκεψης συντάσσεται μόνο σε όποια περίπτωση τούτο κρίνεται αναγκαίο από το Δικαστήριο.

Άρθρο 296 **Παραπομπή σε επταμελή σύνθεση Τμήματος**

Αν κατά τη διάσκεψη Τμήματος διαπιστωθεί ότι αυτό φέρεται να λάβει απόφαση που είναι αντίθετη σε πρόσφατη προηγούμενη απόφασή του, σχετικά με την ισχύ ή την έννοια διάταξης νόμου που εφαρμόζεται κυρίως σε υποθέσεις υπαγόμενες στην αρμοδιότητά του, τότε η υπόθεση μπορεί να παραπεμφθεί για να εκδικασθεί σε νέα δικάσιμο, κατά την οποία το Τμήμα συγκροτείται από τον

Πρόεδρο, τους τέσσερις αρχαιότερους Συμβούλους και τους δύο αρχαιότερους Παρέδρους που υπηρετούν σε αυτό. Η υπόθεση μπορεί να παραπεμφθεί στην επταμελή σύνθεση και λόγω της σπουδαιότητας που εμφανίζει, ιδίως όταν κατά την εκδίκασή της εξετάζεται για πρώτη φορά η έννοια ή το κύρος κρίσιμης διάταξης. Το Τμήμα με πενταμελή ή επταμελή σύνθεση μπορεί σε κάθε περίπτωση να παραπέμψει την υπόθεση στην Ολομέλεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 46 **ΕΚΔΟΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ**

Άρθρο 297 **Διατύπωση και δημοσίευση απόφασης**

1. Μετά τη λήψη της απόφασης ο δικαστής συντάσσει, χρονολογεί και υπογράφει την απόφαση.
2. Σε δίκες ενώπιον πολυμελών δικαστικών σχηματισμών, με το πέρας της ψηφοφορίας συντάσσεται από τον εισηγητή δικαστή σχέδιο της απόφασης που περιλαμβάνει το αιτιολογικό και το διατακτικό της, το οποίο χρονολογείται και υπογράφεται από τον προεδρεύοντα και τον εισηγητή.
3. Η απόφαση που προκύπτει από το σχέδιο της παρ. 2 δημοσιεύεται σε δημόσια συνεδρίαση του σχηματισμού που έλαβε την απόφαση. Η απόφαση μπορεί να δημοσιευτεί και από δικαστές που δεν μετείχαν στη συζήτηση. Όταν το Τμήμα που έλαβε την απόφαση δεν συνεδριάζει, επιτρέπεται η δημοσίευση της απόφασης και κατά τη συνεδρίαση άλλου Τμήματος.
4. Η δημοσίευση της απόφασης βεβαιώνεται στο τέλος αυτής από τον προεδρεύοντα στη συνεδρίαση και τον γραμματέα.
5. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου κοινοποιούνται στους διαδίκους και στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο του Ελεγκτικού Συνεδρίου με επιμέλεια της γραμματείας του.

Άρθρο 298 **Περιεχόμενο απόφασης**

Η απόφαση πρέπει να αναφέρει:

- (α) τον αύξοντα αριθμό και το έτος δημοσίευσής της, το Δικαστήριο που την εξέδωσε, τη σύνθεση του Δικαστηρίου και, αν πρόκειται για πολυμελείς δικαστικούς σχηματισμούς, το όνομα του εισηγητή δικαστή, το όνομα του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και το όνομα του γραμματέα, τον χρόνο και τον τόπο της συζήτησης, το γεγονός ότι αυτή έγινε σε δημόσια συνεδρίαση, καθώς και το είδος του ένδικου βοηθήματος ή μέσου που έχει ασκηθεί,
- (β) το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο και την κατοικία των διαδίκων, των νόμιμων αντιπροσώπων και των πληρεξουσίων τους και, αν διάδικοι είναι νομικά πρόσωπα, την επωνυμία τους και τη διεύθυνση της έδρας τους, με αναφορά για το αν παραστάθηκαν,
- (γ) σύντομη περίληψη του αντικειμένου της δίκης, με αναφορά στα αιτήματα των διαδίκων, την πορεία της υπόθεσης, καθώς και την πληρωμή των τελών, του παραβόλου και του δικαστικού ενσήμου, όπου απαιτούνται,
- (δ) μνεία του περιεχομένου της γνώμης του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου,

(ε) το αιτιολογικό της απόφασης, στο οποίο καταχωρίζεται και η γνώμη της μειοψηφίας,

(στ) το διατακτικό της απόφασης για την εν όλω ή εν μέρει παραδοχή ή απόρριψη του ένδικου βοηθήματος ή μέσου και των επιμέρους αιτημάτων των διαδίκων, καθώς και για την τύχη του παραβόλου και την επιδίκαση της δικαστικής δαπάνης, όπου προβλέπονται,

(ζ) μνεία της δημοσίευσης της απόφασης.

Άρθρο 299 **Ανυπόστατη απόφαση**

1. Απόφαση που φέρει τα εξωτερικά χαρακτηριστικά δικαστικής απόφασης είναι ανυπόστατη αν:

(α) πρόσωπο, το οποίο μετείχε στο Δικαστήριο που την εξέδωσε, δεν είχε τη δικαστική ιδιότητα,

(β) το Δικαστήριο που την εξέδωσε, δεν είχε την προς τούτο δικαιοδοσία,

(γ) αυτή δεν δημοσιεύτηκε,

(δ) εκδόθηκε κατά ανύπαρκτου φυσικού ή νομικού προσώπου,

(ε) εκδόθηκε κατά προσώπου που είχε το προνόμιο της ετεροδικίας.

2. Το ανυπόστατο της απόφασης ερευνάται από το Δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως, μπορεί δε να προβληθεί με ένσταση σε κάθε στάση της δίκης.

3. Αν η απόφαση δεν έχει προσβληθεί με ένδικο μέσο, η αναγνώριση του ανυπόστατου αυτής μπορεί να επιδιωχθεί με αυτοτελή αίτηση προς το Δικαστήριο, κατά την εκδίκαση της οποίας εφαρμόζονται αναλόγως όσα ισχύουν για την αναγνωριστική αγωγή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 47 **ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ**

Άρθρο 300 **Οριστικές και μη οριστικές αποφάσεις**

1. Με την επιφύλαξη της παρ. 5 του άρθρου 100 περί αποφάσεων επί αιτήσεων αναστολής και της παρ. 7 του άρθρου 105 περί αποφάσεων επί αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων, οι αποφάσεις που αποφαίνονται οριστικά σε κύρια ή παρεμπιπτούσα αίτηση δεν ανακαλούνται από το Δικαστήριο που τις εξέδωσε μετά τη δημοσίευσή τους.

2. Κάθε άλλη απόφαση του Δικαστηρίου που εκδίδεται, είτε για τη συμπλήρωση του αποδεικτικού υλικού, είτε για την εν γένει πρόοδο της δίκης (μη οριστική απόφαση), μπορεί να ανακληθεί ολικώς ή μερικώς.

Άρθρο 301 **Ισχύς αποφάσεων**

1. Οι αποφάσεις με τις οποίες απαγγέλλεται η ακύρωση ή η τροποποίηση εκτελεστής ατομικής διοικητικής πράξης ή η ακύρωση παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας ισχύουν έναντι όλων.

2. Η Ολομέλεια, ύστερα από αίτημα του Δημοσίου ή διαδίκου ή παρεμβάντος ή και οίκοθεν, μπορεί να ορίσει ότι τα αποτελέσματα της απόφασής της επέρχονται από χρονικό σημείο μεταγενέστερο του χρόνου έκδοσης ή διενέργειας της επίδικης πράξης ή παράλειψης, αλλά πάντως προγενέστερο του χρόνου δημοσίευσης της απόφασης, αν συντρέχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις: α)

να πρόκειται περί πρότυπης δίκης ή δίκης επί παραπομπής ζητήματος στην Ολομέλεια ή δίκης επί προδικαστικού ερωτήματος, β) εφόσον μπορούσε να προκληθεί δικαιολογημένη αμφιβολία σχετικά με την έννοια της εφαρμοσθείσας διάταξης, γ) εφόσον διαπιστωθεί αιτιολογημένως ότι συντρέχουν όλως εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν τη χρονική μετάθεση. Τέτοιες περιστάσεις συντρέχουν ιδίως, όταν υφίσταται σοβαρή διακινδύνευση του δημόσιου συμφέροντος ή βεβαιότητα ανατροπής παγιωμένων καταστάσεων ή δικαιωμάτων καλόπιστων τρίτων. Η Ολομέλεια μπορεί να αποφασίσει τη διεξαγωγή ειδικής συζήτησης στο ακροατήριο πριν λάβει την απόφασή της επί του ανωτέρω ζητήματος.

Άρθρο 302 **Εκτελεστότητα αποφάσεων**

1. Οι οριστικές αποφάσεις των Τμημάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου επιφέρουν αμέσως τις έννομες συνέπειες που προβλέπονται στο διατακτικό τους.

2. Τα ποσά που καταλογίζονται με αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.

Άρθρο 303 **Δεδικασμένο**

1. Οι οριστικές αποφάσεις των Τμημάτων, που δεν υπόκεινται σε ανακοπή ερημοδικίας, είναι τελεσίδικες και αποτελούν δεδικασμένο.

2. Το δεδικασμένο εκτείνεται στο δικονομικό και ουσιαστικό ζήτημα που κρίθηκε, η εξέταση του οποίου υπάγεται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον τούτο τελει σε άμεση και αναγκαία συνάρτηση προς το συμπέρασμα που έγινε δεκτό. Δεδικασμένο δημιουργείται επίσης και όταν το κατά το πρώτο εδάφιο ζήτημα κρίθηκε παρεμπιπτόντως αν το Δικαστήριο είχε δικαιοδοσία να το κρίνει και εφόσον η απόφασή του ήταν αναγκαία, προκειμένου τούτο να αποφανθεί για το κύριο ζήτημα.

3. Το δεδικασμένο εκτείνεται στις ενστάσεις, οι οποίες είτε ύστερα από προβολή τους είτε αυτεπαγγέλτως εξετάστηκαν ή έπρεπε να εξεταστούν από το Δικαστήριο, καθώς και σε εκείνες οι οποίες δεν ήταν δυνατόν να εξεταστούν από αυτό αυτεπαγγέλτως, αλλά, αν και μπορούσαν να προβληθούν, δεν προβλήθηκαν. Οι τελευταίες αυτές ενστάσεις δεν καλύπτονται από το δεδικασμένο, αν στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα, η ικανοποίηση του οποίου μπορεί να επιδιωχθεί με την άσκηση ευθέως του οικείου ένδικου βοηθήματος.

4. Δεδικασμένο υφίσταται μεταξύ των αυτών διαδίκων με την αυτή ιδιότητα μόνο για το δικαίωμα που κρίθηκε και εφόσον πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και την ίδια ιστορική και νομική αιτία. Το δεδικασμένο ισχύει υπέρ και κατά αυτών που έγιναν, κατά τη διάρκεια της δίκης ή μετά το πέρας της, καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοι διαδίκου, εκτείνεται δε και σε εκείνους από τους οποίους, σύμφωνα με τον νόμο, μπορεί να αξιωθεί η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης. Το δεδικασμένο που ισχύει για τον πρωτοφειλέτη καλύπτει και τον εγγυητή, και το αντίστροφο. Το δεδικασμένο που ισχύει για το νομικό πρόσωπο εκτείνεται και στα μέλη του.

Άρθρο 304 **Υποχρέωση συμμόρφωσης**

1. Οι διοικητικές αρχές οφείλουν, με θετικές ενέργειες ή με αποχή από κάθε αντίθετη ενέργεια, να συμμορφώνονται προς τις αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Η αρμοδιότητα για τη λήψη των μέτρων για τη συμμόρφωση της διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις ανατίθεται στο τριμελές συμβούλιο, που συγκροτείται σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3068/2002 (Α΄ 274) και των νομοθετημάτων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του.

3. Η παραβίαση της υποχρέωσης διοικητικής αρχής προς συμμόρφωση συνιστά παράβαση καθήκοντος, σύμφωνα με το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα και έχει ως συνέπεια την προσωπική ευθύνη του παραβάτη προς αποζημίωση, συνιστά δε ιδιαίτερο πειθαρχικό παράπτωμα.

Άρθρο 305 **Αναγκαστική εκτέλεση**

1. Οι τελεσίδικες καταψηφιστικές αποφάσεις, οι οποίες εκδίδονται για διαφορές που άγονται προς επίλυση με την άσκηση αγωγής, αποτελούν τίτλο εκτελεστό.

2. Ως προς το επιτρεπτό της αναγκαστικής εκτέλεσης των κατά την παρ. 1 καταψηφιστικών αποφάσεων και τη διαδικασία της εκτέλεσής τους, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για την αναγκαστική εκτέλεση των καταψηφιστικών αποφάσεων των πολιτικών δικαστηρίων. Αρμόδιο για την εκδίκαση των αντιρρήσεων κατά της διαδικασίας της εκτέλεσης στην περίπτωση αυτή είναι το Τμήμα που εξέδωσε την απόφαση βάσει της οποίας επισπεύδεται η εκτέλεση.

3. Αν πρόκειται για καταψηφιστικές αποφάσεις υπέρ του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, σε συνδυασμό προς την ειδική νομοθεσία που διέπει κάθε νομικό πρόσωπο.

4. Οι τελεσίδικες αναγνωριστικές αποφάσεις καθίστανται καταψηφιστικές με πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου που τις εξέδωσε, εφόσον καταβληθεί το προβλεπόμενο τέλος δικαστικού ενσήμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 48 **ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΔΙΚΗΣ**

Άρθρο 306 **Λόγοι κατάργησης δίκης**

Η δίκη καταργείται αν πριν από το πέρας της πρώτης συζήτησης:

- (α) εκλείψει το αντικείμενό της,
- (β) υποβληθεί παραίτηση από το ένδικο βοήθημα ή μέσο,
- (γ) είχε διακοπεί, ως συνέπεια μεταβολής στο πρόσωπο του ασκήσαντος το ένδικο βοήθημα ή μέσο, ή του νόμιμου αντιπροσώπου του και δεν υποβλήθηκε αίτημα συνέχισής της, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. α΄ της παρ. 5 του άρθρου 54,
- (δ) υποβληθεί δήλωση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ότι αποσύρει την υ-

ποστήριξη ένδικου βοηθήματος ή μέσου που έχει ασκήσει, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 81 και δεν επακολουθήσει δήλωση του διαδίκου υπέρ του οποίου ενήργησε ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ότι επιθυμεί να συνεχισθεί η δίκη,

(ε) επιτευχθεί δικαστικός συμβιβασμός κατά το άρθρο 2 του ν. 3086/2002 (Α΄ 324) για το Δημόσιο, τα άρθρα 72 και 176 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87) για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τις διατάξεις για τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,

(στ) η προσβαλλόμενη διοικητική πράξη ανακληθεί οριστικά χωρίς να αντικατασταθεί, ή αν ακυρωθεί από τη διοίκηση, ή αν παύσει να ισχύει για οποιονδήποτε λόγο, μετά την άσκηση του ένδικου βοηθήματος και μέχρι την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης.

Άρθρο 307 **Επέλευση κατάργησης δίκης**

1. Η κατάργηση διαπιστώνεται με απόφαση του Δικαστηρίου κατόπιν γνώμης του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στις περ. β΄ και ε΄ του άρθρου 306, η απόφαση μπορεί να ληφθεί στην έδρα, διατυπώνεται δε συνοπτικά στα πρακτικά της συζήτησης και δημοσιεύεται στην ίδια συνεδρίαση. Αν η έγγραφη δήλωση παραίτησης ή το έγγραφο συμβιβασμού κατατεθεί στη γραμματεία του Δικαστηρίου πριν να οριστεί δικάσιμος, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου με πράξη του, κάνει δεκτή την παραίτηση ή τον συμβιβασμό. Μπορεί πάντως, αν αμφιβάλει, να εισαγάγει την υπόθεση στο ακροατήριο.

2. Σε περίπτωση που παύσει η ισχύς της προσβαλλόμενης πράξης σύμφωνα με την περ. στ΄ του άρθρου 306, ο διάδικος που άσκησε το ένδικο βοήθημα μπορεί να ζητήσει τη συνέχιση της δίκης, εφόσον επικαλείται ιδιαίτερο έννομο συμφέρον.

ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΤΟ **ΔΑΠΑΝΗ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 49 **ΠΑΡΑΒΟΛΑ**

Άρθρο 308 **Υποχρέωση καταβολής παραβόλου για άσκηση ένδικου βοηθήματος ή μέσου**

1. Για το παραδεκτό των ένδικων βοηθημάτων και μέσων πρέπει, έως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης, να προσκομισθεί αποδεικτικό καταβολής παραβόλου. Πριν από τον προσδιορισμό δικασίμου από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου, η γραμματεία του Δικαστηρίου ελέγχει αν έχει προσκομισθεί το ως άνω αποδεικτικό. Αν διαπιστωθεί ότι δεν έχει προσκομισθεί ή ότι εκείνο που προσκομίσθηκε υπολείπεται του προβλεπόμενου στο άρθρο 309, η γραμματεία ενημερώνει τον υπόχρεο για την υποχρέωση προσκόμισης ή συμπλήρωσής του μέχρι την πρώτη επί ακροατηρίου συζήτηση της υπόθεσης, με σχετικό σημείωμα που επιδίδεται σε αυτόν μαζί με την κλήση για συζήτηση και αναφέρεται στη έκθεση που συντάσσεται για την επίδοση της κλήσης. Αν μέχρι την πρώτη επί ακροατηρίου συζήτηση δεν προσκομισθεί το σχετικό απο-

δεικτικό, το Δικαστήριο, κατόπιν αίτησης του υπόχρεου προς τούτο διαδίκου, μπορεί να του χορηγήσει προθεσμία για την προσκόμισή του. Αν εντός της ανωτέρω προθεσμίας δεν προσκομισθεί το αποδεικτικό καταβολής παραβόλου, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται.

2. Σε περίπτωση άσκησης κοινού ένδικου βοηθήματος ή μέσου από περισσότερους, ο καθένας καταβάλλει το προβλεπόμενο πάγιο παράβολο. Σε περίπτωση άσκησης κοινού ένδικου βοηθήματος ή μέσου από συνδικαιούχους συνταξιοδοτικού δικαιώματος, καταβάλλεται ένα μόνο κοινό παράβολο. Σε περίπτωση χρηματικής διαφοράς, αν η απαίτηση ή οφειλή είναι εις ολόκληρον, καταβάλλεται από όλους μαζί ένα μόνο παράβολο, ενώ αν η απαίτηση ή οφειλή είναι διαιρετή, καταβάλλεται από τον καθένα το αναλογούν σε αυτόν παράβολο.

3. Δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου για την αγωγή, καθώς και για ένδικο βοήθημα ή μέσο που ασκείται από το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και κάθε άλλο πρόσωπο που ο νόμος ορίζει.

Άρθρο 309 **Ύψος παραβόλου**

1. Το παράβολο ορίζεται για τις:

(α) εφέσεις στις συνταξιοδοτικές διαφορές και τις εφέσεις κατά καταλογιστικών πράξεων σε βάρος μισθωτών ή συνταξιούχων, που σχετίζονται με τις αποδοχές ή τις συντάξεις τους σε πενήντα (50) ευρώ,

(β) εφέσεις κατά καταλογιστικών πράξεων και τις εφέσεις σε χρηματικού αντικειμένου διαφορές σε ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) του αμφισβητούμενου ποσού, χωρίς τις τυχόν προσαυξήσεις,

(γ) αιτήσεις αναίρεσης στις διαφορές που αναφέρονται στην περ. α' και στις εν γένει συνταξιοδοτικές διαφορές σε εκατόν πενήντα (150) ευρώ, ενώ στις λοιπές περιπτώσεις σε τριακόσια πενήντα (350) ευρώ,

(δ) αιτήσεις παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας, τις ανακοπές ερημοδικίας, τις τριτανakoπές, τις αιτήσεις διόρθωσης ή ερμηνείας, τις αιτήσεις αναθεώρησης και τις αιτήσεις επανάληψης της διαδικασίας σε είκοσι πέντε (25) ευρώ,

(ε) αιτήσεις για δίκαιη ικανοποίηση σε εκατό (100) ευρώ,

(στ) ανακοπές κατά της εκτέλεσης σε εκατό (100) ευρώ.

2. Το αναλογικό παράβολο που προβλέπεται στην περ. β' της παρ. 1 δεν μπορεί να είναι κατώτερο των πενήντα (50) ευρώ ούτε ανώτερο των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Αν υπερβαίνει το ποσό των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ, καταβάλλεται το ποσό αυτό και το επιπλέον οφειλόμενο παράβολο καταλογίζεται με την απόφαση, σε περίπτωση απώριψης ή μερικής παραδοχής του ένδικου βοηθήματος ή μέσου.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα ποσά ή τα ποσοστά των παραβόλων. Η όποια αναπροσαρμογή θα ισχύει μετά την πάροδο έξι (6) μηνών από την έκδοση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου.

Άρθρο 310 **Απόδοση και επιστροφή παραβόλου**

1. Το παράβολο, αν το ένδικο βοήθημα ή μέσο γίνει δεκτό ή υποβληθεί παραιτήση ή καταργηθεί η δίκη για οποιονδήποτε λόγο, αποδίδεται σε αυτόν που το κατέβαλε, ενώ αν απορριφθεί, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου. Το αναλογικό παράβολο αποδίδεται στον διάδικο κατά το μέρος που γίνεται δεκτό το ένδικο βοήθημα ή μέσο που έχει ασκήσει. Αν η απόφαση δεν διαλαμβάνει διάταξη για το παράβολο, οι διάδικοι μπορούν να υποβάλουν προς τούτο σχετική αίτηση, η οποία και εκδικάζεται κατά το άρθρο 188 περί αίτησης διόρθωσης και την παρ. 1 του άρθρου 191 σε συζήτηση στο ακροατήριο, αναλόγως εφαρμοζόμενες. Αν το ένδικο βοήθημα ή μέσο γίνει δεκτό εν μέρει, το καταβληθέν πάγιο παράβολο αποδίδεται κατά ένα μέρος του, το οποίο καθορίζεται κατά την κρίση του Δικαστηρίου.

2. Το Δικαστήριο μπορεί, εκτιμώντας τις περιστάσεις, να διατάξει την απόδοση του παραβόλου ακόμη και όταν απορρίπτεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Επίσης, μπορεί να διατάξει τον διπλασιασμό του παραβόλου, αν το ένδικο βοήθημα ή μέσο είναι προδήλως απαράδεκτο ή προδήλως αβάσιμο. Στην περίπτωση αυτή, το επιπλέον ποσό που καταλογίζεται εισπράττεται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημόσιων Εσόδων. Προς τούτο, ο γραμματέας του Δικαστηρίου αποστέλλει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, αντίγραφο της απόφασης στην αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία.

3. Αν καταβλήθηκε παράβολο, χωρίς να υπάρχει κατά νόμο υποχρέωση προς τούτο ή μεγαλύτερο του προβλεπόμενου από τα άρθρα 91 παρ. 3, 163 παρ. 2, 309, 311 παρ. 1 και 335, διατάσσεται με την απόφαση, και ανεξάρτητα από την έκβαση της δίκης, η επιστροφή αυτού στο σύνολό του ή κατά το υπερβάλλον του νομίμου τμήμα αυτού, αντίστοιχα.

Άρθρο 311 **Ειδικό παράβολο επί αιτήματος αναβολής**

1. Σε περίπτωση υποβολής αιτήματος αναβολής, κατά το άρθρο 238, ο διάδικος καταβάλλει παράβολο υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) ύψους πενήντα (50) ευρώ, ενώπιον του Τμήματος και εβδομήντα (70) ευρώ, ενώπιον της Ολομέλειας.

2. Σε κοινό αίτημα αναβολής περισσότερων διαδίκων, καταβάλλεται ένα παράβολο, το οποίο επιμερίζεται ισομερώς. Δεν υπέχουν υποχρέωση καταβολής παραβόλου ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

3. Δεν καταβάλλεται παράβολο σε περίπτωση αποχής των δικηγόρων.

4. Το παράβολο επιστρέφεται, αν το αίτημα της αναβολής απορριφθεί από το Δικαστήριο.

5. Το Δικαστήριο, με απόφαση που καταχωρίζεται στα πρακτικά, μπορεί να επιδικάσει δικαστικά έξοδα ύψους εκατό (100) έως πεντακοσίων (500) ευρώ σε βάρος εκείνου που ζήτησε την αναβολή, ύστερα από αίτημα του αντιδίκου του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 50 ΤΕΛΗ

Άρθρο 312 Τέλη

1. Στις δίκες ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου εφαρμόζονται τα άρθρα 10 του ν.δ. 1017/1971 (Α΄ 209) και 61 του ν. 4194/2013 (Α΄ 208), με τα οποία επιβάλλονται ειδικά τέλη και ένσημα για τα διαδικαστικά έγγραφα και πράξεις και γενικά τη διαδικασία έως τη δημοσίευση και την επίδοση της απόφασης.

2. Τέλη δεν οφείλονται υποθέσεων που εκδικάζονται από τα Τμήματα, μετά από παραπομπή της Ολομέλειας, καθώς και επί υποθέσεων οι οποίες εισάγονται για συζήτηση μετά την έκδοση προδικαστικής απόφασης.

Άρθρο 313 Τέλος δικαστικού ενσήμου

1. Για το παραδεκτό της καταψηφιστικής αγωγής, είτε αυτή ασκείται αυτοτελώς είτε σωρευτικώς με έφεση, καθώς και για το παραδεκτό της αντίστοιχης κύριας παρέμβασης, καταβάλλεται το τέλος δικαστικού ενσήμου που προβλέπεται από τον ν. Γ΄ ΟΗ΄ της 3 Ιαν. 1912 περί δικαστικών ενσήμων.

2. Για απαιτήσεις συνταξιοδοτικής φύσης, έστω και αν βασίζονται σε παράνομες πράξεις ή στις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού, δεν καταβάλλεται τέλος δικαστικού ενσήμου για το αίτημα της αγωγής ή της κύριας παρέμβασης μέχρι του ποσού των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ.

3. Το τέλος δικαστικού ενσήμου καταβάλλεται έως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης. Αν έως τότε δεν καταβληθεί, η αγωγή ή η κύρια παρέμβαση απορρίπτονται ως απαράδεκτες, αφού προηγηθεί ενημέρωση του διαδίκου ή του πληρεξουσίου του από τον γραμματέα ως προς την έλλειψη του τέλους και κλήση του να το καταβάλει.

4. Σε περίπτωση καταβολής δικαστικού ενσήμου χωρίς να υπάρχει κατά νόμο υποχρέωση προς τούτο, ανεξάρτητα από την έκβαση της δίκης, διατάσσεται με την απόφαση η επιστροφή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 51 ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ

Άρθρο 314 Καταλογισμός

1. Τα δικαστικά έξοδα καταλογίζονται σε βάρος του διαδίκου που ηττάται. Αν οι ηττώμενοι είναι περισσότεροι, ο καταλογισμός γίνεται κατά ίσα μέρη, ενώ, αν αυτοί που νίκησαν είναι περισσότεροι, η απόδοση των δικαστικών εξόδων γίνεται συμμετρως προς τον καθένα χωριστά. Στις περιπτώσεις που προηγούμενου εδαφίου το Δικαστήριο μπορεί, εκτιμώντας τις περιστάσεις, να καταλείψει με διαφορετικό τρόπο τα έξοδα.

2. Σε περίπτωση μερικής νίκης και μερικής ήττας, τα δικαστικά έξοδα συμψηφίζονται ανάμεσα στους διαδίκους. Η μερική νίκη και η μερική ήττα κρίνονται αναφορικά με την απόρριψη ή την αποδοχή του κύριου αιτήματος της αίτησης δικαστικής προστασίας. Η απόρριψη παρε-

πόμενου ή επικουρικού αιτήματος, ενώ το κύριο αίτημα γίνεται δεκτό, δεν έχει συνέπειες για την εφαρμογή της παρούσας.

3. Στην περίπτωση μερικής νίκης και μερικής ήττας, τα τέλη που προκαταβλήθηκαν βαρύνουν όλους τους διαδίκους, καταλογιζόμενα αναλόγως. Το Δικαστήριο μπορεί, σε κάθε περίπτωση, εκτιμώντας τις περιστάσεις, να απαλλάξει εν όλω ή εν μέρει τον ηττώμενο διάδικο από τα δικαστικά έξοδα.

4. Το Δικαστήριο μπορεί να επιβάλει το σύνολο των εξόδων σε βάρος του ενός μόνο διαδίκου, αν το μέρος που απορρίφθηκε από την αίτηση του άλλου διαδίκου είναι ελάχιστο και ο τελευταίος δεν έδωσε αφορμή για να αυξηθούν τα έξοδα ή αν ο καθορισμός του μεγέθους της απαίτησης είχε εξαρτηθεί από την κρίση του δικαστή ή από την εκτίμηση πραγματογνωμόνων. Σε κάθε περίπτωση, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να συμψηφίσει τα δικαστικά έξοδα ανάμεσα στους διαδίκους.

5. Σε περίπτωση άσκησης κύριας ή πρόσθετης παρέμβασης, εφαρμόζονται αναλόγως όσα ορίζονται στην παρ. 1. Κατά την εφαρμογή της παρούσας, για τον παρεμβαίνοντα ισχύει ό,τι και για τον αρχικό διάδικο.

6. Αν η δίκη καταργηθεί για οποιονδήποτε λόγο, δεν καταλογίζονται δικαστικά έξοδα.

Άρθρο 315 Καταλογιζόμενα δικαστικά έξοδα

Υπέρ του διαδίκου που νίκησε και εις βάρος του διαδίκου που ηττήθηκε, καταλογίζονται δικαστικά έξοδα που ήταν απαραίτητα για τη διεξαγωγή της δίκης και διατάσσεται η απόδοσή τους, και ιδίως:

(α) των τελών κατά το άρθρο 312,

(β) του τέλους δικαστικού ενσήμου κατά το άρθρο 313,

(γ) της αμοιβής του πληρεξουσίου δικηγόρου, όπως η αμοιβή αυτή ορίζεται για κάθε περίπτωση από την διατίμηση του Κώδικα Δικηγόρων, του δικαστικού επιμελητή και του τεχνικού συμβούλου,

(δ) των δαπανών της αποδεικτικής διαδικασίας, όπως τα ποσά που καταβλήθηκαν στους μάρτυρες για έξοδα και αποζημίωση, στους πραγματογνώμονες για έξοδα και αμοιβή σύμφωνα με τις διατιμήσεις, καθώς και οι δαπάνες για την προσαγωγή άλλων αποδεικτικών μέσων.

Άρθρο 316 Αίτημα καταβολής και εκκαθάρισης δικαστικών εξόδων

1. Για την εκκαθάριση των ποσών των αποδοτέων δικαστικών εξόδων απαιτείται να υποβληθεί και να επισυναφθεί στη δικογραφία, το αργότερο έως την προτεραιότητα της πρώτης συζήτησης, αναλυτικός κατάλογος αυτών. Έως το πέρας της πρώτης συζήτησης, ο αντίδικος εκείνου που υπέβαλε τον κατάλογο μπορεί να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του. Κατά την εκκαθάριση των εξόδων, αρκεί η πιθανολόγηση. Υποβολή καταλόγου δεν απαιτείται για την αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου.

2. Τα δικαστικά έξοδα καθορίζονται και καταλογίζονται με την οριστική απόφαση και μόνον εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα, το οποίο μπορεί να υποβληθεί με το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο ή με το δικόγραφο των πρόσθετων λόγων ή με υπόμνημα που κατατίθεται έως την προτεραιότητα της πρώτης συζήτησης. Η απόφαση, ως

προς το κεφάλαιο των δικαστικών εξόδων, δεν υπόκειται αυτοτελώς σε ένδικα μέσα, πλην της αίτησης διόρθωσης ή ερμηνείας. Αν η απόφαση δεν διαλαμβάνει διάταξη για τα δικαστικά έξοδα, ο διάδικος που είχε υποβάλει σχετικό αίτημα μπορεί να ζητήσει από το ίδιο Δικαστήριο να αποφανθεί για το αίτημά του, υποβάλλοντας προς τούτο σχετική αίτηση, η οποία και εκδικάζεται κατά το άρθρο 188 περί αίτησης διόρθωσης και την παρ. 1 του άρθρου 191 σε συζήτηση στο ακροατήριο, αναλόγως εφαρμοζόμενες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 52 ΕΥΕΡΓΕΤΗΜΑΤΑ ΠΕΝΙΑΣ

Άρθρο 317

Απαλλαγή από το παράβολο και άλλες δαπάνες

1. Ο διάδικος μπορεί να απαλλαγεί από την προκαταβολή του παραβόλου, του τέλους δικαστικού ενσήμου και των λοιπών τελών, αν αποδεικνύεται ότι η προκαταβολή αυτή δημιουργεί κίνδυνο περιορισμού των απαραίτητων μέσων για τη διατροφή του ίδιου και της οικογένειάς του.

2. Η απαλλαγή αυτή μπορεί να χορηγηθεί και σε νομικά πρόσωπα που δεν επιδιώκουν κερδοσκοπικό σκοπό, καθώς και σε ενώσεις προσώπων που έχουν την ικανότητα να είναι διάδικοι, αν αποδεικνύουν ότι με την προκαταβολή του πιο πάνω ποσού καθίσταται αδύνατη ή ιδιαίτερος προβληματική η εκπλήρωση του σκοπού τους.

3. Για τη χορήγηση του ευεργετήματος συνεκτιμάται αν το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα του αιτούντος υπερβαίνει τα δύο τρίτα των κατώτατων ετήσιων ατομικών αποδοχών, οι οποίες προκύπτουν από τον κατώτατο μισθό σε ετήσια βάση. Σε περίπτωση ενδοοικογενειακής διαφοράς ή διένεξης, δεν λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα εκείνου με τον οποίο υπάρχει η διαφορά ή διένεξη.

Άρθρο 318

Ισχύς απαλλαγών

1. Το κατά το άρθρο 317 ευεργέτημα χορηγείται για συγκεκριμένη δίκη, ισχύει δε χωριστά για κάθε βαθμό δικαιοδοσίας.

2. Το ευεργέτημα παύει να ισχύει με τον θάνατο του φυσικού προσώπου ή με τη διάλυση του νομικού προσώπου ή της ένωσης προσώπων.

Άρθρο 319

Διαδικασία χορήγησης

1. Το ευεργέτημα παρέχεται ύστερα από αίτηση του διαδίκου. Η αίτηση αναφέρει συνοπτικά το αντικείμενο της δίκης και τα στοιχεία που βεβαιώνουν τη συνδρομή των προϋποθέσεων για τη χορήγηση του ευεργετήματος.

2. Στην αίτηση επισυνάπτονται τα αναγκαία αποδεικτικά της οικονομικής κατάστασης, ιδίως δε αντίγραφο φορολογικής δήλωσης ή βεβαίωση Προϊσταμένου Δ.Ο.Υ. ό-τι ο διάδικος δεν υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης, αντίγραφο δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, εκκαθαριστικού σημειώματος φορολογίας εισοδήματος, ακίνητης περιουσίας, βεβαιώσεις υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας και ένορκες βεβαιώσεις.

3. Η υποβολή της αίτησης διακόπτει την προθεσμία για την άσκηση του οικείου ένδικου βοηθήματος ή μέσου, η οποία αρχίζει από την επομένη της κοινοποίησης της απόφασης επ' αυτής στον αιτούντα. Σε περίπτωση ήδη εκκρεμούς ένδικου βοηθήματος ή μέσου, η αίτηση υποβάλλεται είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης. Η διαδικασία διεξάγεται ατελώς και δεν είναι υποχρεωτική η παράσταση με δικηγόρο.

4. Για την παραδοχή ή την απόρριψη της αίτησης που προβλέπεται στην παρ. 1, αποφαινεται ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου στο οποίο πρόκειται να εισαχθεί η δίκη.

5. Για την παραδοχή της αίτησης αρκεί πιθανολόγηση. Ο αρμόδιος για την εξέτασή της πρόεδρος μπορεί να εξετάσει μάρτυρες, καθώς και τον αιτούντα, με όρκο ή χωρίς όρκο, να συγκεντρώσει κάθε αναγκαία πληροφορία και στοιχείο και να διατάξει την κλήτευση του αντιδίκου. Η παραδοχή ή απόρριψη της αίτησης πρέπει να είναι αιτιολογημένη.

6. Προϋπόθεση για την παραδοχή της αίτησης είναι το οικείο ένδικο βοήθημα ή μέσο να μην κρίνεται προδήλως απαράδεκτο ή προδήλως αβάσιμο.

Άρθρο 320

Ανάκληση

1. Ο αιτών μπορεί να υποβάλει αίτηση ανάκλησης της απόρριψης της αίτησής του εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης. Για την αίτηση αυτή αποφαινεται σε συμβούλιο ο δικαστικός σχηματισμός που συγκροτείται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 91 και στον οποίο δεν μετέχει ο δικαστικός λειτουργός που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απορριπτική απόφαση.

2. Νέα αίτηση μπορεί να υποβληθεί σε περίπτωση μεταβολής των πραγματικών περιστατικών. Συμπληρωματική αίτηση επιτρέπεται σε κάθε περίπτωση.

3. Το ευεργέτημα μπορεί να ανακληθεί ή να περιοριστεί, με απόφαση του δικαστικού λειτουργού που το χορήγησε, εφόσον αποδεικνύεται ότι οι προϋποθέσεις για τη χορήγησή του ή δεν συντρέχαν εξ αρχής ή έπαυσαν να συντρέχουν αργότερα ή μεταβλήθηκαν.

Άρθρο 321

Χρηματική ποινή

Αν οι διάδικοι ή οι νόμιμοι αντιπρόσωποί τους πέτυχαν την απαλλαγή με ανακριβείς δηλώσεις και στοιχεία, ο δικαστικός λειτουργός, με απόφαση του οποίου αυτή χορηγήθηκε, επιβάλλει σε καθέναν χρηματική ποινή από εκατό (100) έως χίλια (1.000) ευρώ, που περιέρχονται στο Δημόσιο ως δημόσιο έσοδο, χωρίς να αποκλείεται η υποχρέωσή τους να καταβάλουν τα ποσά από τα οποία είχαν απαλλαγεί, καθώς και η διαβίβαση της υπόθεσης στον εισαγγελέα, αν στοιχειοθετούνται σοβαρές υπόνοιες ότι ενήργησαν με δόλο.

Άρθρο 322

Δικαστικά έξοδα

Σε περίπτωση ήττας του διαδίκου, στον οποίο χορηγήθηκε το ευεργέτημα, τα δικαστικά έξοδα βαρύνουν το Δημόσιο.

Άρθρο 323**Διορισμός προσώπων για παροχή νομικής βοήθειας**

1. Με αίτηση του διαδίκου, στο πρόσωπο του οποίου συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 317, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου στο οποίο πρόκειται να εισαχθεί η δίκη διορίζει, είτε με την περί απαλλαγής πράξη του είτε με άλλη αυτοτελή πράξη, έναν δικηγόρο, έναν συμβολαιογράφο και έναν δικαστικό επιμελητή με την εντολή να συνδράμουν τον άπορο διάδικο και να του παρέχουν την απαιτούμενη βοήθεια κατά την εκτέλεση των αναγκαίων διαδικαστικών πράξεων. Αυτοί έχουν υποχρέωση να αποδεχθούν την εντολή και να παράσχουν νομική βοήθεια, χωρίς αξίωση προκαταβολής αμοιβής ή δικαιωμάτων.

2. Σε περίπτωση διορισμού δικηγόρου, η επιλογή γίνεται, εφόσον τούτο είναι εφικτό, από κατάλογο που καταρτίζει ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών και αποστέλλει στο Ελεγκτικό Συνέδριο μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου κάθε έτους.

**ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΘΕΣΠΙΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 53
ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Άρθρο 324**Υπαγωγή στον προσυμβατικό έλεγχο**

1. Στις συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, καθώς και στις συμβάσεις αγοράς ακινήτων, που συνάπτονται από το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000,00) ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου του φόρου προστιθέμενης αξίας, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας, πριν από τη σύναψή τους από Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Στις συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, καθώς και στις συμβάσεις αγοράς ακινήτων, που συνάπτονται από το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, καθώς και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000,00) ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου του φόρου προστιθέμενης αξίας, και μέχρι το όριο της παρ. 1, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας πριν από τη σύναψή τους από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου που είναι αρμόδιος για τον καταστατικό έλεγχο των λογαριασμών των υπηρεσιών ή φορέων αυτών.

3. Ειδικά για τις συμβάσεις των παρ. 1 και 2, που συγχρηματοδοτούνται από ενωσιακούς πόρους, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας πριν από τη σύναψή τους από Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον η προϋπολογιζόμενη δαπάνη, μη συμπεριλαμβανομένου του φόρου προστιθέμενης αξίας, υπερβαίνει το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000,00) ευρώ.

4. Στον έλεγχο των παρ. 1 έως 3 συμπεριλαμβάνονται: (α) οι προγραμματικές συμβάσεις για τη μελέτη και την εκτέλεση έργων, την εφαρμογή προγραμμάτων και δράσεων, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών και την υλοποίηση προμηθειών κάθε είδους, εφόσον ο προϋπολογισμός των συμβάσεων αυτών υπερβαίνει τα αντιστοίχως προβλεπόμενα όρια,

(β) τα δυναμικά συστήματα αγορών, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 33 και την παρ. 11 του άρθρου 270 του ν. 4412/2016 (Α' 147),

(γ) οι συμφωνίες πλαίσιο και οι εκτελεστικές αυτών συμβάσεις, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 39 και την παρ. 3 του άρθρου 273 του ν. 4412/2016,

(δ) οι συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, που διέπονται από τον ν. 3978/2011 (Α' 137), των οποίων η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει τα όρια της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, με εξαίρεση τις συμβάσεις των περ. α', β', γ', στ', ζ' και θ' του άρθρου 17 του ως άνω νόμου,

(ε) οι συμβάσεις αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου και των εταιρειών, των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου άμεσα ή έμμεσα στο Ταμείο, εφόσον το τίμημα ή το αντάλλαγμα της αξιοποίησης υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000,00) ευρώ, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά όσων ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 3986/2011 (Α' 152),

(στ) οι συμβάσεις που συνάπτει το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Πράσινο Ταμείο» (πρώην Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων), με δικαιούχους για την εκτέλεση χρηματοδοτικών προγραμμάτων, των οποίων η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει τα όρια των παρ. 1 και 2,

(ζ) οι συμβάσεις εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων, καθώς και των συναφών προμηθειών και εργασιών, που συνάπτει η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Πρόγραμμα Ήλιος Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης Ηλιακής Ενέργειας» ή εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα σε αυτή, των οποίων η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει τα όρια των παρ. 1 και 2.

5. Σε προσυμβατικό έλεγχο υπάγονται οι τροποποιήσεις των συμβάσεων των παρ. 1 έως και 4 όταν:

α) η αρχική σύμβαση υποβλήθηκε σε έλεγχο, εφόσον η τροποποίηση είναι ουσιαστικής,

β) η αρχική σύμβαση δεν υποβλήθηκε σε έλεγχο λόγω ποσού, εφόσον με την τροποποίηση προσauξάνεται το οικονομικό αντικείμενο, ώστε η προκύπτουσα συνολική δαπάνη της σύμβασης υπερβαίνει το όριο των παρ.1 και 2.

6. Ο αρμόδιος υπουργός ή φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επιμέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της υποκειμένης σε έλεγχο σύμβασης.

Άρθρο 325**Εξαιρέσεις από τον προσυμβατικό έλεγχο**

1. Από τον έλεγχο των παρ. 1 έως 3 του άρθρου 324 εξαιρούνται οι συμβάσεις:

(α) οι οποίες συνάπτονται στο πλαίσιο του Προγράμ-

ματος Δανεισμού και Διαχείρισης Χρέους του Ελληνικού Δημοσίου (παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 2628/1998, Α' 151),

(β) για την προετοιμασία, την έκδοση και τη διάθεση μετοχοποιήσιμων τίτλων (παρ. 8 του άρθρου 10 του ν. 2642/1998, Α' 216),

(γ) οι οποίες αφορούν σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σχετικές με την έκδοση, την αγορά, την πώληση ή τη μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων, κατά την έννοια των ν. 3606/2007 (Α' 195) και 4514/2018 (Α' 14), σε υπηρεσίες που παρέχονται από κεντρικές τράπεζες και συναλλαγές με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, καθώς και οι συμβάσεις που αφορούν σε δάνεια είτε συνδέονται είτε όχι με την έκδοση, την πώληση, την αγορά ή τη μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων (περ. ε' και στ' του άρθρου 10 του ν. 4412/2016), με εξαίρεση τις συμβάσεις δανείων που συνάπτονται από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης,

(δ) οι οποίες συνάπτονται από το ελληνικό Δημόσιο για την προετοιμασία, την έκδοση και τη διάθεση τίτλων προσόδων.

2. Κατ' εξαίρεση όσων προβλέπονται στο άρθρο 324, οι συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας για την εκτέλεση δρομολογίων στις θαλάσσιες ενδομεταφορές, σύμφωνα με τις παρ. 8, 9 και 11 του άρθρου όγδοου του ν. 2932/2001 (Α' 145), μπορούν να συναφθούν χωρίς προηγούμενη υποβολή στο Ελεγκτικό Συνέδριο σχεδίου σύμβασης με τον σχετικό φάκελο για έλεγχο νομιμότητας, ή πριν από την ολοκλήρωση του ανωτέρω ελέγχου. Στις περιπτώσεις αυτές, η συναφθείσα σύμβαση και ο σχετικός φάκελος υποβάλλονται στο Ελεγκτικό Συνέδριο εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την υπογραφή της. Αν η σύμβαση και ο σχετικός φάκελος δεν υποβληθούν εντός της ανωτέρω προθεσμίας ή αν ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποβεί αρνητικός, η σύμβαση θεωρείται ως μηδέποτε συναφθείσα.

Άρθρο 326

Διαδικασία άσκησης του προσυμβατικού ελέγχου

1. Για τον σκοπό του ελέγχου που προβλέπεται στο παρόν Κεφάλαιο, υποβάλλεται στο οικείο κατά περίπτωση Κλιμάκιο Προσυμβατικού Ελέγχου ή στον Επίτροπο από τον αρμόδιο υπουργό ή φορέα ο φάκελος με όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία. Ο έλεγχος ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη διαβίβαση στο Ελεγκτικό Συνέδριο του σχετικού φακέλου. Αν από τον έλεγχο διαπιστωθεί έλλειψη στοιχείων, αυτά ζητούνται από τον αρμόδιο φορέα πριν από την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η οποία, στην περίπτωση αυτή, διακόπτεται. Η έκδοση μη οριστικής κατά τα ανωτέρω πράξης από το Κλιμάκιο ή τον Επίτροπο επιτρέπεται μία μόνο φορά.

2. Η οριστική πράξη του Κλιμακίου ή του Επιτρόπου κοινοποιείται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στον αρμόδιο φορέα, ο οποίος υποχρεούται αμελλητί να την κοινοποιήσει με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε όλους τους υποψηφίους που συμμετείχαν στην ελεγχόμενη διαδικασία ανάδειξης αναδόχου. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή άλλα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση της υποχρέωσης που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο πα-

ραπέμπονται στην αρμόδια πειθαρχική δικαιοδοσία. Οι κοινοποιήσεις του πρώτου εδαφίου μπορούν να γίνονται και με τηλεομοιοτυπία έως την 31η Δεκεμβρίου 2020.

3. Στο πλαίσιο του ελέγχου που προβλέπεται στο παρόν, το Ελεγκτικό Συνέδριο οφείλει να διασφαλίσει το απόρρητο των στοιχείων του φακέλου.

4. Σημαντικές για την ενότητα της νομολογίας υποθέσεις ή υποθέσεις στις οποίες αυτό ενδείκνυται λόγω αντικειμένου της σύμβασης ή για άλλον σπουδαίο λόγο, μπορεί να εισάγονται απευθείας, με πράξη του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στη μείζονα Ολομέλεια.

Άρθρο 327

Συνέπεια της μη άσκησης του προσυμβατικού ελέγχου

Αν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος που προβλέπεται στις παρ. 1 έως 3 του άρθρου 324, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 54

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

Άρθρο 328

Προσφυγή ανάκλησης

1. Προσφυγή ανάκλησης της πράξης του Κλιμακίου Προσυμβατικού Ελέγχου ή του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία κρίνεται ότι κωλύεται η υπογραφή της ελεγχόμενης σύμβασης, υποβάλλεται στη γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή τον νόμο, από όποιον έχει έννομο συμφέρον προς τούτο ή από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου χάριν του δημοσίου συμφέροντος, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την κοινοποίηση της πράξης του Κλιμακίου ή του Επιτρόπου στον αρμόδιο φορέα και τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Η προσφυγή ανάκλησης κοινοποιείται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με επιμέλεια του αιτούντος, σε καθέναν που έχει έννομο συμφέρον. Ο Πρόεδρος του Τμήματος μπορεί να διατάξει τη γνωστοποίηση, με οποιονδήποτε τρόπο, της προσφυγής ανάκλησης και σε άλλους, οι οποίοι έχουν κατά την κρίση του έννομο συμφέρον. Δεύτερη προσφυγή ανάκλησης από τον ίδιο αιτούντα κατά της αυτής πράξης δεν επιτρέπεται.

3. Όποιος έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να ασκήσει εγγράφως ή προφορικά παρέμβαση μέχρι τη συζήτηση της προσφυγής ανάκλησης στο ακροατήριο.

4. Ο Πρόεδρος του Τμήματος ορίζει εισηγητή της υπόθεσης πριν από τη συζήτησή της. Οι διάδικοι μπορούν να υποβάλουν υπόμνημα μέσα σε τρεις (3) ημέρες από τη συζήτηση στο ακροατήριο της προσφυγής.

5. Η έκδοση μη οριστικής απόφασης επιτρέπεται μία μόνο φορά. Αν εκδοθεί αναβλητική απόφαση λόγω έλλειψης στοιχείων, ορίζεται προθεσμία που δεν υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) ημέρες, εντός της οποίας πρέπει να συμπληρωθούν τα στοιχεία του φακέλου. Μετά την πάροδο της προθεσμίας που έχει ορισθεί η υπόθεση εισάγεται προς συζήτηση στην αμέσως επόμενη δικάσιμο. Η απόφαση για την προσφυγή ανάκλησης εκδίδεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη συζήτησή της.

6. Το Τμήμα μπορεί, με απόφασή του, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Γενικού Επιτρόπου της Επι-

κρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, να υποβάλει ερώτημα στην Ολομέλεια, αν, κατά την εξέταση προσφυγής, κρίνει ότι διάταξη τυπικού νόμου είναι αντισυνταγματική ή αντίθετη σε άλλη υπερνομοθετικής ισχύος διάταξη, χωρίς το ζήτημα αυτό να έχει κριθεί με προηγούμενη απόφαση της Ολομέλειας ή αν κρίνει ότι ανακύπτει ζήτημα μείζονος σπουδαιότητας ή γενικότερης σημασίας.

Άρθρο 329 **Προσφυγή αναθεώρησης**

1. Προσφυγή αναθεώρησης κατά της απόφασης του Τμήματος, με την οποία απορρίφθηκε προσφυγή ανάκλησης, υποβάλλεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή τον νόμο, από το Δημόσιο, την αναθέτουσα αρχή ή φορέα, τον παρεμβάλλοντα κατά την εκδίκαση της προσφυγής ανάκλησης ή από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Η προσφυγή αναθεώρησης ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση, με επιμέλεια της γραμματείας του Τμήματος, της προσβαλλόμενης απόφασης στον προσφεύγοντα. Η προσφυγή αναθεώρησης κοινοποιείται, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με επιμέλεια του αιτούντος, στο Δημόσιο και σε όσους είχαν μετάσχει στην εκδίκαση της προσφυγής ανάκλησης. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί να διατάξει τη γνωστοποίηση, με οποιονδήποτε τρόπο, της προσφυγής αναθεώρησης και σε άλλους που έχουν κατά την κρίση του έννομο συμφέρον.

3. Δεύτερη προσφυγή αναθεώρησης από τον ίδιο αιτούντα κατά της αυτής απόφασης δεν επιτρέπεται.

4. Η προσφυγή αναθεώρησης εκδικάζεται κατά την επόμενη της κατάθεσής της προγραμματισμένη συνεδρίαση της ελάσσονος Ολομέλειας, εφόσον από την κατάθεση της προσφυγής αναθεώρησης μέχρι τη δικάσιμο μεσολαβεί διάστημα οκτώ (8) τουλάχιστον ημερών. Σε επείγουσες περιπτώσεις, η ελάσσων Ολομέλεια συγκαλείται εκτάκτως από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου. Οι παρ. 4 και 5 του άρθρου 328 εφαρμόζονται αναλόγως και για την εκδίκαση της προσφυγής αναθεώρησης από την ελάσσονα Ολομέλεια.

5. Αν γίνει δεκτή η προσφυγή αναθεώρησης, η ελάσσων Ολομέλεια αποφασίζει οριστικά για την ελεγχόμενη σύμβαση.

Άρθρο 330 **Περιεχόμενο του δικογράφου των προσφυγών**

1. Στα δικόγραφα των προσφυγών επί διαφορών από τον προσυμβατικό έλεγχο αναφέρονται:

(α) ο δικαστικός σχηματισμός ενώπιον του οποίου απευθύνονται,

(β) ως προς τους διαδίκους και τους νόμιμους αντιπροσώπους τους, το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο, ο αριθμός φορολογικού μητρώου, η διεύθυνση κατοικίας, με προσδιορισμό οδού και αριθμού, η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και αν πρόκειται για νομικά πρόσωπα, εταιρείες χωρίς νομική προσωπικότητα, ενώσεις προσώπων και ομάδες περιουσίας, η επωνυμία, η έδρα τους, καθώς και η ηλεκτρονική τους διεύθυνση.

(γ) το αντικείμενο της προσφυγής, κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και συνοπτικό,

(δ) ο τόπος και ο χρόνος σύνταξής τους.

Οι προσφυγές πρέπει να φέρουν στο τέλος την υπογραφή του πληρεξουσίου του διαδίκου.

2. Προσφυγή που δεν πληροί τις απαιτήσεις της παρ. 1 τότε μόνον είναι άκυρη, όταν, κατά την κρίση του αρμόδιου δικαστικού σχηματισμού, οι ελλείψεις την καθιστούν εντελώς αόριστη.

3. Κάθε μεταβολή δηλωθείσας διεύθυνσης πρέπει να γνωστοποιείται, είτε με τα κατατιθέμενα υπομνήματα είτε με αυτοτελές έγγραφο, που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου και τίθεται στον φάκελο της προσφυγής.

Άρθρο 331 **Μη αναστολή προθεσμιών** **κατά τις δικαστικές διακοπές**

Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής ανάκλησης και της προσφυγής αναθεώρησης δεν αναστέλλεται κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών.

Άρθρο 332 **Προδικασία συζήτησης**

1. Ο Πρόεδρος του αρμόδιου δικαστικού σχηματισμού ορίζει, με πράξη του, την ημέρα και την ώρα συζήτησης της προσφυγής, η οποία δεν μπορεί να απέχει λιγότερο από οκτώ (8) πλήρεις ημέρες από την κατάθεσή της.

2. Η κλήση για συζήτηση κοινοποιείται στον προσφεύγοντα, στους παρεμβαίνοντες και σε κάθε τρίτο ενδιαφερόμενο, την κλήτευση του οποίου θεωρεί αναγκαία ο Πρόεδρος του Τμήματος τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση.

3. Οι ανωτέρω προθεσμίες μπορεί να συντμηθούν, με πράξη του Προέδρου, όταν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι.

4. Κλήτευση είναι και η προφορική ανακοίνωση, από τη γραμματεία, της ημέρας και της ώρας συζήτησης της προσφυγής, εφόσον βεβαιώνεται με έγγραφο, υπογραφόμενο από τον αρμόδιο υπάλληλο και από αυτόν στον οποίο απευθύνεται η ανακοίνωση.

5. Η κλήση για συζήτηση μπορεί να συντάσσεται και με χρήση ΤΠΕ και εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής. Η επίδοση της κλήσης του προηγούμενου εδαφίου γίνεται με χρήση ΤΠΕ, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από τον παραλήπτη ηλεκτρονική απόδειξη παραλαβής. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται τα τεχνικά θέματα και οι λεπτομέρειες για τη διαδικασία ηλεκτρονικής επίδοσης, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 333 **Προσπόδειξη**

1. Οι προσφεύγοντες και οι παρεμβαίνοντες προσκομίζουν κατά τη συζήτηση της προσφυγής όλα τα κρίσιμα έγγραφα και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που έχουν στη διάθεσή τους.

2. Ύστερα από αίτημα των διαδίκων, που μπορεί να υποβληθεί και προφορικά κατά τη συζήτηση ή, αν τούτο ζητηθεί, από τον εισηγητή της υπόθεσης, κατά την προδικασία, παρίστανται στη συζήτηση για την παροχή εξηγήσεων στο Δικαστήριο πρόσωπα ικανά να το ενημερώσουν επί τεχνικής φύσης ζητημάτων. Η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων επικουρεί το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά την άσκηση της δικαιοδοσίας του επί διαφορών προσυμβατικού ελέγχου. Παρεμβαίνει ως *amicus curiae* στις σχετικές δίκες, ή εκτελεί καθήκοντα συμβούλου σε τεχνικής ιδίως φύσεως ζητήματα όποτε της ζητηθεί από τον πρόεδρο του αρμόδιου σχηματισμού ή από το Δικαστήριο.

3. Το Δικαστήριο δύναται να διακόψει τη συζήτηση ή να εκδώσει προδικαστική απόφαση, αν κρίνει ότι η διευκρίνιση τεχνικής φύσης ζητήματος είναι αναγκαία για τον έλεγχο νομιμότητας που ασκεί.

Άρθρο 334 **Συζήτηση**

1. Η συζήτηση της προσφυγής ανάκλησης και της προσφυγής αναθεώρησης γίνεται με τη συμμετοχή του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε δημόσια συνεδρίαση, η οποία επιτρέπεται να αναβληθεί μία μόνο φορά, αν συντρέχει σοβαρός λόγος.

2. Από τη συζήτηση της προσφυγής ανάκλησης και της προσφυγής αναθεώρησης αποκλείεται ο δικαστικός λειτουργός που μετείχε στην έκδοση της επίδικης πράξης του Κλιμακίου Προσυμβατικού Ελέγχου. Ομοίως, από τη συζήτηση της προσφυγής αναθεώρησης αποκλείεται ο δικαστικός λειτουργός που μετείχε στην έκδοση της απόφασης του Τμήματος, κατά της οποίας στρέφεται η προσφυγή αναθεώρησης.

3. Κατά τη συζήτηση της προσφυγής ανάκλησης και της προσφυγής αναθεώρησης, οι άλλοι, πλην του Δημοσίου και των εξομοιούμενων με αυτό αιτούντες, παρίστανται μετά ή διά πληρεξούσιου δικηγόρου.

4. Περισσότερες προσφυγές ανάκλησης ή προσφυγές αναθεώρησης μπορεί να συνεκδικαστούν, όταν στρέφονται κατά της ίδιας πράξης ή απόφασης, αντιστοίχως, καθώς και όταν οι πράξεις ή οι αποφάσεις, των οποίων ζητείται η ανάκληση ή η αναθεώρηση, αντιστοίχως, είναι συναφείς.

Άρθρο 335 **Παράβολα**

1. Για τις προσφυγές ανάκλησης κατά των πράξεων των Κλιμακίων Προσυμβατικού Ελέγχου ή των πράξεων των Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί του προσυμβατικού ελέγχου, καταβάλλεται παράβολο εκατό (100) ευρώ.

2. Για τις προσφυγές αναθεώρησης κατά των αποφάσεων που εκδίδονται επί των προσφυγών ανάκλησης της παρ. 1 καταβάλλεται παράβολο εκατόν πενήντα (150) ευρώ.

Άρθρο 336 **Εφαρμοζόμενες διατάξεις**

1. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στα Κεφάλαια 53 και 54, στην εκδίκαση των διαφορών από τον προσυμβατικό έλεγχο εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 5 και 10,

τα Κεφάλαια 2 έως και 6, το άρθρο 41, τα άρθρα 50 και 51, το Κεφάλαιο 9, το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 55, τα άρθρα 56 και 57, τα άρθρα 61, 62 και 63, τα Κεφάλαια 12, 13 και 14, το άρθρο 84, το Κεφάλαιο 16, τα άρθρα 106 έως και 109, τα άρθρα 187, 188, 189, 190, 191, 192 και 194, το Κεφάλαιο 29, τα Κεφάλαια 33 έως και 46, τα άρθρα 300 και 302, τα Κεφάλαια 48 και 49, το άρθρο 312 και το Κεφάλαιο 51.

2. Στη διαδικασία για την εξέταση της προσφυγής αναθεώρησης δεν εφαρμόζεται το Κεφάλαιο 27.

Άρθρο 337 **Άρση αμφισβήτησης ή αμφιβολίας**

1. Η αμφισβήτηση για την έννοια διατάξεων τυπικού νόμου που γεννώνται από την έκδοση αντίθετων πράξεων Κλιμακίων Προσυμβατικού Ελέγχου ή αντίθετων αποφάσεων του Τμήματος επί προσφυγών ανακλήσεως, καθώς και η αμφιβολία για την έννοια των διατάξεων αυτών σε εκκρεμείς υποθέσεις, αίρονται από την ελάσσονα Ολομέλεια.

2. Η αίτηση άρσης της αμφισβήτησης υποβάλλεται ενώπιον της ελάσσονας Ολομέλειας αυτεπάγγελτα από τον Πρόεδρο του Κλιμακίου ή του Τμήματος ή από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή με πρωτοβουλία αυτού που έχει έννομο συμφέρον.

3. Σε περίπτωση αμφιβολίας για την έννοια διατάξεων τυπικού νόμου, το Κλιμάκιο Προσυμβατικού Ελέγχου ή το Τμήμα που είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί των προσφυγών ανάκλησης, παραπέμπει το ζήτημα στην ελάσσονα Ολομέλεια με πρακτικό.

4. Η ελάσσονα Ολομέλεια εκδίδει απόφαση άρσης της αμφισβήτησης ή της αμφιβολίας μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κατάθεση αυτής στη γραμματεία του.

5. Στη διαδικασία για την άρση της αμφισβήτησης ή αμφιβολίας εφαρμόζεται το παρόν Κεφάλαιο.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ **ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΝΟΜΩΝ** **ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 55 **ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ** **ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΗ ΑΣΚΗΣΗ** **ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΔΟΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ**

Άρθρο 338 **Ολομέλεια**

Το άρθρο 4 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (ν. 4129/2013, Α' 52) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 4 **Ολομέλεια**

1. Η πλήρης Ολομέλεια αποτελείται από τον Πρόεδρο, τους Αντιπροέδρους και τους Συμβούλους.

2. Η Ολομέλεια λειτουργεί σε μείζονα και σε τρεις ελάσσονες σχηματισμούς, οι οποίοι μειώνονται ή αυξάνονται με απόφαση της πλήρους Ολομέλειας. Η μείζων Ολομέλεια συγκροτείται από τον Πρόεδρο, τους Αντιπροέδρους και είκοσι Συμβούλους που προκύπτουν από κλήρωση. Οι είκοσι κληρωθέντες Σύμβουλοι συμμετέχουν

στη μείζονα Ολομέλεια κατά τη διάρκεια ενός δικαστικού έτους. Κατά το επόμενο δικαστικό έτος συμμετέχουν υποχρεωτικά στη συγκρότηση της μείζονος Ολομέλειας οι Σύμβουλοι που δεν είχαν κληρωθεί το προηγούμενο έτος και όσοι κληρωθούν στη νεότερη κλήρωση. Η ελάσσων Ολομέλεια συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου και δεκατέσσερις (14) Αντιπρόεδρους και Συμβούλους. Οι Αντιπρόεδροι κατανέμονται με σειρά αρχιότητας σε καθένα από τους τρεις σχηματισμούς της ελάσσονος Ολομέλειας και ρυθμίζονται λειπομέρειες για την εφαρμογή της παρούσας. Με όμοια απόφαση μπορεί να ορίζεται ότι μη δικαιοδοτικά θέματα υπάγονται στην αρμοδιότητα της πλήρους Ολομέλειας.

Με απόφαση της πλήρους Ολομέλειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι αρμοδιότητες των σχηματισμών της Ολομέλειας, μειώνεται ή αυξάνεται ο αριθμός των σχηματισμών της ελάσσονος Ολομέλειας και ρυθμίζονται λειπομέρειες για την εφαρμογή της παρούσας. Με όμοια απόφαση μπορεί να ορίζεται ότι μη δικαιοδοτικά θέματα υπάγονται στην αρμοδιότητα της πλήρους Ολομέλειας.

3. Για την ύπαρξη απαρτίας στις περιπτώσεις των παρ. 1 και 2 απαιτείται να παρίστανται οι μισοί συν ένας από τον συνολικό αριθμό των μελών της Ολομέλειας, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου ή του νόμιμου αναπληρωτή του. Ο αριθμός των μελών διατηρείται περιττός με την αποχώρηση του νεότερου Συμβούλου ή, αν αυτός είναι εισηγητής στη κρινόμενη υπόθεση, με την αποχώρηση του αμέσως αρχαιότερου του.

4. Οι ελάσσονες σχηματισμοί μπορούν να παραπέμψουν υπόθεση στη μείζονα Ολομέλεια. Ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να παραπέμψει υπόθεση απευθείας στη μείζονα Ολομέλεια λόγω μείζονος σπουδαιότητας.

5. Οι συμμετέχοντες στις δημόσιες συνεδριάσεις της Ολομέλειας φορούν τήβεννο, η οποία καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης και σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειας.»

Άρθρο 339

Ρυθμίσεις για τα Τμήματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Το άρθρο 8 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 8

Αρμοδιότητες Τμημάτων - Κλιμακίων και κατανομή δικαστικών λειτουργιών

1. Ο αριθμός των Τμημάτων με δικαστικές αρμοδιότητες ορίζεται σε επτά (7). Η κατανομή σε αυτά των υποθέσεων δικαιοδοσίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου γίνεται ως εξής:

(α) Πρώτο Τμήμα: Οι καταλογιστικές διαφορές Δημοσίου και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο Δημόσιο, καθώς και οι διαφορές από επιχορηγήσεις και κάθε είδους χρηματοδοτήσεις του Δημοσίου προς ιδιωτικά νομικά πρόσωπα ή ιδιώτες,

(β) Δεύτερο Τμήμα: Οι καταλογιστικές διαφορές οργα-

νισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν σε αυτά, καθώς και οι διαφορές από επιχορηγήσεις και κάθε είδους χρηματοδοτήσεις των ανωτέρω προς ιδιωτικά νομικά πρόσωπα ή ιδιώτες,

(γ) Τρίτο Τμήμα: Εφέσεις και εφέσεις-αγωγές σε συνταξιοδοτικές υποθέσεις πολιτικών υπαλλήλων και λειτουργών,

(δ) Τέταρτο Τμήμα: Αγωγές σε συνταξιοδοτικές υποθέσεις πολιτικών υπαλλήλων και λειτουργών,

(ε) Πέμπτο Τμήμα: Εφέσεις και εφέσεις - αγωγές σε συνταξιοδοτικές υποθέσεις στρατιωτικών συνταξιούχων,

(στ) Έκτο Τμήμα: Αγωγές σε συνταξιοδοτικές υποθέσεις στρατιωτικών συνταξιούχων,

(ζ) Εβδομο Τμήμα: Οι διαφορές από την άσκηση του προσυμβατικού ελέγχου και οι καταλογιστικές διαφορές από δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις εις βάρος υπόχρεων δημόσιας λογοδοσίας.

Το τεκμήριο της αρμοδιότητας για τις καταλογιστικές διαφορές ορίζεται υπέρ του Πρώτου Τμήματος και για τις συνταξιοδοτικές διαφορές υπέρ του Τρίτου. Το γενικό τεκμήριο αρμοδιότητας ορίζεται υπέρ του Έβδομου Τμήματος.

Με απόφαση της Ολομέλειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί, με κριτήρια τη λειτουργικότητα και την επιτάχυνση στην απονομή της δικαιοσύνης, να ανακατανέμονται στα επτά (7) Τμήματα οι κατηγορίες διαφορών που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου και να ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία των Τμημάτων. Με όμοια απόφαση ρυθμίζεται κάθε ζήτημα σχετικό με τη μεταφορά των υποθέσεων στα επτά Τμήματα.

2. Με απόφαση της Ολομέλειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζεται ο τρόπος της συστηματικής παρακολούθησης από τα Τμήματα δικαστικής αρμοδιότητας του δημοσιονομικού υπόβαθρου των κατηγοριών υποθέσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους, προκειμένου να διατυπώσουν προτάσεις στο Τμήμα Ελέγχων για τη διενέργεια στοχευμένων ελέγχων επιδόσεων.

3. Στις δημόσιες συνεδριάσεις των Τμημάτων εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 5 του άρθρου 4.

4. Ο αριθμός των Κλιμακίων και οι αρμοδιότητες κάθε Κλιμακίου καθορίζονται με απόφαση της Ολομέλειας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με πράξη του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζονται στην αρχή κάθε δικαστικού έτους οι πρόεδροι με τους αναπληρωτές τους και τα μέλη των Κλιμακίων. Με όμοια πράξη μπορεί να μεταβάλλεται, κατά τη διάρκεια του δικαστικού έτους, η σύνθεση των Κλιμακίων, εφόσον τούτο επιβάλλεται από τις ανάγκες της υπηρεσίας.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 56

ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΚΑΙ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Άρθρο 340 **Τμήμα Ελέγχων**

Μετά το άρθρο 5 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο προστίθεται άρθρο 5Α, ως εξής:

«Άρθρο 5Α
Τμήμα Ελέγχων

1. Στην αρμοδιότητα του Τμήματος Ελέγχων υπάγονται ο καθορισμός της στρατηγικής ελέγχων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο σχεδιασμός και η παρακολούθηση του ετήσιου και του πολυετούς προγράμματος ελέγχων, η έκδοση των κάθε είδους εκθέσεων ελέγχου, εφόσον αυτές δεν παραπέμπονται στην Ολομέλεια για έγκριση, ο προγραμματισμός και η παρακολούθηση των στοχευμένων ελέγχων του άρθρου 40, καθώς και η επεξεργασία των διαδηλώσεων και της ετήσιας έκθεσης.

2. Το Τμήμα Ελέγχων έχει το γενικό τεκμήριο αρμοδιότητας για κάθε θέμα που σχετίζεται με τον προγραμματισμό και τη διενέργεια κάθε είδους ελέγχων.

3. Στο Τμήμα προεδρεύει ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου με αναπληρωτή του έναν (1) Αντιπρόεδρο που ορίζεται από την Ολομέλεια κατά την έναρξη του δικαστικού έτους.»

Άρθρο 341

Έλεγχος αποτελεσματικότητας συστημάτων εσωτερικού ελέγχου – Νομική προστασία ελεγκτών

1. Η περ. α΄ της παρ. 1 και η παρ. 7 του άρθρου 22 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο τροποποιούνται και το άρθρο 22 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 22

1. Οι Επίτροποι του Ελεγκτικού Συνεδρίου:

α) ασκούν τον προληπτικό έλεγχο της περίπτωσης α΄ του άρθρου 1 του παρόντος, καθώς και έλεγχο της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των ελεγχόμενων από αυτούς υπηρεσιών και φορέων,

β) ασκούν κατασταλακτικό έλεγχο, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 38, 39 και 51 του παρόντος,

γ) εξελέγχουν, με τη βοήθεια των υπαλλήλων της υπηρεσίας τους, τους λογαριασμούς των υπολόγων και συντάσσουν έκθεση σχετικά με αυτούς,

δ) επιμελούνται για την έγκαιρη και ακριβή διεξαγωγή του έργου των υπηρεσιών τους,

ε) επιβλέπουν το προσωπικό που ανήκει στην υπηρεσία τους και

στ) υπογράφουν με εντολή του Ελεγκτικού Συνεδρίου τα προπαρασκευαστικά έγγραφα των υποθέσεων της αρμοδιότητάς τους, καθώς και κάθε άλλο έγγραφο ύστερα από ειδική

γι΄ αυτό εντολή του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Ο Επίτροπος της Υπηρεσίας Επιτρόπου στη Γραμματεία του Ελεγκτικού Συνεδρίου και οι προϊστάμενοι των τμημάτων αυτής παρίστανται στις συνεδριάσεις και συντάσσουν τα πρακτικά τους, επιμελούνται για την έγκαιρη και ακριβή διεξαγωγή των εργασιών της υπηρεσίας τους και επικυρώνουν τα αντίγραφα των πράξεων και των αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και των εγγράφων αλληλογραφίας. Ο Επίτροπος ασκεί επίσης τις αρμοδιότητες που του ανατίθενται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και εποπτεύει το προσωπικό που ανήκει στην υπηρεσία του.

3. Ο Επίτροπος της προηγούμενης παραγράφου, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του, αναπληρώνεται

από προϊστάμενο τμήματος της ίδιας υπηρεσίας και όταν ο τελευταίος απουσιάζει ή κωλύεται, από υπάλληλο ΠΕ κατηγορίας με βαθμό Β ή Γ΄ της αυτής υπηρεσίας κατά σειρά αρχαιότητας.

4. Ο Επίτροπος της Υπηρεσίας Επιτρόπου Αρχείου επιμελείται για την ταχεία διεξαγωγή της υπηρεσίας και την ασφάλεια των εγγράφων και των παραστατικών διαχειρίσεων που φυλάσσονται σε αυτήν και επιβλέπει το προσωπικό της υπηρεσίας του.

5. Τα καθήκοντα των υπαλλήλων κλάδου ΔΕ Ταξινόμων συνίστανται στην ταξινόμηση και αρχαιοθέτηση των φυλασσόμενων στα Αρχεία του Ελεγκτικού Συνεδρίου λογιστικών στοιχείων και παραστατικών διαχειρίσεων που ελέγχονται από αυτό, καθώς και στην εκτέλεση κάθε εργασίας συναφούς με τα καθήκοντα αυτά.

6. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 94, ορίζονται ειδικότερα τα καθήκοντα των Επιτρόπων και του λοιπού προσωπικού του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

7. Οι επίτροποι, που καταλαμβάνουν τις θέσεις που συστήθηκαν με το άρθρο 39 παρ. 1 του ν. 3772/2009 (Α΄ 112), είναι αρμόδιοι για τον εντοπισμό και την αποτροπή φαινομένων κακοδιαχείρισης, κατάχρησης, σπατάλης ή διαφθοράς και για την εν γένει διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των καταστημάτων κράτησης. Ασκούν τακτικούς και εκτάκτους ελέγχους στη δημοσιονομική διαχείριση και στις πάγιες προκαταβολές κάθε καταστήματος κράτησης και ελέγχουν αν τα ποσά που δαπανώνται, χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς για τους οποίους εγκρίθηκαν ή χορηγήθηκαν. Δικαιούνται άμεσης πρόσβασης σε κάθε πληροφορία ή στοιχείο που αφορά ή είναι χρήσιμο στην άσκηση του έργου τους και εισηγούνται στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κάθε κατάλληλο και αναγκαίο μέτρο για την αποτελεσματικότερη οικονομική διαχείριση των καταστημάτων κράτησης. Κατά τη διενέργεια του ελέγχου εφαρμόζονται αναλόγως οι περί ελέγχου διατάξεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Με την επιφύλαξη των τεσσάρων τελευταίων εδαφίων της παρ. 1 του άρθρου 46 το έλλειμμα καταλογίζεται από τον αρμόδιο, σύμφωνα με την παρούσα, Επίτροπο.

8. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που εκδίδεται κατόπιν προτάσεως του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθορίζεται η έδρα των Επιτρόπων, που είναι αρμόδιοι για τους ελέγχους, τα καταστήματα κράτησης που ελέγχει ο επίτροπος, το αναγκαίο προσωπικό από υπαλλήλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου που μετακινείται για επικουρία των επιτρόπων αυτών, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου.»

2. Η παρ. 9 του άρθρου 28 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο τροποποιείται και αναριθμείται ως παρ. 10, προστίθεται παρ. 9 και το άρθρο 28 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 28

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο:

α) Δύναται να ενημερώνεται δια των αρμόδιων Επιτρόπων του για τις υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί σε βάρος των πιστώσεων του Προϋπολογισμού, από τα βιβλία που τηρούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες εκκαθάρισης και εντολής πληρωμής των δαπανών.

β) Ασκεί, κατά το άρθρο 98 του Συντάγματος, τον έλεγχο των δαπανών του Κράτους, των Ο.Τ.Α. ή άλλων νομικών προσώπων που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στον έλεγχο του, με σκοπό τη βεβαίωση ότι υπάρχει γι' αυτές πίστωση που έχει νόμιμα χορηγηθεί και ότι κατά την πραγματοποίησή τους τηρήθηκαν οι διατάξεις του νόμου για το δημόσιο λογιστικό ή κάθε άλλη διάταξη νόμου, διατάγματος ή κανονιστικής απόφασης.

2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο εξελέγχει τους λογαριασμούς που υποβάλλονται σε αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, επιφέρει τις μεταβολές που τυχόν ενδείκνυνται από τον έλεγχο και εκδίδει τα σχετικά με τις μεταβολές αυτές φύλλα χρέωσης και πίστωσης των υπολόγων.

3. Κατά τον έλεγχο που ασκείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο επιτρέπεται η εξέταση και των ζητημάτων που αναφύονται παρεμπιπτόντως, με την επιφύλαξη των διατάξεων για το δεδικασμένο.

4. Ο έλεγχος που ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, διενεργείται δειγματοληπτικά κατά τα οριζόμενα με αποφάσεις της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Εφόσον από τον δειγματοληπτικό έλεγχο προκύψουν υπόνοιες για την ύπαρξη διαχειριστικών ανωμαλιών, ο έλεγχος αυτός επεκτείνεται στο σύνολο της διαχείρισης.

5. Ο έλεγχος της σκοπιμότητας των διοικητικών πράξεων εκφεύγει της αρμοδιότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

6. Σε περίπτωση αμφιβολιών του Επιτρόπου, που αναφέρονται στο ουσιαστικό μέρος της δαπάνης, θεωρείται μεν το ένταλμα, αναφέρεται δε συγχρόνως η περίπτωση στο αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο ύστερα από αξιολόγηση την ανακοινώνει στον Υπουργό Οικονομικών και στον αρμόδιο κατά περίπτωση Υπουργό.

7. Το Ελεγκτικό Συνέδριο μνημονεύει επίσης ύστερα από αξιολόγηση τις περιπτώσεις αυτές στην ετήσια έκθεση του προς τη Βουλή.

8. Κατά την άσκηση του ελέγχου των λογαριασμών των υπολόγων δύναται να εξετασθεί από τον αρμόδιο Επίτροπο και το ουσιαστικό μέρος της διαχείρισης. Αν προκύψουν αμφιβολίες, το Κλιμάκιο ανακοινώνει την περίπτωση αυτή στον Υπουργό Οικονομικών και στον αρμόδιο Υπουργό.

9. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, μέσω των Υπηρεσιών Επιτρόπου του, παρακολουθεί την εγκατάσταση και εφαρμογή συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στους φορείς που υπάγονται στην ελεγκτική δικαιοδοσία του και κρίνει την αποτελεσματικότητα των συστημάτων αυτών για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών κινδύνων. Με απόφαση της Ολομέλειας ρυθμίζεται κάθε ζήτημα σχετικό με τη διαδικασία για την εφαρμογή όσων ορίζονται στην παρούσα.

10. Το άρθρο 101 του ν. 4622/2019 (Α' 133) εφαρμόζεται αναλόγως και για το Ελεγκτικό Συνέδριο ως προς την άσκηση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του προσωπικού του.»

Άρθρο 342 **Στοχευμένοι έλεγχοι**

Το άρθρο 40 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 40

Διενέργεια στοχευμένων ελέγχων

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί, σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν, στοχευμένους ελέγχους σε τομείς υψηλού ελεγκτικού ενδιαφέροντος, με βάση το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων που εγκρίνεται από την Ολομέλειά του.

2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί, σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν, στοχευμένους ελέγχους επιδόσεων σε τομείς υψηλού ελεγκτικού ενδιαφέροντος, με βάση το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων που εγκρίνεται από την Ολομέλειά του.

3. Οι έλεγχοι που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 πραγματοποιούνται από τις Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Αν κριθεί αναγκαίο, μπορεί με απόφαση της Ολομέλειας, ύστερα από πρόταση του Τμήματος Ελέγχων, να επιτραπεί οι έλεγχοι που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2, να διενεργηθούν από ειδικό κλιμάκιο αποτελούμενο από δικαστικούς λειτουργούς ή ελεγκτές δικαστικούς υπαλλήλους ή δικαστικούς λειτουργούς επικουρούμενους από ελεγκτές του Δικαστηρίου. Τα μέλη του ειδικού κλιμακίου ορίζονται από το Τμήμα Ελέγχων. Εφόσον στο ειδικό κλιμάκιο συμμετέχουν δικαστικοί λειτουργοί, ορίζονται κατά προτεραιότητα μεταξύ των υπηρετούντων στο Τμήμα Ελέγχων. Όταν οι δικαστικοί λειτουργοί που συμμετέχουν στους ανωτέρω ελέγχους επικουρούνται από ελεγκτές δικαστικούς υπαλλήλους, στο υπόμνημα σχεδιασμού ελέγχου, με βάση το οποίο διεξάγεται ο έλεγχος, οριοθετούνται με ακρίβεια οι ελεγκτικές ενέργειες που ανατίθενται στους δικαστικούς λειτουργούς. Αν κατά τους ελέγχους αυτούς διαπιστωθεί έλλειμμα, αρμόδιο για τον καταλογισμό είναι Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 46.

4. Εκτός από τους ελέγχους που αναφέρονται στις παρ. 1 έως 3, το Ελεγκτικό Συνέδριο προγραμματίζει και διενεργεί κάθε χρόνο ειδικούς ελέγχους επί ζητημάτων γενικότερου ενδιαφέροντος με σκοπό τον εντοπισμό και τη διάγνωση συστημικής φύσης παθογενειών στη δημόσια διαχείριση, την ανάλυση των αιτίων των παθογενειών αυτών και τη διατύπωση συστάσεων για την αντιμετώπισή τους. Η αποτύπωση των ευρημάτων περιλαμβάνεται σε ειδικές εκθέσεις που απευθύνονται στην Βουλή και την Κυβέρνηση.

5. Ο προγραμματισμός των ελέγχων που αναφέρονται στις παρ. 1 έως 4 γίνεται από το Τμήμα Ελέγχων, αφού ληφθούν υπόψη οι σχετικές προτάσεις των Τμημάτων με δικαστικές αρμοδιότητες. Οι εκθέσεις ελέγχου εγκρίνονται από το Τμήμα Ελέγχων, εκτός αν αυτό κρίνει ότι επιβάλλεται η έγκριση της έκθεσης ελέγχου από την Ολομέλεια.

6. Οι έλεγχοι που προβλέπονται στις παρ. 4, 5 και στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 66, διενεργούνται από ειδικά κλιμάκια, όπως ορίζεται στην παρ. 3. Ανάλογα με το θεματικό αντικείμενο και τη δυσχέρεια που ενδέχεται να παρουσιάζουν οι εν λόγω έλεγχοι, η Ολομέλεια μπορεί να αποφασίσει την απαλλαγή των δικαστικών λειτουργών και υπαλλήλων που συμμετέχουν σε αυτούς από κάθε άλλη απασχόληση.

7. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί κάθε είδους έκτακτο έλεγχο.

8. Υπάλληλοι ή συνεργάτες δημόσιων υπηρεσιών ή φορέων με εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία διατίθε-

νται από την υπηρεσία ή τον φορέα, όπου απασχολούνται, στο Ελεγκτικό Συνέδριο αποκλειστικά ή με παράλληλη άσκηση καθηκόντων για τη διεξαγωγή ελέγχου που απαιτεί ιδιαίτερες τεχνικές γνώσεις ή εμπειρία. Για τη διάθεση εκδίδεται απόφαση του αρμόδιου υπουργού ύστερα από αίτημα του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι διατιθέμενοι, κατά την απασχόλησή τους στο Ελεγκτικό Συνέδριο, εξακολουθούν να υπάγονται οργανικά και για τις αποδοχές τους στην υπηρεσία ή τον φορέα από τον οποίο προέρχονται.»

Άρθρο 343

Παρουσίαση στη Βουλή του ετήσιου προγράμματος ελέγχων του Ελεγκτικού Συνεδρίου και ρυθμίσεις για τον έλεγχο του απολογισμού και του γενικού ισολογισμού του Κράτους και τις Διαδηλώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Το άρθρο 66 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο τροποποιείται, προστίθεται σ' αυτό παρ. 4 και αριθμείται σε άρθρο 66Α και τίθεται νέο άρθρο 66, τα οποία διαμορφώνονται ως εξής:

«Άρθρο 66

Παρουσίαση στη Βουλή του ετήσιου προγράμματος ελέγχων του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου παρουσιάζει κάθε έτος στη Βουλή το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων του Δικαστηρίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της. Δέκα (10) μέρες πριν από την παρουσίαση του ετήσιου προγράμματος ελέγχων του Δικαστηρίου κατά το προηγούμενο εδάφιο κοινοποιεί το πρόγραμμα στον Πρόεδρο της Βουλής. Κατά την ακρόαση του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η Βουλή, όπως ορίζεται στον Κανονισμό της, μπορεί να προτείνει να δοθεί προτεραιότητα σε ορισμένους από τους ελέγχους που έχουν προγραμματισθεί. Μπορεί ακόμη να εκφράσει ενδιαφέρον για τη διενέργεια και άλλων ελέγχων, πέραν των προγραμματισμένων, έως τριών κατ' έτος, ιδίως με αντικείμενο αδυναμίες στα συστήματα δημόσιας διαχείρισης.

Άρθρο 66Α

Έλεγχος απολογισμού και γενικού ισολογισμού του Κράτους - Διαδηλώσεις Ελεγκτικού Συνεδρίου

1. Ο έλεγχος της δημόσιας διαχείρισης ολοκληρώνεται με τον έλεγχο του απολογισμού και του γενικού ισολογισμού του Κράτους.

2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο εξετάζει τον απολογισμό και τον ισολογισμό του Κράτους με βάση τις κείμενες διατάξεις και σύμφωνα με όσα ορίζονται με απόφαση της Ολομέλειας του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η εξέταση γίνεται σύμφωνα με το οικείο εγχειρίδιο ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπου ενσωματώνονται τα σχετικά διεθνή ελεγκτικά πρότυπα. Το Ελεγκτικό Συνέδριο επιστρέφει τον απολογισμό και τον ισολογισμό του Κράτους στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μαζί με τις σχετικές διαδηλώσεις του εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 167 του ν. 4270/2014.

3. Οι διαδηλώσεις εκδίδονται από την Ολομέλεια με βάση τις ελεγκτικές εργασίες της αρμόδιας Υπηρεσίας

Επιτρόπου. Το Τμήμα Ελέγχων, αφού τις επεξεργασθεί, τις υποβάλλει στην Ολομέλεια, η οποία αποφασίζει για την έκδοσή τους.

4. Μετά την αποστολή των διαδηλώσεων στη Βουλή και μέχρι τη συμπλήρωση του νόμιμου χρόνου παραγραφής, επιτρέπεται ο έλεγχος των λογαριασμών του Δημοσίου και των υποκειμένων στους λογαριασμούς συναλλαγών και πράξεων μόνον αν αυτό προβλεφθεί θεματικά και δειγματοληπτικά στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων ή αν διαταχθεί έκτακτος έλεγχος κατά τις κείμενες διατάξεις.»

Άρθρο 344

Ρυθμίσεις για την Ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς τη Βουλή

Το άρθρο 67 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 67

Ετήσια έκθεση προς τη Βουλή

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, κάθε έτος, με έκθεση της Ολομέλειάς του προς τη Βουλή, που εγχειρίζεται στον Πρόεδρό της από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εκθέτει το αποτέλεσμα των εργασιών του με κατηγοριοποιημένα ευρήματα από την άσκηση του ελεγκτικού του έργου. Στην έκθεση μπορεί να ενσωματώνονται τα πορίσματα των στοχευμένων ελέγχων. Η έκθεση μπορεί επίσης να περιλάβει συστάσεις για μεταρρυθμίσεις που καθίστανται αναγκαίες προς θεραπεία παθογενειών που διαπιστώθηκαν κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του.

2. Οι παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί της οικονομικής διαχείρισης του Κράτους, που περιέχονται στην ετήσια έκθεσή του, γνωστοποιούνται απαραίτητα, πριν από την εγχείριση της έκθεσης στον Πρόεδρο της Βουλής, στους αρμόδιους διατάκτες των υπουργείων μέσω του Υπουργού Οικονομικών. Οι απαντήσεις των υπουργών περιλαμβάνονται σε ιδιαίτερο τεύχος και αποστέλλονται με μέριμνα του Υπουργού Οικονομικών, μέσα σε διάστημα δύο (2) μηνών από τη γνωστοποίηση της έκθεσης, στον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος στη συνέχεια τις διαβιβάζει, μαζί με την ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον Πρόεδρο της Βουλής. Η ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου μαζί με τις απαντήσεις των αρμοδίων διατακτών συνημμοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η ετήσια έκθεση προς τη Βουλή προετοιμάζεται από το Τμήμα Ελέγχων με βάση τις πληροφορίες που παρέχονται σε αυτό από τους δικαστικούς σχηματισμούς και τις Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το Τμήμα Ελέγχων, αφού την επεξεργασθεί, την υποβάλλει στην Ολομέλεια, η οποία αποφασίζει για την έκδοσή της.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 57

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΚΑΙ ΘΩΡΑΚΙΣΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΑΚΑΣΙΩΝ

Άρθρο 345

Αρμοδιότητα καταλογισμού

1. Η παρ. 1 του άρθρου 38 του Κώδικα Νόμων για το Ε-

λεγκτικό Συνέδριο αντικαθίσταται, η παρ. 2 καταργείται, οι παρ. 3, 4, 5, 6 και 7 αναριθμούνται σε παρ. 2, 3, 4, 5 και 6 και το άρθρο 38 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 38

1. Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων, των απολογισμών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των ειδικών λογαριασμών, καθώς και των λοιπών λογαριασμών που αναφέρονται στην παρ. β' της παρ. 1 του άρθρου 1, ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος από τον Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου, στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγονται. Στην αρμοδιότητα του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκει και η διατύπωση ελεγκτικής γνώμης επί των παραπάνω λογαριασμών. Αμφισβητήσεις που ανακύπτουν από τον ως άνω καθορισμό των αρμοδιοτήτων, επιλύονται κάθε φορά με απόφαση της Ολομέλειας.

2. Κατά τη διενέργεια του ελέγχου των λογαριασμών των υπολόγων δύναται να ζητείται από τις αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες, τους υπολόγους, καθώς και από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο κάθε αναγκαία πληροφορία ή στοιχείο, αν δε συντρέχει περίπτωση, μπορεί να διενεργηθεί και επιτόπια έρευνα.

3. Για τις ελλείψεις που διαπιστώνονται ή τις αμφιβολίες που δημιουργούνται κατά την επεξεργασία των λογαριασμών, συντάσσεται φύλλο μεταβολών και ελλείψεων, που αποστέλλεται αρμοδίως για την αναπλήρωση των διαπιστούμενων ελλείψεων και την παροχή των απαιτούμενων πληροφοριών εντός προθεσμίας όχι μεγαλύτερης των δεκαπέντε ημερών, η οποία μπορεί να παραταθεί για εύλογο χρόνο.

4. Διαφορές, οι οποίες προκύπτουν κατά τον έλεγχο των λογαριασμών σε χρέωση ή πίστωση των υπολόγων και είναι κατώτερες ποσού που ορίζεται κάθε φορά με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ύστερα από γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, διαγράφονται και οι λογαριασμοί αυτοί εξισώνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ίδια ως άνω απόφαση.

5. Σε ζητήματα που ανακύπτουν κατά την επεξεργασία των λογαριασμών, μπορεί, σε περίπτωση αμφιβολιών, να προκληθεί εκ των προτέρων η γνώμη του αρμόδιου Κλιμακίου για τα ζητήματα αυτά ύστερα από έκθεση του οικείου Επιτρόπου προς αυτό. Ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύναται, αν κρίνει τούτο αναγκαίο λόγω της σοβαρότητας ή της γενικότητας του θέματος, να προκαλεί τη γνώμη της Ολομέλειας, η οποία είναι υποχρεωτική για τους Επιτρόπους, τα Κλιμάκια και τα Τμήματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά την έκδοση των σχετικών πράξεων και αποφάσεων τους.

6. Αν κατά τον έλεγχο των λογαριασμών διαπιστωθεί ποινικώς κολάσιμη πράξη, ανακοινώνεται τούτο στον αρμόδιο εισαγγελέα, στον Υπουργό ή άλλο αρμόδιο όργανο στον οποίο υπάγεται ο υπόλογος, καθώς και στον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.»

2. Ο τίτλος, καθώς και οι παρ. 1, 2 και 4 του άρθρου 46 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο τροποποιούνται και το άρθρο 46 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 46

Πράξεις Ελεγκτικού Συνεδρίου

1. Ο αρμόδιος Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, έχοντας υπόψη την έκθεση που συντάσσεται κατά περίπτωση σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 1 ή την παρ. 5 του άρθρου 22 αποφαινεται για την ορθότητα ή μη των λογαριασμών και κηρύσσει με πράξη του τούς λογαριασμούς ως ορθώς έχοντες ή καταλογίζει τον υπόλογο με το έλλειμμα που διαπιστώθηκε ή με εκείνο που προκύπτει από την παράλειψη εισπραξης ή βεβαιώνει σε πίστωση αυτού το τυχόν πλεόνασμα. Για ελλείμματα άνω των εκατό χιλιάδων (100.000,00) ευρώ, αρμόδιο για τον καταλογισμό είναι Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στην περίπτωση αυτή, ο Επίτροπος, αφού τηρήσει τη νόμιμη διαδικασία, διαβιβάζει στο Κλιμάκιο αίτηση καταλογισμού συνοδευόμενη από έκθεση ελέγχου και το σχετικό υποστηρικτικό υλικό. Το Κλιμάκιο, χωρίς να επαναλάβει τον έλεγχο, εφόσον κρίνει ότι η αίτηση θεμελιώνεται επαρκώς στα στοιχεία του φακέλου, καλεί τους υπευθύνους σε ακρόαση και στη συνέχεια αποφαινεται επί της αίτησης καταλογισμού. Αν το Κλιμάκιο κρίνει ότι η αίτηση δεν θεμελιώνεται επαρκώς, αναπέμπει την υπόθεση στον Επίτροπο για τις δικές του περαιτέρω ενέργειες. Με απόφαση της Ολομέλειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να αναπροσαρμόζεται το ανωτέρω χρηματικό όριο, ύστερα από εκτίμηση της αποτελεσματικότερης κατανομής του ελεγκτικού έργου.

2. Εφόσον συντρέχει περίπτωση, το όργανο, που είναι αρμόδιο σύμφωνα με την παρ. 1, δύναται να προβεί στον καταλογισμό του υπολόγου και πριν αποφανθεί για τους λογαριασμούς του.

3. Σε βάρους του υπολόγου καταλογίζονται οι προσαυξήσεις που καθορίζονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για το δημόσιο λογιστικό και για την εισπραξη των δημοσίων εσόδων. Οι προσαυξήσεις αυτές υπολογίζονται, για μεν την παράλειψη εισπράξεων, από τότε που ο υπόλογος όφειλε να ενεργήσει την εισπραξη, για δε την παράλειψη εισαγωγής των εισπράξεων, από τότε που αυτός όφειλε να εισαγάγει τα εισπραχθέντα στο δημόσιο ταμείο. Σε περίπτωση ελλείμματος, οι προσαυξήσεις υπολογίζονται από την ημέρα κατά την οποία εξακριβώθηκε ότι έλαβε χώρα το έλλειμμα και εφόσον η εξακρίβωση αυτή καθίσταται αδύνατη, από τότε που ανακαλύφθηκε κατά την επιθεώρηση ή την παράδοση της διαχείρισης του υπολόγου το έλλειμμα. Αν η εξακρίβωση του ελλείμματος γίνεται μετά τη λήξη του οικονομικού έτους στη διαχείριση του οποίου αναφέρεται το έλλειμμα και είναι αδύνατος ο προσδιορισμός της ημέρας ή του μήνα που έλαβε χώρα τούτο, οι προσαυξήσεις υπολογίζονται από τη λήξη του οικονομικού έτους της διαχείρισης. Ο υπόλογος απαλλάσσεται των προσαυξήσεων, εφόσον αποδείξει ότι η παράλειψη ή το έλλειμμα δεν οφείλεται σε δόλο ή βαρεία αμέλεια του.

4. Μη νόμιμες δαπάνες που πληρώθηκαν με τίτλους πληρωμής που δεν εκδίδονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου καταλογίζονται σε κάθε περίπτωση από το Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με το άρθρο 96 του ν. 4270/2014 (Α' 143).»

3. Ο τίτλος, καθώς και οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 47 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο τροποποιούνται και διαμορφώνονται ως εξής:

«Άρθρο 47

Εκτελεστικότητα πράξεων - Κοινοποίηση

1. Οι πράξεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 46 και κοινοποιούνται στον υπόλογο σύμφωνα με τα οριζόμενα σε προεδρικό διάταγμα, είναι εκτελεστές. Κατά των πράξεων αυτών δεν επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής στα άλλα δικαστήρια, τα ποσά δε που καταλογίζονται με τις πράξεις αυτές εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων.

2. Αντίγραφα των πράξεων που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 46, διαβιβάζονται μαζί με τους σχετικούς φακέλους από τη Γραμματεία τους στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τυχόν άσκηση ένδικων μέσων από αυτόν.»

4. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 56 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο αντικαθίσταται και το άρθρο 56 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 56

1. Τα δικαιολογητικά των ενταλμάτων προπληρωμής θεωρούνται από τους Επιτρόπους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίοι επικουρούνται στο έργο του ελέγχου από το προσωπικό που έχει ορισθεί για το σκοπό αυτόν, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

2. Κατά τον έλεγχο και τη θεώρηση των δικαιολογητικών απόδοσης λογαριασμού των ενταλμάτων προπληρωμής, το Ελεγκτικό Συνέδριο, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου Επιτρόπου που ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή με αίτηση του υπολόγου, αποφαινεται και για τις δαπάνες που τυχόν απορρίφθηκαν από τα αρμόδια όργανα για την αναγνώριση και εκκαθάριση τους.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 εφαρμόζονται αναλόγως και για τα δικαιολογητικά απόδοσης λογαριασμού των ενταλμάτων προπληρωμής δευτερευόντων διατακτών που δεν υπόκεινται σε προληπτικό έλεγχο.

4. Ο καταλογισμός σε βάρος εκείνων που έλαβαν χρήματα από το Δημόσιο με την υποχρέωση να αποδώσουν λογαριασμό και δεν τον υπέβαλαν εμπρόθεσμα ή τον υπέβαλαν μόνο για μέρος των χρημάτων που έλαβαν, ασκείται με πράξη των Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την επιφύλαξη κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 6 παρ.4 και 5 του π.δ. 136/1998 (Α' 107).

5. Οι Επίτροποι προβαίνουν σε ανάκληση των ανωτέρω καταλογιστικών πράξεων τους, εφόσον θεωρηθούν από αυτούς τα οικεία δικαιολογητικά.

6. Δαπάνες οι οποίες αναγνωρίστηκαν και εκκαθαρίστηκαν από τα αρμόδια όργανα, αλλά κρίνονται ως μη νόμιμες ή ως μη στηριζόμενες σε νόμιμα δικαιολογητικά, καταλογίζονται από τον αρμόδιο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

7. Κατά των καταλογιστικών πράξεων του παρόντος άρθρου επιτρέπεται το προβλεπόμενο στο άρθρο 48 ένδικο μέσο της αναθεώρησης, το οποίο ασκείται ενώπιον του οργάνου που τις εξέδωσε χωρίς την καταβολή παραβόλου.

8. Η αίτηση αναθεώρησης δεν υπόκειται σε περιορισμό

προθεσμίας, εφόσον στηρίζεται στην υποβολή νέων δικαιολογητικών για τη διάθεση των χρημάτων ή στη συμπλήρωση εκείνων που υποβλήθηκαν. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 38 παρ. 2 και 6, 46 και 47. Επίσης επιτρέπεται και η κατά το άρθρο 80 έφεση ενώπιον του αρμόδιου Τμήματος.»

5. Οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 63 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο τροποποιούνται και το άρθρο 63 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 63

1. Το αρμόδιο σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 46 όργανο, ύστερα από αίτηση του υπολόγου ή και αυτεπαγγέλτως, αποφαινεται για την απαλλαγή από την ευθύνη των υπολόγων που λογοδοτούν ενώπιον του για κάθε απώλεια, έλλειψη ή φθορά χρημάτων, υλικού ή δικαιολογητικών και παραστατικών πληρωμής κάθε είδους, είτε με την πράξη που εκδίδεται κατά τον έλεγχο των ετήσιων λογαριασμών είτε και προηγουμένως με ιδιαιτερη πράξη. Ο υπόλογος, που ζητεί την απαλλαγή, υποχρεούται να αποδείξει την απώλεια, έλλειψη ή φθορά που επήλθε και επιπλέον ότι δεν τον βαρύνει υπαιτιότητα, διότι έχει συμμορφωθεί πλήρως με όσα ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις και επιδείξει την επιμέλεια που δείχνει στις δικές του υποθέσεις.

2. Το αρμόδιο σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 46 όργανο, αποφαινεται επίσης με πράξη του, ύστερα από αίτηση των υπολόγων ή και αυτεπαγγέλτως, για την απαλλαγή από την ευθύνη τους από εντάλματα προπληρωμής, προσωρινά εντάλματα, εντάλματα πάγιας προκαταβολής ή χρηματικές προκαταβολές από το δημόσιο ταμείο, καθώς και από την ευθύνη τους για την απώλεια, έλλειψη ή φθορά χρημάτων ή δικαιολογητικών της διαχείρισης των χρημάτων που έλαβαν. Ο υπόλογος υποχρεούται να αποδείξει την απώλεια των χρημάτων ή την προσήκουσα διάθεση αυτών και την απώλεια των δικαιολογητικών της διάθεσης τους και επιπλέον ότι δεν τον βαρύνει υπαιτιότητα.»

6. Η παρ. 1 του άρθρου 64 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο τροποποιείται και το άρθρο 64 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 64

1. Ο έλεγχος των διαχειρίσεων, των οποίων τα στοιχεία καταστράφηκαν ή απολέσθηκαν ολικά ή μερικά στο Ελεγκτικό Συνέδριο από ανώτερη βία ή τυχαίο γεγονός και των οποίων η απώλεια ή καταστροφή διαπιστώνεται με πράξη του αρμόδιου Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ενεργείται κατά τα οριζόμενα με αποφάσεις της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Οι αποφάσεις αυτές, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση της αρμόδιας Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθορίζουν τον τρόπο του ελέγχου των διαχειρίσεων αυτών, τα στοιχεία που θα υποβληθούν σε αναπλήρωση εκείνων που απολέσθηκαν ή καταστράφηκαν, τους υπόχρεους και την προθεσμία για την υποβολή τους, καθώς και κάθε άλλη χρήσιμη λεπτομέρεια για τον έλεγχο.»

7. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 80 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο αντικαθίσταται και το άρθρο 80 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 80

1. Κατά καταλογιστικών πράξεων των υπουργών, μονοπρόσωπων ή συλλογικών διοικητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, οικονομικών επιθεωρητών ή άλλου φορέα επί διαχείρισης υλικού, αξιών ή χρηματικού του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους, επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση από όποιον έχει έννομο συμφέρον μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης. Εάν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση έφεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα ημέρες.

2. Η προθεσμία για την άσκηση της έφεσης κατά των ανωτέρω πράξεων για το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους και για τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, είναι εξήντα ημέρες και αρχίζει από την περιέλευση της προσβαλλόμενης πράξης σε αυτούς.

3. Με την άσκηση της έφεσης εξαντλείται η αρμοδιότητα του οργάνου που εξέδωσε την καταλογιστική πράξη.»

Άρθρο 346**Ρυθμίσεις για τους ελέγχους σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου**

1. Η παρ. 8 του άρθρου 51 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο αντικαθίσταται και το άρθρο 51 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 51

1. Από το Ελεγκτικό Συνέδριο διεξάγεται υποχρεωτικά κατασταλτικός έλεγχος των λογαριασμών των δήμων, των περιφερειών και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Ο έλεγχος είναι ετήσιος τακτικός και δειγματοληπτικός, εκτός εάν από το δειγματοληπτικό έλεγχο προέκυψαν λόγοι που επιβάλλουν τη γενίκευση του κατασταλτικού ελέγχου και διενεργείται μετά το τέλος κάθε οικονομικής χρήσης ή είναι έκτακτος γενικός ή ειδικός ή θεματικός και συνίσταται στον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας της διαχείρισης. Σε κάθε περίπτωση ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Κατά τον κατασταλτικό έλεγχο ελέγχονται ιδίως: α) η τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, β) η ορθή τήρηση του κατά περίπτωση ισχύοντος λογιστικού ή διαχειριστικού συστήματος, σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές που το διέπουν, γ) η τήρηση και ενημέρωση των λογαριασμών, ώστε να απεικονίζουν

με ακρίβεια το περιεχόμενο των οικονομικών πράξεων και δημοσιονομικών ενεργειών, δ) η νόμιμη καταβολή του μεριδίου τυχόν συμμετοχής ενός ή περισσοτέρων Ο.Τ.Α. σε κάθε φύσεως νομικά πρόσωπα αυτών ή σε προγραμματικές συμβάσεις, ε) η νόμιμη λήψη δανείων, η παροχή εγγυήσεων και η τήρηση των όρων των σχετικών συμβάσεων, στ) η νόμιμη διαχείριση της κινητής και ακίνητης περιουσίας και ζ) η έγκαιρη και κανονική απόδοση των υπέρ τρίτων εισπραττόμενων νομίμων δικαιωμάτων και η είσπραξη και η διαχείριση των ανταποδοτικών τελών ή άλλων ειδικών εσόδων ή των εσόδων από δάνεια ή των βεβαιωθέντων εσόδων από οφειλές και πρόστιμα σε βάρος τρίτων.

3. Αρμόδιος για τον κατασταλτικό έλεγχο είναι ο ίδιος Επίτροπος που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών των υπόχρεων φορέων. Για τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες αρμόδιος είναι ο Επίτροπος της έδρας τους. Ειδικά για την Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής αρμόδιοι για τις οικείες περιφερειακές ενότητες είναι οι Επίτροποι που ορίζονται από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Ο κατασταλτικός έλεγχος πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία αποστολής του αντιγράφου του απολογισμού ή ισολογισμού του υπόχρεου για κατασταλτικό έλεγχο φορέα, ο οποίος συνοδεύεται: α) από τις σχετικές εκθέσεις και πράξεις των αρμοδίων οργάνων του, β) την έκθεση των ορκωτών λογιστών ελεγκτών και γ) από κάθε σχετικό με τον έλεγχο στοιχείο, που καθορίζεται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και σε κάθε περίπτωση εντός του επομένου διαχειριστικού έτους, από αυτό που αφορά ο κατασταλτικός έλεγχος.

5. Η σχετική έκθεση περί των αποτελεσμάτων του διενεργηθέντος κατασταλτικού ελέγχου, για το σύνολο των υπόχρεων φορέων διαβιβάζεται στους Υπουργούς Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, καθώς και στην Επιτροπή Διαφάνειας και Θεσμών της Βουλής.

6. Σε κάθε περίπτωση ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να διατάξει έκτακτο διαχειριστικό έλεγχο της διαχείρισης ενός Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου αυτού.

7. Σε περίπτωση μη υποβολής του απολογισμού ή και του ισολογισμού Ο.Τ.Α. α' βαθμού στο Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με το άρθρο 163 παρ. 5 εδάφιο α' του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, επιβάλλονται σε βάρος των υπαιτίων οι κυρώσεις του άρθρου 45 του παρόντος νόμου και παράλληλα διενεργείται έκτακτος έλεγχος σύμφωνα με το άρθρο 163 παρ. 5 εδάφιο β' του ίδιου Κώδικα.

8. Ο έλεγχος των λογαριασμών των φορέων που αναφέρονται στην παρ. 1 επιτρέπεται να ενεργείται στο Κατάστημά τους.»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 53 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο αντικαθίσταται και το άρθρο 53 διαμορφώνεται ως ακολούθως:

«Άρθρο 53

1. Κατά τον έλεγχο των απολογισμών των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. και των άλλων ελεγχόμενων φορέων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν τον έλεγχο των λογαριασμών των δημοσίων υπο-

λόγων.

2. Ο έλεγχος των λογαριασμών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των λοιπών νομικών προσώπων επιτρέπεται να ενεργείται στο Κατάστημά τους.

3. Ο έλεγχος του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων ασκείται στο Κατάστημα του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.), σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και του ν. 992/1979.

4. Κάθε δημόσια υπηρεσία υποχρεούται να ανακοινώνει χωρίς καθυστέρηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο τη σύσταση ή κατάργηση κάθε Ν.Π.Δ.Δ. ή άλλου φορέα που τελεί υπό την εποπτεία της.»

3. Η παρ. 4 του άρθρου 54 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο καταργείται και οι υφιστάμενες παρ. 5 και 6 αναριθμούνται σε παρ. 4 και 5, αντίστοιχα και το άρθρο 54 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 54

1. Η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκδίδει κατ' έτος πρόγραμμα ελέγχου λογαριασμών των Ν.Π.Δ.Δ. εκτός από τους Ο.Τ.Α.. Με το πρόγραμμα καθορίζονται:

- α) τα Ν.Π.Δ.Δ. που θα ελεγχθούν,
- β) η περίοδος της διαχείρισης ανά οικονομικά έτη που θα υποβληθεί στον έλεγχο,
- γ) το ποσοστό της δειγματοληψίας, το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να αφορά λιγότερες από τριάντα πράξεις διαχείρισης και το πέντε τοις εκατό των πιστώσεων του προϋπολογισμού κάθε οικονομικού έτους που ελέγχεται,
- δ) το όριο ανοχής σφάλματος, η υπέρβαση του οποίου επιβάλλει τη διενέργεια καθολικού ελέγχου, το οποίο δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ενάμισι τοις εκατό των πράξεων διαχείρισης ή του ύψους των πιστώσεων που ελέγχθηκαν,
- ε) ο χώρος διενέργειας του ελέγχου, που μπορεί να είναι και το Κατάστημα του νομικού προσώπου που ελέγχεται ή άλλος χώρος όπου φυλάσσονται τα κρίσιμα στοιχεία,
- στ) Η ημερομηνία περάτωσης του ελέγχου.

2. Το πρόγραμμα ελέγχου κοινοποιείται, μέσα σε εύλογο χρόνο από την έκδοση του, στους αρμόδιους για την εποπτεία των νομικών προσώπων Υπουργούς και στα νομικά πρόσωπα, τα οποία θα υποβληθούν στον έλεγχο.

3. Ο έλεγχος διενεργείται από τις αρμόδιες καθ' ύλην Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή από ομάδες ελέγχου οριζόμενες από τον Πρόεδρο για το σκοπό αυτόν. Το νομικό πρόσωπο, για το οποίο αποφασίστηκε ο επιτόπιος έλεγχος, ενημερώνεται από τον αρμόδιο Επίτροπο ή τον Πρόεδρο για την ημερομηνία έναρξης του ελέγχου πέντε εργάσιμες ημέρες πριν από την έναρξη του ελέγχου. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο μπορεί να παρίσταται και εκπρόσωπος του νομικού προσώπου. Για κάθε νομικό πρόσωπο συντάσσεται μετά τον έλεγχο και ειδική έκθεση, στην οποία διατυπώνονται αιτιολογημένα παρατηρήσεις σχετικές με τη βελτίωση της διαχείρισης του νομικού προσώπου και η οποία αποστέλλεται στους αρμόδιους φορείς.

4. Σε επείγουσες ή έκτακτες περιπτώσεις, το πρόγραμ-

μα ελέγχου για μεμονωμένα νομικά πρόσωπα δύναται να εκδώσει και ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οπότε ισχύουν τα ανωτέρω αναλόγως εφαρμοζόμενα.

5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου και του π.δ. 1225/1981.»

Άρθρο 347 **Ελεγκτική διαδικασία**

Μετά το άρθρο 54 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο προστίθεται άρθρο 54Α, ως εξής:

«Άρθρο 54Α

Ελεγκτική διαδικασία

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, συνεκτιμώντας τις ελεγκτικές του δυνατότητες, προγραμματίζει τους ελέγχους των ειδικών λογαριασμών, των λογαριασμών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των λοιπών φορέων που υπάγονται στην ελεγκτική του αρμοδιότητα, έτσι ώστε κάθε φορέας να μπορεί να υποβάλλεται σε έλεγχο μία (1) τουλάχιστον φορά κάθε τέσσερα (4) έτη.

2. Λογαριασμοί που παρέμειναν ανέλεγκτοι, με την επιφύλαξη της συμπλήρωσης του νόμιμου χρόνου παραγραφής, ελέγχονται θεματικά και δειγματοληπτικά σύμφωνα όσα ορίζονται στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων ή με έκτακτο έλεγχο που διατάσσεται κατά την παρ. 7 του άρθρου 40.

3. Αν ο Επίτροπος κρίνει ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του ελεγχόμενου από αυτόν ειδικού λογαριασμού ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή άλλου φορέα που υπάγεται στην ελεγκτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου λειτούργησε αποτελεσματικά κατά το κρίσιμο οικονομικό έτος, περιορίζοντας στο ελάχιστο τον δημοσιονομικό κίνδυνο, μπορεί, ύστερα από έγκριση του Τμήματος Ελέγχων, να μην ασκήσει έλεγχο στις υποκείμενες στους λογαριασμούς συναλλαγές και πράξεις.

4. Με απόφαση της Ολομέλειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να προβλέπεται η φύλαξη, για τις ανάγκες του ελέγχου, των διαχειριστικών στοιχείων των λογαριασμών που αναφέρονται στην παρ. 1 εντός των Καταστημάτων των ελεγχόμενων φορέων. Τα στοιχεία αυτά, εφόσον ζητηθούν, πρέπει, ανάλογα με το αίτημα, είτε να διαβιβάζονται αμελλητί στο Ελεγκτικό Συνέδριο, είτε να επιτρέπεται η απρόσκοπτη πρόσβαση σε αυτά των ορισθέντων ελεγκτών. Με όμοια απόφαση ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας.»

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟ **ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 58 **ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 348 **Εξουσιοδοτική διάταξη**

1. Με απόφαση της Ολομέλειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και λαμβάνεται σε

προθεσμία εννέα (9) μηνών από την έναρξη του επόμενου δικαστικού έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος, μπορεί, για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του Δικαστηρίου, να τροποποιείται ο εσωτερικός κανονισμός του με την εναρμόνισή του με τις διατάξεις του παρόντος.

2. Με κανονιστική απόφαση του αρμοδίου οργάνου της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 32Αεπ. του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και λαμβάνεται σε προθεσμία εννέα (9) μηνών από την έναρξη του επόμενου δικαστικού έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος, μπορεί, για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της, να τροποποιείται ο εσωτερικός κανονισμός της με την εναρμόνισή του με τις διατάξεις του παρόντος.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 59 ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 349 Εκκρεμείς δίκες και διαδικασίες

1. Σε δίκες εκκρεμείς κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος, οι διαδικαστικές πράξεις που δεν έχουν συντελεστεί διενεργούνται κατά τις διατάξεις του παρόντος.

2. Η παρ. 10 του άρθρου 28 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις άσκησης ελεγκτικών αρμοδιοτήτων των δικαστικών λειτουργιών και υπαλλήλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Άρθρο 350 Μεταβατικές διατάξεις για την άσκηση ένδικων βοηθημάτων και μέσων

1. Η άσκηση ένδικων βοηθημάτων κατά διοικητικών πράξεων, που εκδίδονται μετά την έναρξη της ισχύος του παρόντος, διέπεται από τις διατάξεις αυτού.

2. Η άσκηση ένδικων μέσων κατά δικαστικών αποφάσεων, που εκδίδονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, διέπεται από τις διατάξεις του.

Άρθρο 351 Μεταβατικές διατάξεις για τις προθεσμίες

1. Ως προς την αφετηρία των προθεσμιών εφαρμόζονται οι διατάξεις που ίσχυαν στον χρόνο κατά τον οποίο συντελέστηκε το γεγονός που τις κίνησε.

2. Η διάρκεια των προθεσμιών που είχαν αρχίσει πριν από την έναρξη της ισχύος του παρόντος, υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του, μόνον αν η προβλεπόμενη από αυτές διάρκεια τους είναι μεγαλύτερη από εκείνη που προβλεπόταν από τις προϊσχύουσες διατάξεις.

3. Ως προς την παράταση, την αναστολή και τη διακοπή των προθεσμιών, η οποία οφείλεται σε γεγονός που επήλθε μετά την έναρξη της ισχύος του παρόντος, εφαρμόζονται οι διατάξεις του.

Άρθρο 352

Μεταβατικές διατάξεις για τις ενστάσεις του άρθρου 90 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο

1. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς, κατά την έναρξη της ισχύος του, ενστάσεις του άρθρου 90 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο.

2. Οι ενστάσεις της παρ. 1 λογίζονται ως εφέσεις και εκδικάζονται από το αρμόδιο Τμήμα με τις ίδιες προϋποθέσεις παραδεκτού που ίσχυαν κατά την ημερομηνία κατάθεσής τους. Μέχρι την πρώτη συζήτησή τους στο ακροατήριο, οι εκκαλούντες μπορούν να συμπληρώσουν ελλείψεις του δικογράφου, ιδίως την υπογραφή του δικογράφου από πληρεξούσιο δικηγόρο και την καταβολή του προσήκοντος παραβόλου.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 60 ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 353 Κατάργηση διατάξεων του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Από την έναρξη της ισχύος του παρόντος καταργούνται τα άρθρα 35 έως και 37, 70 έως και 75, 77, 79 και 82 έως και 91 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Άρθρο 354 Κατάργηση διατάξεων για τις ενστάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 90 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο και άλλων διατάξεων

1. Από την έναρξη της ισχύος του Πρώτου Τμήματος του παρόντος καταργούνται:

- (α) το άρθρο 5 του ν. 4448/1964 (Α΄ 253),
- (β) το β. δ. 598/1965 (Α΄ 130),
- (γ) το άρθρο 2 του ν.δ. 442/1970 (Α΄ 39),
- (δ) η παρ. 2 του άρθρου 2 του ν.δ. 1141/1972 (Α΄ 64),
- (ε) η παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 368/1976 (Α΄ 164),
- (στ) η παρ. 6 του άρθρου 7 του ν. 550/1977 (Α΄ 57),
- (ζ) η παρ. 5 του άρθρου 3 του ν. 787/1978 (Α΄ 101),
- (η) η παρ. 9 του άρθρου 3 του ν. 831/1978 (Α΄ 207),
- (θ) η παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 1203/1981 (Α΄ 249),
- (ι) το άρθρο 63 του π.δ. 774/1980 (Α΄ 189),
- (ια) το άρθρο 38 του π.δ. 850/1980 (Α΄ 211),
- (ιβ) το άρθρο 38 του π.δ. 167/2007 (Α΄ 208),
- (ιγ) η παρ. 4 του άρθρου 107 και το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 112 του π.δ. 168/2007 (Α΄ 209),
- (ιδ) η παρ. 4 του άρθρου 67 του π.δ. 169/2007 (Α΄ 210).

2. Καταργείται κάθε άλλη διάταξη που παραπέμπει στο άρθρο 5 του ν. 4448/1964 και αφορά στην ένσταση που προβλέπεται από τις διατάξεις αυτές.

3. Καταργείται επίσης κάθε διάταξη ειδικού νομοθετήματος που προβλέπει προθεσμία έφεσης διαφορετική από την προβλεπόμενη στην παρ. 1 του άρθρου 113.

Άρθρο 355
Κατάργηση διατάξεων του π.δ. 1225/1981

Από την έναρξη της ισχύος του Πρώτου Τμήματος του παρόντος καταργούνται τα άρθρα 1 έως και 123 του π.δ. 1225/1981 (Α΄ 304).

Άρθρο 356
Κατάργηση άλλων διατάξεων

Από την έναρξη της ισχύος του παρόντος καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη, η οποία αναφέρεται σε θέμα ρυθμιζόμενο από αυτό.

ΤΜΗΜΑ ΕΒΔΟΜΟ
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 61
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 357
Έναρξη ισχύος του Πρώτου Τμήματος

Οι διατάξεις του Πρώτου Τμήματος αρχίζουν να ισχύουν από το επόμενο δικαστικό έτος της έναρξης ισχύος του παρόντος.

Το ίδιο ισχύει και για το Κεφάλαιο 55 σε ό,τι αφορά στη λειτουργία των σχηματισμών της Ολομέλειας και την εκδίκαση των υποθέσεων από τα Τμήματα, μετά την ανακατανομή των αρμοδιοτήτων τους.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ
ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Άρθρο 358
Γραφείο Συλλογής και Επεξεργασίας
Δικαστικών Στατιστικών Στοιχείων (JustStat)

1. Στην κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης συστήνεται Γραφείο Συλλογής και Επεξεργασίας Δικαστικών Στατιστικών Στοιχείων (JustStat), το οποίο υπάγεται απευθείας στον Υπουργό, με αντικείμενα:

(α) τη συστηματική συλλογή στατιστικών στοιχείων, είτε μέσω των οικείων πληροφοριακών συστημάτων, είτε μετά από διαβίβαση από όλα τα δικαστήρια και τις εισαγγελίες της Χώρας για κάθε κατηγορία υποθέσεων και διαδικασία ενώπιόν τους. Τα στοιχεία αυτά αφορούν ιδίως: στον αριθμό, στη φύση και στο αντικείμενο των υποθέσεων, στο ύψος των διεκδικουμένων απαιτήσεων, στη χρονική διάρκεια της διαδικασίας και στην, κατά το δυνατό, εκτίμηση του κόστους της διαδικασίας,

(β) τη συστηματική συλλογή στατιστικών στοιχείων και αναλυτικών πληροφοριών, είτε μέσω των οικείων πληροφοριακών συστημάτων, είτε μετά από διαβίβαση από τους αρμόδιους φορείς, για τις υποθέσεις που διευθετήθηκαν με διαμεσολάβηση και δικαστική μεσολάβηση, καθώς και για τις υποθέσεις που έχουν υπαχθεί σε διαίτησία,

(γ) τη δημιουργία ποσοτικών και ποιοτικών μεταβλητών, προκειμένου να υποβληθούν τεκμηριωμένες από-

ψεις στα αρμόδια δικαστικά όργανα για τη δημιουργία, επέκταση και επικαιροποίηση των οικείων πληροφοριακών συστημάτων, καθώς και για την ανάλυση και μελέτη των στατιστικών δεδομένων,

(δ) τη μέτρηση, βάσει των στατιστικών στοιχείων των περ. (α) και (β), της απόδοσης κάθε δικαστικής μονάδας ανά περιοχή και βαθμό δικαιοδοσίας και κάθε δικαστικής περιφέρειας συνολικά, προς διευκόλυνση της αξιολόγησής τους από τα αρμόδια δικαστικά όργανα,

(ε) την υποβολή εκτιμήσεων στα αρμόδια δικαστικά όργανα, βάσει των στατιστικών στοιχείων των περ. (α) και (β), για τις αναμενόμενες εισροές και εκροές υποθέσεων ανά κατηγορία, τόσο για το επόμενο δικαστικό έτος όσο και σε ορίζοντα πενταετίας,

(στ) την υποβολή τεκμηριωμένων απόψεων στα αρμόδια δικαστικά όργανα, βάσει των στατιστικών στοιχείων των περ. (α) και (β), για τη διευθέτηση της ομαλής ροής των δικαστικών υποθέσεων και την αντιμετώπιση των οργανωτικών στρεβλώσεων, καθώς και για τη δημιουργία νέων οργανωτικών μονάδων και δομών,

(ζ) την υποβολή τεκμηριωμένων απόψεων στα αρμόδια δικαστικά όργανα, βάσει των στατιστικών στοιχείων των περ. (α) και (β), προκειμένου να προσδιοριστεί ο βέλτιστος αριθμός ανθρώπινου δυναμικού (δικαστικών λειτουργών, υπάλληλων κ.λπ.) για τη διεκπεραίωση των εκκρεμών υποθέσεων, καθώς και να προβλεφθούν οι ανάγκες σε ανθρώπινο δυναμικό σε ορίζοντα πενταετίας,

(η) την υποβολή τεκμηριωμένων απόψεων στα αρμόδια δικαστικά όργανα για τη δημιουργία συστημάτων αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων που αναμένεται να προκαλέσουν ιδιαίτερη επιβάρυνση στα δικαστήρια της Χώρας,

(θ) την κατ' έτος αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των νέων νομοθετικών ρυθμίσεων που αφορούν στην απονομή της δικαιοσύνης, καθώς και των συναφών μέτρων.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν στη συγκρότηση, οργάνωση και λειτουργία του Γραφείου, ιδίως ως προς τη στελέχωσή του, τις επιμέρους αρμοδιότητες, τη διαδικασία συλλογής και επεξεργασίας των στατιστικών στοιχείων και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα.

Άρθρο 359
Ειδικά τμήματα πολιτικών δικαστηρίων

1. Στα πολιτικά Πρωτοδικεία και Εφετεία Αθηνών και Θεσσαλονίκης είναι δυνατή η σύσταση ειδικών τμημάτων, με τροποποίηση του οικείου κανονισμού, σύμφωνα με την περ. α΄ της παρ. 7 του άρθρου 14 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών, για την εκδίκαση, κατά την τακτική διαδικασία, των ένδικων βοηθημάτων και των αντίστοιχων ένδικων μέσων, που υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητά τους και έχουν ως αντικείμενο διαφορές μεταξύ ιδιωτών, οι οποίες αφορούν το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, της ενέργειας και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η ως άνω τροποποίηση του κανονισμού γίνεται μετά από πρόταση

του τριμελούς συμβουλίου διεύθυνσης προς την Ολομέλεια του οικείου δικαστηρίου, η οποία αποφασίζει επί της πρότασης εντός διμήνου από την υποβολή της.

2. Για την εκδίκαση των ως άνω υποθέσεων η αρμοδιότητα: α) των ειδικών τμημάτων του Πρωτοδικείου και του Εφετείου Αθηνών καλύπτει τις περιφέρειες των Εφετείων Αθηνών, Πειραιώς, Δυτικής Στερεάς, Αιγαίου, Δωδεκανήσου, Κρήτης, Ανατολικής Κρήτης, Λαμίας, Ναυπλίου, Πατρών, Καλαμάτας και Εύβοιας και β) των ειδικών τμημάτων του Πρωτοδικείου και του Εφετείου Θεσσαλονίκης καλύπτει τις περιφέρειες των Εφετείων Θεσσαλονίκης, Δυτικής Μακεδονίας, Θράκης, Βορείου Αιγαίου, Ιωαννίνων, Κέρκυρας και Λάρισας.

3. Στα ειδικά τμήματα της παρ. 1 τοποθετούνται, με τριετή θητεία που μπορεί να ανανεωθεί, κατά προτίμηση δικαστές με εξειδίκευση ή ιδιαίτερη εμπειρία στη συγκεκριμένη κατηγορία διαφορών, η οποία προκύπτει είτε από σχετικούς μεταπτυχιακούς ή διδακτορικούς τίτλους σπουδών είτε από προγενέστερη συναφή δραστηριότητα.

4. Στα ειδικά τμήματα της παρ. 1, εφόσον είναι κατά τόπον αρμόδια κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, μπορεί να εισαχθούν για εκδίκαση και άλλες υποθέσεις, αν, κατά την κρίση του τριμελούς συμβουλίου διεύθυνσης, τούτο απαιτείται λόγω υπηρεσιακών αναγκών.

Άρθρο 360

Ειδικά τμήματα διοικητικών δικαστηρίων

Η παρ. 6 του άρθρου 4 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών αντικαθίσταται και το άρθρο 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Τα πολιτικά - ποινικά δικαστήρια συγκροτούνται ως εξής: α. Το ειρηνοδικείο και το πταισματοδικείο, από ειρηνοδίκη και πταισματοδίκη αντιστοίχως, β. το μονομελές πρωτοδικείο ή πλημμελειοδικείο, από πρόεδρο πρωτοδικών ή πρωτοδίκη, γ. το πολυμελές πρωτοδικείο ή τριμελές πλημμελειοδικείο, από πρόεδρο πρωτοδικών και δύο πρωτοδίκες, δ. το μονομελές εφετείο (πολιτικό ή ποινικό) από πρόεδρο εφετών ή εφέτη και το τριμελές εφετείο (πολιτικό ή ποινικό) από πρόεδρο εφετών ή εφέτη και δύο εφέτες, ε. το πενταμελές εφετείο (πολιτικό ή ποινικό) από πρόεδρο εφετών και τέσσερις εφέτες, στ. το μονομελές δικαστήριο ανηλίκων, από έναν πρόεδρο πρωτοδικών σε κάθε πρωτοδικείο, ο οποίος ορίζεται μαζί με έναν αναπληρωτή, πρόεδρο ή πρωτοδίκη, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 26, ζ. το τριμελές δικαστήριο ανηλίκων, από τον δικαστή ανηλίκων του προηγούμενου εδαφίου και δύο νεότερους του, αν είναι δυνατόν, πρωτοδίκες, η. το εφετείο ανηλίκων, από έναν εφέτη ή τον αναπληρωτή του, που ορίζονται σε κάθε εφετείο σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 26, και από δύο άλλους νεότερους του, αν είναι δυνατόν, εφέτες, που ορίζονται εφέτες ανηλίκων από αυτόν που διευθύνει το δικαστήριο, θ. το μικτό ορκωτό δικαστήριο, από πρόεδρο πρωτοδικών, δύο πρωτοδίκες και τέσσερις ενόρκους, ι. το μικτό ορκωτό εφετείο, από πρόεδρο εφετών, δύο εφέτες και τέσσερις ενόρκους. Οι ενόρκοι εκλέγονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 379-400 του κώδικα ποινικής δικονομίας.

2. Τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια συγκροτούνται ως εξής: α. το μονομελές διοικητικό πρωτοδικείο, από πρόεδρο πρωτοδικών ή πρωτοδίκη, ειδικώς τα αυτοτελή μο-

νομελή πρωτοδικεία συγκροτούνται από πρωτοδίκη, β. το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, από πρόεδρο πρωτοδικών και δύο πρωτοδίκες, γ. Το μονομελές διοικητικό εφετείο, από πρόεδρο εφετών ή εφέτη, δ. το τριμελές διοικητικό εφετείο από πρόεδρο εφετών και δύο εφέτες ε. Το πενταμελές διοικητικό εφετείο, από πρόεδρο εφετών και τέσσερις εφέτες.

3. Κατά τις συνεδριάσεις των πολυμελών δικαστηρίων προεδρεύει ο ανώτερος κατά βαθμό ή, αν δεν υπάρχει ή κωλύεται, ο αρχαιότερος δικαστής. Στις συνεδριάσεις των πολιτικών δικαστηρίων μπορεί, όπου ορίζει ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, να παρίσταται ο αρμόδιος εισαγγελέας, ο οποίος αναπτύσσει τη γνώμη του τελευταίος, εκτός αν είναι διάδικος.

4. Στις συνεδριάσεις των ποινικών δικαστηρίων παρίσταται υποχρεωτικά ο αρμόδιος εισαγγελέας. Στα μονομελή και τριμελή δικαστήρια ανηλίκων παρίσταται πάντοτε ένας εισαγγελέας ή αντεισαγγελέας πρωτοδικών και στο εφετείο ανηλίκων ένας αντεισαγγελέας εφετών ή ο αναπληρωτής του, που ορίζονται εισαγγελείς ανηλίκων για μια τριετία από εκείνον που διευθύνει την αντίστοιχη εισαγγελία. Στο πταισματοδικείο παρίσταται ο αρμόδιος δημόσιος κατηγορός, μπορεί όμως να παρίσταται και ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.

5. Τα δικαστήρια, αν το επιτρέπει ο αριθμός των δικαστών που υπηρετούν σε αυτά, διαιρούνται σε τμήματα. Σχετική γνωστοποίηση γίνεται στο χώρο των ανακοινώσεων.

6. Στα διοικητικά πρωτοδικεία και τα διοικητικά εφετεία, στα οποία λειτουργούν τρία (3) τουλάχιστον τμήματα, είναι δυνατή η σύσταση ειδικών τμημάτων με βάση τον αντικείμενο και τον αριθμό συγκεκριμένων κατηγοριών διοικητικών διαφορών, καθώς και η κατ' αποκλειστικότητα ή μη, εισαγωγή σε αυτά των υποθέσεων των εν λόγω κατηγοριών, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 17 του παρόντος, μετά από πρόταση του τριμελούς συμβουλίου διεύθυνσης ή του δικαστή που διευθύνει το δικαστήριο, προς την Ολομέλεια του οικείου δικαστηρίου, η οποία αποφασίζει επί της πρότασης εντός διμήνου από την υποβολή της. Τα ως άνω τμήματα στελεχώνουν με τριετή θητεία που μπορεί να ανανεωθεί, κατά προτίμηση, δικαστές με εξειδίκευση ή ιδιαίτερη εμπειρία στη συγκεκριμένη κατηγορία διαφορών, η οποία προκύπτει είτε από σχετικούς μεταπτυχιακούς ή διδακτορικούς τίτλους σπουδών είτε από προγενέστερη συναφή δραστηριότητα.

7. Στα Ειρηνοδικεία, στο οποία λειτουργούν τμήματα, μπορεί να συνιστώνται, με απόφαση του τριμελούς συμβουλίου διεύθυνσης ή του προϊσταμένου του δικαστηρίου, ειδικό ή ειδικά τμήματα εκδίκασης των υποθέσεων του ν. 3859/2010 «Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις», τα οποία στελεχώνονται με δικαστές σε ποσοστό ανάλογο του ποσοστού των σχετικών υποθέσεων που εκκρεμούν σε κάθε δικαστήριο. Έως το τέλος του δικαστικού έτους, κατά το οποίο εκδίδεται η παραπάνω απόφαση, η Ολομέλεια του οικείου δικαστηρίου τροποποιεί αναλόγως τον κανονισμό του, σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 7 του άρθρου 14 του παρόντος. Στην περίπτωση που δεν εγκριθεί τροποποίηση του κανονισμού, τα ειδικά τμήματα παύουν να λειτουργούν από το επόμενο δικαστικό έτος.»

Άρθρο 361
Τροποποιήσεις του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων
και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών
και του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

1. Η παρ. 5 του άρθρου 15 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών αντικαθίσταται και το άρθρο 15 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Τα δικαστήρια διευθύνονται: α) από τον πρόεδρο του δικαστηρίου και αν οι πρόεδροι είναι περισσότεροι από τον αρχαιότερο, β) από τον ειρηνοδίκη το ειρηνοδικείο και τον ππαισματοδίκη το ππαισματοδικείο και, αν αυτοί είναι περισσότεροι, από τον αρχαιότερο.

2. Τα πολιτικά και διοικητικά Εφετεία και Πρωτοδικεία Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πειραιά και τα Ειρηνοδικεία Αθηνών και Θεσσαλονίκης διευθύνονται από τριμελές συμβούλιο.

3. Το συμβούλιο αποτελείται: α) για το πολιτικό και διοικητικό Εφετείο Αθηνών και το πολιτικό Εφετείο Θεσσαλονίκης, από έναν πρόεδρο Εφετών ως πρόεδρο και δύο Εφέτες ως μέλη, β) για τα πολιτικά και διοικητικά Πρωτοδικεία Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πειραιά, από έναν πρόεδρο Πρωτοδικών ως πρόεδρο και δύο Πρωτοδικές ως μέλη, και γ) για τα Ειρηνοδικεία Αθηνών και Θεσσαλονίκης, από έναν Ειρηνοδίκη Α΄ τάξεως ως πρόεδρο και δύο Ειρηνοδικές ως μέλη.

4. Ο πρόεδρος και τα μέλη των συμβουλίων και οι αναπληρωτές τους, εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία από τις Ολομέλειες των οικείων δικαστηρίων, οι οποίες συνέρχονται αυτοδικαίως για τον σκοπό αυτόν ανά διετία την 11η πρωινή ώρα του τρίτου Σαββάτου του μηνός Σεπτεμβρίου. Αν κατά τη συνεδρίαση αυτή δεν υπάρξει η απαρτία που προβλέπεται από τις διατάξεις των δύο πρώτων εδαφίων της παρ. 5 του άρθρου 14, οι ολομέλειες συνέρχονται την ίδια ώρα του επόμενου Σαββάτου και η εκλογή γίνεται από τα παρόντα κατά τη συνεδρίαση μέλη. Υποψήφιοι για τη θέση του προέδρου του συμβουλίου είναι υποχρεωτικά οι αρχαιότεροι σε αριθμό ίσο με το 1/4 κατά σειρά αρχαιότητας από τους υπηρετούντες προέδρους στο Πρωτοδικείο Αθηνών και σε αριθμό ίσο με το 1/2 κατά σειρά αρχαιότητας από τους υπηρετούντες προέδρους ή Ειρηνοδικές Α΄ τάξεως στα λοιπά δικαστήρια. Για τις θέσεις των μελών του συμβουλίου, υποψήφιοι είναι υποχρεωτικά οι αρχαιότεροι Εφέτες, Πρωτοδικές, Ειρηνοδικές, που υπηρετούν στα παραπάνω δικαστήρια και σε αριθμό ίσο με το 1/2 των αντίστοιχων οργανικών θέσεων. Η εκλογή διενεργείται από τριμελή εφορευτική επιτροπή, αποτελούμενη από τον νεότερο πρόεδρο και τους δύο νεότερους από τους υπηρετούντες δικαστές, με χωριστά ψηφοδέλτια για τον πρόεδρο και τα μέλη, στα οποία αναγράφονται κατ' αλφαβητική σειρά τα ονόματα των εκλόγιμων. Κάθε μέλος της Ολομέλειας εκφράζει την προτίμησή του σε έναν μόνο υποψήφιο πρόεδρο και σε έως δύο από τα μέλη με σταυρό προτίμησης που τίθεται στο ψηφοδέλτιο δίπλα από το όνομα του υποψηφίου. Πρόεδρος του συμβουλίου εκλέγεται ο υποψήφιος που έλαβε τις περισσότερες ψήφους και ο αμέσως επόμενος σε αριθμό ψήφων εκλέγεται αναπληρωτής του. Τακτικά μέλη του συμβουλίου εκλέγονται οι δύο πρώτοι κατά σειρά ψήφων και οι δύο επόμε-

νοι αναπληρωτές τους. Αν υπάρξει ισοψηφία, διενεργείται κλήρωση από την εφορευτική επιτροπή.

5. Η θητεία του συμβουλίου είναι διετής. Αρχίζει την 1η Οκτωβρίου του έτους της εκλογής και λήγει στις 30 Σεπτεμβρίου του μεθεπόμενου έτους. Επανεκλογή του ίδιου προσώπου ως προέδρου ή τακτικού μέλους συμβουλίου στον ίδιο βαθμό ιεραρχίας επιτρέπεται μία (1) μόνο φορά. Ο πρόεδρος δεν επιτρέπεται να μετατεθεί για οποιονδήποτε λόγο. Σε περίπτωση προαγωγής, παραμένει στη θέση του και ασκεί τα καθήκοντά του έως τη λήξη της θητείας του. Τα τακτικά μέλη του συμβουλίου δεν επιτρέπεται να μετατεθούν, εκτός αν προαχθούν, οπότε τη θέση τους καταλαμβάνουν οι αναπληρωματικοί κατά τη σειρά των ψήφων που έλαβαν. Ο πρόεδρος και τα τακτικά μέλη του συμβουλίου εκπίπτουν από τη θέση τους, αν τους επιβληθεί πειθαρχική ποινή βαρύτερη της επίπληξης. Αν οι ανωτέρω αδυνατούν προσωρινά να ασκήσουν τα καθήκοντά τους, αναπληρώνονται από τους αναπληρωτές τους και οι τελευταίοι από τους επόμενους κατά σειρά ψήφων δικαστές και, σε κάθε περίπτωση, από τους αρχαιότερους δικαστές που υπηρετούν στο οικείο εφετείο, πρωτοδικείο ή ειρηνοδικείο, για τους οποίους δεν συντρέχουν τα κωλύματα της παρ. 6. Σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή με οποιονδήποτε τρόπο εξόδου από την υπηρεσία του προέδρου, των τακτικών και των αναπληρωματικών μελών του συμβουλίου, τη θέση τους καταλαμβάνουν οι αμέσως επόμενοι κατά σειρά ψήφων δικαστές. Η θητεία των ανωτέρω λήγει μαζί με τη θητεία των λοιπών μελών. Κατ' εξαίρεση, αν η απομένουσα θητεία του προέδρου ή τακτικού μέλους υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες, διεξάγεται, για την κενή ή τις κενές θέσεις, αναπληρωματική εκλογή, για την οποία εφαρμόζεται αναλόγως η διαδικασία της παρ. 4.

6. Η θέση του προέδρου και των μελών του συμβουλίου είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του μέλους του διοικητικού συμβουλίου δικαστικών ενώσεων. Δεν μπορεί να είναι υποψήφιοι ως πρόεδροι και ως μέλη συμβουλίων, όσοι: α) έχουν τιμωρηθεί με οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή, εκτός από την επίπληξη, ή έχει κινηθεί εναντίον τους η διαδικασία για να τεθούν εκτός υπηρεσίας ή έχουν τεθεί εκτός αυτής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 57Α του παρόντος, β) εναντίον τους εκκρεμεί ποινική δίωξη για κακούργημα ή πλημμέλημα που τελέστηκε με δόλο, γ) έχουν κριθεί μη προακτέοι στον επόμενο βαθμό από αυτόν που κατέχουν.

7. Τα όργανα που διευθύνουν τα δικαστήρια έχουν τις εξής αρμοδιότητες: α) Το τριμελές συμβούλιο: αα) ορίζει τους δικαστές και δικαστικούς υπαλλήλους που θα μετέχουν σε επιτροπές, συλλογικά όργανα της Διοίκησης, συμβούλια ή άλλα μη δικαιοδοτικά όργανα, που προβλέπονται από τον νόμο ή τον κανονισμό του δικαστηρίου, ββ) καταρτίζει τις συνθέσεις των τμημάτων του δικαστηρίου πριν από την έναρξη του δικαστικού έτους, εφόσον ο νόμος ή ο κανονισμός του δικαστηρίου δεν ορίζει διαφορετικά. Στα δικαστήρια που λειτουργούν περισσότερα των δυο τμημάτων, ο δικαστής δεν επιτρέπεται να υπηρετεί στο ίδιο τμήμα του δικαστηρίου πέραν της τετραετίας, γγ) παραπέμπει τα σημαντικά θέματα στην ολομέλεια του δικαστηρίου, δδ) αποφασίζει για οποιοδήποτε άλλο θέμα, το οποίο δεν υπάγεται ρητά από τον νόμο ή

τον κανονισμό στην αρμοδιότητα του προέδρου του συμβουλίου ή της ολομέλειας (τεκμήριο αρμοδιότητας), εε) τοποθετεί δικαστικούς υπαλλήλους στα διάφορα τμήματα και υπηρεσίες του δικαστηρίου, στστ) μετακινεί δικαστές από ένα τμήμα σε άλλο κατά τη διάρκεια του δικαστικού έτους, εφόσον το επιβάλλουν ειδικές υπηρεσιακές ανάγκες. Το συμβούλιο αποφασίζει κατά πλειοψηφία και πάντοτε με τριμελή σύνθεση. β) Ο πρόεδρος του συμβουλίου: αα) εκπροσωπεί το δικαστήριο και φροντίζει για την εύρυθμη διεξαγωγή των εργασιών του, ββ) αποφασίζει για τη σύγκληση της ολομέλειας του δικαστηρίου στις προβλεπόμενες από τον νόμο ή τον κανονισμό του δικαστηρίου περιπτώσεις, καθορίζει την ημερήσια διάταξη και διευθύνει τις εργασίες της, γγ) ορίζει τους κατά το άρθρο 5 αναπληρωτές δικαστές, δδ) προσδιορίζει κατά τη διάρκεια του δικαστικού έτους, σε επείγουσες περιπτώσεις, συζητήσεις υποθέσεων καθ' υπέρβαση του αριθμού, που έχει καθοριστεί από την ολομέλεια ή τον κανονισμό του δικαστηρίου και σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 20% του αριθμού αυτού, εε) συγκαλεί το συμβούλιο με πρόσκληση που επιδίδεται με απόδειξη στα μέλη του συμβουλίου και εκτελεί τις αποφάσεις του συμβουλίου και της ολομέλειας του δικαστηρίου, στστ) έχει την επιμέλεια της αλληλογραφίας του δικαστηρίου, ζζ) προϊστάται της γραμματείας του δικαστηρίου, ηη) εγκρίνει τη χορήγηση αντιγράφων, θθ) βεβαιώνει την ιδιότητα και το γνήσιο της υπογραφής των δικαστών και δικαστικών υπαλλήλων, ιι) αποφαινεται για τις αιτήσεις κατά προτίμηση προσδιορισμού συζήτησης υπόθεσης σε σύντομη δικάσιμο. Οι κατά προτίμηση προσδιοριζόμενες υποθέσεις δεν μπορούν να υπερβαίνουν τον αριθμό που έχει καθοριστεί από την ολομέλεια ή τον κανονισμό του δικαστηρίου, ιια) ορίζει το ανακριτικό τμήμα, στο οποίο εισάγεται κάθε υπόθεση για την οποία παραγγέλθηκε κύρια ανάκριση. Στην άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών ο πρόεδρος επικουρείται από τα μέλη του συμβουλίου, στα οποία μπορεί να αναθέτει ορισμένες από αυτές. γ) Ο δικαστής που διευθύνει το δικαστήριο: όλες τις αρμοδιότητες του τριμελούς συμβουλίου και του προέδρου του.

8. Οι πράξεις και οι αποφάσεις του τριμελούς συμβουλίου για όλα τα θέματα των αρμοδιοτήτων του, καθώς και του δικαστή που διευθύνει το δικαστήριο για τις αντίστοιχες αρμοδιότητες, υπόκεινται σε προσφυγή στην ολομέλεια του δικαστηρίου, που συγκαλείται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α', καθώς και αν ζητηθεί από το μέλος ή τα μέλη της ολομέλειας, στα οποία αφορούν οι πράξεις και οι αποφάσεις αυτές, όπως και από τους οικείους δικηγορικούς συλλόγους για θέματα που άπτονται της άσκησης του δικηγορικού λειτουργήματος. Οι πράξεις και αποφάσεις του προέδρου του τριμελούς συμβουλίου κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του της παρ. 7 περ. αβ, καθώς και οι αντίστοιχες του δικαστή που διευθύνει το δικαστήριο, υπόκεινται σε προσφυγή στην ολομέλεια του δικαστηρίου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α'.

9. Στα δικαστήρια στα οποία δεν εκλέγονται διοικήσεις και στα οποία υπηρετούν περισσότεροι του ενός πρόεδροι δεν μπορεί να ασκεί τη διεύθυνση αυτού ο πρόεδρος για τον οποίο συντρέχουν τα υπό στοιχεία α', β', και γ' κωλύματα της παρ. 6 του παρόντος.»

2. Στο άρθρο 28 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών προστίθεται παρ. 5 και το άρθρο 28 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας είναι ιδιαίτερος κλάδος δικαστικών λειτουργιών που έχει ως αντικείμενο την παρακολούθηση και τον έλεγχο της λειτουργίας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων καθώς και την υποβοήθηση του έργου τους.

2. Στον κλάδο αυτό ανήκουν: α. μία θέση γενικού επιτρόπου, β. μία θέση επιτρόπου και γ. τρεις θέσεις αντεπιτρόπων. Τους δικαστικούς αυτούς λειτουργούς συνδέει σχέση υπηρεσιακής εξάρτησης με προϊστάμενο τον γενικό επίτροπο.

3. Ο επίτροπος αναπληρώνει τον γενικό επίτροπο, αν κωλύεται ή απουσιάζει και ασκεί τα καθήκοντά του αν δεν υπάρχει. Ο αρχαιότερος από τους αντεπιτρόπους αναπληρώνει τον επίτροπο, αν κωλύεται ή απουσιάζει και ασκεί τα καθήκοντά του αν δεν υπάρχει. Αν όλες οι θέσεις των δικαστικών λειτουργιών της Γενικής Επιτροπείας είναι κενές, τα καθήκοντα του γενικού επιτρόπου ασκεί ο αρχαιότερος πρόεδρος των Διοικητικών Εφετείων Αθηνών και Πειραιά.

4. Ο γενικός επίτροπος μπορεί να αναθέτει οποιαδήποτε αρμοδιότητά του, με πράξεις του ανακαλούμενες ή τροποποιούμενες οποτεδήποτε, σε άλλο μέλος της Γενικής Επιτροπείας, ή να κατανέμει τις αρμοδιότητές του μεταξύ των μελών της Γενικής Επιτροπείας.

5. Στη Γενική Επιτροπεία μπορεί να αποσπάται για διάστημα δύο (2) ετών ένας δικαστικός λειτουργός με βαθμό εφέτη των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται, αναλόγως, τα άρθρα 49 παρ. 1 και 51 παρ. 1 έως και 5. Την ανάκληση της απόσπασης μπορεί να ζητήσει για σπουδαίο λόγο και ο Γενικός Επίτροπος.»

3. Οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 63 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών αντικαθίστανται και το άρθρο 63 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Σε θέση αντεπιτρόπου διορίζεται, εφ' όσον έχει είκοσι έτη δικαστικής υπηρεσίας: α) πρόεδρος εφετών διοικητικών δικαστηρίων με διετή υπηρεσία στον βαθμό αυτόν ή με πενταετή συνολική υπηρεσία στον βαθμό του και στον βαθμό του εφέτη διοικητικών δικαστηρίων και β) εφέτης διοικητικών δικαστηρίων με εξαετή υπηρεσία στον βαθμό του.

2. Μέσα σε έναν (1) μήνα από τότε που δημιουργείται κενή θέση εισαγωγικού βαθμού Αντεπιτρόπου ο Υπουργός Δικαιοσύνης με ανακοίνωσή του, που αναρτάται στην επίσημη ιστοσελίδα της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, προσκαλεί τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης αίτηση διορισμού, συνοδευόμενη με τα κατά την κρίση τους δικαιολογητικά των προσόντων τους. Για την ανάρτηση αυτή ενημερώνονται αμελλητί όλα τα διοικητικά εφετεία της Χώρας.

3. Η αίτηση και τα δικαιολογητικά υποβάλλονται μέσα σε έναν (1) μήνα από την ανάρτηση που αναφέρεται στην παρ. 2.

4. Οι αιτήσεις με τα δικαιολογητικά τους, καθώς και οι ατομικοί υπηρεσιακοί φάκελοι διαβιβάζονται στο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο Διοικητικής Δικαιοσύνης, που ύ-

στερα από σύγκριση των υποψηφίων, προκρίνει με αιτιολογημένη απόφασή του τον καταλληλότερο για διορισμό. Η αρχαιότητα στο βαθμό δεν αποτελεί, μόνη αυτή, στοιχείο υπεροχής.

5. Ο διοριζόμενος δίνει τον νόμιμο όρκο σε δημόσια συνεδρίαση της ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Με τη δόση του όρκου ο δικαστικός λειτουργός θεωρείται ότι παραιτήθηκε αυτοδικαίως από τη θέση του που κατείχε και επέρχεται αυτοδικαίως λύση της υπηρεσιακής σχέσης χωρίς καμία άλλη διατύπωση.

6. Στο βαθμό του επιτρόπου προάγεται ο αντεπίτροπος, εφ' όσον έχει: α) υπηρεσία ενός έτους στον βαθμό αυτόν ή β) προϋπηρεσία τριών ετών στο βαθμό του προέδρου εφετών διοικητικών δικαστηρίων ή γ) προϋπηρεσία έξι ετών συνολικώς στους βαθμούς του προέδρου εφετών και εφέτη διοικητικών δικαστηρίων.

7. Η προαγωγή στο βαθμό του Γενικού Επιτρόπου των Διοικητικών Δικαστηρίων ενεργείται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, ύστερα από γνώμη της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής και εισήγηση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με επιλογή μεταξύ των μελών της Γενικής Επιτροπείας που έχουν συνολική τετραετή υπηρεσία στους βαθμούς του Επιτρόπου, του Αντεπιτρόπου και του Προέδρου Εφετών ή μεταξύ των Προέδρων Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων με τετραετή υπηρεσία στον βαθμό αυτόν. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις των περ. α' και β' της παρ. 3 του άρθρου 49 του παρόντος.»

4. Στο άρθρο 128 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97) προστίθεται παρ. 5 και το άρθρο 128 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Αντίγραφο του δικογράφου που κατατέθηκε, με μνεία της χρονολογίας κατάθεσής του, επιδίδεται, με τη φροντίδα της γραμματείας, στους καθ' ων τούτο στρέφεται, εξήντα (60) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Ειδικώς, αν πρόκειται για ένδικο βοήθημα που στρέφεται κατά πράξης οργάνου του Δημοσίου, με την οποία εγκρίθηκε πράξη νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η επίδοση γίνεται και προς το νομικό πρόσωπο, καθίσταται δε διάδικος και αυτό.

2. Η γραμματεία φροντίζει, επίσης, ώστε να επιδοθούν κλήσεις προς τους διαδίκους για να παρασταθούν κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο. Η κλήση αυτή επιδίδεται εξήντα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο.

3. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο Κλήση μπορεί να γίνει και με προφορική ανακοίνωση της δικάσιμου από τη γραμματεία. Τούτο βεβαιώνεται με έγγραφο, που υπογράφεται από τον αρμόδιο υπάλληλο και από εκείνον προς τον οποίο έγινε η ανακοίνωση.

4. Εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, οι προθεσμίες των προηγούμενων παραγράφων μπορούν, με πράξη του προέδρου του συμβουλίου ή του δικαστή που διευθύνει το δικαστήριο, να συντέμνονται, σε κάθε περίπτωση όμως δεν μπορούν να είναι μικρότερες των δεκαπέντε ημερών.

5. Σε περίπτωση ματαίωσης της συζήτησης του συνόλου των υποθέσεων της δικάσιμου για οποιονδήποτε λόγο, οι υποθέσεις που είχαν προσδιορισθεί, επαναπροσδιορίζονται οίκοθεν με πράξη του προέδρου του τριμε-

λούς συμβουλίου διεύθυνσης ή του δικαστή που διευθύνει το δικαστήριο, σε προσεχείς δικασίμους, χωρίς κλητευση των διαδίκων, εφόσον είχαν κλητευθεί νομίμως. Οι διάδικοι ενημερώνονται από την ανάρτηση των πινακίων στα αντίστοιχα Τμήματα και την εμφάνιση των εκθεμάτων στην ηλεκτρονική σελίδα του Δικαστηρίου, οι οποίες, στην περίπτωση αυτή, γίνονται δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Ειδικά, σε περίπτωση ματαίωσης συζήτησης σε μεταβατική έδρα, η ενημέρωση των διαδίκων γίνεται και με προφορική ανακοίνωση από τη γραμματεία με σχετική επισημείωση στον φάκελο της υπόθεσης.»

Άρθρο 362

Εκδίκαση υποθέσεων μεταβολής φορολογικής κατοικίας

1. Στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου υπάγονται οι ακυρωτικές διαφορές, οι οποίες γεννώνται από την προσβολή ατομικών διοικητικών πράξεων που αφορούν την απόρριψη αιτήματος περί μεταβολής φορολογικής κατοικίας από τη Φορολογική Αρχή.

2. Για την εκδίκαση των διαφορών της παρ. 1 αρμόδιο κατά τόπο είναι το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει η Φορολογική Αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη.

3. Η διάταξη της παρ. 1, εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς ενώπιον των δικαστηρίων υποθέσεις. Ως εκκρεμείς, νοούνται οι υποθέσεις των οποίων η πρώτη συζήτηση δεν έχει λάβει χώρα, κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος. Οι υποθέσεις αυτές διαβιβάζονται στα κατά τόπο αρμόδια τριμελή διοικητικά πρωτοδικεία με πράξη του αρμοδίου οργάνου διεύθυνσης του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμούν.

4. Για την εκδίκαση των διαφορών της παρ. 1 εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 2 έως και 4 του ν. 702/1977 (Α' 268). Οι αποφάσεις των τριμελών διοικητικών πρωτοδικείων που εκδίδονται επί των διαφορών της παρ. 1 δεν υπόκεινται σε έφεση.

Άρθρο 363

Αναστολή εφαρμογής του άρθρου 63 του Κώδικα Δικαστικού Σώματος Ενόπλων Δυνάμεων

Αναστέλλεται για ένα (1) έτος, από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η εφαρμογή του άρθρου 63 του Κώδικα του Δικαστικού Σώματος Ενόπλων Δυνάμεων που κυρώθηκε με τον ν. 2304/1995 (Α' 83).

Άρθρο 364

Περιγραφή του έργου του δικηγόρου

Η παρ. 2 του άρθρου 36 του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013, Α' 208) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ομοίως, στο έργο του δικηγόρου περιλαμβάνονται:

α) Η έρευνα των βιβλίων των υποθηκοφυλακείων και κτηματολογικών γραφείων, καθώς και η σύνταξη των σχετικών εγγράφων ελέγχου τίτλων. Η αίτηση και η λήψη των πιστοποιητικών και αντιγράφων δεν απαιτούν παράσταση ή διαμεσολάβηση δικηγόρου.

β) Η έκδοση βεβαιώσεων που αφορούν στη μεταγρα-

φή, την ιδιοκτησία, τα βάρη και τις διεκδικήσεις επί ακινήτων, που υπάγονται στην τοπική αρμοδιότητα εμμίσθου υποθηκοφυλακείου. Οι ως άνω βεβαιώσεις επέχουν, ως προς όλες τις έννομες συνέπειες, θέση πιστοποιητικού (μεταγραφής, ιδιοκτησίας, βαρών ή διεκδικήσεων αντίστοιχα), ισόκυρου προς εκείνο που εκδίδεται από το αρμόδιο υποθηκοφυλακείο. Οι ισχύουσες διατάξεις για τη δυνατότητα έκδοσης πιστοποιητικών από τα υποθηκοφυλακεία και τα κτηματολογικά γραφεία δεν τίγονται.

γ) Η έκδοση επικυρωμένων αντιγράφων κάθε είδους εγγράφων. Τα αντίγραφα αυτά έχουν πλήρη ισχύ ενώπιον οποιασδήποτε δικαστικής ή άλλης αρχής, καθώς και έναντι ιδιωτών, φυσικών ή νομικών προσώπων.

δ) Η μετάφραση εγγράφων που έχουν συνταχθεί σε ξένη γλώσσα, καθώς και η μετάφραση ελληνικών εγγράφων σε οποιαδήποτε ξένη γλώσσα. Η μετάφραση έχει πλήρη ισχύ έναντι οποιασδήποτε δικαστικής ή άλλης αρχής, εφόσον συνοδεύεται από επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου που μεταφράστηκε και ο δικηγόρος βεβαιώνει ότι έχει επαρκή γνώση της γλώσσας από και προς την οποία μεταφράσε.

ε) Η βεβαίωση της γνησιότητας της υπογραφής του εντολέα του, όπως προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 42 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, καθώς και σε κάθε άλλη ειδική διάταξη.»

Άρθρο 365

Θητεία μελών του Διοικητικού Συμβουλίου Δικηγορικών Συλλόγων

Στην παρ. 5 του άρθρου 97 του ν. 4194/2013 προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η παράγραφος διαμορφώνεται ως εξής:

«Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να εκλεγεί για δύο (2) συνεχόμενες θητείες και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για τρεις (3). Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει για Συλλόγους, που την 30ή Σεπτεμβρίου του έτους των εκλογών έχουν μέχρι και τετρακόσια(400) μέλη.»

Άρθρο 366

Βεβαιώσεις ακινήτων

1. Στο τέλος του Παραρτήματος Ι του ν. 4194/2013 προστίθεται περίπτωση Ζ' ως εξής:

«Ζ. Έκδοση βεβαίωσης για ακίνητο (επέχουσας θέση πιστοποιητικού μεταγραφής, ιδιοκτησίας, βαρών, διεκδικήσεων) εξήντα (60) ευρώ ανά ακίνητο.»

2. Στο τέλος του Παραρτήματος ΙΙΙ του ν. 4194/2013 προστίθεται περίπτωση ως εξής:

«ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Έκδοση βεβαίωσης για ακίνητο (επέχουσας θέση πιστοποιητικού μεταγραφής, ιδιοκτησίας, βαρών, διεκδικήσεων) Δικηγορικός Σύλλογος δύομισι (2,5) ευρώ ανά ακίνητο.»

Άρθρο 367

Αμοιβή δικαστικού επιμελητή για ηλεκτρονικές επιδόσεις

Στο άρθρο 122Α του π.δ. 503/1985 (Α' 85) προστίθεται παρ. 10 ως εξής:

«10. Η αμοιβή του δικαστικού επιμελητή για τις επιδόσεις του παρόντος άρθρου καθορίζεται όπως και η αμοιβή της επίδοσης της παρ. 5 του άρθρου 122 ΚΠολΔ.»

Άρθρο 368

Διατάξεις για το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.

Η παρ. 3 του άρθρου 2 του ν.δ. 1017/1971 (Α' 209) αντικαθίσταται ως εξής:

«3.α Το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ., με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου επιτρέπεται να αποκτά, να μεταβιβάζει, να μισθώνει, να εκμισθώνει και να παραχωρεί κατά χρήση, χωρίς διαγωνισμό και κατά παρέκκλιση των διατάξεων του π.δ. 715/1979 (Α' 212), ακίνητα από και προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και τους φορείς του δημόσιου τομέα, με ή χωρίς αντάλλαγμα. Η παραπάνω απόφαση εγκρίνεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και, σε περίπτωση που με αυτή προκαλείται δαπάνη ή απώλεια εσόδων, και από τον Υπουργό Οικονομικών. Το τίμημα ή το μίσθωμα, όταν προβλέπεται, καθορίζεται κατόπιν συμφωνίας των μερών, ύστερα από έγγραφη γνώμη της οικείας Δ.Ο.Υ. περί της αγοραίας αξίας του ακινήτου, με την επιφύλαξη, ως προς τα ανταλλάξιμα ακίνητα, των διατάξεων του ν. 357/1976 (Α' 156), όπως ισχύει.

Επίσης δύναται, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, να παραχωρεί κατά χρήση, χωρίς αντάλλαγμα, προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και τους φορείς του δημόσιου τομέα, ακίνητα για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών, με σκοπό την ανέγερση επί αυτών Δικαστικών Κτιρίων ή τη συντήρηση και επισκευή αυτών, η οποία δύναται να υλοποιείται ως Σύμπραξη Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3389/2005 (Α' 232). Στην περίπτωση αυτή ο φορέας στον οποίο παραχωρείται η χρήση του ακινήτου από το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. δύναται να προβεί, για τις ανάγκες εκτέλεσης του έργου και γενικά για την εκτέλεση της Σύμβασης Σύμπραξης, σε περαιτέρω παραχώρηση της χρήσης του ακινήτου στον ανάδοχο του έργου, για όσο χρόνο απαιτείται, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει τον χρόνο για τον οποίον έχει παραχωρηθεί η χρήση του ακινήτου από το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. στον φορέα του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένου και του χρόνου εκτέλεσης του έργου, δύναται, δε, να παρατείνεται μετά από αίτηση του δημοσίου φορέα και απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ., η οποία εγκρίνεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης.

β. Το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ., με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από τους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης, μπορεί να αποδέχεται την παραχώρηση σε αυτό κατά χρήση ακινήτων από το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τους φορείς του δημόσιου τομέα, χωρίς αντάλλαγμα ή χωρίς διαγωνισμό και έναντι ανταλλάγματος που καθορίζεται με συμφωνία των μερών. Με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. η αποδοχή της παραχώρησης χρήσης έναντι ανταλλάγματος κρίνεται συμφέρουσα με ειδική αιτιολογία, λαμβανομένης ιδίως υπόψη σχετικής έκθεσης του Οικονομικού Επιμελητηρίου ή Πιστοποιημένου Εκτιμητή,

εγγεγραμμένου στο Μητρώο Πιστοποιημένων Εκτιμητών του Υπουργείου Οικονομικών ή άλλων αρμόδιων φορέων ανάλογα με το είδος του ανταλλάγματος.»

Άρθρο 369

Κυρώσεις για καθυστέρηση καταβολής αποδοχών

Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου μόνου του α.ν. 690/1945 (Α΄ 292), προστίθενται δύο εδάφια ως εξής:

«Από τα ανωτέρω εξαιρούνται και δεν φέρουν ποινική ευθύνη τα φυσικά πρόσωπα του πρώτου εδαφίου, τα οποία εκπροσωπούν εταιρίες, οργανισμούς και γενικά οποιασδήποτε μορφής νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με τακτική χρηματοδότηση από το Ελληνικό Δημόσιο, που, βάσει του καταστατικού τους, επιδιώκουν καλλιτεχνικούς ή πολιτιστικούς ή περιβαλλοντικούς σκοπούς. Τα φυσικά πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου εξακολουθούν να φέρουν ποινική ευθύνη, εάν καταδικάστηκαν αμετακλήτως για αξιόποινη πράξη, η οποία προκάλεσε αιτιωδώς την αδυναμία εμπρόθεσμης καταβολής στους απασχολούμενους των ανωτέρω πάσης φύσεως αποδοχών που οφείλονται συνεπεία της σύμβασης ή της σχέσης εργασίας.»

Άρθρο 370

Ρυθμίσεις για τους δικηγόρους ΕΚΧΑ ΑΕ

Το δεύτερο εδάφιο της υποπερ. ββ΄ της περ. β΄ της παρ. 2 του άρθρου 77 του ν. 4685/2020 (Α΄ 92), αντικαθίσταται ως εξής:

«Μετά την υποβολή της δήλωσης της υποπερ. αα) της περ. β) θεωρείται ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του επαναδιορισμού κατά το άρθρο 27 του ν. 4194/2013 (Α΄ 208) σε Δικηγορικό Σύλλογο της Χώρας και δεν συντρέχει η περ. γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4194/2013.»

Άρθρο 371

Αύξηση οργανικών θέσεων Υπουργείου Δικαιοσύνης

Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης συνιστώνται οργανικές θέσεις προσωπικού των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών ως εξής:

1. Κατηγορία ΠΕ
 - α) Κλάδος ΠΕ Ιατροδικαστών, θέσεις δεκαπέντε (15).
 - β) Κλάδος ΠΕ Χημικών-Χημικών Μηχανικών-Βιοχημικών-Βιολόγων, θέσεις εννέα (9).
 - γ) Κλάδος ΠΕ Ιατρών (ειδικότητας Παθολογοανατόμων), θέσεις οκτώ (8).
2. Κατηγορία ΤΕ
 - Κλάδος ΤΕ Υγείας, θέσεις δεκαπέντε (15).

Άρθρο 372

Σύσταση νομοπαρασκευαστικής επιτροπής για εκπόνηση Κώδικα Οργανικών Διατάξεων για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Συνιστάται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης ενδεκαμελής νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την εκπόνηση Κώδικα Οργανικών Διατάξεων για το Ελεγκτικό Συνέδριο. Στον Κώδικα αυτόν θα ενσωματωθούν οι οργανικές ρυθμίσεις για το Ελεγκτικό Συνέδριο που θα εξακολουθήσουν να ισχύουν μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος. Στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή συμμετέχουν ως μέ-

λη ένδεκα (11) δικαστικοί λειτουργοί του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και για τη συμμετοχή τους σε αυτή δεν καταβάλλεται σε αυτούς καμία αποζημίωση ή πρόσθετη αμοιβή.

Άρθρο 373

Ρυθμίσεις θεμάτων υπηρεσιακής κατάστασης δημοσίων υπαλλήλων

1. Η περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 113 του ν. 4622/2019 (Α΄ 133) καταργείται.

2. α) Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 79 του ν. 4674/2020 (Α΄ 53) αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση για τον Α΄ κύκλο κινητικότητας 2019 οι αποφάσεις απόσπασης ή μετάταξης εκδίδονται σε αποκλειστική προθεσμία έως τις 15.7.2020. Δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε περαιτέρω ενέργεια σε περίπτωση παράλειψης άπρακτης της αποκλειστικής προθεσμίας της 15ης.7.2020, με μόνη εξαίρεση τις αποφάσεις μετάταξης, οι οποίες έχουν σταλεί για δημοσίευση στο Εθνικό Τυπογραφείο μέχρι και την ημερομηνία αυτή ή αποσπάσεις, για τις οποίες έχει διατυπωθεί η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου συλλογικού οργάνου αξιολόγησης της αίτησης.»

β) Η παρ. 6 του άρθρου 79 του ν. 4674/2020 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Ειδικά για την αξιολογική περίοδο του έτους 2019, η προθεσμία της περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4369/2016 (Α΄ 33), όπως τροποποιείται με το άρθρο 51 του παρόντος, αρχίζει τη 15η Ιουλίου 2020 και λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2020.»

Άρθρο 374

Συμμετοχή λειτουργών του ΝΣΚ σε επιτροπές και συλλογικά όργανα

Λειτουργοί του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, οι οποίοι έχουν οριστεί εκ της ιδιότητάς τους να μετέχουν σε επιτροπές και συλλογικά όργανα του Δημοσίου κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων και εφόσον κατά τη διάρκεια της θητείας τους επήλθε απώλεια της ιδιότητας λόγω αυτοδίκαιης συνταξιοδότησης, συνεχίζουν να μετέχουν νομίμως στις επιτροπές και στα συλλογικά όργανα αυτά μέχρι την ολοκλήρωση του έργου τους ή τη λήξη της θητείας τους αντίστοιχα.

Άρθρο 375

Παράταση προθεσμιών

1. Στις παρ. 1, 2 και 4 του άρθρου 13 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134), η ημερομηνία «30.6.2020» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31.8.2021». Ειδικά για το πιστοποιητικό πυρασφάλειας της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 6 του π.δ. 99/2017 (Α΄ 141), η προθεσμία παρατείνεται έως 31.10.2020.

2. Η προθεσμία του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 51 του ν. 4647/2019 (Α΄ 204), η οποία παρατάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 10 της από 11.3.2020 Π.Ν.Π., που κυρώθηκε με τον ν. 4682/2020 (Α΄ 76), παρατείνεται από τη λήξη της, έως τις 31.8.2020. Ειδικά για τις περιπτώσεις που υπάγονται στην παρ. 1 του άρθρου 102 του ν. 4495/2017 (Α΄ 167), η προθεσμία παρατείνεται έως τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται στη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 102 του ν. 4495/2017. Η

προθεσμία του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 222 του ν. 4555/2018 (Α' 133) παρατείνεται από τη λήξη της έως 31.8.2020.

Άρθρο 376

Πλήρης άσκηση αρμοδιοτήτων Τεχνικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δόμησης από τους ΟΤΑ α' βαθμού

1. Το άρθρο 97Α του ν. 3852/2010 (Α' 87) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 97Α
Υπηρεσία Δόμησης (ΥΔΟΜ)

1. Από την 1η.11.2020, εκτός από τις υπηρεσιακές μονάδες που προβλέπονται στο άρθρο 97, σε κάθε δήμο λειτουργεί υποχρεωτικά Υπηρεσία Δόμησης (ΥΔΟΜ), σε επίπεδο Τμήματος.

2. Εφόσον ο Δήμαρχος διαπιστώνει αδυναμία λειτουργίας της Υπηρεσίας Δόμησης, οι αρμοδιότητες της ΥΔΟΜ ασκούνται κατά την παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 4674/2020 (Α' 53) ή το άρθρο 99 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

3. Η δομή και οι οργανικές θέσεις της ΥΔΟΜ ορίζονται με την πρώτη τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του οικείου δήμου, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007, Α' 134). Η ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου δεν έχει εφαρμογή στους δήμους που έχουν συγκροτήσει ΥΔΟΜ στους Οργανισμούς τους και δεν κωλύει τη λειτουργία των Υπηρεσιών Δόμησης από την ημερομηνία της παρ. 1.»

2. Ως χρόνος έναρξης άσκησης από τους δήμους των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάστηκαν σε αυτούς, στο πλαίσιο των οριζομένων στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 3852/2010, για τις οποίες παρέχεται κατά τη δημοσίευση του παρόντος διοικητική υποστήριξη, ορίζεται η 1η.11.2020. Μέχρι τις 31.10.2020 συνεχίζουν να εφαρμόζονται και οι ρυθμίσεις των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 95 του ν. 3852/2010. Η παρ. 1 του άρθρου 1 της από 31.12.2012 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, όπως κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4147/2013 (Α' 98), συνεχίζει να ισχύει.

3. Εκκρεμείς δίκες κατά την 1η.11.2020, που αφορούν υποθέσεις στο πλαίσιο της παροχής διοικητικής υποστήριξης, συνεχίζονται αυτοδίκαια και χωρίς άλλη διατύπωση από τον δήμο στη χωρική αρμοδιότητα του οποίου αφορά η προσβληθείσα πράξη. Ανεκτέλεστες δικαστικές αποφάσεις κατά διοικητικών πράξεων που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της διοικητικής υποστήριξης από 1.1.2011 έως 31.8.2020, εκτελούνται από τον δήμο στα διοικητικά όρια του οποίου αφορά η προσβαλλόμενη πράξη.

4. Εκκρεμείς υποθέσεις κατά την 1η.11.2020 στο πλαίσιο παροχής διοικητικής υποστήριξης συνεχίζονται από τον κατά τόπο αρμόδιο δήμο. Για την παράδοση των φακέλων των υποθέσεων αυτών συντάσσεται πρωτόκολλο παράδοσης και παραλαβής από τους ενδιαφερομένους δήμους με ρητή αναφορά του σταδίου εκκρεμότητας της σχετικής υπόθεσης. Αντίγραφο του πρωτοκόλλου υποβάλλεται στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση έως 31.12.2020. Φάκελοι αρχειοθετημένων υποθέσεων, που καταρτίστηκαν από τις υπηρεσίες που παρείχαν τη διοικητική υποστήριξη, παραμένουν στα αρχεία τους.

5. α. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται το άρθρο 5 του ν. 4674/2020.

β. Από την 1η.11.2020 καταργείται η παρ. 4 του άρθρου 205 του ν. 3852/2010.

Άρθρο 377

Ρυθμίσεις θεμάτων του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.)

Η δωδεκάμηνη προθεσμία του άρθρου 20 του ν. 4305/2014 (Α' 237) για τη σύναψη συμβάσεων ορισμένου χρόνου από τον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) κατ' επίκληση της υπ' αρ. ΔΙΠΑ-ΑΔ/Φ.ΕΓΚΡ./101/11442/25.4.2019 εγκριτικής απόφασης της Επιτροπής της παρ. 1 του άρθρου 2 της υπ' αρ. 33/2006 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 280), παρατείνεται από τη λήξη της και λήγει εξήντα (60) ημέρες από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Άρθρο 378

Κωλύματα εγγραφής - Περιορισμοί

1. Οι παρ. 1, 2, 3, 5, 6, 7 και 8 του άρθρου 3 του ν. 2725/1999 (Α' 121) τροποποιούνται και το άρθρο αυτό διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 3

Κωλύματα εγγραφής - Περιορισμοί

1. Δεν μπορεί να είναι μέλος αθλητικού σωματείου ή μέλος των οργάνων διοίκησης σωματείου, ένωσης, ομοσπονδίας, επαγγελματικού συνδέσμου ή αθλητικής ανώνυμης εταιρείας ή ειδικός συνεργάτης αυτών, ούτε μπορεί να αναλάβει με οποιονδήποτε τρόπο ή απόφαση των ανωτέρω φορέων οποιαδήποτε αρμοδιότητα ή έργο, ιδίως σχετικά με την εκπροσώπηση, διοίκηση ή διαχείριση του φορέα:

α) Όποιος δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας του.

β) Όποιος έχει παραπεμφθεί στο δικαστήριο για κακούργημα με κλητήριο θέσπισμα ή με αμετάκλητο βούλευμα έως ότου εκδοθεί απαλλακτική απόφαση ή έχει καταδικασθεί αμετακλήτως για τέλεση κακούργηματος, καθώς και όποιος έχει καταδικασθεί σε βαθμό πλημμελήματος με αμετάκλητη δικαστική απόφαση που εκδόθηκε την τελευταία δεκαετία, είτε σε ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους είτε, ανεξάρτητα από το ύψος της ποινής, για τα ποινικά αδικήματα του παρόντος νόμου και ιδίως για αξιόποινη πράξη που τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο 41ΣΤ του παρόντος νόμου ή για χρήση ή διάθεση ουσιών ή μεθόδων φαρμακοδιέγερσης, κατασκοπεία, κλοπή, υπεξαίρεση, δόλια χρεωκοπία, λαθρεμπορία, φοροδιαφυγή, δωροδοκία, δωροληψία, εμπορία επιρροής – μεσάζοντες, παραχάραξη, πλαστογραφία, απιστία, απάτη, εκβίαση, έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, παράβαση του νόμου περί ναρκωτικών, περί όπλων και περί μεσαζόντων.

γ) Όποιος δυνάμει αμετάκλητης δικαστικής απόφασης έχει τιμωρηθεί με τις παρεπόμενες ποινές της αποστέρησης των πολιτικών δικαιωμάτων του και της αποστέρησης θέσεων και αξιωματών, για όσο χρονικό διάστημα διαρκούν οι στέρησεις αυτές.

δ) Όποιος έχει τιμωρηθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 130 του παρόντος νόμου και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η τιμωρία.

2. Τα κωλύματα της περ. β' της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν και για τους μετόχους αθλητικής ανώνυμης εταιρείας (Α.Α.Ε.), μόνον στην περίπτωση καταδίκης του μετόχου με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Αν διαπιστωθεί ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου για οποιονδήποτε μέτοχο αθλητικής ανώνυμης εταιρείας, η Επιτροπή Επαγγελματικού Αθλητισμού, λαμβανομένου υπόψη και του βαθμού εταιρικής συμμετοχής, δύναται να μην χορηγεί το πιστοποιητικό της παρ. 3 του άρθρου 77Α του παρόντος νόμου. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Επαγγελματικού Αθλητισμού περί μη χορήγησης του παραπάνω πιστοποιητικού είναι υποχρεωτικές για τις αθλητικές ομοσπονδίες και τις διοργανώτριες αρχές ως προς τη συμμετοχή οποιασδήποτε Α.Α.Ε. σε αθλητική διοργάνωση. Σε περίπτωση παραβίασης της απόφασης της Επιτροπής Επαγγελματικού Αθλητισμού περί μη χορήγησης του ανωτέρω πιστοποιητικού, με απόφαση του αρμόδιου για τον Αθλητισμό Υπουργού επιβάλλεται σε βάρος της υπαίτιας αθλητικής ομοσπονδίας ή διοργανώτριας αρχής και της Α.Α.Ε., πρόστιμο ποσού από εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ μέχρι ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ. Για την άσκηση αίτησης αναστολής εκτέλεσης κατά της σχετικής πράξης, απαιτείται, επί ποινή απαραδέκτου, η προηγούμενη καταβολή του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του προστίμου που έχει επιβληθεί.

3. Οι εν ενεργεία διαιτητές ομαδικού αθλήματος, μέλη των οικείων συνδέσμων διαιτητών και οι εν ενεργεία προπονητές του οικείου κλάδου άθλησης, δεν επιτρέπεται να είναι μέλη αθλητικού σωματείου που καλλιεργεί τον ίδιο κλάδο άθλησης. Η κατά παράβαση της διάταξης αυτής συμμετοχή σε αρχαιρεσίες αθλητικού σωματείου, ένωσης ή ομοσπονδίας και η τυχόν εκλογή είναι αυτοδίκαια άκυρες. Ως διαιτητές, για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, θεωρούνται επίσης οι επόπτες, οι σημειωτές, οι κριτές, οι χρονομέτρες, οι αφέτες, οι παρατηρητές, καθώς και όσοι, με οποιονδήποτε τρόπο, συμμετέχουν σε διαιτητικό έργο ομαδικού αθλήματος.

4. Οι εν ενεργεία διαιτητές, κριτές, χρονομέτρες και όσοι άλλοι συμμετέχουν σε διαιτητικό έργο ατομικού αθλήματος, μέλη των οικείων συνδέσμων, μπορούν να είναι μέλη αθλητικού σωματείου που καλλιεργεί τον ίδιο κλάδο άθλησης, δεν επιτρέπεται όμως να είναι μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή της εξελεγκτικής επιτροπής του σωματείου αυτού, ούτε να είναι αντιπρόσωποι του σε υπερκείμενες ενώσεις ή ομοσπονδίες.

Το κώλυμα του προηγούμενου εδαφίου δεν ισχύει για τους διαιτητές και τους κριτές των αθλημάτων της σκοποβολής, του ζατρικού, του αγωνιστικού μπριτζ, του αεραθλητισμού, της τοξοβολίας, του θαλάσσιου σκι, και τους αλυτάρχες και τους κριτές των αθλημάτων του μηχανοκίνητου αθλητισμού.

5. Αθλητής μπορεί να εγγραφεί ως μέλος σε αθλητικό σωματείο, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του καταστατικού του, ένα (1) τουλάχιστον έτος μετά την τελευταία συμμετοχή του σε επίσημο αθλητικό αγώνα. Επίσημος αθλητικός αγώνας είναι ο αγώνας που διοργανώνεται από την οικεία αθλητική ομοσπονδία ή διεξάγεται με την έγκρισή της.

6. Κατ' εξαίρεση, οι αθλητές των αθλημάτων της σκοποβολής, του γκολφ, του μπιλιάρδου, του μπόουλινγκ, της ορειβασίας και αναρρίχησης, του παγκρατίου, της ιππασίας, του αεραθλητισμού, της τοξοβολίας, του θαλάσσιου σκι, καθώς επίσης και οι αθλητές των μηχανοκίνη-

των και των σχετικών κλάδων άθλησης αυτών, μπορούν να εγγράφονται ως μέλη σε αθλητικό σωματείο που καλλιεργεί τον ίδιο κλάδο άθλησης και να μετέχουν στο Δ.Σ. και στα άλλα όργανα αυτού, υπερκείμενων ενώσεων ή της αθλητικής ομοσπονδίας, εφόσον έχουν συμπληρώσει το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος της ηλικίας τους. Στην εξαίρεση του προηγούμενου εδαφίου υπάγονται και οι αθλητές των αθλημάτων του ζατρικού, του αγωνιστικού μπριτζ και της ιστιοπλοΐας ανοιχτής θάλασσας, εφόσον είναι ενήλικες.

7. Δεν επιτρέπεται να είναι μέλη αθλητικού σωματείου το προσωπικό του σωματείου, για όσο χρόνο διαρκεί η πάσης φύσεως σύμβαση εργασίας του με αυτό και για έναν (1) χρόνο από τη λήξη της, καθώς επίσης και όσοι συνάπτουν σύμβαση με το σωματείο για παροχή υπηρεσιών ή για εκτέλεση έργου με αμοιβή, είτε ατομικά είτε ως ομόρρυθμοι εταίροι είτε ως διαχειριστές Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. ή μέλη διοικητικού συμβουλίου ανώνυμης εταιρείας, για όσο χρόνο διαρκεί η σύμβαση παροχής υπηρεσιών ή η εκτέλεση του έργου και για έναν (1) χρόνο μετά τη λήξη, με οποιονδήποτε τρόπο, της σύμβασης ή την παράδοση του έργου, αντίστοιχα. Οι μέτοχοι, εταίροι, διαχειριστές και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου αθλητικής ανώνυμης εταιρείας, δεν επιτρέπεται να είναι μέλη διοικητικού συμβουλίου ή εξελεγκτικής επιτροπής αθλητικού σωματείου ούτε να είναι αντιπρόσωποι του σε υπερκείμενες ενώσεις ή ομοσπονδίες.

8. Δεν επιτρέπεται να είναι μέλος, μέλος του Δ.Σ. ή άλλου διοικητικού ή εποπτικού οργάνου αθλητικού σωματείου που διατηρεί Τ.Α.Α., μέτοχος Α.Α.Ε. που συμμετέχει σε αγώνες για τους οποίους διεξάγονται παιχνίδια στοιχημάτων προκαθορισμένης απόδοσης, μέλος του Δ.Σ. ή άλλου διοικητικού ή εποπτικού οργάνου αθλητικής ένωσης ή αθλητικής ομοσπονδίας που καλλιεργεί άθλημα για το οποίο διεξάγονται παιχνίδια στοιχημάτων προκαθορισμένης απόδοσης, διαχειριστής Τ.Α.Α. που συμμετέχει σε αγώνες για τους οποίους διεξάγονται παιχνίδια στοιχημάτων προκαθορισμένης απόδοσης, μέλος του Δ.Σ. ή άλλου διοικητικού ή εποπτικού οργάνου, διευθυντικό στέλεχος επαγγελματικής ένωσης του άρθρου 96 ή άλλου φορέα διοργανωτικής αγώνων για τους οποίους διεξάγονται παιχνίδια στοιχημάτων προκαθορισμένης απόδοσης, διαιτητής, βοηθός διαιτητή, παρατηρητής, επόπτης, κριτής, σημειωτής, χρονομέτρης, κομισάριος ή μέλος του Δ.Σ. ή άλλου διοικητικού ή εποπτικού οργάνου συνδέσμου ή ομοσπονδίας διαιτητών αθλήματος για το οποίο διεξάγονται παιχνίδια στοιχημάτων προκαθορισμένης απόδοσης, αθλητής, τεχνικός διευθυντής, προπονητής, βοηθός προπονητή, μέλος του προπονητικού ή του ιατρικού επιτελείου ή του υποστηρικτικού προσωπικού αθλητικής ομάδας Τ.Α.Α. ή Α.Α.Ε. που συμμετέχει σε αγώνες για τους οποίους διεξάγονται παιχνίδια στοιχημάτων προκαθορισμένης απόδοσης, όποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει μία ή περισσότερες από τις εξής ιδιότητες:

(α) Είναι μέτοχος ή εταίρος, κατά τρόπο που του επιτρέπεται να ελέγχει: αα) την Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. ή εταιρεία που παρέχει παιχνίδια στοιχημάτων προκαθορισμένης απόδοσης σύμφωνα με τα άρθρα 45 έως 50 του ν. 4002/2011 (Α' 180) ή ββ) εταιρεία συνδεδεμένη με τις εταιρείες της περίπτωσης αα', κατά την έννοια του άρθρου 32 του

ν. 4308/2014 (Α΄ 251) ή γγ) άλλη εταιρεία στην οποία οι εταιρείες της περίπτωσης αα΄ έχουν αναθέσει, με σύμβαση, τη διεξαγωγή των παιχνιδιών στοιχημάτων προκαθορισμένης απόδοσης ή την επιλογή των γεγονότων στοιχηματισμού ή τον προσδιορισμό των ποσοστών απόδοσης αυτών ή τη διαχείριση του οικονομικού κινδύνου του στοιχηματισμού. Ο έλεγχος που απαιτείται για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης υφίσταται στην περίπτωση φυσικού ή νομικού προσώπου που είναι κύριος ή συγκύριος μετόχων ή εταιρικών μεριδίων που αντιστοιχούν σε ποσοστό μεγαλύτερο από το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του συνολικού μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου ή κατέχει δικαιώματα ψήφου σε ποσοστό μεγαλύτερο από το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου στη Γ.Σ. της εταιρείας. Με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων είναι δυνατόν να διαπιστώνεται η συνδρομή της προϋπόθεσης του ελέγχου και να εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρούσας και σε περιπτώσεις μικρότερου ποσοστού σε σχέση με τα προβλεπόμενα στο προηγούμενο εδάφιο.

(β) Είναι μέτοχος ή εταίρος κατά τρόπο που του επιτρέπεται να ελέγχει άλλα νομικά πρόσωπα που είναι μέτοχοι ή εταίροι εταιρείας της περίπτωσης α΄ ή μέτοχοι ή εταίροι των νομικών αυτών προσώπων ή των μετόχων ή εταίρων τους, απεριόριστα μέχρι του τελευταίου φυσικού προσώπου, το οποίο κατέχει τόσες μετοχές ή εταιρικά μερίδια ή δικαιώματα ψήφου, στην εταιρεία της περίπτωσης α΄, που του προσδίδουν τον έλεγχο του νομικού προσώπου, σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις της περ. α΄.

(γ) Είναι διευθύνων ή εντεταλμένος σύμβουλος, διαχειριστής, μέλος του Δ.Σ. ή διευθυντικό στέλεχος εταιρείας της περίπτωσης α΄ και

(δ) Είναι σύζυγος ή συγγενής μέχρι δεύτερου βαθμού προσώπου που έχει μία από τις ιδιότητες των περιπτώσεων α΄, β΄ και γ΄.

9. α) Πρόσωπα στα οποία συντρέχει οποιοδήποτε από τα κωλύματα του παρόντος άρθρου χάνουν αυτοδικαίως την ιδιότητά τους.

β) Η διαπιστωτική πράξη της έκπτωσης εκδίδεται από το Διοικητικό Συμβούλιο ή την εκτελεστική επιτροπή, κατά περίπτωση, του οικείου φορέα, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών, αφότου έλαβε γνώση του κωλύματος. Σε περίπτωση παρέλευσης άπρακτης της ως άνω προθεσμίας, η πράξη εκδίδεται από το αρμόδιο, σύμφωνα με τον ν. 4622/2019 (Α΄ 133), όργανο της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, μέσα στην ίδια ως άνω προθεσμία. Με την ίδια πράξη κηρύσσονται έκπτωτα από το αξίωμα του μέλους του Δ.Σ. ή της Εκτελεστικής Επιτροπής τα υπαίτια για τη μη έκδοση της ως άνω πράξης Μέλη αυτών, τα οποία αντικαθίστανται κατά τις ισχύουσες διατάξεις.»

2. Η παρ. 8 του άρθρου 3 του ν. 2725/1999, όπως τροποποιείται με την παρ. 1, τίθεται σε ισχύ τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος. Μέχρι την έναρξη ισχύος της διατηρείται σε ισχύ η παρ. 8 του άρθρου 3 του ν. 2725/1999, όπως έχει προστεθεί με το άρθρο 33 του ν. 4603/2019 (Α΄ 48).

Άρθρο 379

Κωλύματα – περιορισμοί συμμετοχής σε καταστατικό όργανο αθλητικής ένωσης

Οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 12 του ν. 2725/1999 τροποποιούνται και το άρθρο 12 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 12

Κωλύματα – περιορισμοί συμμετοχής σε καταστατικό όργανο αθλητικής ένωσης

1. Οι διατάξεις του άρθρου 3 του παρόντος εφαρμόζονται αναλογικά στα πρόσωπα που συμμετέχουν στα προβλεπόμενα από το καταστατικό και τους κανονισμούς όργανα διοίκησης και επιτροπές των οικείων αθλητικών ενώσεων.

2. Δεν επιτρέπεται να ανακηρυχθεί υποψήφιος προκειμένου να εκλεγεί μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή άλλου από το καταστατικό προβλεπόμενου οργάνου αθλητικής ένωσης όποιος :

α) είναι μέλος διοικητικού συμβουλίου άλλης αθλητικής ένωσης κατά τον χρόνο υποβολής της υποψηφιότητας,

β) είναι υπάλληλος αθλητικής ένωσης ή ομοσπονδίας,

γ) είναι υπάλληλος της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

Επιτρέπεται να ανακηρυχθεί υποψήφιος προκειμένου να εκλεγεί μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή άλλου καταστατικού οργάνου αθλητικής ένωσης, όποιος υπήρξε υπάλληλος αθλητικής ένωσης ή ομοσπονδίας, εφόσον κατά τον χρόνο ανακήρυξης της υποψηφιότητάς του έχει παρέλθει ένας (1) τουλάχιστον μήνας από την με οποιονδήποτε τρόπο λήξη της εργασιακής σχέσης του αν πρόκειται για υπάλληλο αθλητικής ένωσης και δύο (2) τουλάχιστον μήνες, αν πρόκειται για υπάλληλο αθλητικής ομοσπονδίας.

3. Ο υποψήφιος για να εκλεγεί μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή άλλου, από το καταστατικό προβλεπόμενου, οργάνου αθλητικής ένωσης απαιτείται κατά τον χρόνο υποβολής της υποψηφιότητας, να είναι μέλος αθλητικού σωματείου που αποτελεί μέλος της αθλητικής ένωσης, με δικαίωμα να εκλεγεί και να εκλέγεται. Η συνδρομή της προϋπόθεσης αυτής αποδεικνύεται με βεβαίωση του οικείου αθλητικού σωματείου, που αποτελεί μέλος της αθλητικής ένωσης.

4. Τα μέλη του προεδρείου του διοικητικού συμβουλίου της αθλητικής ένωσης πρέπει να έχουν την κατοικία τους στην περιφέρεια που καλύπτει η αθλητική ένωση.»

Άρθρο 380

Ρυθμίσεις θεμάτων Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών

Στην παρ. 1 του πρώτου άρθρου της από 10.8.2018 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 149) που κυρώθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4576/2018 (Α΄ 196) προστίθεται περ. δ) ως εξής:

«δ) Οι υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών είναι αρμόδιες, ανεξάρτητα της αρμοδιότητας

άλλων φορέων, να προβαίνουν σε πράξεις κατεδάφισης, κατόπιν έκδοσης ατομικής διοικητικής πράξης κατ' άρθρο 109 του ν. 4622/2019 (Α' 133) του αρμόδιου Γενικού Διευθυντή, για κάθε είδους δομικές κατασκευές που κρίθηκαν κατεδαφιστέες κατά τη διενέργεια αυτοψίας ή των οποίων η αποκατάσταση κρίνεται ασύμφορη, κατόπιν αίτησης που υποβάλλει ο ιδιοκτήτης αυτών, ανεξάρτητα αν θεωρούνται ως νόμιμες ή αυθαίρετες. Η ανάθεση των ανωτέρω κατεδαφίσεων υλοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α' 147) και δύνανται να λάβει χώρα και κατ' εφαρμογή των όρων και προϋποθέσεων της περ. (γ) της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016. Η χρηματοδότηση των ανωτέρω ενεργειών βαρύνει τον Ειδικό Λογαριασμό Αρωγής Πυρόπληκτων της 23ης και 24ης Ιουλίου 2018 που συστάθηκε με την υπ' αρ. οικ. 2/57679/ΔΛΓΚ/25.07.2018 (Β' 3014) κοινή απόφαση του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την εφαρμογή του παρόντος.»

Άρθρο 381

Τροποποίηση του Οργανισμού Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών

1. Η παρ. 3 του άρθρου 54 του π.δ. 123/2017 (Α' 151) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«3. Η ΕΥΔΕ Κατασκευής και Συντήρησης Συγκοινωνιακών Υποδομών συγκροτείται από τα ακόλουθα τμήματα:

α. Τμήμα Μελετών και Προγραμματισμού.

β. Τμήμα Κατασκευών.

γ. Τμήμα Κατασκευής Έργων (ΤΚΕ) Αθήνας (περιοχών Περιφερειών, Αττικής, Στερεάς Ελλάδος, Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου).»

2. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 54 του π.δ. 123/2017 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«6. Στις αρμοδιότητες του ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΡΓΩΝ (ΤΚΕ) Αθήνας (περιοχών Περιφερειών Αττικής, Στερεάς Ελλάδος, Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου) περιλαμβάνονται: ».

3. Οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 57 του π.δ. 123/2017 αντικαθίστανται ως ακολούθως:

«1. Συστήνεται Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων (ΕΥΔΕ) ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΗΠΕΙΡΟΥ και ΘΡΑΚΗΣ, με έδρα τη Θεσσαλονίκη, η οποία αντιστοιχεί σε οργανική μονάδα επιπέδου Υποδιεύθυνσης. Η λειτουργία της ΕΥΔΕ διέπεται από τις διατάξεις του ν. 679/1977 (Α' 245) και η διάρκεια της ορίζεται οκταετής από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Η ΕΥΔΕ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΗΠΕΙΡΟΥ και ΘΡΑΚΗΣ υπάγεται κατά κατηγορία έργου ή κατά αρμοδιότητα στην καθ' ύλην αρμόδια Γενική Διεύθυνση.

2. Η ΕΥΔΕ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΗΠΕΙΡΟΥ και ΘΡΑΚΗΣ ασκεί καθήκοντα Διευθύνουσας Υπηρεσίας για όλα τα έργα αρμοδιότητας της Γενικής Διεύθυνσης Συγκοινωνιακών Υποδομών, πλην των έργων που εκτελούνται στο πλαίσιο συμβάσεων παραχώρησης και της Γενικής Διεύ-

θυνσης Υδραυλικών, Λιμενικών και Κτηριακών Υποδομών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, τα οποία ανήκουν χωρικά στις Περιφέρειες Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου και Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης.»

4. Τα άρθρα 59, 60, 62 και 63 του π.δ. 123/2017 καταργούνται.

5. Στο άρθρο 91 προστίθενται παρ. 3, 4, 5 και 6 ως εξής:

«3. Το προσωπικό που υπηρετεί στις καταργούμενες ΕΥΔΕ/ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΕΥΔΕ/ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΚΕΡΚΥΡΑΣ και ΕΥΔΕ/ΕΒΡΟΥ κατά τη δημοσίευση του παρόντος μεταφέρεται στις ΕΥΔΕ που αναλαμβάνουν χωρικά την αρμοδιότητα που ασκούσαν οι καταργούμενες ΕΥΔΕ.

4. Το προσωπικό που υπηρετεί στην καταργούμενη ΕΥΔΕ/ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ κατά τη δημοσίευση του παρόντος αποσπάται στην ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Ο.Α.Κ. Α.Ε.) κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, διατηρώντας το σύνολο των μισθολογικών δικαιωμάτων τηρουμένων των προϋποθέσεων καταβολής, καθώς και των λοιπών εργασιακών δικαιωμάτων του. Η ως άνω απόσπαση έχει διάρκεια δύο (2) ετών και δύνανται να παραταθεί για ίσο χρόνο με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών που εκδίδεται πριν από τη λήξη της. Οι αποδοχές του αποσπασμένου ως άνω προσωπικού καταβάλλονται από τον φορέα υποδοχής ΟΑΚ ΑΕ.

5. Είναι δυνατή με αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών η σύσταση κλιμακίων επί τόπου ή πλησίον εκτελούμενων έργων, για την υποβοήθηση των ΕΥΔΕ σε θέματα επίβλεψης ή διαχείρισης έργων. Με την απόφαση αυτή καθορίζεται κάθε ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας.

6. Όπου σε οιαδήποτε διάταξη του παρόντος Οργανισμού προβλέπεται συγκρότηση συλλογικών οργάνων στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών αποκλειστικά από υπαλλήλους της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, νοούνται από τούδε και στο εξής υπάλληλοι του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών που έχουν τον προβλεπόμενο από τις οικείες διατάξεις βαθμό.»

Άρθρο 382

Η συζήτηση εμπροθέσμως ασκηθέντων ενδίκων μέσων που ασκήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από την 1.1.2011 μέχρι την 22.12.2017 ενώπιον των Διοικητικών Δικαστηρίων και απορρίφθηκαν αμετάκλητα λόγω μη καταβολής του προβλεπόμενου στις διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 277 του ν.2717/1999 (Α' 97, Κ.Δ.Δ.) παραβόλου, προσδιορίζεται εκ νέου με αίτηση των διαδίκων που τα άσκησαν, η οποία υποβάλλεται εντός εκατό (100) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος, υπό τον όρο καταβολής του συνόλου του παραβόλου μέχρι την συζήτηση του ενδίκου μέσου.

Άρθρο 383
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

Αθήνα,

2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ Κ. ΠΕΡΙΦΑΝΟΥ